

IV

(Informācija)

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTA INFORMĀCIJA

REVĪZIJAS PALĀTA

Saskaņā ar EK līguma 248. panta 1. un 4. punktu un 129. un 143. pantu Padomes 2002. gada 25. jūnija Regulā (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienų vispārējam budžetam, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Padomes 2007. gada 17. decembra Regulu (EK) Nr. 1525/2007, kā arī saskaņā ar 139. un 156. pantu Padomes 2008. gada 18. februāra Regulā (EK) Nr. 215/2008 par Finanšu regulu, ko piemēro 10. Eiropas Attīstības fondam,

Eiropas Kopienų Revīzijas palāta 2009. gada 24. septembra sēdē pieņēma

PĀRSKATUS

par 2008. finanšu gadu.

Šie pārskati kopā ar iestāžu atbildēm uz Palātas apsvērumiem ir nosūtīti iestādēm, kuras apstiprina budžeta izpildi, kā arī pārējām iestādēm.

Revīzijas palātas locekļi:

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA (priekšsēdētājs), Hubert WEBER, Maarten B. ENGWIRDA, Máire GEORGEHAN-QUINN, David BOSTOCK, Morten Louis LEVYSOHN, Ioannis SARMAS, Július MOLNÁR, Vojko Anton ANTONČIČ, Gejza HALÁSZ, Jacek UCZKIEWICZ, Josef BONNICI, Irena PETRUŠKEVIČIENĒ, Igors LUDBORŽS, Jan KINŠT, Kersti KALJULAIID, Kikis KAZAMIAS, Massimo VARI, Juan RAMALLO MASSANET, Olavi ALA-NISSILÄ, Lars HEIKENSTEN, Karel PINXTEN, Ovidiu ISPIR, Nadejda SANDOLOVA, Michel CRETIN, Harald NOACK, Henri GRETHEN.

GADA PĀRSKATS PAR BUDŽETA IZPILDI

(2009/C 269/01)

SATURS

	Lpp.
Vispārējs ievads	7
1. nodaļa — Ticamības deklarācija un to pamatojošā informācija	9
2. nodaļa — Komisijas iekšējās kontroles sistēma	37
3. nodaļa — Budžeta pārvaldība	63
4. nodaļa — Iepēmumi	71
5. nodaļa — Lauksaimniecība un dabas resursi	87
6. nodaļa. — Kohēzija	121
7. nodaļa — Pētniecība, enerģētika un transports	139
8. nodaļa. — Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās	157
9. nodaļa. — Izglītība un pilsoniskums	175
10. nodaļa. — Ekonomika un finanses	193
11. nodaļa. — Administratīvie un citi izdevumi	213
Annex I — Finanšu informācija par vispārējo budžetu	231
Annex II — Īpašie ziņojumi, kurus Revīzijas palāta pieņēmusi kopš iepriekšējā gada pārskata	255

VISPĀRĒJS IEVADS

0.1. Eiropas Revīzijas palāta ir ES iestāde, kura ar Līgumu izveidota ES finanšu revīzijas veikšanai. Palāta kā ES ārējās revīzijas iestāde sekmē ES finanšu labāku pārvaldību un darbojas kā neatkarīga Eiropas Savienības pilsoņu finansiālo interešu aizstāve. Plašāku informāciju par Revīzijas palātu varat atrast tās gada darbības pārskatā, kas, tāpat kā Palātas īpašie ziņojumi par konkrētiem tematiem un atzinumi par jauniem vai grozītiem tiesību aktiem, ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu

0.2. Šis dokuments par 2008. finanšu gadu ir 32. Palātas sagatavotais gada pārskats par Eiropas Savienības vispārējā budžeta izpildi. Pārskatam pievienotas Komisijas vai attiecīgos gadījumos citu ES iestāžu un struktūru atbildes. Uz Eiropas Attīstības fondiem attiecas atsevišķs gada pārskats.

0.3. Par ES vispārējo budžetu ik gadu lemj Padome un Eiropas Parlaments. Palātas gada pārskats veido pamatu budžeta izpildes apstiprināšanas procedūrai, kura noslēdz ikgadējo budžeta procesu. Šā pārskata nozīmīga daļa ir Palātas Ticamības deklarācija par Eiropas Kopienas gada pārskatu ticamību un tiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību.

0.4. Komisijas iedaļas budžeta izdevumi dalās 23 sadaļās, kas aptver dažādas politikas jomas. Eiropas Savienības darbības plāno un reģistrē politikas jomās, un par katru jomu atbildīgās puses atskaitās par izlietoto līdzekļu pārvaldību. Eiropas Savienības izdevumus plāno septiņu gadu ciklos (finanšu shēmas) sešās noteiktās kategorijās. Politikas jomas galvenokārt attiecas uz atsevišķām kategorijām, bet dažas politikas jomas attiecas uz vairākām kategorijām. Palātas pārskatā politikas jomu grupas ir apskatītas, kā norādīts **1.2. tabulā** (23 izdevumu sadaļas, viena ieņēmumu sadaļa un deviņas administratīvo izdevumu iedaļas). Tās ir līdzīgas, bet pilnībā nesakrīt ar 2007.–2013. gada finanšu shēmas kategorijām.

0.5. Pārskata 1. nodaļā ir iekļauta Ticamības deklarācija un to pamatojošā informācija. Par Komisijas iekšējās kontroles sistēmu ziņots 2. nodaļā, bet par Komisijas veikto 2008. gada budžeta pārvaldību – 3. nodaļā. Pārējās nodaļās (4.–11. nodaļa) īpašo izvērtējumu veidā sniegti detalizēti revīzijas konstatējumi par Eiropas Kopienas ieņēmumiem un dažādām izdevumu jomām.

0.6. Īpašie izvērtējumi galvenokārt ir balstīti uz Palātas pārbaužu rezultātiem par darījumu pareizību, kā arī novērtējumu par attiecīgo ieņēmumu vai izdevumu galveno pārraudzības un kontroles sistēmu efektivitāti. Ticamības deklarācijas pamatā ir šā darba rezultātā izdarītie secinājumi.

1. NODAĻA

Ticamības deklarācija un to pamatojošā informācija

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ticamības deklarācija, ko Palāta sagatavojusi Eiropas Parlamentam un Padomei	I–XIII
Atzinums par pārskatu ticamību	VII–VIII
Atzinums par pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību	IX–XIII
Ticamības deklarāciju pamatojošā informācija	1.1.–1.49.
Ievads	1.1.–1.3.
Pārskatu ticamība	1.4.–1.19.
Vispārīga informācija	1.4.–1.5.
Revīzijas tvērums un pieeja	1.6.
Pasākumi, lai nostiprinātu uzkrājumu principa grāmatvedību	1.7.–1.11.
Konsolidētie finanšu pārskati 2008. gada 31. decembrī	1.12.–1.15.
Citi jautājumi	1.16.–1.18.
Secinājums	1.19.
Pārskatiem pakārtoto darījumu pareizība	1.20.–1.49.
Ticamības deklarācijas īpašo izvērtējumu struktūra	1.20.
Ticamības deklarācijas pieejas un rezultātu skaidrojums	1.21.–1.31.
2008. gada revīzijas rezultātu apskats	1.32.–1.38.
Ieteikumi nepilnību novēršanai	1.39.–1.49.

TICAMĪBAS DEKLARĀCIJA, KO PALĀTA SAGATAVOJUSI EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

I. Saskaņā ar Līguma 248. pantu Palāta revidēja

- a) Eiropas Kopienu gada pārskatus, ko veido Konsolidētie finanšu pārskati ⁽¹⁾ un Konsolidētie budžeta izpildes pārskati ⁽²⁾ par 2008. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu, un
- b) šiem pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību.

Vadības atbildība

II. Saskaņā ar Līguma 268.–280. pantu un Finanšu regulu vadība ⁽³⁾ ir atbildīga par Eiropas Kopienu gada pārskatu sagatavošanu un tajos sniegtās informācijas patiesu izklāstu un šiem pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību.

- a) Attiecībā uz Eiropas Kopienu gada pārskatiem vadības uzdevums ir izstrādāt, ieviest un uzturēt iekšējo kontroli, lai sagatavotu patiesi izklāstītus finanšu pārskatus, kuri nesaturētu būtiski nepareizu informāciju krāpšanas vai kļūdas dēļ, izvēlēties un piemērot pienācīgas grāmatvedības metodes, pamatojoties uz Komisijas galvenā grāmatveža pieņemtajiem grāmatvedības noteikumiem ⁽⁴⁾, un sagatavot konkrētajiem apstākļiem atbilstošas grāmatvedības aplēses. Saskaņā ar Finanšu regulas 129. pantu Komisija apstiprina Eiropas Kopienu gada pārskatus pēc tam, kad Komisijas galvenais grāmatvedis tos ir konsolidējis, pamatojoties uz pārējo iestāžu ⁽⁵⁾ un struktūru ⁽⁶⁾ iesniegto informāciju, un konsolidētajiem pārskatiem ir pievienojis apliecinājumu, kurā viņš cita starpā pauž pamatotu pārliecību par to, ka konsolidētie pārskati skaidri un patiesi atspoguļo Eiropas Kopienu finanšu stāvokli visos būtiskajos aspektos.
- b) Veids, kādā vadība nodrošina pakārtoto darījumu likumību un pareizību, ir atkarīgs no budžeta izpildes metodes. Ja budžetam piemēro tiešo centralizēto pārvaldību, budžeta izpildi veic Komisijas dienesti. Ja budžeta pārvaldība ir dalīta, tad budžeta izpildi deleģē dalībvalstīm. Decentralizētās pārvaldības gadījumā budžeta izpildi deleģē trešām valstīm, bet netiešas centralizētas pārvaldības gadījumā – citām organizācijām. Ja pārvaldība ir kopīga, budžeta izpildes uzdevumus sadala Komisijai un starptautiskām organizācijām (Finanšu regulas 53.–57. pants). Īstenošanai jāatbilst pareizas finanšu pārvaldības principam, kurš paredz efektīvas un produktīvas iekšējās kontroles izstrādi, ieviešanu un uzturēšanu, tostarp atbilstošu pārraudzību un pienācīgus pasākumus pārkāpumu un krāpšanas novēršanai un vajadzības gadījumā tiesvedību nepareizi izmaksāto vai izlietoto līdzekļu atgūšanai. Neatkarīgi no budžeta izpildes metodes Komisija uzņemas galīgo atbildību par Eiropas Kopienu pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību (Līguma 274. pants).

⁽¹⁾ Konsolidētie finanšu pārskati ietver bilanci, pārskatu par saimnieciskās darbības rezultātu, naudas plūsmas pārskatu, pārskatu par tīro aktīvu izmaiņām, kopsavilkumu par nozīmīgām grāmatvedības metodēm un citus paskaidrojumus (tostarp informāciju pa segmentiem).

⁽²⁾ Konsolidētie budžeta izpildes pārskati ietver konsolidētos budžeta izpildes pārskatus, kopsavilkumu par budžeta principiem un citus paskaidrojumus.

⁽³⁾ Eiropas iestādēs un struktūrās vadība ir iestāžu locekļi, aģentūru direktori, deleģētie un pastarpinātie deleģētie kredītrīkotāji, galvenie grāmatveži un finanšu, revīzijas un kontroles nodaļu vadošās amatpersonas. Dalībvalstīs un saņēmējvalstīs ar vadību saprot kredītrīkotājus, galvenos grāmatvežus, kā arī maksājumu iestāžu, apliecinātājiestāžu un īstenotājiestāžu vadošos darbiniekus.

⁽⁴⁾ Komisijas galvenā grāmatveža pieņemto grāmatvedības noteikumu pamatā ir Starptautiskie publiskā sektora grāmatvedības standarti (IPSAS), ko izdevusi Starptautiskā grāmatvežu federācija, vai, ja attiecīgais jautājums IPSAS standartos nav risināts, Starptautiskie grāmatvedības standarti (IAS) / Starptautiskie finanšu pārskatu sagatavošanas standarti (IFRS), ko izdevusi Starptautisko grāmatvedības standartu padome. Saskaņā ar Finanšu regulu 2008. gada konsolidētie finanšu pārskati ir sagatavoti atbilstoši minētajiem Komisijas galvenā grāmatveža apstiprinātajiem grāmatvedības noteikumiem (tā tas bijis kopš 2005. gada), ar kuriem uzkrājumu grāmatvedības principi ir pielāgoti Kopienu apstākļiem, savukārt konsolidētie budžeta izpildes pārskati joprojām galvenokārt balstās uz naudas plūsmas principu.

⁽⁵⁾ Pirms katra iestāde pieņem savus gada pārskatus, tos paraksta iestādes galvenais grāmatvedis, tādējādi apliecinot, ka viņam ir pamatota pārliecība par to, ka pārskati skaidri un patiesi atspoguļo iestādes finanšu stāvokli (Finanšu regulas 61. pants).

⁽⁶⁾ Gada pārskatus sagatavo attiecīgais direktors, un tos kopā ar struktūras valdes atzinumu nosūta Komisijas galvenajam grāmatvedim. Turklāt tos paraksta struktūras galvenais grāmatvedis, tādējādi apliecinot, ka viņam ir pamatota pārliecība par to, ka pārskati skaidri un patiesi atspoguļo struktūras finanšu stāvokli (Finanšu regulas 61. pants).

Revidenta atbildība

III. Palātas pienākums ir, pamatojoties uz savu revīzijas darbu, sniegt Eiropas Parlamentam un Padomei ticamības deklarāciju par pārskatu ticamību un pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Palāta veica revīziju saskaņā ar Starptautiskās Grāmatvežu federācijas (IFAC) starptautiskajiem revīzijas standartiem un ētikas kodeksiem un saskaņā ar Starptautiskās Augstāko revīzijas iestāžu organizācijas (INTOSAI) revīzijas standartiem, ciktāl tie piemērojami Eiropas Kopienā. Šajos standartos noteikts, ka Palāta plāno un veic revīziju, lai gūtu pamatotu pārliecību par to, ka Eiropas Kopienu gada pārskatos nav būtiski nepareizas informācijas un ka šiem pārskatiem pakārtotie darījumi ir likumīgi un pareizi.

IV. Revīzijā piemēro procedūras, lai iegūtu revīzijas pierādījumus par konsolidētajos pārskatos minētajām summām un sniegto informāciju, kā arī par pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Procedūru izvēle ir atkarīga no revidenta sprieduma, tostarp attiecībā uz tādu risku kā būtiski nepareiza informācija konsolidētajos pārskatos un pakārtoto darījumu būtiska neatbilstība Eiropas Kopienu tiesiskajam regulējumam kļūdas vai krāpšanas dēļ. Lai izstrādātu konkrētajiem apstākļiem atbilstošas revīzijas procedūras, revidents, novērtējot minēto risku, pārbauda iekšējās kontroles mehānismus, ko piemēro konsolidēto pārskatu sagatavošanai un patiesam izklāstam, kā arī ieviestās pārraudzības un kontroles sistēmas, kuras paredzētas pakārtoto darījumu likumības un pareizības nodrošināšanai. Revīzijā izvērtē arī izmantoto grāmatvedības metožu piemērotību un grāmatvedības aplēšu pamatotību, kā arī konsolidēto pārskatu un gada darbības pārskatu vispārējo izklāstu.

V. Saistībā ar ieņēmumiem Palāta revidē pievienotās vērtības nodokļa (PVN) un nacionālā kopienākuma (NKI) pašu resursus, un šīs revīzijas sākumpunkts ir dalībvalstu sagatavotais makroekonomikas rādītāju kopums, ko saņem Komisija, bet pēc tam Palāta novērtē, kā Komisijas datu apstrādes sistēmas iekļauj attiecīgos datus galīgajos pārskatos un kā dalībvalstis veic savas iemaksas. Tradicionālo pašu resursu revīzijā Palāta pārbauda muitas iestāžu pārskatus un analizē muitas uzraudzībā esošo muitas nodokļu plūsmu līdz brīdim, kad šīs summas ir atspoguļotas galīgajos pārskatos un Komisija tās ir saņēmusi.

VI. Palāta uzskata, ka iegūtie revīzijas pierādījumi ir pietiekami un piemēroti ticamības deklarācijas pamatošanai.

Atzinums par pārskatu ticamību

VII. Palāta uzskata, ka Eiropas Kopienu gada pārskati visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo Kopienu finanšu stāvokli 2008. gada 31. decembrī, kā arī Kopienu darbību rezultātus un naudas plūsmu minētajā datumā noslēgtajā gadā, kā to nosaka Finanšu regula un Komisijas galvenā grāmatveža pieņemtie grāmatvedības noteikumi.

VIII. Neietekmējot VII punktā pausto atzinumu, Palāta norāda, ka grāmatvedības sistēmu nepilnības, kurām daļēji par iemeslu ir sarežģītais tiesiskais un finansiālais regulējums, joprojām pakļauj riskam dažu Komisijas ģenerāldirektorātu finanšu informācijas kvalitāti (īpaši attiecībā uz priekšfinansējumu, ar to saistīto finanšu gadu nodalīšanu un rēķiniem/izdevumu atlīdzināšanas pieprasījumiem), kā arī finanšu informācijas kvalitāti saistībā ar Eiropas satelītu navigācijas programmas "Galileo" pamatlīdzekļiem.

Atzinums par pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību

IX. Palāta uzskata, ka ieņēmumi un saistības visās politikas grupās un pārskatiem pakārtotie maksājumi par 2008. gada 31. decembrī slēgto gadu politikas grupās "Izglītība un pilsoniskums" un "Administratīvie un citi izdevumi" visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

X. Palāta uzskata, ka

- a) maksājumi, kuri ir pakārtoti pārskatiem par 2008. gada 31. decembrī slēgto gadu un kuri attiecas uz politikas grupu "Lauksaimniecība un dabas resursi", izņemot "Lauku attīstību", visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi. Integrētā administrācijas un kontroles sistēma (IAKS) joprojām ir kopumā efektīvs līdzeklis šajā politikas grupā. Tomēr pastāv jomas, kurās novērotās nepilnības ir jānovērš, īpaši tas attiecas uz tādu jomu kā "Lauku attīstība", lai ierobežotu nepareizu izdevumu risku, un
- b) maksājumi, kuri ir pakārtoti pārskatiem par 2008. gada 31. decembrī slēgto gadu un kuri attiecas uz politikas grupu "Ekonomika un finanses", izņemot šīs politikas grupas izdevumus par Sesto pētniecības un tehnoloģiskās izstrādes pamatprogrammu, visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi. Šajā politikas grupā pārraudzības un kontroles sistēmas politikas jomā "Uzņēmējdarbība", lielākoties to nepilnību dēļ, kuras saistītas ar Sesto pamatprogrammu, daļēji efektīvi nodrošina kļūdu novēršanu vai atklāšanu un to izlabošanu.

XI. Palāta uzskata, ka maksājumus, kuri pakārtoti pārskatiem par 2008. gada 31. decembrī slēgto gadu un kuri attiecas uz politikas grupām "Kohēzija", "Pētniecība, enerģētika un transports", "Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās", ir būtisks kļūdu skaits, lai gan atšķirīgā mērā. Minētajās politikas grupās, izņemot politikas grupu "Kohēzija", pārraudzības un kontroles sistēmas daļēji efektīvi novērš vai atklāj kļūdas un tās izlabo, kad tiek atlīdzināti nepamatoti lieli vai neattiecināmi deklarētie izdevumi. Politikas grupā "Kohēzija" dalībvalstu sistēmas, kas paredzētas, lai labotu dalībvalstu kontroles mehānismu atklātas kļūdas, vairākumā gadījumu bija vismaz daļēji efektīvas.

XII. Palāta atkārtoti norāda, ka sarežģītas vai neskaidras juridiskās prasības (piemēram, izdevumu attiecināmības noteikumi) ievērojami ietekmē to darījumu likumību un pareizību, kas saistīti ar izdevumiem politikas grupās "Lauksaimniecība un dabas resursi" (īpaši lauku attīstības jomā), "Kohēzija", "Pētniecība, enerģētika un transports", kā arī "Ekonomika un finanses", jo īpaši Sestās pamatprogrammas izdevumi.

XIII. Palāta ir konstatējusi, ka Komisijas pārraudzības un kontroles sistēmas ir vēl vairāk uzlabotas, par ko īpaši liecina ģenerāldirektoru deklarācijās formulēto atrunu ietekme uz ģenerāldirektoru sniegto pārliecību, kā arī šo deklarāciju lielāka saskaņa ar Palātas konstatējumiem. Tomēr Palāta atzīmē, ka Komisijas pasākumi, lai uzlabotu pārraudzības un kontroles sistēmas, vēl noliecina par spēju efektīvi mazināt kļūdu risku X un XI punktā minētajās politikas grupās un darbībās.

2009. gada 24. septembrī

Vítor Manuel da Silva Caldeira

priekšsēdētājs

Eiropas Revīzijas palāta

12, rue Alcide De Gasperi, L-1615 Luxembourg

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

TICAMĪBAS DEKLARĀCIJU PAMATOJOŠĀ INFORMĀCIJA

Ievads

1.1. Saskaņā ar Eiropas Kopienas līguma 248. pantu Revīzijas palāta iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei deklarāciju par pārskatu ticamību un par pakārtoto darījumu likumību un pareizību (saīsināti saukta arī par DAS no franču valodas “*déclaration d’assurance*”). Līgums arī pilnvaro Palātu papildināt šo deklarāciju ar īpašiem izvērtējumiem par katru no galvenajām ES darbības jomām.

1.2. Mērķis darbam, kas attiecas uz Eiropas Kopienų pārskatu ticamību, ir iegūt pietiekamus un atbilstošus pierādījumus, lai secinātu, vai ieņēmumi, izdevumi, aktīvi un pasīvi ir pienācīgi reģistrēti un vai gada pārskati sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par finanšu stāvokli 2008. gada 31. decembrī, kā arī par Kopienų darbības rezultātiem un naudas līdzekļu plūsmu minētajā datumā noslēgtajā finanšu gadā (sk. 1.4.–1.18. punktu).

1.3. Mērķis revīzijas darbam, kas attiecas uz 2008. gada pārskatiem pakārtoto darījumu pareizību⁽⁷⁾, ir iegūt pietiekamus un atbilstošus pierādījumus, lai sniegtu atzinumu par to, vai darījumi atbilst likumiskajiem un līgumiskajiem noteikumiem un vai tie ir pareizi aprēķināti. Šīs nodaļas 1.20.–1.49. punktā ir aplūkoti vispārēji jautājumi un ir sniegts rezultātu kopsavilkums, savukārt šā gada pārskata 2. nodaļā un 4.–11. nodaļā ir dots sīkāks izklāsts, t. i., īpašie izvērtējumi par katru politikas jomu.

⁽⁷⁾ Šajā gada pārskatā ir lietots saīsinātais termins “darījumu pareizība”, ar ko jāsaprot pilnais termins “pakārtoto darījumu likumība un pareizība”.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Pārskatu ticamība**Vispārīga informācija**

1.4. Palātas apsvērumi attiecas uz gada pārskatiem par 2008. finanšu gadu, kurus sagatavojis Komisijas galvenais grāmatvedis un apstiprinājusi Komisija saskaņā ar 2002. gada 25. jūnija Finanšu regulas⁽⁸⁾ 129. pantu un kurus Palāta saņēma 2009. gada 29. jūlijā. Pārskaatos iekļauti konsolidētie finanšu pārskati (cita starpā tie ietver bilanci, kurā atspoguļoti aktīvi un pasīvi gada beigās, kā arī pārskatu par saimnieciskās darbības rezultātu) un konsolidētie pārskati par budžeta izpildi (tajos atspoguļoti konkrētā gada ieņēmumi un izdevumi).

1.5. Komisijas galvenais grāmatvedis ir iesniedzis Palātai apliecinājuma vēstuli, kurā apstiprināts, ka konsolidētie pārskati ir pilnīgi un ticami (dažas piebildes sk. 1.9. punktā) un ka vairākums Komisijas vietējo sistēmu ir apstiprinātas (dažas piebildes sk. 1.10. punktā).

Revīzijas tvērums un pieeja

1.6. Palātas galvenie uzdevumi 2008. gada pārskatu revīzijā bija

- vērtēt, vai pasākumi, kuru mērķis ir novērst konstatētās nepilnības dažu ģenerāldirektorātu⁽⁹⁾ un decentralizēto dienestu grāmatvedības sistēmās, ir uzlabojuši pārskatu ticamību,
- pārbaudīt 2008. gada pārskatu ticamību, īpaši pievēršoties jautājumiem, kurus Palāta pieminēja atzinumā par 2007. gada pārskatiem⁽¹⁰⁾ (priekšfinansējums un tā pieskaitīšana attiecīgajam finanšu gadam, rēķini/izmaksu deklarācijas un Eiropas Kosmosa aģentūras pārziņā esošie “Galileo” programmas aktīvi⁽¹¹⁾).

⁽⁸⁾ Saskaņā ar Padomes 2002. gada 25. jūnija Regulu (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienai vispārējam budžetam (OV L 248, 16.9.2002., 1. lpp.), kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar 2007. gada 17. decembra Regulu (EK) Nr. 1525/2007 (OV L 343, 27.12.2007., 9. lpp.), galīgie pārskati jānosūta līdz nākamā finanšu gada 31. jūlijam.

⁽⁹⁾ Sk. VIII punktu Palātas Ticamības deklarācijā par 2007. finanšu gadu.

⁽¹⁰⁾ Sk. VIII punktu Palātas Ticamības deklarācijā par 2007. finanšu gadu.

⁽¹¹⁾ “Galileo” programmas mērķis ir izstrādāt un pārvaldīt globālo navigācijas satelītu sistēmu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Pasākumi, lai nostiprinātu uzkrājumu principa grāmatvedību

1.7. Komisijas galvenā grāmatveža 2007. gadā ieviestie pasākumi ⁽¹²⁾, kuru mērķis ir uzlabot grāmatvedības kontroles vidi katrā ģenerāldirektorātā, deva rezultātus arī 2008. gadā: ir nostiprināta finanšu pārskatu sagatavošanas sistēma un grāmatvedības sistēmas. Tomēr vēl ir jānovērš dažas nepilnības, lai nodrošinātu grāmatvedības datu kvalitāti (sk. 1.10. un 1.11. punktu).

1.8. Komisijas atbildes uz Palātas apsvērumiem par 2007. gada pārskatu ticamību un uz citiem Palātas aplūkotajiem jautājumiem ir apkopotas **1.1. tabulā**.

Vadības apliecinājuma vēstulē minētie ierobežojumi attiecībā uz konsolidētajiem pārskatiem

1.9. Komisijas galvenais grāmatvedis vadības apliecinājuma vēstulē norāda, ka mazāk nekā puse iestāžu un aģentūru savos vadības apliecinājumos bija sniegušas informāciju par grāmatvedības sistēmu apstiprināšanu.

1.7. Komisija ir gandarīta par to, ka Palāta ir novērtējusi gūtos panākumus, un atzīst, ka vēl ir vajadzīgi zināmi uzlabojumi. Tāpēc tās grāmatvedības dienesti turpinās risināt norādītās problēmas un uzraudzīt grāmatvedības uzskaiti ģenerāldirektorātos, lai uzlabotu pamata grāmatvedības datu precizitāti, piemēram, izmantojot tādas iniciatīvas kā īstenojamo grāmatvedības kvalitātes projekts.

⁽¹²⁾ Sk. 1.10. punktu Pārskatā par 2007. finanšu gadu.

1.1. tabula. To apsvērumu pēc pārbaude, kuri attiecībā uz pārskatu ticamību bija iekļauti Ticamības deklarācijā par 2007. finanšu gadu, kā arī citu Pārskatā par 2007. finanšu gadu iekļauto apsvērumu pēc pārbaude

Ticamības deklarācijā par 2007. finanšu gadu iekļautie apsvērumi	Komisijas atbildes Pārskatā par 2007. finanšu gadu	2008. gadā veiktie pasākumi	Komisijas atbildes
Lai gan ir veikti uzlabojumi, dažos Komisijas ģenerāldirektorātos ir vērojamas grāmatvedības sistēmu nepilnības, kuras joprojām var negatīvi ietekmēt finanšu informācijas kvalitāti, īpaši attiecībā uz priekšfinansējumu un tā pieskaitīšanu attiecīgajam finanšu gadam, kā arī attiecībā uz rēķiniem/izmaksu deklarācijām un uz Eiropas Kosmosa aģentūras pārziņā esošajiem programmas "Galileo" aktīviem. Daļēji šīs nepilnības ir izskaidrojamas ar sarežģītajiem tiesību aktiem un finanšu noteikumiem. Šo nepilnību dēļ tika izdarītas vairākas korekcijas pēc provizorisko pārskatu iesniegšanas.	Komisijas galvenais grāmatvedis uzskatīja, ka grāmatvedības dati galīgajos pārskatos bija pietiekami precīzi. Ir dažas neskaidrības un kavējumi saistībā ar Eiropas Kosmosa aģentūras rīcībā esošo aktīvu nodošanu Eiropas Kopienām. Aktīvus ir paredzēts atzīt grāmatvedībā tad, kad šie nodošanas jautājumi būs atrisināti.	Nepilnības dažu Komisijas ģenerāldirektorātu grāmatvedības sistēmās joprojām var negatīvi ietekmēt finanšu informācijas kvalitāti, īpaši attiecībā uz priekšfinansējumu un tā pieskaitīšanu attiecīgajam finanšu gadam, kā arī attiecībā uz rēķiniem/izmaksu deklarācijām. Tāpēc bija jāveic dažas korekcijas pēc provizorisko pārskatu iesniegšanas. Eiropas Kosmosa aģentūras pārziņā esošie aktīvi līdz šim grāmatvedībā vēl nav atzīti, jo tiek uzskatīts, ka programma vēl arvien ir izpētes stadijā. Komisijai tomēr vajadzētu iegūt nepieciešamo informāciju, lai veiktu inventarizāciju un pārbaudītu aktīvu atzīšanas kritērijus un aktīvu novērtējumu.	Grāmatvedības dienesti turpinās risināt norādītās problēmas un uzraudzīt grāmatvedības uzskaiti ģenerāldirektorātos, lai uzlabotu pamata grāmatvedības datu precizitāti. Komisija pašlaik kopā ar Eiropas Kosmosa aģentūru (EKA) strādā pie tā, lai nodrošinātu, ka attiecīgie Galileo programmas aktīvi tiek nodoti Komisijai un attiecīgajā brīdī pienācīgi iegrāmatoti. Paredzams, ka Galileo programmas aktīvu nodošana no EKA Komisijai sāksies agrākais 2010. gada beigās.
Citi apsvērumi Pārskatā par 2007. finanšu gadu			
Komisijas galvenais grāmatvedis joprojām nevarēja apstiprināt divas vietējās sistēmas un vēl vienu sistēmu nevarēja apstiprināt bez piezīmes. Tāpat kā iepriekšējos gados nebija atrisināti horizontālie un daži citi jautājumi.	Joprojām notiek darbs, lai saņemtu divu minēto sistēmu apstiprinājumu. Piezīme par trešo sistēmu 2008. gadā ir atcelta.	Komisijas galvenais grāmatvedis joprojām nevarēja apstiprināt vienu no vietējām sistēmām, kā arī vēl vienu sistēmu, kas bija jāapstiprina 2008. gadā. Lai gan neatrisināto problēmu skaits ievērojami samazinājās, atlikušo horizontālo jautājumu nozīmīgums joprojām pakļauj riskam pārskatu ticamību.	
Ir atklātas kļūdas summās, kas reģistrētas grāmatvedības sistēmā kā priekšfinansējums un rēķini/izmaksu deklarācijas. Kļūdu līmenis ir zems, ja raugās uz kļūdu finansiālo ietekmi šajos bilances posteņos. Tomēr kļūdu biežums liecina, ka ir svarīgi vēl vairāk uzlabot pamata grāmatvedības datu precizitāti pamatjomu ģenerāldirektorātos.		Palāta konstatēja zemu kļūdu līmeni, ja raugās uz kļūdu finansiālo ietekmi šajā bilances postenī. Tomēr kļūdu biežums atkal liecina, ka ir svarīgi vēl vairāk uzlabot pamata grāmatvedības datu precizitāti pamatjomu ģenerāldirektorātos.	Komisija piekrīt Palātas norādītajam, un tās grāmatvedības dienesti turpinās risināt norādītās problēmas un uzraudzīt grāmatvedības uzskaiti ģenerāldirektorātos, lai uzlabotu pamata grāmatvedības datu precizitāti, piemēram, izmantojot tādas iniciatīvas kā īstenojamo grāmatvedības kvalitātes projekts.

Ticamības deklarācijā par 2007. finanšu gadu iekļautie apsvērumi	Komisijas atbildes Pārskatā par 2007. finanšu gadu	2008. gadā veiktie pasākumi	Komisijas atbildes
Kaut arī ir veikti uzlabojumi, ir vajadzīgi papildu pasākumi, lai nodrošinātu grāmatvedības datu un paskaidrojumos minētās informācijas pilnīgumu un ticamību attiecībā uz finanšu korekcijām, ko izdara dalībvalstis, un attiecīgo summu atskaitīšanu no vēlākiem maksājumiem.	Saskaņā ar struktūrfondu rīcības plāniem Komisija cenšas uzlabot no dalībvalstīm saņemtās informācijas ticamību un pilnīgumu, cita starpā veicot revīzijas uz vietas dalībvalstīs. Grāmatvedības sistēma 2008. gadā ir pielāgota tā, lai varētu atsevišķi aplūkot un paskaidrot visus līdzekļus, ko atgūst, tos atskaitot no vēlākiem maksājumiem.	Lai gan Komisija ir pielikusi pūles, finanšu pārskatu piezīmes joprojām nesniedz pilnīgus un ticamus grāmatvedības datus par dalībvalstu veiktajām finanšu korekcijām, īpaši struktūrdarbību jomā.	<i>Komisija turpina darbu pie pārskatu sniegšanas uzlabojumiem, lai visas dalībvalstis varētu sniegt pilnīgus un uzticamus datus.</i>

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Vietējo finanšu pārvaldības sistēmu apstiprināšana

1.10. Daudzi ģenerāldirektorāti izmanto vietējās IT sistēmas finanšu pārvaldīšanai un darījumu veikšanai, un informāciju par šiem darījumiem vēlāk caur saskarni nosūta uz centrālo grāmatvedības sistēmu ABAC. Vairākumu šo sistēmu ir apstiprinājis ⁽¹³⁾ Komisijas galvenais grāmatvedis. Tomēr ieteikumos viņš norāda uz vairākiem neatrisinātiem visaptverošiem jautājumiem ⁽¹⁴⁾, kuri ir tik nopietni, ka var apdraudēt pārskatu ticamību ⁽¹⁵⁾.

Finanšu gadu nodalīšanas procedūru pilnveidošana

1.11. Finanšu gadu nodalīšana nozīmē procedūras, kuras izmanto, lai noteiktu, kuram finanšu gadam ir pieskaitāms konkrētais darījums. Komisijas dienestiem ir jāpiemēro šīs procedūras visiem atliktajiem maksājumiem; to kopējā vērtība ir vairāk nekā 100 miljardi EUR. Palāta pārbaudīja 10 ģenerāldirektorātus ⁽¹⁶⁾, kuri atbild par vairāk nekā 90 % atlikto maksājumu, un atzina, ka pēdējos trīs gados ir vērojams progress. Tomēr daži dienesti izmanto finanšu gadu nodalīšanas procedūru, lai koriģētu kļūdainus kontus, nevis lai individuāli labotu attiecīgos grāmatojumus, kas tādējādi ir pakļauti kļūdu riskam (piemēram, nepareizu summu iegrāmatošana, dubultieraksti vai izlaisti ieraksti). Tas var izraisīt neprecizitātes grāmatvedības datos finanšu gada laikā (sk. 1.13.–1.15. punktu).

1.10. Grāmatveža dienesti pēc pārbaudēm regulāri sazinās ar ģenerāldirektorātiem, lai rastu risinājumus konstatētajām problēmām. Ņemot vērā dienestu paveikto, 2008. gadā bija iespējams par izpildītiem atzīt pusi ieteikumu. Minētā saziņa turpinās arī 2009. gadā, lai varētu par izpildītiem atzīt vēl vairākus aktuālos ieteikumus. Tādējādi varētu tikt uzlabota kopējā situācija un vēl vairāk samazināti pārskatu uzticamības riski.

1.11. Komisija piekrīt Palātas norādītajam, un tās grāmatvedības dienesti turpinās risināt norādītās problēmas un uzraudzīt grāmatvedības uzskaiti ģenerāldirektorātos, lai uzlabotu pamata grāmatvedības datu precizitāti, piemēram, izmantojot tādas iniciatīvas kā īstenojamo grāmatvedības kvalitātes projekts.

⁽¹³⁾ Līdz 2008. gada beigām nebija apstiprinātas tikai Ārējo attiecību ģenerāldirektorāta un Tiesiskuma, brīvības un drošības ģenerāldirektorāta vietējās sistēmas.

⁽¹⁴⁾ Komisijas galvenais grāmatvedis iedala neatrisinātos jautājumus četros līmeņos atkarībā no to nozīmes (nopietni, ļoti svarīgi, svarīgi, vēlami). No 2005. līdz 2007. gadam sagatavotajos apstiprinājuma ziņojumos minēto neatrisināto jautājumu skaits 2008. gadā strauji kritās no 161 līdz 81. Tomēr no šā 81 jautājuma pieci bija novērtēti kā nopietni un 23 – kā ļoti svarīgi.

⁽¹⁵⁾ Jo īpaši tādi vispārēji jautājumi kā finanšu gadu nodalīšanas procedūras, priekšfinansējuma noskaidrošana un uzskaitē, savlaicīga darījumu iegrāmatošana, ABAC līgumu sistēma [ABAC Contracts], aktīvu pārvaldība, atšķirīgas zināšanas par uzkrājumu principa grāmatvedību dažādos dienestos un datu saskaņotība starp vietējām sistēmām un ABAC.

⁽¹⁶⁾ Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts, Informācijas sabiedrības un saziņas līdzekļu ģenerāldirektorāts, Pētniecības ģenerāldirektorāts, Enerģētikas un transporta ģenerāldirektorāts, Veselības un patērētāju aizsardzības ģenerāldirektorāts, Reģionālās politikas ģenerāldirektorāts, Nodarbinātības, sociālo lietu un iespēju vienlīdzības ģenerāldirektorāts, EuropeAid sadarbības birojs, Paplašināšanās ģenerāldirektorāts un Izglītības un kultūras ģenerāldirektorāts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Konsolidētie finanšu pārskati 2008. gada 31. decembrī

1.12. Palāta revidēja konsolidētos finanšu pārskatus un konstatēja, ka tajos nav būtiski nepareizas informācijas. Tomēr tā atklāja, ka dažiem turpmāk izklāstītiem jautājumiem vēl jāpievērš uzmanība.

*Konsolidētā balance 2008. gada 31. decembrī***Priekšfinansējums**

1.13. Palāta revidēja statistiski reprezentatīvu paraugu ar 80 priekšfinansējuma maksājumiem, kas bija reģistrēti grāmatvedības sistēmā, un konstatēja, ka tajos ir zems kļūdu līmenis, ja raugās uz kļūdu finansiālo ietekmi šajā bilances postenī. Tomēr kļūdu biežums liecina, ka ir svarīgi vēl vairāk uzlabot pamata grāmatvedības datu precizitāti izpildlīmeņa ģenerāldirektorātos. Izplatītākās kļūdas ir šādas:

- dubultieraksti, izlaisti ieraksti vai nepareizas summas, kuras parasti pielāgo ar finanšu gadu nodalīšanas procedūrām,
- darījumu ieģrāmatošana nepareizā virsgrāmatas kontā.

1.14. Turklāt revīzijas darbā Palāta iekļāva arī priekšfinansējuma maksājumu identificēšanu un apstiprināšanu un atklāja, ka balance nebija pilnīga vai precīza:

- vēl līdz galam nenokārtotu priekšfinansējuma maksājumu noskaidrošanu ne vienmēr veic pareizi. Vairākos gadījumos to neveica vispār vai ieģrāmatoja par nepareizām summām,
- ģenerāldirektori izmanto atšķirīgas metodes priekšfinansējuma noskaidrošanai. Lielākā daļa ģenerāldirektoru priekšfinansējuma maksājumu noskaidro tad, kad saņem attiecīgās izmaksu deklarācijas vai rēķinus un kad ir pārbaudīta izmaksu attiecināmība, bet daži ģenerāldirektori gaida līdz programmas beigām vai pat līdz galīgajam revīzijas ziņojumam⁽¹⁷⁾. Priekšfinansējuma atšķirīga un neatbilstoša noskaidrošana nozīmē, ka tiek iegūti neprecīzāki rezultāti finanšu gadu nodalīšanas aprēķinam gada beigās.

1.13. Komisija piekrīt Palātas norādītajam, un tās grāmatvedības dienesti turpinās risināt norādītās problēmas un uzraudzīt grāmatvedības uzskaiti ģenerāldirektorātos, lai uzlabotu pamata grāmatvedības datu precizitāti, piemēram, izmantojot tādas iniciatīvas kā īstenojamo grāmatvedības kvalitātes projekts.

⁽¹⁷⁾ Īpaši jāatzīmē Pētniecības ģenerāldirektorāts saistībā ar maksājumiem pētniecībai.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Parādi kreditoriem

1.15. Palāta revidēja statistiski reprezentatīvu paraugu ar 80 rēķiniem/izmaksu deklarācijām, kas atlasītas no grāmatvedības sistēmā reģistrētajiem parādiem kreditoriem, un konstatēja zemu kļūdu līmeni, ja raugās uz kļūdu finansiālo ietekmi šajā bilances postenī. Tomēr šo kļūdu biežums liecina, ka ir svarīgi vēl vairāk uzlabot pamata grāmatvedības datu ticamību izpildlīmeņa ģenerāldirektorātos. Pārsvārā kļūdas veido rēķinu iegrāmatošana par nepareizām summām uzreiz pēc rēķinu saņemšanas (pirms attiecināmības pārbaudes) un nepareizu grāmatvedības ierakstu labošana, izdarot pielāgojumus finanšu gadu nodalīšanas laikā.

Citi jautājumi

Nepamatotu maksājumu atgūšana

1.16. Pēc Palātas ieteikuma finanšu pārskatu piezīmēs tagad ir sniegta plašāka informācija par nepamatotu maksājumu atgūšanu. Palātas veiktā revīzija liecina, ka Komisijas sniegtie dati par finanšu korekcijām ir ticami, ja tie izriet no Komisijas veiktajām revīzijām. Tomēr dalībvalstis bieži vien neiesniedz Komisijai pilnīgu un ticamu informāciju par finanšu korekcijām, ko tās izdara pašas (sk. 6.30. punktu). Tā kā Palātai savos gada pārskatos atkārtoti nākas norādīt uz neattiecināmu izdevumu lielu procentuālo īpatsvaru, Palāta uzskata, ka struktūrdarbību jomā konsolidēto pārskatu piezīmēs būtu jāiekļauj pilnīgi un ticami grāmatvedības dati par dalībvalstu korekciju mehānismiem.

1.17. Pārbaudījusi apliecinātājiestāžu darbu un tā analīzi no Komisijas puses, Palāta vēl arvien nav pārliecināta par debitoru (dalībvalstu) saistību ticamību lauksaimniecībā (ELGF debitoru konti) ⁽¹⁸⁾. Komisija ir konstatējusi debitoru kontu nepilnības ceturtdaļā maksājumu aģentūru ⁽¹⁹⁾ un ir ierosinājusi finanšu korekcijas ⁽²⁰⁾ par apmēram 25,3 miljoniem EUR. Šīs korekcijas attiecas uz aptuveni 1,95 % no 1 295 miljoniem EUR, kuri bija jāatgūst līdz 2008. finanšu gada beigām. Lai gan šo korekciju daudzums ir tikai nedaudz mazāks par 2 % būtiskuma sliekšni, šīs korekcijas liecina, ka kopumā ELGF debitoru kontu līmenī ir būtisku kļūdu risks (sk. 5.56. punktu).

1.15. Komisija piekrīt Palātas norādītajam, un tās grāmatvedības dienesti turpinās risināt norādītās problēmas un uzraudzīt grāmatvedības uzskaiti ģenerāldirektorātos, lai uzlabotu pamata grāmatvedības datu precizitāti, piemēram, izmantojot tādas iniciatīvas kā īstenojamo grāmatvedības kvalitātes projekts.

1.16. Attiecībā uz informāciju par finanšu korekcijām, ko dalībvalstis izdara pašas, Komisija ir veikusi ievērojamu darbu saskaņā ar Rīcības plānu integrētas iekšējās kontroles struktūras ieviešanai, lai stiprinātu Komisijas kā uzraudzes lomu strukturālajos pasākumos un panāktu dalībvalstu iesniegto datu kvalitātes uzlabošanu, un tā turpina darbu pie pārskatu sniegšanas uzlabojumiem, lai visas dalībvalstis varētu sniegt pilnīgus un uzticamus datus. Skatīt arī Komisijas atbildi uz 6.30. punktu.

1.17. Komisija saņēma pietiekamu informāciju par debitoriem grāmatojumu noskaidrošanas un uzskaites nolūkos. Nevienā gadījumā netika konstatēta būtiska finansiāla ietekme vispārējā uzskaites līmenī (un tādējādi attiecībā uz lēmumu).

Komisija ierosināja korekcijas 25,3 miljonu euro apmērā, pamatojoties uz savu novērtējumu par apliecinātājiestāžu sniegto informāciju ziņojumos un aprēķinu par visvairāk iespējamo kļūdu īpatsvaru (un summām) attiecībā uz parādiem konkrētās maksājumu aģentūrās. Tāds pats loģiskais pamatojums izmantots arī parādiem, apskatot (un attiecīgi labojot) kļūdas, kas atklātas, sīki pārbaudot fondu izdevumus.

Atklātās finanšu kļūdas labo, piemērojot parasto grāmatojumu noskaidrošanas procedūru.

⁽¹⁸⁾ Sk. 5.61. punktu Pārskatā par 2006. finanšu gadu un 5.44. punktu Pārskatā par 2007. finanšu gadu.

⁽¹⁹⁾ Komisija informē dalībvalstis par iesniegtās informācijas pārbaudes rezultātiem saskaņā ar Komisijas Regulas (EK) Nr. 885/2006 10. pantu (OV L 171, 23.6.2006., 90. lpp.).

⁽²⁰⁾ Finanšu korekcijas saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 885/2006 11. pantu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Aizdevumi un aizņēmumi

1.18. Attiecībā uz makroekonomisko finanšu atbalstu, maksājumu bilanci un Euratom kredītiem Kopienas aizņemas līdzekļus kapitāla tirgos un kompensējošu aizdevumu veidā izsniedz attiecīgajiem saņēmējiem. Saskaņā ar Starptautiskajiem grāmatvedības standartiem un EK 11. grāmatvedības noteikumu starpība starp tirgus procentu likmi un piešķirto likmi ir jāatspoguļo uzskaitē. Tomēr tas netika izdarīts. Paskaidrojums, kas pievienoti Kopienas finanšu pārskatiem, nav pietiekami izklāstīts, kādi ir šo atkāpju iemesli un ietekme.

1.18. Ņemot vērā Padomes regulas par makroekonomisko finanšu palīdzību, maksājumu bilanci un Euratom aizdevumiem, naudu, kuru Kopienas aizņemas kapitāla tirgū, tās aizdod ar vienādu procentu likmi gan dalībvalstīm, gan trešiem saņēmējiem. Šo operāciju mērķis ir dot līdzekļu saņēmējiem iespēju gūt labumu no EK kredītpējas. Līdz ar to šiem atlīdzinājuma darījumiem tirgus likme nav izmantojama un nav piemērojama faktiskās procentu likmes metode, kas paredzēta EK 11. grāmatvedības noteikumā. Pašreizējā grāmatvedības pieeja labāk atspoguļo attiecīgo aizdevumu un aizņēmumu darījumu īpašās iezīmes un būtību (princips par būtības pārsvaru pār formu).

Kā Palāta ierosinājusi, Komisija EK gada pārskatu piezīmēs sniegs skaidrāku informāciju un apsvērs iespēju precizēt 11. grāmatvedības noteikumu, lai labāk atspoguļotu šo darījumu specifiku.

Secinājums

1.19. Palāta secina, ka izteiktie apsvērumi būtiski neietekmē pārskatu ticamību.

Pārskatiem pakārtoto darījumu pareizība***Ticamības deklarācijas īpašo izvērtējumu struktūra***

1.20. Šā pārskata 5.–11. nodaļā Palāta ir iekļāvusi īpašos izvērtējumus par katru budžeta plānošanā nodalīto politikas jomu (sk. **1.2. tabulu**). Ieņēmumi ir aplūkoti 4. nodaļā. Katrs īpašais izvērtējums sākas ar politikas grupas aprakstu, kam seko konstatējumi un secinājumi par darījumu pareizību un sistēmu efektivitāti, kā arī iepriekšējo gadu apsvērumu pēcpārbaudes rezultāti.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Ticamības deklarācijas pieejas un rezultātu skaidrojums

1.21. Palāta revidē pakārtoto darījumu pareizību **divos galvenos veidos**: pirmkārt, Palāta veic darījumu tiešas pārbaudes, lai uzzinātu, cik liela daļa darījumu ir izpildīti pareizi, un, otrkārt, Palāta vērtē, cik efektīvi pārraudzības un kontroles sistēmas nodrošina darījumu pareizību. Tiek ņemti vērā arī pierādījumi, ko sniedz citu revidentu darbs (ja tas ir pieejams), un tiek analizēti vadības apliecinājumi ⁽²¹⁾.

Darījumu pārbaude

1.22. Darījumu pārbaude izpaužas kā **statistiski reprezentatīva** ieņēmumu vai maksājumu **parauga** pārbaude. Tos atlasa no datu kopas, kas parasti ir attiecīgā politikas joma. Pārbaudes iznākumā tiek iegūta statistiska aplēse par to, cik liela daļa no datu kopas darījumiem ir pareizi.

1.23. Lai noteiktu parauga lielumu, Palāta izmanto **revīzijas pārliecības iegūšanas modeli**, proti, novērtē objektīvo risku (risku, ka darījumos var gadīties kļūdas) un kontroles risku (risku, ka pārraudzības un kontroles sistēmas nenovērš vai neatklāj un nelabo pieļautās kļūdas). Vairākumā gadījumu Palātai ir jāpaļaujas galvenokārt uz tiešajām pārbaudēm, jo sistēmas nesniedz pienācīgu pārliecību par darījumu pareizību.

1.24. Pārbaudē **sīki caurskata** atlasītos darījumus, lai pārbaudītu, vai maksājums vai izdevumu atlīdzināšanas pieprasījums ir pareizi aprēķināts un atbilst tiesību aktiem un noteikumiem, ar kuriem reglamentē attiecīgos tēriņus. Ja darījums nav pareizi aprēķināts vai neatbilst likumiskajām vai līgumiskajām prasībām, tad to uzskata par **kļūdu**. Pamatojoties uz grāmatvedības ierakstu paraugu, Palāta izseko darījumam līdz pat galasaņēmējam (tas var būt lauksaimnieks, mācību kursu organizators vai attīstības palīdzības projekta iniciators) un vajadzības gadījumā katrā līmenī pārbauda arī atbilstību nosacījumiem.

⁽²¹⁾ Tostarp Komisijas ģenerāldirektoru gada darbības pārskati un deklarācijas, kā arī šo pārskatu un deklarāciju apkopojums Komisijas kopsavilkuma ziņojumā.

1.2. tabula. Izdevumu izpilde 2008. gadā (iedalījums sakrīt ar gada pārskata nodaļām)

(miljonos EUR)

Iedaļas (ied.) un sadaļas (sad.) ⁽¹⁾ atbilst budžeta nomenklatūrai 2008. gadā. Budžeta nomenklatūra savukārt tematiski iedalīta gada pārskata nodaļās	2008. gadā ⁽²⁾ veiktie maksājumi
Gada pārskata nodaļas	
Ieņēmumi	53,7 ⁽³⁾
Nodokļu politika un muitas savienība (14. sad.)	
Lauksaimniecība un dabas resursi	55 114,9
Lauksaimniecība un lauku attīstība (05. sad.) Vide (07. sad.) Zivsaimniecība un jūrlietas (11. sad.) Veselība un patērētāju aizsardzība (17. sad.)	
Kohēzija	36 596,9
Nodarbinātība un sociālās lietas (04. sad.) Reģionālā politika (13. sad.)	
Pētniecība, enerģētika un transports	7 516,7
Zinātniskā izpēte (08. sad.) Enerģētika un transports (06. sad.) Informācijas sabiedrība un plašsaziņas līdzekļi (09. sad.) Tiešā pētniecība (10. sad.)	
Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās	6 323,1
Ārējās attiecības (19. sad.) Attīstība un attiecības ar ĀKK valstīm (21. sad.) Paplašināšanās (22. sad.) Humānā palīdzība (23. sad.)	
Izglītība un pilsoniskums	1 734,9
Izglītība un kultūra (15. sad.) Komunikācija (16. sad.) Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa (18. sad.)	
Ekonomika un finanses	621,4
Ekonomika un finanses (01. sad.) Uzņēmējdarbība (02. sad.) Konkurence (03. sad.) Iekšējais tirgus (12. sad.) Tirdzniecība (20. sad.)	
Administratīvie un citi izdevumi	8 582,9
Parlaments (I ied.) Padome (II ied.) Komisija (III ied.) Tiesa (IV ied.) Revīzijas palāta (V ied.) Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (VI ied.) Reģionu komiteja (VII ied.) Eiropas Ombuds (VIII ied.) Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs (IX ied.)	
Pavisam kopā	116 544,5

⁽¹⁾ Vispārējā budžeta III iedaļas 24.–31. sadaļa, kura galvenokārt attiecas uz administratīvajiem izdevumiem, ir izklāstīta 11. nodaļas sadaļā par Eiropas Komisiju.⁽²⁾ Administratīvos izdevumus atskaita no politikas grupām un uzrāda atsevišķi šo izdevumu pozīcijā; rezultātā rodas atšķirības, salīdzinot datus 4.–10. nodaļā.⁽³⁾ Šis skaitlis attiecas uz saimnieciskās darbības izdevumiem, nevis ieņēmumu summu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Darījumu pārbaudes izvērtēšana un rezultāti

1.25. Kļūdas darījumos rodas dažādu iemeslu pēc. Kļūdas grupē atkarībā no konkrētā pārkāpuma veida un atkarībā no neievērotā noteikuma vai līgumsaistības. Tās var būt vai nu maksājuma nosacījumu neievērošanas kļūdas, vai arī kļūdas, kuras saistītas ar citām neatbilstībām.

1.26. Palāta klasificē kļūdas pēc diviem principiem:

- a) kļūda var būt *skaitļos izsakāma* vai *skaitļos neizsakāma* atkarībā no tā, vai ir iespējams aprēķināt, cik daudz ES budžeta līdzekļu izmaksāti nepareizi;
- b) kļūdas var grupēt pēc to *veida*: izdevumu *attiecināmības* kļūda (maksājums neatbilst attiecināmības noteikumiem), *reālas pastāvēšanas* kļūda (ir atlīdzinātas izmaksas, lai gan nav pierādījumu, ka tās patiešām radušās), *precizitātes* kļūda (maksājums nav pareizi aprēķināts vai nav pierādījumu par aprēķina pareizību) vai *cita noteikumu piemērošanas* kļūda (kļūda, kas neliek apšaubīt maksājuma attiecināmību).

1.27. Lai noteiktu kļūdu **biežumu**, Palāta nosaka parauga procentuālo daļu, kurā ir kļūdas (gan skaitļos izsakāmas, gan neizsakāmas). Tas norāda, cik plaša varētu būt kļūdas izplatība politikas grupā kopumā (sk. dažādu nodaļu 1. pielikuma 1. daļas 1.3. tabulu).

1.28. Palāta aplēš kļūdu finansiālo ietekmi, pamatojoties uz konstatēto **kļūdu īpatsvaru**. To aprēķina tikai skaitļos izsakāmām kļūdām. Aplēsto kļūdu īpatsvaru salīdzina ar **būtiskuma sliekšni** (2 %) un tādā veidā, ņemot vērā arī citus pierādījumus, nosaka, vai izdevumu jomas maksājumos nav būtisks kļūdu līmenis (atzinums bez piezīmēm) vai tajā ir būtisks kļūdu līmenis (negatīvs atzinums ⁽²²⁾). Lai uzskatāmi apkopotu rezultātu, kļūdu īpatsvaru iedala trīs diapazonos:

⁽²²⁾ Palāta var sagatavot atzinumu ar piezīmēm arī tad, ja būtiskas kļūdas ir tikai mazā daļā datu kopas.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

- a) mazāk nekā 2 %;
- b) no 2 % līdz 5 %;
- c) vairāk nekā 5 %.

Šī informācija ir sniegta 4.–11. nodaļas 1. pielikuma 1. daļā un apkopota **1.3. tabulā**.

Sistēmu novērtējums un rezultātu apkopošana

1.29. **Pārraudzības un kontroles sistēmas** ievieš Komisija (un dalībvalsts vai cita saņēmējvalsts, ja pārvaldība ir dalīta vai decentralizēta). Sistēmu mērķis ir pārvaldīt budžeta riskus, tostarp saistībā ar darījumu pareizību. Novērtējums par to, vai sistēmas efektīvi nodrošina darījumu pareizību, ir viena no svarīgākajām revīzijas procedūrām, kas īpaši noder ieteikumu sagatavošanai par veicamajiem uzlabojumiem.

1.30. Katrā politikas jomā ir daudz un dažādas sistēmas, un katras sistēmas pārbaudei un izvērtēšanai vajag daudz laika. Tāpēc katru gadu Palāta atlasa pārbaudāmo sistēmu paraugu. **Sistēmu novērtējuma** rezultātus apkopo tabulā "Atlasīto pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums". Tabula ir pievienota 4.–11. nodaļas 1. pielikuma 2. daļā. Sistēmas klasificē kā *efektīvas*, ja tās pietiekami mazina kļūdu risku darījumos, *daļēji efektīvas*, ja to darbībā ir dažas nepilnības, vai *neefektīvas*, ja nepilnības ir plaši izplatītas un tāpēc ļoti vājina sistēmu darbības efektivitāti.

1.31. Palāta sagatavo arī pārraudzības un kontroles sistēmu **kopvērtējumu** (tāpat dots 4.–11. nodaļas 1. pielikuma 2. daļā), kurā ņem vērā gan atlasīto sistēmu novērtējumu, gan darījumu pārbaudes rezultātus.

2008. gada revīzijas rezultātu apskats

1.32. Jomā "Ieņēmumi" un politikas grupā "Administratīvie un citi izdevumi" pārraudzības un kontroles sistēmas kopumā ir efektīvas (sk. 4.29., 4.30., 11.20. un 11.21. punktu), un Palāta lēš, ka kļūdu finansiālā ietekme ir zemāka par 2 % no kopsummām (sk. **1.3. tabulu**). Turklāt Palātas novērtējums par ģenerāldirektoru un deleģēto kredītrīkotāju deklarācijām apstiprināja, ka atrunas nevajadzēja formulēt (sk. 2.3., 2.4. un 2.9. punktu, kā arī **2.1. tabulu**).

1.3. tabula. Kopsavilkums par 2008. gada ticamības deklarācijas revīziju rezultātiem attiecībā uz pakārtoto darījumu likumību un pareizību

Īpašie izvērtējumi pārskatā par 2008. finanšu gadu	Attiecīgais punkts gada pārskatā	Pārraudzības un kontroles sistēmu darbība	Kļūdu īpatsvars
Ieņēmumi ⁽¹⁾	4.29.–4.30.		
Lauksaimniecība un dabas resursi	5.62.–5.67.	⁽²⁾	⁽³⁾
Kohēzija	6.35.–6.36.	⁽⁴⁾	
Pētniecība, enerģētika un transports	7.40.–7.41.		
Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās	8.33.–8.34.		
Izglītība un pilsoniskums	9.31.–9.32.		
Ekonomika un finanses	10.27.–10.28.	⁽⁵⁾	⁽⁶⁾
Administratīvie un citi izdevumi	11.20.–11.21.		

Šajā tabulā apkopots pārraudzības un kontroles sistēmu kopvērtējums saskaņā ar pārskata nodaļās sniegto informāciju, kā arī doti Palātas veikto padziļināto pārbažu vispārīgie rezultāti. Tabulā ir akcentēti galvenie elementi, bet tajā nevar iekļaut visu svarīgo informāciju (īpaši par pārraudzības un kontroles sistēmu nepilnībām un kļūdu veidiem). Sīkāks izklāsts lasāms šā gada pārskata pilnajā tekstā, kur skaidrota arī metodoloģija, kas ir pamatā Palātas īstenotajai revīzijas pieejai (sk. 1.5.–1.15. punktu).

Apzīmējumi:

Pārraudzības un kontroles sistēmu darbība

	efektīva
	daļēji efektīva ⁽⁷⁾
	neefektīva

Kļūdu īpatsvara diapazoni ⁽⁸⁾

	mazāk nekā 2 % (zem būtiskuma sliekšņa)
	no 2 % līdz 5 %
	vairāk nekā 5 %

⁽¹⁾ Sk. tvēruma ierobežojumu 4.4. un 4.7. punktā.

⁽²⁾ Tāpat kā iepriekšējos gados Palāta, atsaucoties uz kļūdu līmeni, kas konstatēts darījumu pārbaudēs un sistēmu novērtējumā, atkārto, ka IAKS kopumā ir efektīva kontroles sistēma nepareizu maksājumu vai kļūdu riska mazināšanai (sk. 5.64. punktu).

⁽³⁾ Lauku attīstības izdevumos aplēstais kļūdu līmenis pārsniedz 2 % (sk. 1.33. un 5.62. punktu).

⁽⁴⁾ Palāta 2007. gadā novērtēja dalībvalstu kontroles sistēmas kā daļēji efektīvas. 2008. gadā normatīvajā regulējumā nebija lielu izmaiņu, kas ietekmētu dalībvalstu kontroles sistēmas (sk. 6.23. punktu). 2000.–2006. gada programmu posms drīz būs noslēgts, tāpēc Palāta uzskatīja, ka dalībvalstu 2000.–2006. gada kontroles sistēmu visaptverošs papildu novērtējums nesniegs pievienoto vērtību. Tā kā par 2007.–2013. gadu bija veikti tikai daži starpposma maksājumi, tad Palāta galveno uzmanību pievērša dalībvalstu sistēmām, kuru uzdevums ir reģistrēt un labot dalībvalstu kontroles mehānismu atklātās kļūdas un par korekcijām ziņot Komisijai (sk. 6.21. un 6.36. punktu).

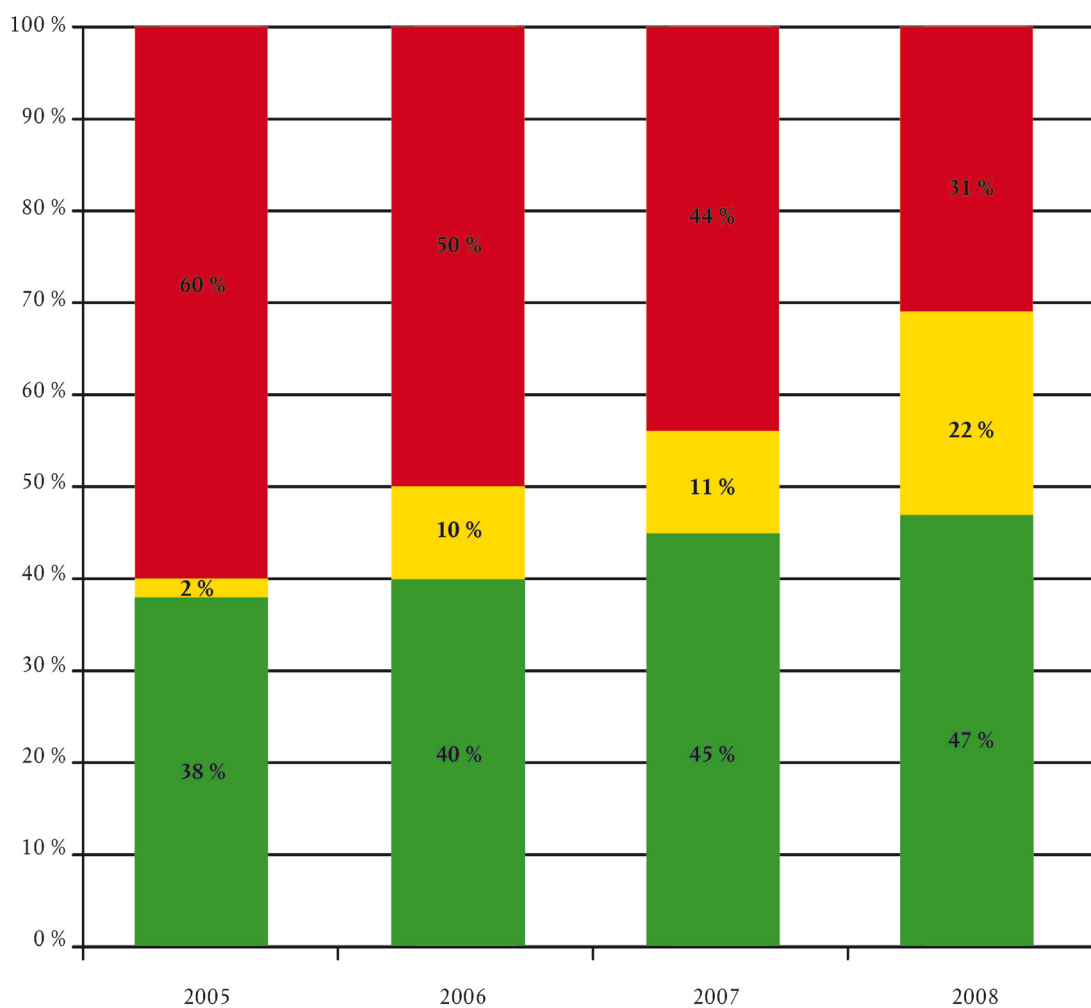
⁽⁵⁾ Tas nav politikas grupu kopvērtējums. Tas attiecas uz dažām pārbaudītajām sistēmām un galvenokārt atspoguļo nepilnības pārraudzības un kontroles sistēmās, kuras piemēro Sestajai pamatprogrammai attiecībā uz pētniecību un tehnoloģiju attīstību (sk. 10.28. punktu).

⁽⁶⁾ Sestā pamatprogramma veido neproporcionāli lielu daļu no kopējā kļūdu īpatsvara (sk. 10.27. punktu).

⁽⁷⁾ Sistēmas klasificē kā daļēji efektīvas, ja saskaņā ar novērtējumu daži kontroles mehānismi darbojas pienācīgi, bet citi ne. Tādējādi šie mehānismi kopumā varētu nebūt pietiekami, lai ierobežotu kļūdas pakārtotajos darījumos līdz pieņemamam līmenim.

⁽⁸⁾ Palāta iedala kļūdu īpatsvaru (sk. 1.28. punktu) trīs diapazonos. Šie diapazoni nav uztverami kā pārliecības intervāls tajā nozīmē, kā šo terminu lieto statistikā.

1.1. tabula. Salīdzinājums gadu šķērsgriezumā (*)

(*) Procentuālais īpatsvars no budžeta atbilstoši attiecīgajam ■ < 2 % ■ 2-5 % ■ > 5 % kļūdu īpatsvara diapazonam dažādās politikas grupās. Attiecībā uz politikas grupu "Lauksaimniecība un dabas resursi" grafikā ir nošķirti parādītas attiecīgās sastāvdaļas (Lauku attīstība un citi izdevumi 2007. un 2008. gadā; ar IAKS un bez IAKS iepriekšējos gados).

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.33. Attiecībā uz politikas grupu "Lauksaimniecība un dabas resursi" un "Izglītība un pilsoniskums" Palāta lēš, ka kļūdu finansālā ietekme ir mazāka par 2 % no kopējiem izdevumiem katrai no minētajām politikas grupām. Tomēr Palāta konstatēja, ka izdevumos lauku attīstībai politikas grupā "Lauksaimniecība un dabas resursi" kļūdu līmenis pārsniedza 2 % (sk. 5.62. punktu). Palātas pārbaudes liecina par to, ka politikas grupas "Izglītība un pilsoniskums" starpposma un galīgajos maksājumos bija būtisks kļūdu līmenis (sk. 9.31. punktu). Palātas aplēses liecina, ka politikas grupā "Ekonomika un finanses" kļūdu īpatsvars nedaudz pārsniedz 2 % no šīs politikas grupas kopējiem izdevumiem. Tomēr Palāta konstatēja, ka maksājumi saistībā ar Sesto pētniecības un tehnoloģiju izstrādes pamatprogrammu veido šā kopējā kļūdu īpatsvara neproporcionāli lielu daļu (sk. 10.12. un 10.13. punktu).

1.34. Palāta secina, ka politikas grupas "Lauksaimniecība un dabas resursi" uzraudzības un kontroles sistēmas ir daļēji efektīvas attiecībā uz maksājumu pareizības nodrošināšanu (sk. 5.63. punktu). Lai gan Palāta atkārtoti norāda, ka integrētā administrācijas un kontroles sistēma (IAKS) ir efektīvs līdzeklis kļūdu vai nelikumīgu izdevumu riska ierobežošanai (sk. 5.64. punktu), tā ir konstatējusi jautājumus, kas jārisina saistībā ar vienotā maksājuma un vienotā platībmaksājuma shēmām (sk. 5.65. punktu) un lauku attīstības jomā (sk. 5.66. punktu). Palāta secina, ka politikas grupas "Izglītība un pilsoniskums" uzraudzības un kontroles sistēmas ir daļēji efektīvas (sk. 9.32. punktu) ⁽²³⁾. Politikas grupā "Ekonomika un finanses" Palāta pārbaudīja trīs pārraudzības un kontroles sistēmas. Palāta uzskata, ka divas no tām efektīvi nodrošina maksājumu likumību un pareizību, bet viena – tikai daļēji efektīvi ⁽²⁴⁾ (sk. 10.28. punktu).

⁽²³⁾ Lai gan Palāta atzīst, ka dalībvalstu aģentūrām sagatavotās vadlīnijas ir labi izstrādātas un tās var izmantot kā procedūru rokasgrāmatas (sk. 9.33. punktu), tā secina, ka pārraudzības un kontroles sistēmu pašreizējā piemērošana vēl nesniedz pietiekamu pārlicību par to, ka pareizības kļūdas atklās un izlabos (sk. 9.33. un 9.34. punktu).

⁽²⁴⁾ Tas galvenokārt attiecas uz pārraudzības un kontroles sistēmām Sestajai pētniecības un tehnoloģiju izstrādes pamatprogrammai.

KOMISIJAS ATBILDES

1.33. Komisija ir gandarīta par kopumā pozitīvo šo politikas grupu vērtējumu. Tā piekrīt Palātas viedoklim, ka attiecībā uz lauku attīstības izdevumiem ir lielāks kļūdu īpatsvars, bet ar gandarījumu atzīmē, ka kļūdu intensitāte šajā jomā samazinās.

Komisija ņem vērā, ka jomā "Izglītība un pilsoniskums" Palāta attiecībā uz četriem pārbaudītajiem starpposma un galīgajiem maksājumiem no 21 ir konstatējusi skaitliski izsakāmas kļūdas. Skatīt arī atbildi uz 9.31. punktu.

Tā kā politikas grupā "Ekonomika un finanses" Sestās pamatprogrammas maksājumi veido tikai 8 %, Komisija uzskata, ka šajā politikas jomā kopējais darījumu kļūdu īpatsvars kopumā nav uzskatāms par būtisku. Attiecībā uz maksājumiem saistībā ar Sesto pamatprogrammu Palātas konstatējumi un secinājumi šajā nodaļā ir līdzīgi 7. nodaļā ietvertajiem. Skatīt arī atbildes uz 10.12. un 10.13. punktu.

1.34. Tendence ir tāda, ka gadu gaitā uzraudzības un kontroles sistēmas "Lauksaimniecības un dabas resursu" jomā kopumā ir uzlabojušās un ir kļuvušas efektīvas, kaut arī lauku attīstības jomā vēl vajadzīgi uzlabojumi. Komisija uzskata, ka daži jautājumi, kuras Palāta rosina risināt saistībā ar SPS un SAPS shēmām, izraisītu sarežģītu papildu noteikumu ieviešanu, tādējādi radot ļoti sarežģītu kontroles sistēmu, kuras īstenošana būtu dārga un pretrunā Komisijas vienkāršošanas centieniem. Turklāt tādējādi faktiski tiktu no jauna ieviesta atbalsta maksājumu piesaiste ražošanai (skatīt Komisijas atbildi uz 5.65. punkta b) apakšpunktu).

Attiecībā uz Izglītības un kultūras ĢD 2008. gadā uzraudzības un kontroles sistēma, kas ieviesta 2007.–2013. gadam, nodrošina stabilu pamatu. Ir gūti ievērojami panākumi šīs sistēmas īstenošanā, izmantojot ticamības deklarāciju ex post analīzi, kā arī pastiprinātus uzraudzības apmeklējumus un revīzijas.

Attiecībā uz politikas grupu "Ekonomika un finanses" Palātas konstatējumi un secinājumi par Sesto pamatprogrammu ir līdzīgi 7. nodaļā ietvertajiem, savukārt attiecībā uz pārējiem izdevumiem nav būtisku kļūdu. Komisija uzskata, ka ieviestās uzraudzības un kontroles sistēmas kopumā ir izmaksu ziņā lietderīgas, samērīgas un piemērotas (skatīt atbildes uz 10.19. un 10.28. punktu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.35. Politikas grupās “Kohēzija”⁽²⁵⁾, “Pētniecība, enerģētika un transports”, “Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās” un “Ekonomika un finanses” Palāta secina, ka pārraudzības un kontroles sistēmas ir daļēji efektīvas (sk. 6.21., 6.23., 6.36., 7.41., 8.34. un 10.28. punktu, kā arī **1.3. tabulu** Politikas grupās “Pētniecība, enerģētika un transports”, “Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās” un “Ekonomika un finanses” Palātas aplēstais kļūdu īpatsvars ir 2 % līdz 5 % no kopējiem izdevumiem, bet politikas grupā “Kohēzija” tas pārsniedz 5 % (sk. 6.17., 6.35., 7.40 un 8.33. punktu, kā arī **1.3. tabulu** Palāta uzskata, ka politikas grupās “Kohēzija” un “Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās” ģenerāldirektoru un deleģēto kredītrīkotāju deklarācijās ietvertajām atrunām vajadzēja būt ar plašāku tvērumu, lai atspoguļotu nopietnos trūkumus, kas joprojām pastāv šajās izdevumu jomās un ko apliecina Palātas revīzijas konstatējumi (sk. 2.6., 2.7., 2.10. un 2.11. punktu, kā arī **2.1. tabulu**). Kohēzija vēl arvien ir visproblematiskākā joma, un tajā aplēstais kļūdu īpatsvars ir krietni augstāks nekā citās politikas jomās.

KOMISIJAS ATBILDES

1.35. Kohēzijas jomā 2008. gadā notika būtiski uzlabojumi dažu programmu pārvaldības un kontroles sistēmu īstenošanā. Sistēmu efektīvas darbības novērtējums 545 darbības programmās Reģionālās politikas un Nodarbinātības, sociālo lietu un iespēju vienlīdzības ģenerāldirektorātu 2008. gada darbības pārskatos liecina, ka 78 % programmu darbojas labi vai ar tādiem trūkumiem, kam ir mērena ietekme (57 % 2007. gadā). Kaut arī kļūdu īpatsvars joprojām ir nepieņemami liels, kļūdu biežums ir samazinājies: no Palātas izlasē iekļautajiem projektiem kļūdas bija 43 % projektu salīdzinājumā ar 54 % 2007. gadā. Komisija vērs uzmanību uz to, ka konstatējumi izdarīti, pamatojoties uz revīzijas izlasi, kas attiecas vienīgi uz 2000.–2006. gada plānošanas periodu, jo par 2007.–2013. gada plānošanas periodu atlīdzināšanas gadījumu gandrīz nav bijis. Skatīt arī Komisijas atbildes uz 6.23., 6.35. un 6.36. punktu.

Ir ieguldīts liels darbs, lai uzlabotu pētniecības politikas pārvaldību, ievērojot spēkā esošo tiesisko un finanšu regulējumu. Komisija turpinās stingri piemērot kontroles pasākumus. Komisija arī turpmāk strādās pie tā, lai šajā politikas grupā samazinātu atlikušo kļūdu īpatsvaru.

Pietiekamu apliecinājumu tam, ka notikušie darījumi ir bijuši likumīgi un pareizi, ģenerāldirektori sniedz gada darbības pārskatos. Ja attiecīgais ģenerāldirektors šo apliecinājumu var pamatot ar to, ka lēstais kļūdu īpatsvars ir mazāks par būtiskuma sliekšni kā, piemēram, Paplašināšanās ģenerāldirektorāta gadījumā, ko Palāta izskatījusi politikas grupā “Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās”, nav izdarāmas nekādas atrunas.

Jomā “Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās” Komisija savas pārbaudes ir izstrādājusi tā, lai tiktu aptverts viss vairākgažu projektu īstenošanas cikls, tādējādi radot iespēju ar parastajām pārbaudēm novērst, atklāt un labot vairumu finanšu kļūdu. Ar Komisijas kontroles sistēmā paredzētajām obligātajām finanšu revīzijām Komisijai būtu jābūt iespējai kādā no nākamajiem uzskaites gadiem atklāt un labot priekšfinansējuma kļūdas, pirms tiek veikti galīgie maksājumi. Komisijas pēc pārbaudes apliecina, ka atlikušo kļūdu īpatsvars ir neliels.

Skatīt arī atbildi uz 8.34. punktu.

⁽²⁵⁾ Skatīt **1.3. tabulas** 4. zemsvītras piezīmi.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

1.36. Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem ir novērotas dažas izmaiņas. Ir krities aplēstais kļūdu īpatsvars politikas grupās "Lauksaimniecība un dabas resursi" ⁽²⁶⁾ un "Pētniecība, enerģētika un transports" ⁽²⁷⁾. Attiecībā uz politikas grupu "Lauksaimniecība un dabas resursi" Palāta lēš, ka caurmērā kļūdu līmenis ir nedaudz zem 2 % (sk. 5.13. punktu), savukārt politikas grupai "Pētniecība, enerģētika un transports" tas joprojām pārsniedz 2 % (sk. 7.40. punktu). Saskaņā ar Palātas aplēsēm politikas grupā "Izglītība un pilsoniskums" kļūdu finansiālā ietekme ir mazāka par 2 %. Palāta uzskata, ka tam galvenais iemesls ir daudzie avansi, kuros kļūdas sastopamas relatīvi retāk nekā starpposma vai galīgajos maksājumos (sk. 9.6., 9.7. un 9.31. punktu). Politikas grupā "Ekonomika un finanses" aplēstais kopējais kļūdu īpatsvars 2008. finanšu gadā mazliet pārsniedz 2 % (2007. gadā tas bija mazliet mazāks nekā 2 %), jo tika atklātas kļūdas Sestās pamatprogrammas izdevumos, lai gan tie veido tikai 8 % no politikas grupas izdevumiem (sk. 10.27. punktu).

1.36. Komisija ir gandarīta par Palātas novērtējuma kopējo pozitīvo attīstību, kas liecina par ievērojamiem panākumiem salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu.

⁽²⁶⁾ Šis kritums ir konstatēts visas politikas grupas "Lauksaimniecība un dabas resursi" izdevumos, bet it īpaši lauku attīstības izdevumos. Tomēr lauku attīstības izdevumos konstatētais kļūdu līmenis joprojām pārsniedz ELGF kļūdu līmeni (sk. 5.62. punktu). Ņemot vērā gan darījumu pārbaudēs, gan sistēmu novērtējumā konstatēto kļūdu līmeni, Palāta uzskata, ka tāpat kā iepriekšējos gados IAKS kopumā ir efektīva kontroles sistēma nepareizu maksājumu vai kļūdu riska mazināšanai (sk. 5.64. punktu).

⁽²⁷⁾ Bijusi "Iekšējā nozaru politika" tagad ietilpst trīs citās politikas grupās, proti, "Pētniecība, enerģētika un transports", "Izglītība un pilsoniskums" un "Ekonomika un finanses" (sk. 2.1. tabulu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.37. Palāta uzsver, ka tās veiktās revīzijas liecina par to, ka sarežģīti vai neskaidri izdevumu attiecināmības noteikumi vai citas sarežģītas tiesību aktu prasības, jo īpaši politikas grupās “Lauksaimniecība un dabas resursi”, “Kohēzija”, “Pētniecība, enerģētika un transports”, kā arī “Ekonomika un finanses”, ievērojami palielina kļūdu risku (sk. 5.17.–5.26., 5.34.–5.52., 6.18.–6.20, 7.12.–7.15 un 10.11.–10.14. punktu).

1.38. Politikas grupā “Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās”, kā arī “Ekonomika un finanses” Komisija pārvalda ES izdevumus kopīgi ar starptautiskām organizācijām⁽²⁸⁾, pamatojoties uz nolīgumiem, kas Palātai paredz revīzijas tiesības. Tomēr, veicot darbu, kas bija vajadzīgs 2008. gada ticamības deklarācijas sagatavošanai, Palātai bija pilnībā vai daļēji liegta pieeja ANO sagatavotajiem revīzijas ziņojumiem un apliecinājumiem dokumentiem, un tai liedza iespēju doties revīzijas apmeklējumos (sk. 8.13. un 10.10. punktu).

KOMISIJAS ATBILDES

1.37. Zināma noteikumu un atbilstības kritēriju sarežģītības pakāpe ir nenovēršama, jo tie bieži vien tiek noteikti konkrētu politikas mērķu sasniegšanai, bet šie politikas mērķi tiek izvirzīti sarežģītā likumdošanas procedūrā, kurā pēdējais vārds ir likumdevējai iestādei.

Tomēr Komisija ir apņēmusies ierosināt likumdevējai iestādei turpmākus vienkāršojumus, ciktāl tas iespējams. Finanšu regulas trīs gadu pārskatīšanas 2010. gada priekšlikumā tā izskatīs apmēru, kādā veicama attiecināmības noteikumu turpmāka vienkāršošana. Komisija arī izvērtēs nozaru tiesību aktu turpmākas vienkāršošanas principus nākamajai pamataktu kārtai, kam jāstājas spēkā no 2014. gada.

Jomā “Lauksaimniecības un dabas resursi” rezultāti ir uzlabojušies, jo pastāvīgi strādāts pie juridisko prasību/atbilstības kritēriju vienkāršošanas abiem KLP pīlāriem. Skatīt arī konkrētās atbildes uz 5.17.–5.26. un 5.34.–5.52. punktu.

Kohēzijas jomā ir izdarīti grozījumi regulās, kuras attiecas uz 2007.–2013. gadu, iestrādājot vienkāršojumus, ko izstrādājusi apvienotā Komisijas un dalībvalstu ekspertu darba grupa. Turklāt 2009. gada sākumā Komisija izdeva attiecināmības noteikumu kopsavilkumu. Skatīt arī Komisijas atbildes uz 1.41.–1.42. punktu un 6.37. punkta a) apakšpunktu.

Ar Septīto pamatprogrammu ir sperts nākamais solis vienkāršošanas procesā. Ja būs vajadzīgs, Komisija ierosinās grozījumus pamatprogrammas juridiskajā pamatā, ņemot vērā tās īstenošanā gūto pieredzi.

1.38. Komisija pilnībā atbalsta Palātas informācijas un dokumentu piekļuves pieprasījumus. Standarta ieguldījumu līgumos ar starptautiskajām organizācijām ir ietverts formulējums par Palātas piekļuves tiesībām.

Skatīt arī atbildi uz 8.13. punktu.

⁽²⁸⁾ Šī ES budžeta izpildes metode ir paredzēta Finanšu regulas 53. pantā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Ieteikumi nepilnību novēršanai

1.39. Pagājušajā gadā Palāta norādīja, ka Komisijas iekšējās kontroles sistēma ir uzlabojusies, tomēr ievērojamā daļā ES pārskatiem pakārtotajos darījumos bija būtisks kļūdu līmenis (Pārskata par 2007. finanšu gadu 1.42. punkts). Turklāt Tica-mības deklarācijas revīzijas darbā vērojams, ka dažādās poli-tikas grupās un pat vienas grupas ietvaros pārkāpumi ir atšķi-rīgi pēc to veida, biežuma un apjoma. Reizēm atšķirības ir ļoti lielas. Turpmākajos punktos ir sniegts dziļāks ieskats, kā Kopienas iekšējās kontroles sistēmu padarīt efektīvāku ⁽²⁹⁾.

1.40. Kaut arī Eiropas Savienībai ir viens vispārējais budžets, naudu tērē dažādos veidos. Dažāds var būt līdzekļu pārvaldības veids, saņēmēju veids, atbalsta periodiskums, izmaksu atlīdzī-nāšanas pieprasīšanas veids, dažādi kontroles mehānismi un līdzekļu atgūšanas sistēmas. Atšķirības skaidrojamas ar piemē-rošanos katras budžeta jomas īpatnībām un atbalsta konkrēta-jiem mērķiem, un tās atspoguļo arī pārvaldības un kontroles izmaksas un sarežģītību.

Ir vajadzīga vienkāršošana

1.41. Noteikumus par līdzekļu tērēšanu pieņem tādus, lai ar atbalstu varētu sasniegt politikas mērķus jeb lai “tērētu naudu pareizām lietām pareizā laikā”. Daži noteikumi ir kopīgi visa veida maksājumiem, bet citi ir specifiski. Reizēm noteikumu veids un sarežģītība ir tieši atkarīga no politikas mērķu sarež-ģītības.

1.42. Jo noteikumi ir smagnējāki un sarežģītāki, jo lielāks risks, ka tos neievēros un tādējādi palielināsies darījumu kļūdu risks un netiks sasniegti politikas mērķi. Turklāt, ja kādas programmas mērķi ir izstrādāti pārmērīgi sīki, to sasniegšanu pārbaudīt ir dārgāk. To varētu pateikt arī citādi: labi izstrādāti noteikumi, ko iespējams viegli saprast un vienkārši izpildīt, mazina kļūdu risku (1.45. punkts Pārskatā par 2007. finanšu gadu).

1.41.–1.42. Komisija piekrīt Palātas analīzei, taču uzsver, ka noteikumu ieviešanā vienmēr jāmeklē pareizais līdzsvars starp bieži vien konkrētu politikas mērķu sasniegšanu un pārlietu sarežģītību. Komisijas uzdevums ir ierosināt tiesību aktus, taču to noteikumi var kļūt sarežģītāki likumdošanas procesā, kurā galīgo lēmumu pieņem likumdevēja iestāde.

Komisija ir apņēmusies iekļaut attiecīgo kontroles pasākumu aprakstu visos attiecīgajos tiesību aktu priekšlikumos, ko tā ierosinās turpmāk.

Vienkāršošana ir svarīga sastāvdaļa Komisijas labāka regulējuma programmā. Dalībvalstīm arī ir jāvienkāršo atbilstības kritēriji, kas ietverti to valsts programmās. Tomēr zināms sarežģītības līmenis ir nenovēršams, un tas jāņem vērā turpmākajās diskusijās par pieļau-jamu riska līmeni.

Skatīt arī atbildi uz 2.35. punkta b) apakšpunktu.

⁽²⁹⁾ Pārskata par 2007. finanšu gadu 1.43.–1.51. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

1.43. Vienlaikus vēlams saglabāt piesardzību. Ja noteikumus vienkāršo tikai tādēļ, lai mazinātu nepareizību risku, tad noteikumu vispārināšanas rezultātā var vājināties tēriņu mērķtiecīgums. Dažās jomās (piemēram, sk. 9.6.–9.7. punktu) vienkāršošanas vārdā varētu atvieglot avansa nosacījumus, bet tad palielinātos avansā izmaksātas summas. Tādos gadījumos līdztekus vienkāršošanai ir jāievieš efektīvas sistēmas, citādi nepareizi izdevumi atklātos tikai tad, kad programma jau daļēji pabeigta vai slēgta. Neraugoties uz šiem dažiem iebildumiem, vienkāršošana joprojām ir svarīgs mērķis.

Kohēzijas jomā ESF regulā 2007.–2013. gadam jau bija paredzēta iespēja deklarēt netiešās izmaksas, pamatojoties uz vienotu likmi. Vienotu likmju, noteiktu summu un vienības izmaksu standarta shēmu izmantošanas iespēja 2007.–2013. gada ERAF un ESF programmām tika vispārināta, 2009. gada maijā izdarot grozījumus šo fondu regulās. Vēl citi vienkāršojumi tika pieņemti 2008. gada decembrī un 2009. gada maijā. Turklāt 2009. gada jūlijā Komisija nāca klajā ar papildu vienkāršošanas priekšlikumiem īstenošanas regulā (EK) Nr. 1828/2006 un vispārīgajā regulā (EK) Nr. 1083/2006.

Ja būs vajadzīgs, Komisija ierosinās grozījumus programmas juridiskajā pamatā, ņemot vērā tās īstenošanā gūto pieredzi.

1.43. Komisija atzīst, ka vienkāršošanā jārod līdzsvars starp nepieciešamību pienācīgi pārvaldīt publiskos līdzekļus un bieži vien ļoti specifisku politikas mērķu sasniegšanu. Katrā politikas jomā šā līdzsvara meklējumu rezultāts atšķiras, un līdz ar to atšķiras pārvaldības modeļi un noteikumi, ņemot vērā dažādu procesa dalībnieku iesaisti dažādos līmeņos. Komisija strādā pie tā, lai nodrošinātu, ka tās kontroles sistēmas ir iespējami efektīvas, pilnībā ņemot vērā to, ka daudzas programmas ir vairākgadu programmas, un to, ka efektīvām un iedarbīgām kontroles sistēmām jānodrošina pārbažu veikšana īstajā brīdī.

Politikas jomā "Izglītība un kultūra", izstrādājot jaunās programmas 2007.–2013. gadam, tika vienkāršoti noteikumi un vairāk izmantots finansējums noteiktas summas veidā. Jādomā, ka minētais kopā ar stingru pieeju valstu pārvaldības un kontroles sistēmu apstiprināšanā mazinās ar galīgajiem maksājumiem saistīto risku.

Skatīt arī atbildi uz 9.7. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Veicamie pasākumi

1.44. Jāatzīst, ka ES budžeta pārvaldība ir veidojusies pakāpeniski laika gaitā, reaģējot uz dažādos posmos pieņemtām izdevumu programmām. Izdevumu noteikumus un pārvaldības metodes pieņem tā, lai būtu ievērotas budžeta tēriņu dažādo mērķu raksturīgās īpatnības. Taču mērķus nevajadzētu pārlieku izvērst, jo tad rodas pārmērīgs administratīvais slogs un grūti ievērojams regulējums. Lai panāktu līdzsvaru, Komisijai ir rūpīgi jāpārskata katras izdevumu programmas tiesiskais regulējums un pārvaldības struktūra.

1.45. Pirmajam svarīgākajam darbam ir jābūt ticamas un visaptverošas informācijas ievākšanai, lai varētu pārliedzinoši izvērtēt kontroles mehānismu pašreizējās izmaksas⁽³⁰⁾.

1.46. Tikpat svarīgi būtu rūpīgi izvērtēt, vai tiek gūts maksimāls labums no pašreizējiem izdevumiem, ko velta kontroles mehānismiem. Ja ne, tad tūlītējam mērķim jābūt šim nolūkam tērētās naudas un citu resursu pilnīgai atdevei⁽³¹⁾.

1.44. Komisija uzsver, ka noteikumu ieviešana ir likumdevēja kompetencē. Komisija pēdējā laikā ir nākusi klajā ar vairākiem vienkāršošanas priekšlikumiem (un attiecībā uz struktūrfondiem par atsevišķiem vienkāršojumiem ir pieņemts lēmums) un turpinās ierosināt vienkāršojumus gadījumos, ja tie būs saderīgi ar konkrēto politikas mērķu īstenošanu.

Šajā ziņā ir jāņem vērā Komisijas darbs saistībā ar pieļaujamo kļūdas risku, jo tas veicina skaidru izpratni par to risku, ko iespējams kontrolēt, ievērojot atbilstības nosacījumus un kontroles vidi, un attiecīgi risku, kura kontrole izmaksu ziņā nav lietderīga. Komisija 2010. gadā budžeta lēmēj institūcijai iesniegs konkrētus priekšlikumus par pieļaujamo risku pētniecības, enerģētikas un transporta, lauku attīstības, ārējā atbalsta un administratīvo izdevumu jomā.

Skatīt arī atbildi uz 1.41–1.42. punktu.

1.45. Komisija saistībā ar saviem priekšlikumiem par pieļaujamo kļūdas risku, sākot ar priekšlikumiem pētniecības, enerģētikas un transporta, lauku attīstības, ārējā atbalsta un administratīvo izdevumu jomā 2010. gadā, vāks informāciju par kontroles mehānismu izmaksām.

1.46. Komisija ir veicinājusi tās iekšējās kontroles sistēmu pastāvīgu uzlabošanu (kā atzīts 1.39. punktā) un turpinās šo darbu. Šīs kontroles sistēmas ir izstrādātas tā, lai sniegtu pietiekamu pārliedzību, balstoties uz dažādo kontroles veidu pareizu samēru ("īstās pārbaudes īstajā laikā"). Piemēram, ar ex ante kontroles mehānismiem ir iespējams konstatēt tikai dažus kļūdu veidus un no izmaksu viedokļa nebūtu lietderīgi visiem projektiem veikt pārbaudes uz vietas.

⁽³⁰⁾ Paziņojumā par pieļaujamā kļūdas riska jēdzienu (COM(2008) 866, galīgā redakcija, 8. un 10. lpp.) Komisija atzīst, ka tā līdz šim datus ievākusi tikai ierobežotā apmērā.

⁽³¹⁾ Minētajā Paziņojumā (COM(2008) 866, galīgā redakcija, 7. lpp.) Komisija atzīst, ka struktūrfondos varētu mazināt kļūdu īpatsvaru par 2 %–3 %, turklāt nebūtu "nekādu (vai nekādu lielu) papildu izmaksu saistībā ar pašreizējo ex ante pārbažu uzlabošanu".

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

1.47. Līdz ar nepieciešamajiem pasākumiem sistēmu efektivitātes nodrošināšanā nākamajam mērķim jābūt pienācīgam līdzsvaram starp kontroles mehānismu izmaksām un ieguvumiem (sk. Palātas ieteikumu Pārskata par 2007. finanšu gadu 1.52. punktā).

1.48. Būtu vēlams, lai jaunas izdevumu programmas pieņemtu ar nosacījumu, ka ir apsvērts ar šīm programmām saistītais risks un izmaksas, kuras radīsies, lai ieviestu tādu pārvaldību un kontroli, kas izmaksu ziņā efektīvi ierobežotu risku. Tad Eiropas Parlamenta un Padomes rīcībā būtu vairāk informācijas lēmumu pieņemšanai, un šīs lēmējīestādes varētu uzskatāmi izsvērt risku un izmaksas.

1.49. Palāta uzsver, ka ir svarīgi vēl vairāk pārdomāt vienkāršošanas iespējas un kontroles mehānismu izmaksas un ieguvumus. Tas jādara laikus, pirms tiek sagatavoti priekšlikumi jaunajai daudzgadu finanšu shēmai ⁽³²⁾.

Nemot vērā rīcības plānu par struktūrfondu uzraudzības uzlabošanu, Komisija jau ir veikusi ex ante pasākumus kontroles sistēmu uzlabošanai. Turklāt tā norāda, ka kļūdu īpatsvara samazinājums par 2–3 %, izmantojot efektīvāku ex ante kontroli (kā minēts ilustratīvajā piemērā par ERAF “pieļaujamā riska” paziņojumā (COM(2008) 866)), izriet no Palātas 2005. gada ticamības deklarācijā norādīto kļūdu novērtējuma un drīzāk ir “kontroles riska” (risks, ka dažos gadījumos atsevišķas pārbaudes nedarbojas efektīvi) rādītājs.

1.47. Faktiskas un efektīvas iekšējās kontroles jēdziens ir noteikts Finanšu regulā (28.a pantā). Saskaņā ar to ikvienam Komisijas dienestam tā gada darbības pārskatā ir jānorāda iekšējās kontroles rezultāti, jāziņo par tās efektivitāti un jāveic pasākumi konstatēto trūkumu novēršanai. Līdz ar to Komisija uzskata, ka, tā kā kontroles struktūru uzlabošana un procedūru vienkāršošana ir pastāvīgs process, šiem centieniem ir jābūt nepārtrauktiem.

Saskaņā ar Palātas ierosināto Komisija, gatavojot savus priekšlikumus par pieļaujamo risku, sākot ar priekšlikumiem pētniecības, enerģētikas un transporta, lauku attīstības, ārējā atbalsta un administratīvo izdevumu jomā 2010. gadā, vērtēs kontroles mehānismu izmaksu un ieguvumu samēru.

1.48. Paziņojumā “Uz vispārēju izpratni par pieļaujamā kļūdas riska jēdzienu” (COM(2008) 866) Komisija apņēma iekļaut attiecīgo kontroles pasākumu aprakstu visos attiecīgajos tiesību aktu priekšlikumos, ko tā ierosinās turpmāk.

1.49. Komisija piekrīt, ka ir būtiski meklēt pareizo līdzsvaru starp kontroles mehānismu izmaksām un pieņemto vienkāršošanas līmeni, un apsver iespējas, kā to īstenot līdz jaunajam finanšu plānam.

Skatīt arī atbildi uz 1.37. punktu.

⁽³²⁾ Sk. Palātas atbildi uz Komisijas paziņojumu “Budžeta reforma – pārmaiņas Eiropā” (<http://eca.europa.eu/portal/pls/portal/docs/1/1481518.PDF>).

2. NODAĻA

Komisijas iekšējās kontroles sistēma

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	2.1.–2.2.
Komisijas vadības apliecinājumi	2.3.–2.22.
Ģenerāldirektoru gada darbības pārskati un deklarācijas	2.3.–2.11.
Komisijas kopsavilkuma ziņojums	2.12.–2.17.
No gada kopsavilkumiem gūtā pārliecība	2.18.–2.22.
Komisijas iekšējās kontroles standarti	2.23.–2.25.
Ievads	2.23.–2.24.
Efektivitāte	2.25.
Rīcības plāns	2.26.–2.28.
Plāna īstenošanas vispārējs novērtējums	2.26.–2.27.
Rīcības plāna ietekme	2.28.
Vispārīgi secinājumi un ieteikumi	2.29.–2.36.
Secinājumi	2.29.–2.33.
Ieteikumi	2.34.–2.36.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

IEVADS

2.1. Šajā nodaļā ir aplūkots, kā Komisija 2008. gadā ir turpinājusi novērst pārraudzības un kontroles sistēmu nepilnības, lai nodrošinātu no ES budžeta finansēto darījumu likumību un pareizību. Jo īpaši šajā nodaļā analizēts, vai

- a) vadības apliecinājumi, kas ietverti ģenerāldirektoru gada darbības pārskatos un deklarācijās, kā arī Komisijas kopsavilkuma ziņojumā, sniedz ticamu priekšstatu (2.3.–2.11. punkts);
- b) Komisija ir uzlabojusi pārskatīto iekšējās kontroles standartu un integrētās iekšējās kontroles sistēmas darbību un efektivitāti un vai Komisija var uzskatāmi parādīt, ka veiktie pasākumi ir pozitīvi ietekmējuši 2008. gada izdevumus (2.23.–2.25. punkts).

2.2. Palāta pārbaudīja arī gada kopsavilkumus⁽¹⁾ par struktūrpasākumiem un Eiropas Zivsaimniecības fondu un par lauksaimniecību, lai novērtētu, kādu pievienoto vērtību tie sniedz un kā to izmanto Komisijas dienesti (2.18.–2.22. punkts).

2.1. Komisija uzskata, ka ieviestās iekšējās kontroles sistēmas kopā ar 2008. gada darbības pārskatos aprakstītajiem ierobežojumiem rada pamatotu pārliecību, ka tās darbībām piešķirtie līdzekļi ir izlietoti paredzētajam mērķim un saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principiem. Tā uzskata arī, ka ieviestās kontroles procedūras nodrošina pietiekamu garantiju par notikušo darījumu likumību un pareizību, par ko Komisija uzņemas vispārīgu atbildību saskaņā ar EK līguma 274. pantu.

Komisija veic pasākumus, lai, pamatojoties uz savu pieredzi, turpinātu uzlabot savu iekšējās kontroles sistēmu un risinātu revidentu norādītās problēmas. 2008. gadā veiktie pasākumi ietver efektīvas pārvaldības nodrošināšanai paredzēto pārskatīto iekšējās kontroles standartu stāšanos spēkā no 2008. gada 1. janvāra, integrētas iekšējās kontroles struktūras ieviešanai paredzētā rīcības plāna ieviešanas posma pabeigšanu un gada darbības pārskatu skaidrības un saskaņotības uzlabošanu.

KOMISIJAS VADĪBAS APLIECINĀJUMI

Ģenerāldirektoru gada darbības pārskati un deklarācijas

2.3. Visi ģenerāldirektori ziņoja, ka ir guvuši pamatotu pārliecību par to, ka viņiem piešķirtie līdzekļi ir izlietoti paredzētajiem mērķiem un ka viņu ieviestie iekšējās kontroles mehānismi ir nodrošinājuši pakārtoto darījumu likumību un pareizību; 12 gadījumos bija formulētas atrunas.

⁽¹⁾ Jaunās finanšu regulas 53.b panta 3. punktā ir noteikts: "Dalībvalstis attiecīgā savas valsts līmenī sagatavo gada kopsavilkumu par pieejamām revīzijām un deklarācijām" (Padomes 2006. gada 13. decembra Regula (EK, Euratom) Nr. 1995/2006, ar kuru groza Regulu (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienų vispārējam budžetam (OV L 390, 30.12.2006., 1. lpp.)).

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.4. Deklarāciju par 2008. gadu sagatavoja 41 no galvenajām struktūrām (ģenerāldirektorātiem un citiem centrālajiem dienestiem). 12 deklarācijās ir iekļauta viena vai vairākas atrunas, un lielākā daļa no atrunām attiecas uz pakārtoto darījumu pareizību. Ja 2007. gadā kopējais atrunu skaits bija 17, tad 2008. gadā tas ir krities – ir formulētas 15 atrunas. Svarīgākās atrunas par darījumu pareizību ir atspoguļotas **2.1. tabulas** kreisajā ailē.

2.5. Politikas grupā “Lauksaimniecība un dabas resursi” Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektors ir atcēlis jau sešus gadus nemainīto atrunu par integrētās administrācijas un kontroles sistēmas (IAKS) nepietiekamu piemērošanu Grieķijā, jo atbildīgās iestādes ir ieviesušas jaunu lauku bloku identifikācijas sistēmu. Atruna lauku attīstības jomā tagad ir formulēta sīkāk, jo Grieķijas apliecinātājiestādes ir pārbaudījušas un apstiprinājušas pārbaudīto statistiku. Tomēr ģenerāldirektors nepauž pārliecību par to, ka Grieķijas sagatavotais un pildītais rīcības plāns efektīvi kontrolēja 2007. gada izdevumu atlīdzinājuma pieprasījumus. Turklāt pēc Palātas ieskatiem darbs, ko Komisija un Grieķijas apliecinātājiestādes veikušas, lai apstiprinātu pārbaudīto statistiku, nesniedz prasīto augsta līmeņa pārliecību.

KOMISIJAS ATBILDES

2.4. Komisija norāda, ka astoņas no 15 atrunām balstās uz finanšu risku, bet pārējo septiņu pamatā ir problēmas, kuras var ietekmēt dienesta vai Komisijas reputāciju un kuru finansiālā ietekme pēc būtības ir materiāla, nevis finansiāla.

Turklāt 2008. gadā tika atceltas trīs ilgtermiņa atrunas (Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta atruna par integrētās administrācijas un kontroles sistēmas (IAKS) piemērošanu Grieķijā, Komunikācijas ģenerāldirektorāta atruna par ex post kontroles sistēmas neieviešanu un Uzņēmējdarbības un rūpniecības ģenerāldirektorāta atruna par Eiropas standartizācijas organizāciju finansēšanu).

Citās jomās, piemēram, kohēzijas politikas jomā, atrunu darbības sfēra ir sašaurināta, ņemot vērā dalībvalstīs jau veiktos koriģējošos pasākumus.

2.5. Atruna par IAKS nepietiekamu piemērošanu Grieķijā balstījās uz paaugstinātu reputācijas risku Kopienas iestādēm, ko radīja šo nepilnību ilglaicīgums Grieķijā, nevis finanšu risks Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondam, ko vienmēr pietiekami segušas finanšu korekcijas, kas noteiktas Grieķijai, izmantojot atbilstības pārbaudīto procedūras. Revīzijās Grieķijā līdz 2009. gada februārim konstatēts, ka Grieķijas varas iestādes saskaņā ar savu rīcības plānu laika periodam no 2006. gada līdz 2008. gada 31. decembrim izveidoja jaunu un funkcionālu zemes gabalu identifikācijas sistēmu/ģeogrāfiskās informācijas sistēmu, kas aptver visu Grieķiju. Tādēļ laikā, kad ģenerāldirektors parakstīja 2008. gada darbības pārskatu, visi IAKS elementi bija ieviesti un iepriekš minētā nepilnību pastāvīguma radītais Komisijas reputācijas risks bija novērsts. Tomēr atlikušais finanšu risks kopumā aplēsts zemāks par būtisko kļūdu līmeni, un tam ir piemērojamas atbilstības pārbaudīto procedūras izdevumu atlīdzinājuma pieprasījumu periodam no 2006. līdz 2008. gadam. Tādēļ šo atrunu varēja atcelt.

2.1. tabula. Komisijas ģenerāldirektorātu gada darbības pārskatos iegūstamie pierādījumi, kas Palātai noder ticamības deklarācijas sagatavošanā

Politikas grupa	Ģenerāldirektoru svarīgākās atrunas deklarācija	2007	2008	Kā pēc Palātas ieskatiem svarīgākās atrunas ietekmē ģenerāldirektora pārliecību ⁽¹⁾		Citas nozīmīgas nepilnības, kas atklājušās Palātas revīzijā un/vai Komisijas pārbaudēs, bet kas nav minētas deklarācijās	2007	2008	Gada darbības pārskatā atrodamo pierādījumu noderība Palātas revīzijas secinājumiem ⁽²⁾	
				2007	2008				2007	2008
Lauksaimniecība un dabas resursi	Integrētās administrācijas un kontroles sistēmas (IAKS) nepietiekama piemērošana Grieķijā	X		B	B	Līdz šim vēl nav pamatotu liecību par to, ka Grieķijas sagatavotais un pildītais rīcības plāns būtu pilnībā efektīvs.		X	B	B+
	Izdevumi lauku attīstībai	X	X 2. ass "Vides un lauku ainavas uzlabošana"							
	To izmaksu attiecināmība, ko atlīdzina dalībvalstīm par kopējās zivsaimniecības politikas kontroli unpiemērošanu		X							
	SAPARD pārvaldības un kontroles sistēma Bulgārijā un Rumānijā		X			Attiecībā uz zivsaimniecības resursu kontroles, pārbaūžu un sodu sistēmām: nozvejas dati nav pilnīgi un ticami, pārbaūžu sistēmas nesniedz pārliecību.	X			

Politikas grupa	Ģenerāldirektoru svarīgākās atrunas deklarācijā	2007	2008	Kā pēc Palātas ieskatiem svarīgākās atrunas ietekmē ģenerāldirektora pārliecību ⁽¹⁾		Citas nozīmīgas nepilnības, kas atklājušās Palātas revīzijā un/vai Komisijas pārbaudēs, bet kas nav minētas deklarācijās	2007	2008	Gada darbības pārskatā atrodamo pierādījumu noderība Palātas revīzijas secinājumiem ⁽²⁾	
				2007	2008				2007	2008
Kohēzija	Eiropas Sociālā fonda (ESF) pārvaldības un kontroles sistēmas 2000.–2006. gadā	X Spānija, Apvienotā Karaliste, Francija, Itālija, Slovākija, Portugāle, Beļģija, Luksemburga	X Spānija, Apvienotā Karaliste, Francija, Itālija, Beļģija, Luksemburga, Vācija	B	B	Līdz šim vēl nav pamatotu liecību par 2008. gada koriģējošo pasākumu pilnīgu efektivitāti ⁽³⁾ .			B	B
	Eiropas Reģionālā attīstības fonda (ERAF) pārvaldības un kontroles sistēmas 2000.–2006. gadā	X Čehija, Somija, Grieķija, Vācija, Īrija, Itālija, Luksemburga, Polija, Slovākija, Spānija	X Beļģija, Vācija, Itālija, Spānija							
	Interreg pārvaldības un kontroles sistēmas 2000.–2006. gadā	X Kopā par 51 programmu	X Kopā par 21 programmu							
	Kohēzijas fondu pārvaldības un kontroles sistēmas 2000.–2006. gadā	X Bulgārija, Čehija, Slovākija, Ungārija, Polija	X Bulgārija							

Politikas grupa	Ģenerāldirektoru svarīgākās atrunas deklarācijā	2007	2008	Kā pēc Palātas ieskatiem svarīgākās atrunas ietekmē ģenerāldirektora pārliecību ⁽¹⁾		Citas nozīmīgas nepilnības, kas atklājušās Palātas revīzijā un/vai Komisijas pārbaudēs, bet kas nav minētas deklarācijās	2007	2008	Gada darbības pārskatā atrodamo pierādījumu noderība Palātas revīzijas secinājumiem ⁽²⁾	
				2007	2008				2007	2008
Pētniecība, enerģētika un transports	Atlikušo kļūdu īpatsvars attiecībā uz izdevumu atlīdzinājuma pieprasījumu precizitāti	X Sestā pamatprogramma	X Sestā pamatprogramma	B	B	Vēl nav pamatotu liecību par finanšu korekciju un piedziņas sistēmu ietekmi uz kļūdu īpatsvaru Sestās pamatprogrammas pārvaldības ciklā vai par to, kad šāda ietekme ir gaidāma ⁽³⁾ .		X	B	B
Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās	Iespējami pārkāpumi <i>Phare</i> līdzekļu pārvaldībā atsevišķās Bulgārijas īstenotājiestādēs	X	X	A	A	Vēl vairāk jāuzlabo īstenotājiestāžu līmenī piemērotās pārraudzības un kontroles sistēmas, kuru mērķis ir darījumu likumība un pareizība, lai šīs sistēmas darbotos pilnībā efektīvi.	X	X	B	B

Politikas grupa	Ģenerāldirektoru svarīgākās atrunas deklarācija	2007	2008	Kā pēc Palātas ieskatiem svarīgākās atrunas ietekmē ģenerāldirektora pārliecību ⁽¹⁾		Citas nozīmīgas nepilnības, kas atklājušās Palātas revīzijā un/vai Komisijas pārbaudēs, bet kas nav minētas deklarācijās	2007	2008	Gada darbības pārskatā atrodamo pierādījumu noderība Palātas revīzijas secinājumiem ⁽²⁾	
				2007	2008				2007	2008
Izglītība un pilsoniskums	Nav ieviesta strukturēta <i>ex post</i> kontroles sistēma un nenotiek pārbaudes uz vietas ģenerāldirektorātos un pārstāvniecībās lielākajā daļā gada – pārbaudes nav veiktas 10 mēnešus	X		B	B	Ex post pārbaudēs pilnībā neatklāj reālo kļūdu īpatsvaru revidētajos līgumos.	X	X	B	B
	Daudz kļūdu darījumos, kas saistīti ar dotācijām un līgumiem		X							
	Eiropas Bēgļu fonda pārvaldības un kontroles sistēmas nepilnības Itālijā 2000.–2004. gada un 2005.–2007. gada programmu posmā	X								
	Nepilnīga pārliecība par pakārtoto darījumu likumību un pareizību 14 dalībvalstīs saistībā ar Otro Eiropas bēgļu fondu (2005–2007)	X								

Politikas grupa	Ģenerāldirektoru svarīgākās atrunas deklarācijā	2007	2008	Kā pēc Palātas ieskatiem svarīgākās atrunas ietekmē ģenerāldirektora pārliecību ⁽¹⁾		Citas nozīmīgas nepilnības, kas atklājušās Palātas revīzijā un/vai Komisijas pārbaudēs, bet kas nav minētas deklarācijās	2007	2008	Gada darbības pārskatā atrodamo pierādījumu noderība Palātas revīzijas secinājumiem ⁽²⁾	
				2007	2008				2007	2008
Ekonomika un finanses	Iespējams, jaunie riska kontroles mehānismi, ko ieviesa, pamatojoties uz <i>ex post</i> pārbaūžu ziņojumiem, nav pilnībā efektīvi	X	X	B	B				A	A
	Atlikušo kļūdu īpatsvars attiecībā uz izdevumu atļūdzinājuma pieprasījumu precizitāti Sestajā pētniecības pamatprogrammā	X	X							
	Eiropas standartu izstrādes finansēšanas neapmierinoša darbība	X								
Administratīvie izdevumi	—	—	—	A	A				A	A

Apzīmējumi:

- (1) Kā pēc Palātas ieskatiem svarīgākās atrunas ietekmē ģenerāldirektora deklarāciju:
A: pamatota pārliecība, ka iekšējās kontroles sistēmas nodrošina pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Piezīmju nav vai tās ir mazsvarīgas;
B: pamatota pārliecība, bet piezīmes par iekšējās kontroles sistēmā konstatētajām nepilnībām;
C: pārliecības nav.
- (2) Gada darbības pārskatā atrodamo pierādījumu noderība Palātas revīzijas secinājumiem:
A: pietiekami pierādījumi, kas noder ticamības deklarācijas secinājumiem (skaidri un nepārprotami pierādījumi);
B: apliecināši pierādījumi, kas pēc korekcijām noder ticamības deklarācijas secinājumiem;
C: nav apliecināšu pierādījumu, kas noderētu ticamības deklarācijas secinājumiem.
+/-: ja nav pietiekamu pierādījumu, lai mainītu novērtējuma kategoriju (A/B/C), tomēr Palāta ir konstatējusi ievērojamus uzlabojumus vai, gluži pretēji, stāvokļa pasliktināšanos, tad agrākajam novērtējumam ir pievienota attiecīgi plus vai mīnus zīme.
- (3) Lai gan informācija sniegta gada darbības pārskatos.

Avots: Revīzijas palāta.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.6. Politikas grupā “Kohēzija” Reģionālās politikas ģenerāldirektorāts un Nodarbinātības, sociālo lietu un iespēju vienlīdzības ģenerāldirektorāts saglabāja atrunas par nepilnībām pārvaldības un kontroles sistēmās 2000.–2006. gadā, lai gan skarto dalībvalstu un darbības programmu kopējais skaits, kā arī atrunu finansiālā izteiksme ievērojami samazinājās. Atrunas par 2008. gadu kopumā attiecās uz 99 darbības programmām, par 2007. gadu – uz 185 programmām. Atrunu ietekmi skaitļos ģenerāldirektori bija novērtējuši 201 miljona EUR apmērā (2007. gadā – 726 miljoni EUR) ⁽²⁾.

2.7. Ģenerāldirektoru atrunas politikas grupās “Pētniecība, enerģētika un transports” un “Ekonomika un finanses” saskan ar Palātas konstatējumiem, ka pēc savstarpējas kompensēšanas un korekcijām atlikušo kļūdu īpatsvars Sestās pamatprogrammas izdevumu atlīdzinājuma pieprasījumos joprojām pārsniedz būtiskuma sliekšni.

2.8. Politikas grupā “Izglītība un pilsoniskums” komunikācijas ģenerāldirektors ziņo, ka vēl vairāk ir nostiprinātas kontroles sistēmas, bet norāda, ka 9,4 % pārbaudīto darījumu bija kļūdas, tomēr to ietekme bija zema.

2.9. Palātas veiktā analīze, kas ir atspoguļota **2.1. tabulas** labajā ailē, liecina, ka gada darbības pārskati saskan ar Palātas ticamības deklarācijas secinājumiem tikai attiecībā uz administratīvajiem izdevumiem un ekonomiku un finansēm. Citiem vārdiem, šajās politikas jomās ne Palātas, ne Komisijas veiktajās revīzijās neatklājās nopietnas nepilnības, kas nebūtu iekļautas ģenerāldirektoru deklarācijās. Politikas grupā “Lauksaimniecība un dabas resursi” Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektora gada darbības pārskats atbilst ticamības deklarācijas īpašajam izvērtējumam vairāk nekā iepriekšējos gados.

KOMISIJAS ATBILDES

2.6. Komisija norāda, ka Reģionālās politikas un Nodarbinātības, sociālo lietu un iespēju vienlīdzības ģenerāldirektorāta gada darbības pārskatos iekļauto atrunu pamatā ir attiecīgās iestādes darbības programmas sīka analīze. Finansiālo ietekmi aprēķināja, pamatojoties uz vienotas likmes korekciju līmeņiem, kas izmantojami atklātajām sistēmu nepilnībām, piemērojot maksājumiem par šo programmu attiecīgajām daļām.

Atrunu finansiālās ietekmes mazināšana ir skaidri aprakstīta attiecīgajos gada darbības pārskatos, apstiprinot, ka Komisija uzņēmās atbildību saskaņā ar apņemšanos nostiprināt savu pārraudzītājas lomu. Skaitliski novērtētā ietekme atspoguļo Komisijas aktīvo darbību visās programmās 2008. gadā, ietverot arī visu 2007. gada darbības pārskatos iekļauto atrunu pēcpārbaudes, 14 nacionālo koriģējošo rīcības plānu izpildes pabeigšanu un korekciju piemērošanu vairāk nekā EUR 1,5 miljardu apmērā, kā rezultātā atrunas daudzos gadījumos tika atceltas.

Skatīt arī atbildi uz 2.17. punktu.

2.7. Komisija īsteno kontroles stratēģiju, kas izstrādāta maksājumu likumības un pareizības nodrošināšanai daudzgadu perspektīvā. Sestajai pamatprogrammai šīs stratēģijas mērķis ir samazināt atlikušo kļūdu īpatsvaru līdz tās īstenošanas ceturtā (2010.) gada beigām. Šo mērķi katru gadu pārskata, ņemot vērā atklāto kļūdu raksturu, biežumu un apjomu, kā arī izmaksu un ieguvumu apsvērumus.

Skatīt arī atbildi uz 7.17. punktu.

2.8. Rīcības plāns Komunikācijas ģenerāldirektorāta darījumu kvalitātes uzlabošanai ir īstenots, īpaši – organizējot pastāvīgus mācību pasākumus.

2.9. Komisija ir gandarīta par norādītajiem uzlabojumiem un atkārtoti apliecina savu apņemšanos šajā jomā gūt turpmākus panākumus. Pašlaik Komisija izvērtē faktorus, kas ietekmē gada darbības pārskatu kvalitāti, un paredz veicināt pasākumus turpmākai kvalitātes uzlabošanai.

⁽²⁾ Izmantoja aplēsto 5 vai 10 % vienotas likmes finanšu korekciju.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.10. Runājot par politikas grupu "Kohēzija", Palāta atzīmē, ka tāpat kā 2007. gadā atrunu tvērums un mērogs nepietiekami atspoguļo pārkāpumu nopietnību šajā budžeta jomā (sk. 6.35. punktu).

2.11. Politikas grupā "Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās" Palāta ir konstatējusi būtisku kļūdu līmeni (sk. 8.39. punktu), kā arī to, ka pārraudzības un kontroles sistēmas tikai daļēji efektīvi nodrošina maksājumu pareizību (sk. 8.44. punktu). Šie konstatējumi pienācīgi neatspoguļojas ģenerāldirektoru deklarācijās. Palāta šo apsvērumu izsaka jau ceturto gadu pēc kārtas ⁽³⁾.

Komisijas kopsavilkuma ziņojums

2.12. Pieņemot kopsavilkuma ziņojumu, Komisija uzņemas politisko atbildību par ES budžeta izpildi, ko praksē veic Komisijas ģenerāldirektorāti ⁽⁴⁾. Ziņojums sniedz retrospektīvu novērtējumu par finanšu pārvaldību šā sasaukuma Komisijas visa mandāta laikā.

KOMISIJAS ATBILDES

2.10. Komisija uzskata, ka 2008. gada darbības pārskatos ģenerāldirektoru iekļautās atrunas atbilst noteiktajiem būtiskuma kritērijiem un izmantotajai metodikai. Palātas konstatējumi rāda, ka kļūdu īpatsvars koncentrējas tajās programmās, kurām Komisija 2008. gadā jau veikusi pasākumus (skatīt atbildi uz 6.17. punktu). Par programmām, kas gada darbības pārskatos klasificētas kā efektīvi vai daļēji efektīvi īstenotas, Komisijai ir revīzijas pierādījumi par zemāku risku. Turklāt 2008. gada Komisijas rīcības plānā tika ietverti slēgšanas procesa sagatavošanas pasākumi, lai nodrošinātu atlikušo kļūdu novēršanu Komisijas galīgajos maksājumos.

Komisija nodrošinās, ka visiem Palātas atklātajiem gadījumiem – tāpat kā iepriekšējos gados – tiks veiktas pēc pārbaudes un koriģējoši pasākumi.

2.11. Palātas atklātās kļūdas politikas grupā "Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās" galvenokārt attiecas uz izdevumiem avansa veidā, ko radījušas tās organizācijas, kuras īsteno projektus par Komisijas veiktajiem avansa maksājumiem. Obligātajām finanšu revīzijām, kas saskaņā ar Komisijas kontroles sistēmu paredzētas pirms galīgajiem maksājumiem, jāļauj Komisijai šādas kļūdas atklāt un labot pirms galīgo maksājumu veikšanas. Skatīt arī atbildes uz 8.18. un 8.34. punktu.

Tomēr pašreizējās darbības ietvaros vispārējās iekšējās kontroles sistēmas uzlabošanai un saistībā ar Komisijas darbu saistībā ar pieļaujamo kļūdu risku EuropeAid 2010. gadā sāks pārskatīt savu kontroles stratēģiju.

⁽³⁾ 2.14. punkts un 2.1. tabula Pārskatā par 2007. finanšu gadu, 2.1. tabula Pārskatā par 2006. finanšu gadu un 2.1. tabula Pārskatā par 2005. finanšu gadu. Politikas grupa "Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās" agrāk saucās "Ārējās darbības".

⁽⁴⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei un Revīzijas palātai – Kopsavilkuma pārskats par Komisijas sasniegumiem vadības jomā 2008. gadā, (COM(2009) 256, galīgā redakcija, 8.6.2009.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

2.13. Komisija uzskata, ka 2008. gadā "ieviestās kontroles sistēmas sniedz pietiekamas garantijas par notikušo darījumu likumību un pareizību, par ko Komisija uzņemas vispārēju atbildību saskaņā ar EK līguma 274. pantu."

2.14. Komisija atzīmē, ka katru gadu veicamajā profesionālā pārskatē (nesenākā no tām veikta 2009. gada sākumā) secināts, ka vēl vairāk var uzlabot kvalitāti gada darbības pārskatiem, kas ir viens no svarīgākajiem pārvaldības instrumentiem. Komisija paredz, ka šie uzlabojumi, sākot ar 2009. gadu, atspoguļosies gada darbības pārskatos.

2.15. Kopsavilkuma ziņojumā ir nedaudz paskaidrota Komisijas pieeja atrunām. Komisija apgalvo, ka atrunas sistemātiski formulē par nozīmīgiem trūkumiem, ja vien nav ticamu revīzijas pierādījumu, ka ir izstrādāts un tiek īstenots rīcības plāns. Palāta gan uzskata, ka Komisijai vajadzētu gūt pamatotākas liecības par to, ka rīcības plānos iecerētie korigējošie pasākumi ir bijuši vai būs efektīvi, tātad reizēm atrunu tvērumam jābūt plašākam (sk. piemērus, kas aprakstīti 2.5., 2.10. un 2.11. punktā un **2.1. tabulā**).

2.16. Komisija atzīst vajadzību veikt turpmākus pasākumus, lai risinātu citās jomās apzinātās problēmas, tostarp:

a) jānovērtē iekšējo kontroles mehānismu efektivitāte;

2.14. Komisija novērtēs faktoros, kuri ietekmē gada darbības pārskatu kvalitāti, un veicinās pasākumus, lai 2009. gada darbības pārskata sagatavošanas laikā šo kvalitāti turpinātu uzlabot. Gada darbības pārskatu sagatavošanas pastāvīgie norādījumi pašlaik tiek pilnveidoti un vienkāršoti, lai būtu lietotājiem vieglāk saprotami. Īpaši pasākumi tiks veikti speciāla mācību kursa par šo tēmu izveidē tiem darbiniekiem, kuri 2009. gada beigās sagatavos gada darbības pārskatus.

2.15. Komisijas uzskata – atruna nav jāiesniedz, ja pastāv efektīvi riska kontroles mehānismi vai tādi revīzijas pierādījumi, kas apliecina korigējošo rīcības plānu efektīvu īstenošanu.

Generāldirektoriem līdz ar atrunas paziņojumu ir jāizstrādā rīcības plāns konstatēto nepilnību novēršanai. Pēc tam par veiktajiem pasākumiem sniedz informāciju un novērtējumu nākamajā gada darbības pārskatā. Ja pierādījumu par pasākumu novērtējamu ietekmi uz nepilnībām pietiek, atrunu var atcelt. Lēmumi par atrunu iesniegšanu vai atcelšanu ir vieni no svarīgākajiem salīdzināmajos novērtējumos aplūkoto jautājumiem, lai gan galīgo lēmumu pieņem atbildīgais deleģētais kredītkotājs.

Par IAKS gadījumu Grieķijā skatīt atbildi uz 2.5. punktu.

Par kohēzijas politikas jomu skatīt atbildi uz 2.6. punktu.

Komisija arī atsaucas uz savām atbildēm uz 2.10. un 2.11. punktu.

2.16.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- b) jākoncentrē resursi tam, lai uzlabotu kontroles struktūru, kas ieviesta 2007.–2013. gada finanšu shēmas izdevumu pārvaldībai, un lai labotu nepilnības iepriekšējā finanšu posmā;
- c) dalībvalstu līmenī jāsniedz pilnīga un ticama informācija par labotajām kļūdām.

KOMISIJAS ATBILDES

- b) Izmantojot rīcības plānu Komisijas pārraudzītājas lomas uzlabošanai struktūrpasākumos, Komisija darbību koncentrē uz preventīviem pasākumiem laikā no 2007. līdz 2013. gadam, kā arī sagatavošanos 2000.–2006. gada programmu slēgšanai.
- c) Informācija par pašu dalībvalstu veiktajām finanšu korekcijām ir iekļauta galīgajos pārskatos.

Komisija uzskata, ka tās darbības rezultātā ir gūti panākumi ticamu pierādījumu sagatavošanā par daudzgadu korigējošo mehānismu efektīvu izmantošanu. Tā turpina darbu pie dalībvalstu sniegto datu pilnīguma un kvalitātes uzlabošanas.

Sistēma dalībvalstu veikto finanšu korekciju ziņošanai Komisijai laikā no 2007. līdz 2013. gadam ir kļuvusi ievērojami skaidrāka un stabilāka, jo ir noteikta atbildīgā iestāde un izveidota datu ziņošanas tabula (Regulas (EK) Nr. 1083/2006 61. pants un Komisijas Regulas (EK) Nr. 1828/2006 20. pants).

Komisija arī atsaucas uz savu atbildi uz 6.30. punktu.

2.17. Komisija ziņo, ka kohēzijas politikā tā ir pieņēmusi vairāk oficiālu lēmumu par starpposma maksājumu atlikšanu (2008. gadā nolēma atlikt 10 maksājumus, 2007. gadā atlika tikai vienu) un ir piemērojusi daudz lielākas finanšu korekcijas (2008. gadā par 1 587 miljoniem EUR, 2007. gadā – par 396 miljoniem EUR). Tomēr, kas attiecas uz "Rīcības plānu Komisijai uzticētās pārraudzītājas lomas nostiprināšanai, īstenojot strukturālo darbību dalītu pārvaldību", Komisija atzīst, ka "ir vajadzīgs ilgāks laiks, pirms varēs izvērtēt darbību ietekmi, novērojot kļūdu rādītāja mazināšanos".

2.17. Ziņojumā par to, kā tiek īstenots rīcības plāns Komisijai uzticētās pārraudzītājas lomas nostiprināšanai (COM(2009) 42), Komisija norāda, ka 2008. gadā visās 10 rīcības jomās sasniegti efektīvi rezultāti. Tie ietvēra finanšu korekciju procedūru ātrāku uzsākšanu un finanšu korekciju līmeņa sasniegšanu 2008. gadā. Komisija apstiprina, ka rīcības plāna ietekmi uz laika periodu no 2000. līdz 2006. gadam vēl nevar pilnīgi novērtēt, un ir apņēmusies par rīcības plāna sākotnējo ietekmi ziņot 2010. gada februārī.

Plašākā mērogā Komisija ir ieviesusi daudzgadu kontroles sistēmu, kuras pamatā ir kļūdu novēršana vai atklāšana un labošana. Komisijas vislabākā aplēse par finanšu korekcijām un piedziņu, par ko pieņemts lēmums 2008. gadā, visās politikas jomās kopā bija EUR 2,967 miljardi, tādējādi apliecinot īpašu uzmanību kontroles sistēmas atklāšanas un labošanas aspektiem (skatīt 2008. gada pārskatu piezīmi 6. iedaļu "Nepamatotu maksājumu atgūšana").

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

No gada kopsavilkumiem gūtā pārliecība

2.18. 2007. gada pārskatā Palāta konstatēja, ka gada kopsavilkumi, kurus publicēja pirmo gadu, nesniedz ticamu novērtējumu par pārraudzības un kontroles sistēmu darbību un efektivitāti, un ieteica Komisijai uzlabot sniegto informāciju ⁽⁵⁾.

2.19. Palāta analizēja kopsavilkumus par 2008. gadu, lai noteiktu, vai ir ievērotas Finanšu regulas prasības un vai dalībvalstis ir sniegušas papildu informāciju.

2.20. Ne visas dalībvalstis ievēroja Finanšu regulas prasības un Komisijas norādījumus ⁽⁶⁾, taču salīdzinājumā ar pagājušo gadu ir uzlabojusies visos gada kopsavilkumos ietvertās analīzes kvalitāte.

2.18. Kohēzijas politikas jomai 2008. gadā Komisijas pašreizējais juridiskais pamats (Finanšu regulas 53.b panta 3. punkts) neparedz ne ticamības deklarāciju, ne vispārēju valsts deklarāciju. Tomēr Komisija ņēma vērā Eiropas Parlamenta un Palātas ieteikumus un aicināja dalībvalstis analizēt sistēmu darbību, atklāt problēmas un rast to risinājumus, aprakstīt labu praksi un iesniegt deklarācijas par pārliecības līmeni, kādu tās guvušas no šīm sistēmām.

Lauksaimniecības nozarē visām dalībvalstīm, kurās ir tikai viena maksājumu aģentūra, jāiesniedz šīs aģentūras direktora izdota ticamības deklarācija un apliecinātājiestādes izsniegts sertifikāts, kas pēc būtības veido Finanšu regulā un iestāžu nolīgumā norādīto gada kopsavilkumu. Gada kopsavilkumus, sauktus arī par kopsavilkuma ziņojumiem, sagatavo arī tās dalībvalstis, kurās ir vairāk nekā viena maksājumu aģentūra.

2.20. Reģionālās politikas un Nodarbinātības, sociālo lietu un iespēju vienlīdzības ģenerāldirektorāti attiecīgajos 2008. gada darbības pārskatos norādīja, ka lielākā daļa dalībvalstu ir pilnīgi vai gandrīz izpildījušas minimālās prasības. Komisija ir veikusi attiecīgus pasākumus, lai kontrolētu visus normatīvo prasību neievērošanas gadījumus. Gada kopsavilkumos sniegtā informācija tika izmantota kā papildu avots pārliecībai par abu ģenerāldirektorātu 2008. gada darbības pārskatiem.

⁽⁵⁾ Sk. 2.19. punktu un 2.41. punkta b) apakšpunktu Pārskatā par 2007. finanšu gadu.

⁽⁶⁾ Par kohēzijas politiku deviņas dalībvalstis iesniedza noteikumiem atbilstošu informāciju, un 11 dalībvalstis iesniedza informāciju, kas pārsvārā atbilda noteikumiem, izņemot tādas maznozīmīgas nepilnības tabulās kā daži nepilnīgi vai nepareizi dati. Trīs dalībvalstis iesniedza noteikumiem neatbilstošus gada kopsavilkumus, ko Komisija nosūtīja tām atpakaļ pārrakstīšanai. Vēl četru dalībvalstu informācijas analīzi Komisija 2009. gada 28. februārī nebija pabeigusi. Līdzīgu secinājumu ir izdarījis reģionālās politikas ģenerāldirektors, un arī attiecīgajos gada darbības pārskatos šīs problēmas ir pienācīgi pieminētas. Palāta priecājas redzēt, ka Komisija ir attiecīgi rīkojusies gadījumos, kad dalībvalstis nebija ievērojušas prasības.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Pievienotā vērtība

2.21. Gada kopsavilkumi ir viens no iekšējās kontroles elementiem, un Palāta ir mudinājusi Komisiju palielināt šā procesa vērtību, apzinot kopīgas problēmas, iespējamās risinājumus un labāko praksi un izmantojot šo informāciju pārraudzības darbā ⁽⁷⁾. Komisija savukārt ir mudinājusi dalībvalstis rīkoties tāpat.

2.22. Palātas analīze rāda, ka attiecībā uz 2008. gadu vairākas dalībvalstis ⁽⁸⁾ iesniedza informāciju vai analīzi, kas pievienoja vērtību gada kopsavilkumiem, proti, dalībvalstis mēģināja apzināt sistēmiskas nepilnības vai horizontālus jautājumus un komentēt tos. Kohēzijas jomas ģenerāldirektori ir izmantojuši gada kopsavilkumu datus, sagatavojot savu novērtējumu par valstu sistēmām.

Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts 2008. gada darbības pārskatā norādīja, ka dalībvalstis ir izpildījušas juridiskās saistības un kopumā ievērojušas Komisijas dienestu izstrādātās pamatnostādnes. Salīdzinājumā ar pagājušo gadu visos gada kopsavilkumos ietvertās analīzes kvalitāte ir uzlabojusies, bet dažos gadījumos atsevišķu pamatelementu novērtēšana joprojām jāuzlabo. Tādēļ Komisija šo jautājumu ir ierosinājusi dalībvalstīm un pēc tam pārskatījusi vienu no pamatnostādnēm.

2.21. Komisija gada kopsavilkumu novērtēšanas vēstulēs aicināja dalībvalstis izmantot labāko praksi. Tā turpinās mudināt dalībvalstis sniegt informāciju, kas gada kopsavilkumiem nodrošina pievienoto vērtību, vēlreiz precizējot savus norādījumus.

Komisija atsaucas arī uz savu atbildi uz 2.18. punktu.

2.22. Komisija atsaucas uz savu atbildi uz 2.20. punktu.

Kohēzijas politikas jomā septiņas dalībvalstis gada kopsavilkumos iekļāva Komisijas pamatnostādnēs ieteikto ticamības deklarāciju. Komisija veiks līdz šim iesniegto deklarāciju analīzi, lai noteiktu galvenos elementus, kuri var pievienot vērtību gada kopsavilkumiem. Šīs analīzes rezultātus ņems vērā, precizējot Komisijas norādījumus.

Lauksaimniecības un lauku attīstības jomā pārliecību par pārskatiem un notikušo darījumu likumību un pareizību nodrošina ar maksājumu aģentūras direktora izdotu ticamības deklarāciju. Šī deklarācija jāpārbauda un jāsaņem apliecinātājiestādes atzinums, tādējādi pastiprinot pārliecību. Kopsavilkuma ziņojums (ko sagatavo tās dalībvalstis, kurās ir vairāk nekā viena maksājumu aģentūra) nodrošina pievienoto vērtību, sniedzot kopsavilkumu par šo pārliecību valsts līmenī.

⁽⁷⁾ Palātas Atzinums Nr. 6/2007 par dalībvalstu gada kopsavilkumiem, dalībvalstu deklarācijām un valstu revīzijas iestāžu veiktajām ES līdzekļu revīzijām (OV C 216, 14.9.2007., 3. lpp.).

⁽⁸⁾ 16 dalībvalstis – par struktūrdarībām un Eiropas Zivsaimniecības fondu – un 9 dalībvalstis – par lauksaimniecību.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

KOMISIJAS IEKŠĒJĀS KONTROLES STANDARTI

Ievads

2.23. Komisija 2007. gada oktobrī pieņēma paziņojumu par iekšējās kontroles standartu un sistēmas pārskatīšanu⁽⁹⁾, kurā līdzšinējo 24 standartu vietā paredzēja 2008. gada 1. janvārī ieviest 16 grozītus iekšējās kontroles standartus efektīvas pārvaldības nodrošināšanai.

2.24. Palāta pārbaudīja 16 ģenerāldirektorātu iekšējās kontroles standartus, ko piemēro darījumu pareizības nodrošināšanai, un konstatēja, ka tāpat kā iepriekšējos gados ar to ieviešanu ir veicies ļoti labi⁽¹⁰⁾.

Efektivitāte

2.25. Papildus iekšējās kontroles standartu pārskatīšanai ģenerāldirektorātiem tika izvirzīta arī prasība uzskatāmi parādīt, ka noteiktu prioritāru standartu piemērošana ir efektīva⁽¹¹⁾. Lielākā daļa ģenerāldirektorātu 2008. gadā izvēlējās pierādīt 7.–11. standarta efektivitāti; šie standarti lielākoties ietilpst tēmā “Darbība un kontroles pasākumi”⁽¹²⁾. Tajā pašā laikā tikai daži ģenerāldirektorāti⁽¹³⁾ izvēlējās standartus par tēmu “Plānošanas un riska pārvaldības procesi” (5. un 6. standarts), lai gan šie standarti ir svarīgi. Komisijai nav izdevies pierādīt, ka pārraudzības un kontroles sistēmas pietiekami efektīvi samazina kļūdu risku šādās politikas jomās/grupās: lauku attīstība, lauksaimniecība un dabas resursi (5.63. punkts), kohēzija (6.36. punkts), pētniecība, enerģētika un transports (7.41. punkts) un ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās (8.34. punkts).

2.24. Komisija ir gandarīta par Palātas atzinumu, ka tās dienesti gandrīz pilnīgi ieviesuši iekšējās kontroles standartus.

2.25. Komisija norāda, ka tās iekšējās kontroles sistēmas tiek pilnveidotas un ietekmē kļūdu īpatsvaru, ko apliecina Palātas ticamības deklarācijas pozitīvās attīstības tendence pēdējos gados (skatīt 1.36. punktu).

Trīspadsmit (trešdaļa) ģenerāldirektorātu, tostarp daži ģenerāldirektorāti, kuru izdevumi ir vislielākie, kā prioritārus izraudzījās vienu vai abus plānošanas un riska pārvaldības standartus. Komisija uzskata, ka tas skaidri parāda, cik šie standarti attiecīgajiem ģenerāldirektorātiem ir nozīmīgi.

⁽⁹⁾ Paziņojums Komisijai “Iekšējās kontroles standartu un sistēmas pārskatīšana. Kontroles efektivitātes uzlabošana” (SEC(2007) 1341). Palāta ir pozitīvi komentējusi šo pārmaiņu, sk. 2.27. punktu Pārskatā par 2007. finanšu gadu.

⁽¹⁰⁾ Sk. 2.25. punktu Pārskatā par 2007. finanšu gadu. Gan 2007. gadā, gan 2008. gadā standarti piemēroti par vairāk nekā 96 %.

⁽¹¹⁾ Paziņojums Komisijai “Iekšējās kontroles standartu un sistēmas pārskatīšana. Kontroles efektivitātes uzlabošana” (SEC(2007) 1341, 16.10.2007.). Šīs vadlīnijas palīdz ģenerāldirektorātiem pierādīt, cik efektīvi darbojas daži iekšējās kontroles standarti, kuri izraudzīti kā prioritāri ģenerāldirektorātu iepriekšējo gadu vadības plānos.

⁽¹²⁾ Komisijas dienestiem bija dota iespēja dažus standartus izvirzīt par prioritāriem, ņemot vērā konkrētā dienesta specifiku un risku, un šo izvēli darīt zināmu 2008. gada vadības plānā.

⁽¹³⁾ Līdzīgu tendenci var novērot arī 2009. gada vadības plānos.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Visu lauksaimniecības un dabas resursu jomā kopumā vispārējās kļūdas aplēstā vērtība ir nedaudz zem būtiskuma sliekšņa – 2 %. Gadu gaitā izveidojusies tendence rāda, ka pārraudzības un kontroles sistēmas šajā politikas jomā kopumā ir uzlabotas un šobrīd ir efektīvas, lai gan lauku attīstības jomā pilnveidojumi joprojām nepieciešami.

Ieviešot rīcības plānu Komisijas pārraudzītājas lomas uzlabošanai struktūrpasākumu pārvaldībā, Komisija ir guvusi ievērojamus panākumus pārraudzības sistēmu uzlabošanā un kļūdu riska mazināšanā. Tā arī uzsākusi papildu pasākumus, piemēram, izmaksu deklarēšanas noteikumu vienkāršošanu kohēzijas politikas jomā, ieviešot vienotas likmes, vienreizējus maksājumus un vienības izmaksu standarta shēmas un nostiprinot kontroles struktūru laika periodam no 2007. līdz 2013. gadam. Komisija uzskata, ka šādu pasākumu ietekmi uz kļūdu īpatsvaru var novērtēt tikai ilgākā laikposmā, un 2010. gada sākumā tā sniegs ziņojumu par sākotnējo ietekmi uz 2007.–2013. gada maksājumiem.

Komisija arī atsaucas uz savu atbildi uz 2.17. punktu.

Ievērojamas pūles ir ieguldītas, lai piemērojamās juridiskās sistēmas un finanšu shēmas ietvaros uzlabotu pētniecības, enerģētikas un transporta politikas pārvaldību. Komisija turpinās stingri piemērot kontroles mehānismus (skatīt arī atbildi uz 7.42. punktu).

Ārējā atbalsta, attīstības un paplašināšanās jomā Komisija ir izstrādājusi kontroles mehānismus šai politikas grupai, lai aptvertu visu daudzgadu projektu aprites ciklu un varētu novērst vai atklāt un izlabot lielāko daļu finanšu kļūdu normālā kontroles mehānismu darba procesā. Komisijas kontroles sistēmas ietvaros paredzētajām obligātajām finanšu revīzijām jāļauj Komisijai šīs pirmsfinansēšanas kļūdas atklāt un labot nākamajā pārskata gadā pirms galīgo maksājumu veikšanas. Komisijas ex post kontroles mehānismi šo atlikušo kļūdu zemo līmeni apstiprina.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

RĪCĪBAS PLĀNS

Plāna īstenošanas vispārējs novērtējums

2.26. 2006. gadā pieņemtā rīcības plāna mērķis bija novērst konkrētas nepilnības Komisijas iekšējās kontroles sistēmā⁽¹⁴⁾. Komisijas 2009. gada februāra paziņojumā⁽¹⁵⁾ ir dots jaunākais novērtējums par rīcības plāna izpildes rezultātiem, pamatojoties uz rādītājiem.

2.27. Palāta izanalizēja minēto paziņojumu (sk. **2.2. tabulu**) un secināja, ka Komisija ir īstenojusi visus tos 14 apakšpasākumus, kurus pārskatā par iepriekšējo gadu Palāta bija atzīmējusi kā vēl pilnībā neīstenotus⁽¹⁶⁾. Tādējādi rīcības plānu var uzskatīt par pilnībā ieviestu.

Rīcības plāna ietekme

2.28. Komisija piedāvā virkni rādītāju un deskriptoru rīcības plāna ietekmes novērtēšanai⁽¹⁷⁾. Palātas analīze (sk. **2.2. tabulu**) liecina, ka lielākā daļa šo rādītāju un deskriptoru ļauj izvērtēt nevis efektivitāti, bet gan tikai tiešos rezultātus un Komisijas veikumu katrā pasākumā vai apakšpasākumā. Lai gan rādītāji piedāvā korektus faktus, tomēr nav iespējams noteikt, vai rīcības plāns ir atstājis izmērāmu ietekmi uz pārraudzības un kontroles sistēmām un tātad arī uz darbību pareizību.

2.28. Komisija atzīst, ka bieži ir grūti uzskatāmi apliecināt atsevišķu pasākumu ietekmi uz kļūdu īpatsvaru notikušajos darījumos. Tomēr kopumā savā pēdējā "ietekmes ziņojumā" (COM(2009) 43) tā secināja, ka pašreizējās Komisijas pilnvaru laikā ir gūti ievērojami panākumi iekšējās kontroles sistēmu uzlabošanā. Daļēji šo pozitīvo ietekmi nodrošināja pirms 2005. gada uzsāktie pasākumi, bet ir skaidri pierādījumi, ka pēc 2006. gada sākumā uzsāktās rīcības plāna īstenošanas uzlabojumu ieviešana noritēja ievērojami straujāk.

Turklāt Komisija uzskata, ka dažu pēdējo gadu rīcības plāni ir veidojuši dalībvalstu iestāžu vai neatkarīgo organizāciju vienotu izpratni par pasākumiem, kas nepieciešami kļūdu novēršanai ES programmās. Šī ir ļoti būtiska ietekme, kas veidos pamatu turpmākai rīcībai un sadarbībai.

⁽¹⁴⁾ Komisijas paziņojums Padomei, Eiropas Parlamentam un Revīzijas palātai "Komisijas rīcības plāns integrētas iekšējās kontroles struktūras ieviešanai" (COM(2006) 9, galīgā redakcija, 17.1.2006.).

⁽¹⁵⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas revīzijas palātai "Ietekmes ziņojums par Komisijas rīcības plānu integrētas iekšējās kontroles struktūras ieviešanai" (COM(2009) 43, 4.2.2009.).

⁽¹⁶⁾ Sk. 2.30. punktu Pārskatā par 2007. finanšu gadu.

⁽¹⁷⁾ Tas nebija darīts Komisijas Kopsavilkuma ziņojumā par 2007. gadu (sk. 2.34. punktu Palātas Pārskatā par 2007. finanšu gadu).

2.2. tabula. Kā tiek pildīts Komisijas rīcības plāns integrētas iekšējās kontroles sistēmas ieviešanai

Atsauce	Joma / pasākumi un apakšpasākumi / rīcības plānā noteiktais termiņš	Komisijas izstrādātie ietekmes rādītāji, kas minēti Komisijas 2009. gada februāra novērtējumā par sasniegto ietekmi ⁽¹⁾	Palātas novērtējums par sasniegto ietekmi achieved as at 2008. gada 31. decembrī ⁽²⁾
Vienkāršošana un kopēji kontroles principi (1.–4. pasākums)			
1	Domāt par to, kā vienkāršot noteikumus, kurus piemēro 2007.–2013. gada posmam, īpaši saistībā ar struktūrfondu un pētniecības programmu izdevumu attiecināmību (31.12.2006.).	— Procentuālā daļa no budžeta, kas izlietota, izmantojot vienkāršoto pieeju. — Mazāks kļūdu īpatsvars, ko nosaka Eiropas Revīzijas palāta, pateicoties skaidrākiem tiesību aktiem un sīki izstrādātām norādēm.	Ir pieaugusi procentuālā daļa no budžeta, kas izlietota, izmantojot vienkāršoto pieeju. Pagaidām vēl ir maz pierādījumu tam, ka Revīzijas palātas noteiktais kļūdu īpatsvars samazinās, pateicoties tieši skaidrākiem tiesību aktiem un sīki izstrādātām norādēm.
2	Ierosināt iekšējo kontroli kā vienu no budžeta principiem jaunajā finanšu regulā, pamatojoties uz iestāžu savstarpējas apspriešanās rezultātiem (1.6.2006.).	Atcelts	
3.a	Izstrādāt iekšējās kontroles veidlapas, kurās būtu ietverti kontroles komponenti, kam vajadzētu pastāvēt konkrētā kontroles vidē (31.5.2006.).	— Labāks Revīzijas palātas novērtējums par gada darbības pārskatu kvalitāti. — Saistībā ar 3.N pasākumu sk. arī 11.N pasākumu.	Pasākums ar tā apakšpasākumiem ir īstenots, un gada darbības pārskati tagad ir noderīgāki un konsekventāki, tomēr ietekmi uz kļūdu īpatsvaru nevar novērtēt ⁽³⁾ .
3.b	Parādīt, kā ģenerāldirektorāti gūs pārliecību par iekšējās kontroles struktūrām, kuras piemēro dalītajai pārvaldībai un iekšējai nozaru politikai, ņemot vērā izstrādās veidlapas un kontroles stratēģijas Komisijas līmenī (30.9.2006.).		
3.c	Organizēt profesionālapskati, lai veicinātu kontroles stratēģiju konsekveni un saskaņā katrā ģenerāldirektorātu grupā (31.3.2007.).		
3.d	Parādīt, kā ģenerāldirektorāti gūs pārliecību par iekšējās kontroles struktūrām, kuras piemēro ārējai politikai, administratīvajiem izdevumiem, pirmspievienošanās atbalstam, EAF un pašu resursiem, ņemot vērā izstrādās veidlapas un kontroles stratēģijas Komisijas līmenī (31.12.2007.).		
3.e	Organizēt profesionālapskati, lai veicinātu kontroles stratēģiju konsekveni un saskaņā katrā ģenerāldirektorātu grupā (31.12.2007.).		

Atsauce	Joma / pasākumi un apakšpasākumi / rīcības plānā noteiktais termiņš	Komisijas izstrādātie ietekmes rādītāji, kas minēti Komisijas 2009. gada februāra novērtējumā par sasniegto ietekmi ⁽¹⁾	Palātas novērtējums par sasniegto ietekmi achieved as at 2008. gada 31. decembrī ⁽²⁾
3.N	Sākot ar 2006. gadu, Komisija kopsavilkuma ziņojumos skaidri formulēs un ziņos budžeta lēmējīstādēm atrunas par kopējo pārliecību, tostarp – vajadzības gadījumā – katrā nozarē un katrā dalībvalstī. Atrunas būs sasaistītas ar attiecīgām finanšu korekcijām vai maksājumu atlikšanu (31.12.2007.).		
4	Sākt iestāžu dialogu par galvenajiem principiem, kas būtu apsverami attiecībā uz pakārtotajos darījumos pieļaujamo risku, un par šā riska pārvaldības kopēju standartu definēšanu (31.3.2006.).	Atcelts	
Vadības deklarācijas un revīzijā gūtā pārliecība (5.–8. pasākums)			
5	Veicināt vadības deklarāciju izmantošanu programmu izpildlīmenī, kad tiks apspriesti 2007.–2013. gadam vajadzīgie tiesību akti saistībā ar netiešo centralizēto pārvaldību. Veicināt tādu koordinējošu struktūru izveidi valstīs, kas spētu sniegt kopskatu par pārliecību, piemēram, apkopojot deklarācijas par darbībām katrā politikas jomā (30.6.2006.).	— <i>Saņemto kopsavilkumu kvalitāte un veiktie pasākumi to uzlabošanai.</i> — <i>Ex ante ticamības apliecinājumu saņemšana izglītības un kultūras jomā.</i> — <i>Dalībvalstu iniciatīvas iesniegt deklarācijas.</i>	Gada kopsavilkumi un valstu deklarācijas noderīgi materiāli un veicina ES izdevumu caurskatāmību. Valstu deklarācijas varētu mazināt kļūdas, īpaši vidēji ilgā termiņā, jo šīs deklarācijas nodrošinātu sistēmu lielāku efektivitāti izpildlīmenī. Palāta ir gandarīta par informāciju, ka tiek saņemti un izskatīti <i>ex ante</i> apliecinājumi, bet vēl nav redzams, vai samazinās kļūdu īpatsvars.
6.a	Izstrādāt pamatnostādnes, lai padarītu vadības deklarācijas efektīvākas pētniecībā un citās iekšējās nozaru politikas jomās (30.9.2006.).	Apvienots ar 7. pasākumu	
6.b	Papildināt pamatnostādnes par efektīvākām vadības deklarācijām ārējās politikas jomā (31.12.2007.).	Atcelts	

Atsauce	Joma / pasākumi un apakšpasākumi / rīcības plānā noteiktais termiņš	Komisijas izstrādātie ietekmes rādītāji, kas minēti Komisijas 2009. gada februāra novērtējumā par sasniegto ietekmi ⁽¹⁾	Palātas novērtējums par sasniegto ietekmi achieved as at 2008. gada 31. decembrī ⁽²⁾
7.a	Ieviest sertifikācijas revīziju kritērijus pētniecībā un iekšējā nozaru politikā, īpaši pievēršot uzmanību saskaņoto procedūru izmantošanai (31.12.2006.).	— Ārējo revidentu ziņojumu uzlabota kvalitāte. — 7.b pasākums ir atcelts.	Kaut arī ir panākta virzība, kļūdu risks nav pietiekami samazināts.
7.b	Apsvērt kritērijus, kur tie vēl nav ieviesti, sertifikācijas revīzijām dalītajā pārvaldībā 2007.–2013. gadam, apsverot, vai neizmantot arī saskaņotās procedūras (31.3.2007.).		
7.c	Ja vajadzīgs, sertifikācijas revīziju kritērijus piemērot arī citiem pārvaldības veidiem, īpaši uzsverot saskaņoto procedūru izmantošanu (31.12.2007.).		
8	Analīze par iespējamo papildu pārliecību no augstāko revīzijas iestāžu puses par praksi saistībā ar ES līdzekļiem (31.12.2006.).	— Augstāko revīzijas iestāžu skaits, kuras sadarbojas ar Komisiju.	Šādas iniciatīvas noder, lai apmainītos ar informāciju, bet tās tieši neietekmē kļūdu īpatsvaru.
8.N	Komisija turpinās šo sekmīgi iesākto pasākumu un sadarbosies ar augstākajām revīzijas iestādēm ar mērķi noteikt, kā izmantot šo iestāžu darbu, lai pārliecinātos par ES programmu izpildi dalībvalstīs. Komisija arī sāks gadījumu izpēti galvenajos jautājumos, kas jārisina augstākajām revīzijas iestādēm, pārbaudot ES izdevumus (31.12.2007.).		
Vienotas revīzijas pieeja: rezultātu apmaiņa un ieguvumu un izmaksu prioritāšu noteikšana (9.–11. pasākums)			
9.a-1	Izvērtēt, kādi pasākumi vajadzīgi, lai uzlabotu revīziju un pārbaužu rezultātu apmaiņu un pēcpārbaužu dokumentēšanu iekšējā nozaru politikā, tostarp pētniecībā (31.12.2006.).	— Revīzijas instrumenta izmantošana un uzlabota revīziju saskaņošana.	Palāta piekrīt Komisijas uzskatam, ka uzlabota saskaņošana padara revīzijas efektīvākas, bet tas tieši nesamazina kļūdu īpatsvaru.
9a.-1.N	Lai pārraudzītu datu apmaiņas sākotnējos posmus ABAC (uzkrājumu principa grāmatvedības) sistēmā, Komisija kontrolēs datu apmaiņas izmantošanu un vadības pārskatu sniegšanu saistībā ar Sesto pamatprogrammu, lai noteiktu galvenos elementus, kas vajadzīgi, lai varētu labāk integrēt datu apmaiņu kopējā kontroles procesā (31.12.2007.).		

Atsauce	Joma / pasākumi un apakšpasākumi / rīcības plānā noteiktais termiņš	Komisijas izstrādātie ietekmes rādītāji, kas minēti Komisijas 2009. gada februāra novērtējumā par sasniegto ietekmi ⁽¹⁾	Palātas novērtējums par sasniegto ietekmi achieved as at 2008. gada 31. decembrī ⁽²⁾
9.a-2	Novērtēt, kādi pasākumi vajadzīgi, lai uzlabotu revīziju un pārbaūžu rezultātu apmaiņu un pēcparbaūžu dokumentēšanu struktūrfondu jomā 2007.–2013. gadam (31.5.2007.).		
9.a-3	Novērtēt, kādi pasākumi vajadzīgi, lai uzlabotu revīziju un pārbaūžu rezultātu apmaiņu un pēcparbaūžu dokumentēšanu citās politikas jomās (31.12.2007.). (Sk. 9.b apakšpasākumu).		
9.b	Tieši pārvaldītiem izdevumiem ieviest instrumentu, kas savienots ar ABAC, lai visi Komisijas dienesti varētu apmainīties ar informāciju par pārbaudēm un revīzijas apmeklējumiem visās juridiskajās vienībās (31.12.2007.).		
9.c	Rīkot konkursu, lai piešķirtu tiesības veidot Komisijas mēroga līgumu sistēmu, kuras mērķis būtu palīdzēt ģenerāldirektorātiem metodoloģiskos jautājumos, pārbaūžu darba īstenošanā un pārbaūžu iznākuma analīzē (30.4.2007.).		
10.a-1	Aprēķināt dalītās pārvaldības kontroles izmaksas: formulēt saskaņotu metodiku (31.5.2006.).	— <i>Panākumi ceļā uz kopīgu izpratni par pieļaujamo risku.</i>	Komisija ir pieņēmusi paziņojumu par kopēju izpratni par pieļaujamo risku. Tam nav tūlītējas ietekmes uz kļūdu īpatsvaru.
10.a-2	Aprēķināt dalītās pārvaldības kontroles izmaksas: ierosināt iniciatīvu, lai dalībvalstis iesniegtu noteiktus datus (30.9.2006.).		
10.a-3	Aprēķināt dalītās pārvaldības kontroles izmaksas: dalībvalstu datu iesniegšana (28.2.2007.).		
10.a-4	Aprēķināt dalītās pārvaldības kontroles izmaksas: saņemtās informācijas analīze (30.9.2007.).		
10.b	Izdarīt sākotnēju aplēsi par tieši pārvaldītu izdevumu kontroles izmaksām (30.6.2007.).		
10.N	Turpinot pētīt kontroles ieguvumu un izmaksu attiecību, Komisija izpētīs programmu koncepcijas un izdevumu attiecināmības prasību ietekmi uz kontroles izmaksām, lai sagatavotu sīku analīzi par pieļaujamo risku, pamatojoties uz praktisko pieredzi (31.12.2007.).		

Atsauce	Joma / pasākumi un apakšpasākumi / rīcības plānā noteiktais termiņš	Komisijas izstrādātie ietekmes rādītāji, kas minēti Komisijas 2009. gada februāra novērtējumā par sasniegto ietekmi ⁽¹⁾	Palātas novērtējums par sasniegto ietekmi achieved as at 2008. gada 31. decembrī ⁽²⁾
11	Īstenot izmēģinājuma projektu, kura mērķis būtu novērtēt ieguvumu no kontroles iekšējā nozaru politikā (30.6.2007.).		
11.N	Lai konstatētu, vai līdzekļu atgūšanas un ieskaita sistēmas darbojas efektīvi, Komisija apzinās 2005. un 2006. gadā atgūtās summas un to atbilstību pārbaužu laikā konstatētajām kļūdām un uz šā pamata tiešajā pārvaldībā izstrādās kļūdu tipoloģiju un noteiks saistību ar atgūtajām summām, finanšu korekcijām un maksājumu korekcijām, savukārt dalītajā pārvaldībā Komisija analizēs valstu uzraudzības un pārskatu sniegšanas sistēmu uzticamību (31.12.2007.).	— <i>Cik ticami, konsekventi un pilnīgi ir dati par līdzekļu atgūšanu.</i> — <i>Atgūšanas procesa efektivitāte.</i> — <i>Finanšu korekciju apjoms.</i>	Šim apakšpasākumam nav tūlītējas ietekmes uz kļūdu īpatsvaru, bet tas apliecina, ka tiek veikti kompensēšanas pasākumi un ka dati par līdzekļu atgūšanu ir kļuvuši kvalitatīvāki.
Nozarēm raksturīgi trūkumi (12.–16. pasākums)			
12	Īstenot pasākumus nepilnību novēršanai, tos paredzot gada pārvaldības plānos un vēlāk ziņojot par sasniegto gada darbības pārskatos (15.6.2007.).	— <i>Kontroles sistēmu kvalitāte.</i> — <i>Kļūdu īpatsvars Sestajā pamatprogrammā.</i>	Ģenerāldirektorāti TREN, ENTR, RTD un INFSO ir formulējuši atrunas par Sesto pamatprogrammu 2008. gadā. Šīs atrunas ir par atlikušo kļūdu īpatsvaru saistībā ar izdevumu atlīdzinājuma pieprasījumu precizitāti. Apakšpasākuma ietekmi uz to, kā atklāj un labo kļūdas, vēl nevar novērtēt.
12.N	Lai efektīvi nodrošinātu papildu pārlicību, Komisija 2007. gadā veiks 300 revīzijas attiecībā uz Sesto pamatprogrammu (salīdzinājumam – 45 revīzijas 2006. gadā). Turklāt, izstrādājusi sistemātisku pieeju, ar kuru saskaņā analizēt un atlasīt paraugus no Sestajai pamatprogrammai piešķirto līdzekļu saņēmēju datu kopas – tā ir daļa no 16.b pasākuma –, Komisija turpinās apzināt un labot kļūdas, ko pieļauj saņēmēji, kuri saņem budžeta finansējuma lielāko daļu. Tas līdz 2007. gada beigām ļaus iegūt vispārēju priekšstatu par pārkāpumu līmeni un raksturu visā pētniecības budžetā (31.12.2007.).		
13.1	Pabeigt – kā to prasījis <i>Ecofin</i> – analīzi par pašreizējo struktūrfondu kontroli nozaru un reģionālā līmenī un pašreizējo deklarāciju vērtību, ņemot vērā “13. panta” gada pārskatus, kas jāiesniedz līdz 2006. gada jūnijam, un Komisijas revīziju rezultātus (31.3.2007.).	— <i>Dalībvalstu sistēmu kvalitāte.</i>	Tieši neietekmē kļūdu īpatsvaru.
13.2	Saistībā ar gada darbības pārskatiem aktualizēt informāciju par to, kā ģenerāldirektorāti gūst pārlicību no iekšējās kontroles struktūrām par struktūrfondiem un lauksaimniecību 2007.–2013. gada posmam (31.12.2007.).		

Atsauce	Joma / pasākumi un apakšpasākumi / rīcības plānā noteiktais termiņš	Komisijas izstrādātie ietekmes rādītāji, kas minēti Komisijas 2009. gada februāra novērtējumā par sasniegto ietekmi ⁽¹⁾	Palātas novērtējums par sasniegto ietekmi achieved as at 2008. gada 31. decembrī ⁽²⁾
14.a	Popularizēt labu praksi pirmā līmeņa pārbaudēs, lai pārvaldītu kļūdu risku pakārtotajos darījumos, un ieteikt dalībvalstīm labāk informēt galasaņēmējus, tostarp par pārbažu iespējām un finansējuma atcelšanas risku (30.6.2006.).	— Dalībvalstu veikta novērtēšana saskaņā ar regulatīvajiem kritērijiem.	Ietekmi nevar novērtēt.
14.b	Saistībā ar struktūrfondi un netiešo centralizēto pārvaldību nodrošināt, ka galasaņēmēji un/vai starpnieki saņem pamatnostādnes 2007.–2013. gadam par kontroli un atbildību kontroles ķēdē (31.12.2007.).		
15	Ja saistībā ar struktūrfondi piesakās pietiekami daudz brīvprātīgo dalībvalstu, noslēgt ar astoņām no tām “uzticēšanās līgumus” kā pamatu, lai sagatavotos jauno tiesību aktu īstenošanai un lai uzlabotu pārliecību par izdevumiem, kuriem piemēro pašlaik spēkā esošos tiesību aktus (31.12.2007.).	— Vienotas revīzijas pieejas paplašināšana uzticēšanās līgumu ietvaros.	Ietekmi nevar novērtēt.
16.a	Pamatojoties uz pieredzi, izstrādāt pamatnostādnes par ārējo revidentu akreditāciju, mācībām un uzraudzību pētniecībā un citās iekšējās nozaru politikas jomās (30.6.2007.).	— Izpratne par kontroli un saskaņota pieeja struktūrfondu jomā.	Ietekmi vēl nevar novērtēt.
16.b	Izstrādāt vienotu pieeju uz riska bāzes atlasītu un reprezentatīvu paraugu izmantošanai pētniecībā un citās iekšējās nozaru politikas jomās, kā arī ārējā politikā (31.12.2007.).		
16.c	Koordinēt revīzijas standartus, kļūdu īpatsvara ziņošanu u. c. elementus struktūrfondu jomā (31.12.2007.).		

⁽¹⁾ COM(2009) 43 galīgā redakcija.

⁽²⁾ Komisija arī apgalvo, ka pasākumu un apakšpasākumu ietekme uz kļūdu samazināšanu un pārliecības palielināšanu pieaugs tikai ar laiku pēc tam, kad pirmām kārtām būs uzlabojušās kontroles sistēmas.

⁽³⁾ Sk. 2.37. punktu Pārskatā par 2007. finanšu gadu un 2.29. punktu šajā pārskatā par 2008. gadu.

Avots: Revīzijas palāta.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

VISPĀRĪGI SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Secinājumi

2.29. Palāta secina, ka 2008. gadā Komisija ir turpinājusi uzlabot pārraudzības un kontroles sistēmas, īpaši ir uzlabota atrunu atbilstība ģenerāldirektoru deklarācijās paustajai pārliecībai. (2.5.–2.8. punkts.)

2.30. Tomēr Palātas revīzijā bija redzams, ka dažos gada darbības pārskatos un deklarācijās joprojām ir trūkumi attiecībā uz atrunu tvērumu un mērogu un pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējumu un darbību. (2.9.–2.11. punkts.)

2.31. Komisija ir sekmīgi strādājusi ar gada kopsavilkumiem, un tie tagad sniedz papildu pārliecību un papildina ģenerāldirektoru deklarāciju vērtību. Tomēr ne visas dalībvalstis pilnībā ievēroja Finanšu regulas prasības. (2.20. un 2.22. punkts.)

2.32. Komisija ir spējusi uzskatāmi pierādīt pārskatīto iekšējās kontroles standartu gandrīz pilnīgu ieviešanu (2.24. punkts) un ir izpildījusi apakšpasākumus, kuri bija paredzēti Rīcības plānā integrētas iekšējās kontroles struktūras ieviešanai (2.27. punkts).

2.33. Taču Palāta atzīmē, ka Komisija nespēj pierādīt, ka pārraudzības un kontroles sistēmu uzlabošanas pasākumi ir efektīvi mazinājuši kļūdu risku dažās budžeta jomās (sk. 1.33. punktu).

2.29. Komisiju gandarī Palātas vērtējums, ka 2008. gadā turpinājās Komisijas vispārējās iekšējās kontroles sistēmas uzlabojumi. Svarīgākie 2008. gada vērtējumā minamie panākumi ir kontroles standartu efektīva ieviešana un dalībvalstu gada kopsavilkuma vai ticamības deklarāciju kvalitātes uzlabošana.

2.30. Kohēzijas politikas jomā izmantotā atrunu sniegšanas metodika balstās uz pārraudzības un kontroles sistēmas detalizētu analīzi valsts/vietējā līmenī. Komisija uzskata, ka gada darbības pārskatos iekļautās atrunas sniedz skaidru priekšstatu par sistēmu nepilnībām (skatīt arī atbildi uz 2.6. punktu).

Komisija ir gandarīta par 2.1. tabulā norādītajiem uzlabojumiem un atkārtoti apliecina savu apņemšanos panākt šajā jomā turpmākus pilnveidojumus. Pašlaik Komisija novērtē faktorus, kas ietekmē gada darbības pārskatu kvalitāti, un paredz veicināt pasākumus, lai šo kvalitāti turpinātu uzlabot.

Skatīt atbildes uz 2.9., 2.10. un 2.11. punktu.

2.31. Septiņas dalībvalstis gada kopsavilkumos 2008. gadā iekļāva Komisijas pamatnostādnēs ieteikto ticamības deklarāciju. Komisija turpinās norādījumu pilnveidošanu, lai gada kopsavilkumi palielinātu procesa vērtību.

Komisija arī veikusi attiecīgus pasākumus, lai kontrolētu visus normatīvo prasību neievērošanas gadījumus, un ir panākusi, ka salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu dalībvalstis saviem gada kopsavilkumiem ir pievienojušas lielāku vērtību.

2.33. Komisija norāda, ka Palātas ticamības deklarācija dažu pēdējo gadu laikā ir pakāpeniski uzlabota (visām politikas grupām kopā: 2003. gadā 6 % no kopējiem izdevumiem, ņemot vērā atklāto kļūdu īpatsvaru, saņēma “zaļo gaismu”, turpretī 2008. gadā šis rādītājs bija pieaudzis līdz 56 %). Komisija uzskata, ka tas noteikti ir to pasākumu un rīcības plānu rezultāts, kurus tā īstenojusi iekšējās kontroles sistēmu uzlabošanai, lai gan atsevišķu pasākumu ietekmi uz kļūdu īpatsvaru nošķirt nav iespējams.

Komisija arī atsaucas uz savām atbildēm uz 2.17. un 2.25. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Ieteikumi

2.34. Pārraudzības un kontroles sistēmu uzlabošana ir nepārtraukts process. Lai saprastu, vai pasākumi ir efektīvi, ir vajadzīgs laiks. Tas nozīmē, ka paliek spēkā agrāk formulētie Palātas ieteikumi ⁽¹⁸⁾.

2.35. Papildu uzmanība vispirms jāpievērš izdevumu jomām, kurās Palāta aizvien konstatē augstu kļūdu līmeni. Cita starpā

a) jānovērtē katrā politikas jomā piemēroto kontroles mehānismu izmaksas un ieguvumi,

b) jādoma par vienkāršošanu, nākotnē izstrādājot jaunus nozaru priekšlikumus,

2.34. Komisija turpina ievērot agrāk formulētos Palātas ieteikumus. Tās pārraudzības un kontroles sistēmu analīze rāda, ka veiktajiem pasākumiem ir aizvien lielāka ietekme uz kļūdu riska samazināšanu laika gaitā. Ir pamatotas prognozes, ka kontroles stratēģija nodrošinās kontroles mērķu īstenošanu laika gaitā – īpaši attiecībā uz daudzgadu programmām, jo to plānošanas perioda beigās ir paredzētas papildu pārbaudes, lai pirms koriģējošiem pasākumiem programmu izpildes laikā veiktu pārskatu galīgo pārbaudi. Dalībvalstu un Komisijas veikto koriģējošo pasākumu analīzē noteikti jāņem vērā daudzgadu elements.

2.35.

a) Komisija apņemas īstenot savu iniciatīvu par pieļaujamo kļūdu risku, tostarp kontroles izmaksu novērtēšanu. Tā sāks darbu, iesniedzot konkrētus priekšlikumus par pētniecības, enerģētikas un transporta, lauku attīstības, ārējā atbalsta un administratīvajiem izdevumiem 2010. gadā. Pārējām politikas jomām tā pievērsīsies turpmākajos gados.

b) Zināma sarežģītības pakāpe noteikumos un atbilstības kritērijos ir neizbēgama, jo bieži tie ir stingri noteikti, lai sasniegtu vēlamās politikas mērķus, kas ir sarežģītas likumdošanas procedūras rezultāts, kurā pēdējais vārds pieder likumdevējai iestādei. Tomēr Komisija ir apņēmusies iesniegt likumdevējai iestādei priekšlikumus, lai veicinātu vienkāršošanu, kur tas ir iespējams. Komisija 2010. gada priekšlikumā par Finanšu regulas trīsgadu pārskatīšanu apsvērs iekļaujamo atbilstības noteikumu turpmākas vienkāršošanas apjomu. Tā arī izpētīs turpmākas vienkāršošanas principus nozaru likumdošanai nākamajā ciklā, kurā tiks izstrādāti galvenie tiesību akti, kas stāsies spēkā no 2014. gada.

Komisija atsaucas uz Palātas secinājumu 1.39. punktā, ka starp vienkāršošanu un politikas mērķu sasniegšanu ar atbalsta palīdzību iespējama saspringta situācija. Šādā sakarā tā norāda, ka īpaši motivētiem politikas mērķiem reizēm nepieciešami sarežģīti noteikumi, lai nodrošinātu šo mērķu sasniegšanu.

⁽¹⁸⁾ Sk. 2.41. un 2.42. punktu Palātas pārskatā par 2007. finanšu gadu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

- c) jāturpina uzlabot mehānisms, kas paredzēts, lai ar finanšu korekcijām un līdzekļu anulēšanu vai piedziņu labotu pieļautās kļūdas, un jāveic vajadzīgie pasākumi, lai parādītu šādu uzlabojumu ietekmi praksē.

2.36. Politikas jomās, kurās saskaņā ar tiesību aktiem dalībvalstīm katru gadu obligāti ir jāiesniedz attiecīgi dokumenti, piemēram, gada kopsavilkumi vai *ex ante* deklarācijas, Komisijai jānodrošina, ka no tiem gūst maksimālu labumu. Pienācīga uzmanība jāvelta arī dalībvalstu vai augstāko revīzijas iestāžu brīvprātīgām iniciatīvām (valstu deklarācijām), jo tādējādi ir iespējams gūt papildu ieskatu visos jautājumos, kas varētu būt svarīgi ES budžeta izdevumu likumības un pareizības nodrošināšanai.

Attiecībā uz kohēzijas politiku fondu regulās 2009. gada maijā tika veikti grozījumi, lai vienotas likmes, vienreizējus maksājumus un vienības izmaksu standarta shēmas varētu izmantot jau 2007.–2013. gada programmās. Komisija aktīvi aicināja dalībvalstis izmantot šīs vienkāršotās izmaksu iespējas. 2009. gada jūlijā tā iesniedza jaunus priekšlikumus 2007.–2013. gada tiesiskā regulējuma vienkāršošanai.

- c) Rīcības plānā Komisijas pārraudzības pienākuma uzlabošanai struktūrpasākumos tika aplūkoti gan cēloņi, gan arī sekas Palātas konstatētajam augstajam kļūdu īpatsvaram struktūrpasākumu izdevumos. Komisija uzskata, ka finanšu korekciju mehānismi ir uzlaboti – šo faktu apliecina atlikto maksājumu un finanšu korekciju skaits un līmenis 2008. gadā. Turklāt Komisijas slēgšanas stratēģijā 2000.–2006. gadam galvenā uzmanība būs vērsta uz atlikušo kļūdu īpatsvara samazināšanu līdz pieļaujamam līmenim. Komisija turpinās darbu, un tā ir pieprasījusi dalībvalstīm uzlabot līdzekļu atgūšanas un ziņošanas procedūras 2009. gadā un pilnveidojusi normatīvās prasības attiecībā uz ikgadējiem ziņojumiem par finanšu korekcijām laikā no 2007. līdz 2013. gadam.

Sagaidāms, ka sistemātisko kļūdu labošanas temps pētniecības jomā 2009. gadā palielināsies.

2.36. Komisija turpinās darbu, lai uzlabotu nepieciešamo gada kopsavilkumu kvalitāti un pievienoto vērtību. Tā arī turpinās atbalstīt pozitīvas iniciatīvas, piemēram, tādu brīvprātīgu valsts pārvaldības deklarāciju savlaicīgu iesniegšanu, kuras sniedz pārliecību par ES izdevumu pareizību. Komisija arī atzinīgi novērtēja un atbalstīja dalībvalstu augstāko revīzijas iestāžu kopīgos pasākumus, kuru mērķis ir tehnoloģiskās kompetences un pieredzes apmaiņa. Tomēr, kā savā 2007. gada jūnija atzinumā par gada kopsavilkumiem un valstu deklarācijām norādīja Palāta, deklarācijās ietvertā informācija ir izmantojama tikai tādā gadījumā, ja to darbības sfēra, pieeja un noteiktais laiks ir prasībām atbilstoši un salīdzināmi.

3. NODAĻA

Budžeta pārvaldība

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	3.1.
Apsvērumi	3.2.–3.12.
Mērķi ir sasniegti, veicot budžeta grozījumus	3.2.–3.4.
Programmu īstenošana	3.5.–3.6.
Kohēzijas politikas izdevumi	3.5.–3.6.
Eiropas ekonomikas atveseļošanas plāns	3.7.–3.8.
Neizpildītās budžeta saistības	3.9.–3.12.
Secinājumi un ieteikumi	3.13.–3.15.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

IEVADS

3.1. Šajā nodaļā analizēti jautājumi, kuri saistīti ar ES vispārējā budžeta izpildi 2008. gadā. Tajā aplūkots budžeta izpildes rādītājs, ES programmu īstenošana, jo īpaši kohēzijas politikas izdevumi, budžeta grozījumi un neizpildīto budžeta saistību līmenis.

APSVĒRUMI

Mērķi ir sasniegti, veicot budžeta grozījumus

3.2. Kopējās 2008. gadam pieņemtās budžeta apropriācijas (apstiprinātais budžets un budžeta grozījumi) līdz ar apropriāciju pārnesei no 2007. gada bija 132,3 miljardi EUR saistībās un 117 miljardi EUR maksājumos, un attiecīgais palielinājums salīdzinājumā ar 2007. gada galīgo budžetu ⁽¹⁾ bija 4,7 % un 1,7 %. Kopējās budžeta saistību apropriācijas gadam bija par 2,2 miljardiem EUR mazākas nekā finanšu shēmas maksimālais apjoms, bet maksājumu apropriācijas – par 14,0 miljardiem EUR mazākas nekā finanšu shēmas maksimālais apjoms (sk. I pielikuma un III un IV diagrammu).

3.3. Gada laikā pieņēma desmit budžeta grozījumus, kuri kopā par 1,4 miljardiem EUR palielināja apropriācijas saistībām un par 4,6 miljardiem EUR samazināja apropriācijas maksājumiem. Apropriācijas maksājumiem lielākoties samazinājās tāpēc, ka izdevumi bija mazāki, nekā bija plānots tādās jomās kā kohēzijas politika (4,5 miljardi EUR) un ārējās attiecības (0,3 miljardi EUR). Šāda apropriāciju samazināšana maksājumiem liecina par labu budžeta pārvaldību, jo norāda uz spēju reaģēt uz pārmaiņām un samazināt budžeta pārpalikumu ⁽²⁾ (un tostarp ļauj ātrāk atmaksāt dalībvalstīm pašu resursus).

3.4. Komisija sagatavo vairākus dokumentus, kuros cita starpā sniegta šāda informācija par Eiropas Kopienu budžeta izpildi ⁽³⁾:

⁽¹⁾ Piešķirtie ieņēmumi 2008. gadam nav ietverti. Piešķirtajos ieņēmumos cita starpā ietilpst atmaksātie līdzekļi, kuri iegūti, piedzenot kļūdaini samaksātās summas, un kuras atkal piešķir to sākotnējai budžeta pozīcijai, EBTA dalībvalstu iemaksas, kuras palielina konkrētas budžeta pozīcijas, vai arī ieņēmumi no trešām personām, ar kurām noslēgtie līgumi paredz trešo personu finansiālu ieguldījumu ES īstenotajos pasākumos.

⁽²⁾ Budžeta pārpalikums (budžeta izlietojums) rodas budžeta izpildes rezultātā. Pārpalikums nav rezerve, ko var uzkrāt un izmantot izdevumu finansēšanai turpmākajos gados. Neizlietosos ieņēmumus, kas veido budžeta pārpalikumu, atskaita no pašu resursiem, kuri ir iekasējami nākamajā gadā.

⁽³⁾ Izvērstu informāciju par 2008. gada budžeta izpildi var gūt Eiropas Kopienu 2008. finanšu gada pārskatu II daļā, Eiropas Komisijas (Budžeta ģenerāldirektorāts) dokumentā "Pārskats par budžeta un finanšu pārvaldību. 2008. finanšu gads" un "Struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2008. gada budžeta izpildes analīze".

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

- budžeta pārpalikums 2008. gada beigās (1,8 miljardi EUR) bija gandrīz tāds pats kā 2007. gadā (1,5 miljardi EUR),
- izlietojums gan saistībām, gan maksājumiem (attiecīgi 99 % un 97 % pēc budžeta grozījumiem) 2008. gadā bija gandrīz tikpat augsts kā 2007. gadā, kurš bija jaunā plānošanas perioda pirmais gads (96 % un 98 %),
- 2,1 miljardu EUR no neizlietotajām maksājumu apropriācijām (atskaitot piešķirtos ieņēmumus, sk. 1. zemspītras piezīmi) neanulēja, bet gan pārnesa no 2008. gada uz 2009. gadu; šis pārnesuma līmenis ir lielāks nekā 2007. gadā (1,2 miljardi EUR),
- kohēzijas ⁽⁴⁾ jomā (ietverta 04., 05., 11. un 13. sadaļā ⁽⁵⁾) pēc maksājumu apropriāciju samazinājuma par 4,5 miljardiem EUR budžeta galīgais izlietojums bija 99 % (ja nebūtu pieņemti devītie budžeta grozījumi, tas būtu bijis 88 %),
- pēdējos trijos gados dalībvalstu prognožu precizitāte ir uzlabojusies attiecībā uz maksājumiem par 2000.–2006. gada saistībām maksājumiem. 2008. gadā kopējais pārvērtējums samazinājās no 33 % 2006. gadā uz 18 % 2007. gadā un 2008. gadā – uz 16 %. Attiecībā uz pašreizējā plānošanas periodā (2007.–2013. g.) veiktajām saistībām maksājumu pārvērtējuma līmenis 2008. gadā bija 27 %.

Programmu īstenošana**Kohēzijas politikas izdevumi**

3.5. Struktūrfondu programmās 2000.–2006. gadam maksājumu apropriāciju izlietojums 2008. gadā bija ievērojami lielāks, nekā prognozēts. Prognozēs bija aplēsti 16,3 miljardi EUR, taču maksājumi bija 24,0 miljardi EUR. Sākotnējās aplēses balstījās uz pieņēmumu, ka maksājumu pieprasījumi 2008. gadā samazināsies, jo “n+2” noteikumu ⁽⁶⁾ nepiemēroja, un kopš 2006. gada jaunas saistības neradās, tomēr paredzētā samazināšanās nenotika.

⁽⁴⁾ Terminu “kohēzija” politikas jomas apzīmēšanai (sk. 6. nodaļu) ieviesa 2007.–2013. gada plānošanas periodam, un tas aptver struktūrfondus (Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Eiropas Sociālo fondu), Kohēzijas fondu un mazākas budžeta pozīcijas, piemēram, “pārrobežu sadarbību”. Pirms tam (2000.–2006. gada plānošanas periodā) struktūrfondi ietvēra Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda (ELVGF) Virzības nodaļu un Zivsaimniecības virzības finansēšanas instrumentu (ZVFI). Kohēzijas fondu neuzskatīja par vienu no struktūrfondu. Tā kā šajā nodaļā ir atsaucies uz dažādiem plānošanas periodiem, termini “kohēzijas joma” un “struktūrfondi” tiek lietoti ar nodomu.

⁽⁵⁾ Šīs sadaļas attiecas uz šādām politikas jomām: “04. Nodarbinātība un sociālās lietas”, “05. Lauksaimniecība un lauku attīstība”, “11. Zivsaimniecība un jūrlietas” un “13. Reģionālā politika”.

⁽⁶⁾ “N+2” noteikuma piemērošana nozīmē, ka līdz otrā gada beigām pēc piešķiršanas visi neiztērētie līdzekļi ir jāatceļ.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.6. Atbilstības novērtējumi ir viens no priekšnosacījumiem līdzekļu atlīdzināšanai Kohēzijas programmās 2007.–2013. gadam. Dalībvalstis tos Komisijai iesniedza gausi (sk. 6.26. punktu). Tādējādi maksājumu apropriāciju izlietojums izrādījās daudz zemāks, nekā bija paredzēts (12,6 miljardi EUR). Gandrīz visi maksājumi 2008. gadā, kuri attiecās uz jauno plānošanas periodu, bija sākotnējie avansi.

Eiropas ekonomikas atveseļošanas plāns

3.7. Komisija 2008. gada 26. novembrī izstrādāja Eiropas ekonomikas atveseļošanas plāna kārtību, kas ir kopīga Eiropas rīcība pašreizējā finanšu un ekonomikas krīzē⁽⁷⁾.

3.8. Šis plāns ir daļa no ES ieguldījuma ekonomikas sekmēšanas programmā, un tajā ir ierosināts paātrināt struktūrfondu maksājumus. Tajā izteikts priekšlikums arī vienkāršot kritērijus atbalsta saņemšanai no Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) un Eiropas Sociālā fonda, pārplānot izdevumus un paātrināt avansa maksājumus, sākot ar 2009. gada pirmajiem mēnešiem. Tas ļāva dalībvalstīm ātrāk saņemt līdz pat 1,8 miljardiem EUR avansa maksājumus no Eiropas Sociālā fonda, kuri ir atvēlēti tam, lai dalībvalstis stiprinātu aktīvu darba tirgus politiku, novirzītu atbalstu visneaizsargātākajai iedzīvotāju daļai un veicinātu iemaņu palielināšanu. Bija paredzēts arī 4,5 miljardu EUR liels papildu piešķirums kohēzijas finansējumam avansa maksājumu veidā no ERAF. Lai uzlabotu enerģētikas tīklu savstarpējo savienošanu un platjoslas infrastruktūru, Komisija ir paredzējusi 2009.–2010. gadā atvēlēt vēl 5,0 miljardus EUR. Šajā pasākumu kompleksā paredzēts kopumā ieguldīt 3,98 miljardus EUR oglekļa dioksīda savākšanai un uzglabāšanai, jūras vēja enerģijas projektiem un enerģētikas tīklu savstarpējai savienošanai, 1,02 miljardus EUR ātrdarbīgā interneta tīkla paplašināšanai un modernizācijai lauku teritorijās, kā arī jaunu uzdevumu risināšanai agrovīdes jomā. Ekonomikas atveseļošanas plāna ietekme uz budžetu būs jūtama, tikai sākot ar 2009. gadu.

KOMISIJAS ATBILDES

3.6. Dalībvalstīm 12 mēnešu laikā pēc programmu apstiprināšanas ir jāiesniedz atbilstības novērtējuma dokumenti. Vairumā gadījumu dalībvalstis gaidīja līdz termiņa beigām, pirms iesniedza šos dokumentus, un dažos gadījumos dokumentus iesniedza pēc termiņa beigām. Pēc atbilstības novērtējumu saņemšanas Komisija normatīvajos aktos noteiktajā termiņā veica apstiprināšanas procedūras.

Dažos gadījumos dalībvalstis nebija iesniegušas starpposma maksājumu pieprasījumus pat tad, kad atbilstības novērtējuma dokumenti jau bija apstiprināti. Tas liecina par gausumu daudzu programmu īstenošanā vietējā līmenī.

⁽⁷⁾ Komisijas paziņojums Eiropadomei "Eiropas ekonomikas atveseļošanas plāns" (COM(2008) 800, galīgā redakcija, 26.11.2008.), kurš grozīts ar priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumam, ar ko groza 2006. gada 17. maija a lēstāžu nolīgumu par budžeta disciplīnu un pareizu finanšu pārvaldību attiecībā uz daudzgadu finanšu shēmu (COM(2009) 171, galīgā redakcija, 8.4.2009.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Neizpildītās budžeta saistības

3.9. Neizpildītās budžeta saistības (t. i., neizlietotās saistības, kas pārnestas, lai segtu izdevumus nākotnē) palielinājās galvenokārt daudzgadu programmās par 16,4 miljardiem EUR (11,8 %) un sasniedza 155,0 miljardus EUR. Tikai tajās politikas jomās vien, kuras finansē no diferencētajām apropriācijām⁽⁸⁾, neizpildīto saistību kopsumma ir 153,8 miljardi EUR, kas atbilst 1,8 gadam saistību jeb 2,3 gadiem maksājumu atbilstoši 2008. gada izlietojuma tempam attiecīgajās politikas jomās. Tomēr teju 80 % neizpildīto saistību ir no 2007. un 2008. gada, un tāpēc tās attiecās uz 2007.–2013. gada finanšu shēmu. Uzkrāto neizpildīto budžeta saistību struktūra parāda to, kāda ietekme ir centieniem nokārtot neizpildītās saistības, veicot maksājumus, pirms tiek piemērots noteikums par saistību automātisku atcelšanu ("n+2"/"n+3" noteikums) gan struktūrfondu, gan kohēzijas fondu jomā.

3.10. Neizpildītās budžeta saistības rodas kā tiešas diferencēto izdevumu sekas, kad izdevumu programmu pabeigšanai vajadzīgi vairāki gadi un saistības uzņemtas vairākus gadus pirms attiecīgajiem maksājumiem. Tā kā saistības izbeidzas līdz ar maksājumu veikšanu, nozīmīgs saistību pārsvars pār maksājumiem ilgtermiņā izraisa neizpildīto saistību strukturālu uzkrāšanos, un šāda situācija atkārtojas ik gadu.

3.9. *Neizpildīto saistību kopējais līmenis atbilst aptuveni divu gadu saistībām, kas ir struktūrfondu parastais līmenis.*

⁽⁸⁾ Budžetā izšķir divu veidu apropriācijas – nediferencētās un diferencētās apropriācijas. Nediferencētās apropriācijas izmanto, lai finansētu ikgadējas darbības, piemēram, administratīvos izdevumus. Diferencētās apropriācijas ievieša, lai pārvaldītu daudzgadu pasākumus; saistītos maksājumus var veikt saistību uzņemšanas gadā un turpmākajos gados. Diferencētās apropriācijas galvenokārt izmanto struktūrfondos un Kohēzijas fondā.

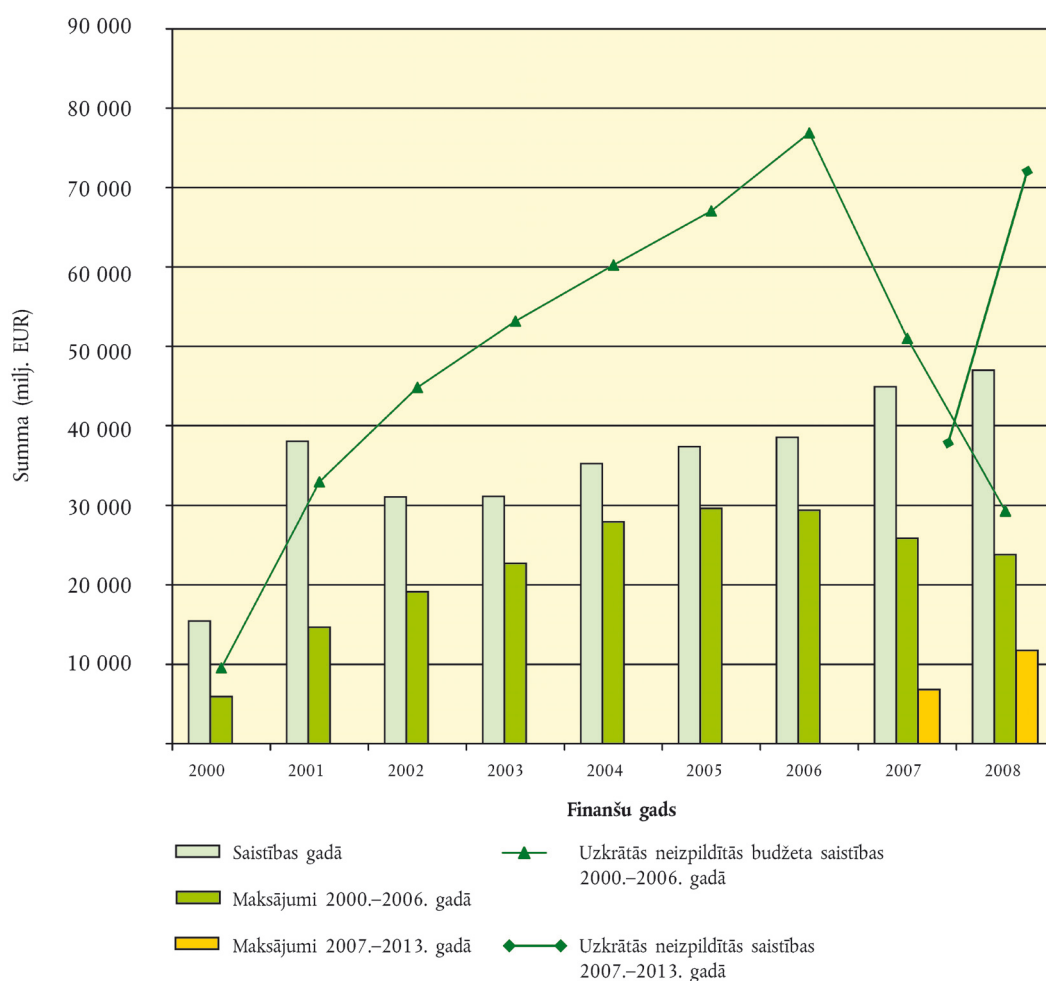
PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

3.11. Lielākais neizpildīto saistību īpatsvars attiecas uz kohēzijas jomu (sk. **3.1. grafiku**). Šajā jomā neizpildītās saistības sasniedza 103 miljardus EUR⁽⁹⁾ (apmēram 66 % no kopsummas), kas atbilst 2,2 gadiem saistību jeb 2,9 gadiem maksājumu atbilstoši 2008. gada izlietojuma tempam. Lielais vairākums šajā jomā neizpildīto saistību (73,8 miljardi EUR) attiecas uz pašreizējo 2007.–2013. gada finanšu shēmu. Neizpildītās saistības, kuras attiecas uz 2000.–2006. gada finanšu shēmu, ir 29,3 miljardi EUR.

3.11. Neizpildīto saistību līmenis kohēzijas jomā ir līdzīgs līmenim citās jomās ar diferencētām saistību apropriācijām (piemēram, pētniecība, Eiropas tīkli vai ārējie pasākumi). Kā Palāta skaidro 3.9. punktā, kohēzijas politikas daudzgadu finansējums tiek ieviest sistēmu, kas paredz neizlietoto saistību pārvešanu uz nākamajiem gadiem. Kā norāda Palāta, budžeta disciplīnu nosaka noteikums par saistību automātisku atcelšanu ($n+2/n+3$ noteikums). Šo disciplīnu apliecina tas, ka neizpildītās saistības attiecas galvenokārt tikai uz 2007. un 2008. gadu, un iepriekšējiem gadiem jau ir piemērots iepriekšminētais noteikums.

3.1. grafiks. Uzkrāto neizpildīto saistību dinamika struktūrfondos 2000.–2006. gadā un kohēzijas jomā 2007.–2008. gadā ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Ietver arī Kohēzijas fondu kopš 2007.–2013. gada plānošanas perioda sākuma.

Avots: Eiropas Kopienų provizorisks gada pārskats, II daļa "Konsolidētie pārskati par Eiropas Kopienų budžeta izpildi"

⁽⁹⁾ Par kohēziju sk. "Ziņojumu par budžeta un finanšu pārvaldību, 2008. finanšu gads", 41. lpp.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.12. Aptuveni 13,4 % no kopējām neizlietotajām saistībām (20,9 miljardi EUR) attiecās uz Kohēzijas fondu, lai gan tam paredzēti tikai apmēram 6,2 % no visām 2008. gadam apstiprinātajām saistību apropriācijām. Salīdzinājumā ar 2007. gadu tas ir palielinājies par 2,8 miljardiem EUR jeb aptuveni 15,5 %. Neizpildīto budžeta saistību augstais līmenis Kohēzijas fondā atbilst 1,4 gadiem saistību jeb 4,9 gadiem maksājumu atbilstoši līdzekļu izlietojuma tempam 2008. gadā.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

3.13. Budžeta izdevumu izlietojuma rādītāji 2008. gadā ir bijuši augsti. Kohēzijas politikas jomā sākotnējās maksājumu apropriācijas samazināja par 4,5 miljardiem, veicot budžeta grozījumus, jo jauno 2007.–2013. gada programmu īstenošana kavējās.

3.14. Dalībvalstis uzlaboja savas izdevumu prognozes struktūrfondiem un samazināja par augstu novērtēto izdevumu līmeni.

3.15. Neizpildītās budžeta saistības diferencēto izdevumu jomā saglabājas ļoti augstā līmenī un pārsniedz kopējās budžeta saistību apropriācijas 2008. gadam. Tomēr lielākā daļa neizpildīto budžeta saistību tagad ir no 2007. un 2008. gada, un tāpēc tās attiecas uz pašreizējo finanšu shēmu. Palāta iesaka Komisijai mudināt dalībvalstis, lai tās pēc iespējas drīz iesniegtu pietiekami kvalitatīvus pārējos pārvaldības un kontroles sistēmu atbilstības novērtējuma dokumentus, kas ļautu izvairīties no turpmākas kavēšanās starpposma maksājumos un neizpildīto budžeta saistību apjoma palielināšanās nākotnē.

KOMISIJAS ATBILDES

3.12. Saskaņā ar Kohēzijas fonda tiesisko regulējumu 2000.–2006. gada laikposmam maksājumi tiek apturēti, tiklīdz projekts sasniedz 80 % no tam paredzētā budžeta (un nevis 95 %, kā tas ir pārējo struktūrfondu programmu gadījumā). Lielākā daļa šo projektu jau ir sasnieguši minēto augšējo robežu, un tādēļ neizpildīto saistību augstais līmenis ir regulējošo noteikumu dabisks rezultāts.

Turklāt atšķirībā no pārējiem struktūrfondiem Kohēzijas fonda projektiem laikposmā no 2000. gada līdz 2006. gadam nebija automātiskas saistību atcelšanas.

Laikposmā no 2007. gada līdz 2013. gadam Kohēzijas fonda plānošana tiek veikta vienlaikus ar ERAF plānošanu, un noteikumi par saistību automātisku atcelšanu piemērojami abiem fondiem. Tas samazinās Kohēzijas fonda neizpildītās saistības nākotnē.

3.13. Kā Palāta norāda 3.3. punktā, apropriāciju samazināšana maksājumiem, izmantojot budžeta grozījumus, liecina par labu finanšu pārvaldību.

3.14. Lai arī prognozes 2000.–2006. gada laikposmam uzlabojās, par augstu novērtētais izdevumu līmenis 2007.–2013. gada laikposmam (tika veiktas prognozes pirmajam gadam) bija 27 %.

3.15. Liela daļa neizpildīto saistību 2008. gada beigās ir vienīgi starpība starp saistībām jaunajā plānošanas laikposmā un izmaksātajiem avansa maksājumiem. Ierobežoto starpposma maksājumu rezultātā neizpildītās saistības neizbēgami ir palielinājušās.

Komisija 2008. un 2009. gadā ir veikusi pasākumus, lai uzlabotu atbilstības novērtējuma procedūru, nosūtot atgādinājuma vēstules, sazinoties un tiekoties ar dalībvalstīm. Dalībvalstis mudinās būt disciplinētākām arī regulējošie noteikumi par iepriekšēja finansējuma atmaksāšanu, ja 24 mēnešu laikā nav iesniegts maksājumu pieteikums, kā arī noteikuma par saistību automātisku atcelšanu piemērošana. Skatīt atbildi arī uz 3.6. punktu.

Saņemto un apstiprināto ziņojumu kopējais skaits 2009. gada 30. jūnijā veidoja attiecīgi 93 % un 58 % no 2007.–2013. gada apropriācijām.

4. NODAĻA

Ieņēmumi

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	4.1.–4.9.
Revīzijas tvērums	4.3.–4.9.
Tradicionālie pašu resursi	4.4.–4.6.
PVN un NKI pašu resursi	4.7.–4.9.
Darījumu pareizība	4.10.–4.12.
Tradicionālie pašu resursi	4.10.–4.11.
PVN un NKI pašu resursi	4.12.
Sistēmu efektivitāte	4.13.–4.28.
Tradicionālie pašu resursi	4.13.–4.16.
PVN pašu resursi	4.17.–4.21.
PVN direktīvu piemērošanas uzraudzība	4.18.–4.19.
Padomes Regulas (EEK, Euratom) Nr. 1553/89 12. panta ziņojums	4.20.–4.21.
NKI pašu resursi	4.22.–4.28.
Ilgadējie NKI dati	4.22.
Nacionālo kontu apkopošana dalībvalstīs	4.23.–4.24.
Vispārējās un īpašās atrunas	4.25.–4.27.
NKI uzskaitījuma pārbaude dalībvalstīs	4.28.
Secinājumi un ieteikumi	4.29.–4.36.
Tradicionālie pašu resursi	4.31.–4.32.
PVN pašu resursi	4.33.–4.34.
NKI pašu resursi	4.35.–4.36.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

IEVADS

4.1. Šajā nodaļā ir izklāstīts Palātas īpašais izvērtējums par ieņēmumiem. Eiropas Savienības budžeta ieņēmumus veido pašu resursi un citi ieņēmumi. Kā redzams **4.1. tabulā**, pašu resursi neapšaubāmi ir galvenais budžeta izdevumu finansēšanas avots (89,4 %).

4.1. tabula. Ieņēmumi 2008. finanšu gadā

Budžeta sadaļa	Ieņēmumu veids	Apraksts	2008. g. ieņēmumi (milj. EUR)	%
1	Tradicionālie pašu resursi	Lauksaimniecības nodevas (10. nodaļa)	1 278	1,0
		Cukura un izoglikozes nodevas (11. nodaļa)	708	0,6
		Muitas nodokļi (12. nodaļa)	15 297	12,6
1	PVN pašu resursi	Kārtējā finanšu gada PVN (pievienotās vērtības nodokļa) resursi (13. nodaļa)	17 966	14,8
1	NKI pašu resursi	Kārtējā finanšu gada NKI (nacionālā kopienākuma) resursi (14. nodaļa)	73 015	60,1
1	Budžeta nelīdzsvarotības korekcija	Apvienotās Karalistes korekcija (15. nodaļa)	385	0,3
		PAŠU RESURSI KOPĀ	108 649	89,4
3		Pārpalikumi, atlikumi un korekcijas	4 174	3,4
4		Ieņēmumi no personām, kas saistītas ar Eiropas Kopienas iestādēm un citām struktūrām	977	0,8
5		Uzkrātie ieņēmumi no iestāžu administratīvās darbības	353	0,3
6		Iemaksas un atmaksājumi Eiropas Kopienas līgumos un programmās	5 564	4,6
7		Procenti par novēlotiem maksājumiem un soda naudas	1 794	1,5
8		Aizņēmumu un aizdevumu operācijas	34	0,0
9		Dažādi ieņēmumi	39	0,0
		CITI IEŅĒMUMI KOPĀ	12 935	10,6
		Gada ieņēmumi kopā	121 584	100,0

Avots: 2008. gada pārskati.

4.2. Padome 2009. gada 26. janvārī pieņēma grozītos noteikumus⁽¹⁾, ar ko īsteno jauno Lēmumu par Eiropas Kopienas pašu resursu sistēmu (2007/436/EC, Euratom)⁽²⁾, kuri 2009. gada 1. martā stājās spēkā un kurus piemēro ar atpakaļejošu datumu no 2007. gada 1. janvāra. Tā kā 2008. gada beigās ratifikācijas procedūra nebija pabeigta, vajadzīgo pārrēķinu par dalībvalstu 2007. un 2008. gada PVN un NKI iemaksām veica 2009. gadā.

⁽¹⁾ Padomes 2009. gada 26. janvāra Regula (EK, Euratom) Nr. 105/2009, ar kuru groza Regulu (EK, Euratom) Nr. 1150/2000, ar ko īsteno Lēmumu 2000/597/EK, Euratom par Kopienas pašu resursu sistēmu (OV L 36, 5.2.2009., 1. lpp.).

⁽²⁾ OV L 163, 23.6.2007., 17. lpp.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Revīzijas tvērums

4.3. Palāta atlasīja reprezentatīvu statistisku paraugu, kurā ietilpst 60 piedziņas rīkojumi, kas ņemti no Komisijas iegrāmatotajiem visiem saņemtajiem ieņēmumiem, un pārbaudīja darījumu pareizību Komisijas līmenī (sk. **4.1. pielikumu**). Revīzijā ietilpa arī dažu iepriekšējo konstatējumu pēcpārbaude (sk. **4.2. pielikumu**). Palātas veiktais papildu revīzijas darbs ir aprakstīts 4.4.–4.8. punktā.

Tradicionālie pašu resursi

4.4. Palātas veiktā pārskatiem pakārtoto darījumu revīzija nevar aptvert nedeklarēto importu vai to importu, kas nav nonācis muitas uzraudzībā.

4.5. Palāta novērtēja pārraudzības un kontroles sistēmas trīs dalībvalstīs ⁽³⁾ un caurskatīja šo valstu tradicionālo pašu resursu uzskaites sistēmas. Katrā no šīm trim dalībvalstīm Palāta revīdēja 30 nejauši atlasītu importa deklarāciju paraugu.

4.6. Palāta novērtēja pārraudzības un kontroles sistēmas Komisijā, tostarp Komisijas pārbaudes dalībvalstīs. Tā pārbaudīja pārskatus par tradicionālajiem pašu resursiem un analizēja nodokļu plūsmu, lai gūtu pamatotu pārliecību par to, ka reģistrētās summas ir pilnīgas un pareizas. Novērtēja arī ACOR ⁽⁴⁾ pārraudzības lomu.

PVN un NKI pašu resursi

4.7. No PVN un NKI iegūtie pašu resursi ir iemaksas, ko veic, piemērojot vienotu likmi dalībvalstu saskaņotā PVN novērtējuma bāzei vai dalībvalstu NKI, kuru aprēķina saskaņā ar Kopienas noteikumiem. PVN un NKI pašu resursu dati izriet no makroekonomikas statistikas, kurai pakārtotos datus nav iespējams revidēt tieši. Tāpēc revīzijas sākumpunkts bija dalībvalstu sagatavotās makroekonomikas datu kopsummas, ko saņem Komisija, un pēc tam Palāta novērtēja, kā Komisijas datu apstrādes sistēmas iekļauj attiecīgos datus galīgajos pārskatos. Tādējādi revīzija aptvēra gada budžeta izveidi un dalībvalstu iemaksu pareizību.

⁽³⁾ Čehijas Republikā, Grieķijā un Nīderlandē.

⁽⁴⁾ Padomdevēja komiteja Kopienų pašu resursu jautājumos: Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1150/2000 20. pants (OV L 130, 31.5.2000., 1. lpp.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

4.8. Revīzijā tika vērtētas arī Komisijas pārraudzības un kontroles sistēmas, kuru mērķis ir sniegt pārlicību par to, ka šie līdzekļi ir pareizi aprēķināti un iekasēti, kā arī ACOR un NKI ⁽⁵⁾ komiteju uzdevumi. Palāta pārbaudīja arī valstu statistikas iestāžu (VSI) nacionālo kontu apkopošanas pārraudzības un kontroles sistēmas četrās dalībvalstīs ⁽⁶⁾.

4.9. NKI resursus izmanto budžeta līdzsvarošanā. Jebkurš pārāk zemu novērtēts NKI konkrētai dalībvalstij — kaut arī tas neietekmē kopējos NKI resursus — izraisa iemaksu palielinājumu no citām dalībvalstīm, kamēr problēmu atrod un izlabo.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

Tradicionālie pašu resursi

4.10. Tradicionālos pašu resursus nosaka un iekasē dalībvalstis. Trīs ceturtdaļas no iekasētās summas dalībvalstis maksā Kopienai, atlikušo ceturtdaļu tās ietur, lai segtu iekasēšanas izmaksas. Reizi mēnesī katra dalībvalsts nosūta Komisijai pārskatu par aprēķinātajiem nodokļiem ("A" konta pārskats) un reizi ceturksnī — par tiem aprēķinātajiem nodokļiem, kuri tajā nav iekļauti ("B" konts) ⁽⁷⁾.

4.11. Palāta konstatēja, ka kopumā Komisijai nosūtītajos dalībvalstu pārskatos nav būtisku kļūdu.

PVN un NKI pašu resursi

4.12. Palātas revīzijā konstatēja, ka dalībvalstu iemaksu aprēķinā un dalībvalstu veiktajos maksājumos nav būtisku kļūdu.

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE

Tradicionālie pašu resursi

4.13. Palātas pārbaudes uz vietas apstiprināja, ka revidētās pārraudzības un kontroles sistēmas muitas un tradicionālo pašu resursu uzskaitē kopumā darbojās labi.

⁽⁵⁾ Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1287/2003 4. pants, NKI regula. (OV L 181, 19.7.2003., 1. lpp.).

⁽⁶⁾ Beļģijā, Itālijā, Luksemburgā un Polijā.

⁽⁷⁾ Ja nodokļi vai nodevas nav samaksātas un nav arī nodrošinājuma vai ja tie ir nodrošināti, bet tiek apstrīdēti, dalībvalstis var apturēt šo resursu pieejamību, iegrāmatojot tos atsevišķā kontā ("B konts").

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.14. Tomēr, līdzīgi kā iepriekšējos gados, Palātas revīzijā atklājās problēmas saistībā ar B kontos iekļautajām summām. Kaut arī problēmas nav pietiekami būtiskas, lai ietekmētu vispārējo secinājumu, tās ir jārisina:

- novēlota nodokļu aprēķināšana un piedziņa, kaut arī muitas iestādēm⁽⁸⁾ bija zināmas maksājamās summas un parādniķi;
- trūka valstu norādījumu⁽⁹⁾, lai aplēstu tās parādu summas, kuru atgūšana ir maz ticama.

4.15. Turklāt iepriekšējā gada pārskatā⁽¹⁰⁾ Palāta atzīmēja, ka fizisko pārbažu biežums importētajām precēm bija ļoti zems. Komisija atbildēja, ka to atsvēr vēlākas pārbaudes, kuru pamatā ir revīzija. Tomēr Palāta ir kritizējusi šādu pēcmuitošanas revīziju biežumu vairākās dalībvalstīs⁽¹¹⁾.

KOMISIJAS ATBILDES

4.14. Sakarā ar to, ka daudzu B kontu turētāji bieži vien ir atsevišķas vietējās muitas iestādes un tie parasti satur sarežģītas muitas nodevu pēcmuitošanas piedziņas lietas, Komisijas 2008. gadā veiktās pārbaudes tēma, kā arī viena no 2009. gada tēmām bija B kontu pārbaude, lai atklātu un labotu atsevišķas kļūdas šajos kontos. Tieši B kontu pārbaude daudzus gadus vienmēr ir bijusi galvenā tēma Komisijas pārbaudēs. Šī pārbaude ir veikta visās dalībvalstīs. Turklāt, lai veicinātu dalībvalstu informētību par pareizu šo kontu izmantošanu, 2007. gadā Komisija ir sniegusi tām arī īpašus norādījumus par B kontiem.

- Komisija pārrunās šos konstatējumus ar attiecīgajām dalībvalstīm. Kavējuma procenti tiks prasīti gadījumā, ja notiks kavēšanās ar pašu resursu nodošanu ES budžetā.
- Revīzijas palātas ieteikums par formālas procedūras izveidi tiks pārrunāts ar divām konkrētām dalībvalstīm.

4.15. Saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem dalībvalstis pašas ir atbildīgas par savu kontroles stratēģiju noteikšanu attiecībā uz ES finansiālo interešu aizsardzību tradicionālo pašu resursu jomā. Tomēr galvenajam uzsvaram visās kontroles darbībās jābūt uz faktiskajiem riskiem, kurus nosaka, izmantojot atbilstīgas riska analīzes metodes. Tas ļauj sasniegt labākos rezultātus ar optimālu resursu izmantošanu. Mērķis ir augsta riska tirgotāji un darījumi, tomēr nodrošinot arī vidēja riska un zema riska tirgotāju saprātīgu kontroli.

2009. gadā Komisija par galveno pārbaudes tēmu ir izvēlējusies dalībvalstu kontroles stratēģijas tradicionāliem pašu resursiem. Pārbaudēs Komisija izvērtē izveidoto kontroles stratēģiju, riska analīzes izmantošanu kontroles programmu nostādņēs, kontroles programmu īstenošanu un veikto pēcmuitošanas kontroļu kvalitāti.

⁽⁸⁾ Čehijas Republikā, Grieķijā un Nīderlandē.

⁽⁹⁾ Čehijas Republikā un Grieķijā.

⁽¹⁰⁾ Pārskata par 2006. finanšu gadu 4.18. punkts (21. zemspētras piezīme).

⁽¹¹⁾ Pārskata par 2004. finanšu gadu 3.15. punkts, Pārskata par 2005. finanšu gadu 4.22. punkts, Pārskata par 2006. finanšu gadu 4.18. punkts (23. zemspētras piezīme) un Pārskata par 2007. finanšu gadu 4.19. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.16. Vienas šādas dalībvalsts augstākā revīzijas iestāde (ARI) 2008. gadā publicēja ziņojumu⁽¹²⁾, kurā izklāstītie konstatējumi bija līdzīgi Palātas konstatējumiem un kurā bija kritizēta muietojamo importēto preču kontroles sistēma šajā dalībvalstī. Ziņojumā īpaša uzmanība bija pievērsta

- tam, ka muitas iestādei vēl ir jāpildinveido vajadzīgās zināšanas un resursi, lai veiktu dokumentu pārbaudes, kaut arī tā ir sekmīgi veicinājusi tirdzniecību;
- pēcmuitošanas revīziju skaita samazinājumam un nevienmērīgai kvalitātei, kaut arī atrasto kļūdu skaits palielinās;
- nepieciešamībai izstrādāt šādu revīziju mērķus un biežuma un kvalitātes standartus, lai nodrošinātu fiskālo kontroli un vienotu režīmu.

Palāta atzīmē, ka šādi ARI ziņojumi ir papildu līdzeklis Kopienas finansiālo interešu aizsardzībai.

PVN pašu resursi

4.17 Ar atrunu palīdzību Komisija patur atvērtus labojumiem pēc tiesību aktos noteiktā četru gadu termiņa apšaubāmus elementus dalībvalstu iesniegtajās PVN deklarācijās. 2008. gadā tika formulēta 41 atruna, bet atceltas 15 atrunas, tādējādi gada beigās spēkā esošo atrunu skaits palielinājās līdz 163 (sk. **4.2. tabulu**). No šīm atrunām 34 attiecas uz laikposmu līdz 2000. gadam. No 2008. gadā atceltajām 15 atrunām neviena neattiecas uz 1989., 1993. un 1995. gadu — trim senākajiem gadiem, uz kuriem attiecas atrunas. Komisijai joprojām nav efektīvu līdzekļu, kā nodrošināt, lai dalībvalstis iesniegtu pietiekamu un savlaicīgu informāciju, kas tai ļautu atcelt spēkā esošās atrunas par PVN pašu resursiem.

KOMISIJAS ATBILDES

4.16. Komisija jau ir atklājusi līdzīgus konstatējumus attiecīgajās dalībvalstīs divu pārbaūžu rezultātā 2006. gadā un vienas – 2008. gadā, un šo konstatējumu pārbaude turpinās. Dalībvalsts pilnīga kontroles stratēģija tiks izvērtēta 2009. gada pārbaudes laikā. Šīs pārbaudes laikā ņems vērā Augstākās revīzijas iestādes (SAI) ziņojumu un pārbaudīs, vai šo konstatējumu sakarā ir veikti kādi koriģējoši pasākumi.

Komisija atzinīgi vērtē valstu revīzijas dienestu veiktos pasākumus, īpaši tradicionālo pašu resursu jomā. Lai pabeigtu savu novērtējumu, Komisija pārbaudēs iepazīstas ar valsts revīzijas ziņojumiem, ja tas ir iespējams.

4.17. Lai veicinātu aktīvāku atrunu pārvaldību, pamatojoties uz virkni objektīvu kritēriju, Komisija 2008. gadā uzsāka jaunu iniciatīvu. Šajā sakarā Komisijas un dalībvalstu starpā organizētās vadības sanāksmes ir pierādījušas, ka tās ir efektīvs instruments ne tikai daudzu tādu atrunu skaita samazināšanai, kas apzīmētas kā būtiskas, īpaši to, kuras nav atrisinātas vairāk nekā piecus gadus, bet arī informācijas apmaiņas uzlabošanai starp Komisiju un iesaistītajām dalībvalstīm. Līdz šim iegūtie rezultāti šobrīd būtiski ietekmē daudzas ilgstoši neatrisinātas atrunas un garantē šīs jaunās pieejas turpināšanu.

⁽¹²⁾ Apvienotās Karalistes Augstākā revīzijas iestāde: HM Revenue and Customs: *The Control and Facilitation of Imports* [Viņas Majestātes ieņēmumu un muitas iestāde, Importa kontrole un veicināšana], 2008. gada 7. novembris (http://www.nao.org.uk/publications/0708/hmrc_import_control.aspx).

4.2. tabula. 2008. gada 31. decembrī spēkā esošās PVN atrunas

Dalībvalstis	2007. gada 31. decembrī spēkā esošās atrunas	2008. gadā formulētās atrunas	2008. gadā atceltās atrunas	2008. gada 31. decembrī spēkā esošās atrunas	Senākais gads, uz kuru attiecas atrunas
Beļģija	8	0	0	8	1989
Dānija	0	0	0	0	
Vācija	18	0	0	18	1999
Grieķija	10	0	0	10	1998
Spānija	6	1	4	3	2001
Francija	4	0	0	4	1993
Īrija	12	5	1	16	1998
Itālija	14	3	3	14	1995
Luksemburga	1	2	1	2	2004
Nīderlande	2	3	0	5	2002
Austrija	8	3	0	11	1995
Portugāle	7	2	0	9	1996
Somija	7	3	2	8	1995
Zviedrija	9	0	0	9	1995
Apvienotā Karaliste	5	1	2	4	1998
Kipra	3	0	0	3	2004
Čehijas Republika	1	8	1	8	2004
Igaunija	0	9	1	8	2004
Latvija	1	1	0	2	2004
Lietuva	2	0	0	2	2004
Ungārija	5	0	0	5	2004
Malta	6	0	0	6	2004
Polija	3	0	0	3	2004
Slovākija	5	0	0	5	2004
Slovēnija	0	0	0	0	
Bulgārija	0	0	0	0	
Rumānija	0	0	0	0	
Kopā	137	41	15	163	
ES-15	111	23	13	121	
ES-10	26	18	2	42	

Avots: Eiropas Komisija.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

PVN direktīvu piemērošanas uzraudzība

4.18. Nodokļu un muitas savienības ĢD (*GD Taxud*) atbild par PVN direktīvu pareizu piemērošanu, un tam ir jāuzrauga transponēšana un dalībvalstu veikto īstenošanas pasākumu atbilstīgums. 2008. gadā stājās spēkā divas PVN direktīvas⁽¹³⁾. Tomēr *GD Taxud* neuzraudzīja visus valstu transponēšanas pasākumus saistībā ar šīm divām direktīvām. Nepareiza vai nepilnīga transponēšana var ietekmēt saņemtās PVN summas lielumu un tādējādi — pašu resursos iemaksātās summas lielumu. Tā var arī kropļot vienotā tirgus darbību.

4.19. Ja Komisija uzskata, ka dalībvalsts nepilda savus pienākumus saskaņā ar PVN direktīvu, tā var vērsties Kopienas Tiesā⁽¹⁴⁾. 2008. gadā bija trīs šādi gadījumi⁽¹⁵⁾, no kuriem vienā gadījumā varēja samazināties PVN pašu resursi. Pagāja vairāk nekā četri gadi kopš šīs lietas reģistrēšanas vienotā iespējamo pārkāpumu reģistrā līdz dienai, kad 2008. gadā Komisija lietu nosūtīja Eiropas Kopienas Tiesai, bet no reģistrācijas līdz oficiāla paziņojuma vēstules nosūtīšanai pagāja vairāk nekā 20 mēneši⁽¹⁶⁾.

4.18. Komisija regulāri uzrauga dalībvalstu PVN tiesību aktus un veic attiecīgus pasākumus.

Attiecībā uz divām PVN direktīvām, kas stājās spēkā 2008. gadā, pirmā no tām⁽¹⁾ sniedz iespēju, nevis nosaka par pienākumu dalībvalstīm pieņemt valsts tiesību aktus, atkāpjoties no PVN direktīvas vispārējiem noteikumiem, lai apkarotu nodokļu krāpšanu vai izvairīšanos no nodokļu maksāšanas. Šie pasākumi ir jāpaziņo PVN komitejai un, ja tie tiks pieņemti, tiem būs pozitīva ietekme uz PVN pašu resursiem. Otrā direktīva⁽²⁾ neievieš būtiskas izmaiņas esošajos tiesību aktos, un tās būtiskie grozījumi ir izsmēļoši uzskaitīti 412. pantā, un tie tika attiecīgi pārbaudīti minētajās dalībvalstīs.

4.19. Komisija atzīst, ka iepriekšminētās lietas virzība ir bijusi ārkārtīgi lēna. Tomēr tas ir arī īpaši sarežģīts gadījums.

Dalībvalstu atbilstošās tiesību normas bieži vien ir detalizētas un sarežģītas, kas prasa rūpīgu analīzi. Komisija pievērš īpašu uzmanību tādu lietu sagatavošanai, kas attiecas uz tiesību aktu interpretāciju netiešo nodokļu jomā.

Turklāt, lai panāktu biežāku lēmumu pieņemšanu, Komisija pagājušajā gadā izmainīja savas procedūras, lai samazinātu tādas kavējumus, kas radās, kad dalībvalsts paziņojumi tika saņemti neilgi pirms nākamā procedūras posma, ļaujot lietām virzīties uz priekšu, tiklīdz ir pabeigta jaunās informācijas analīze. Konstatējot iespējamo ietekmi uz tradicionāliem pašu resursiem, Komisija veic atbilstošus pasākumus, nosakot atrunas.

⁽¹³⁾ Padomes Direktīva 2006/69/EK (OV L 221, 12.8.2006., 9. lpp.) un Padomes Direktīva 2006/112/EK (OV L 347, 11.12.2006., 1. lpp.) (PVN direktīva).

⁽¹⁴⁾ Pēc tam, kad būs pabeigta pienākumu neizpildes procedūra, Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 226. pants.

⁽¹⁵⁾ Lieta Nr. 2004/4282 (Somija): šajā gadījumā varēja samazināties PVN pašu resursi; Lietas Nr. 2005/4756 (Apvienotā Karaliste) un 2005/5051 (Francija) — bez ietekmes. Sk. arī **4.2. pielikumu** par līdzīgu 2007. gadā formulēto apsvērumu pēcpārbaudi.

⁽¹⁶⁾ Komisijas noteiktais maksimālais termiņš ir 12 mēneši (sk. COM(2002) 141).

⁽¹⁾ Padomes Direktīva 2006/69/EK (OV L 221, 12.8.2006., 9. lpp.).

⁽²⁾ Padomes Direktīva 2006/112/EK (OV L 347, 11.12.2006., 1. lpp.) (PVN direktīva).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Padomes Regulas (EEK, Euratom) Nr. 1553/89 12. panta ziņojums

4.20. Sesto 12. panta ziņojumu⁽¹⁷⁾ Komisija iesniedza 2008. gada novembrī, kaut arī tā termiņš bija 2007. gada beigās. Šā ziņojuma galvenais mērķis ir dot iespēju Komisijai kopā ar attiecīgajām dalībvalstīm lemt, vai ir iespējams veikt uzlabojumus, lai paaugstinātu to procedūru efektivitāti, kuras izmanto nodokļu maksātāju reģistrēšanā un PVN noteikšanā un iekasēšanā, kā arī lai palielinātu PVN kontroles sistēmu efektivitāti.

4.21. Sestajā ziņojumā ir kritiski vērtēts iepriekšējo ziņojumu lietderīgums. Tajā secināts, ka budžeta lēmējiestāde nav atbildējusi uz iepriekšējos ziņojumos izceltajiem jautājumiem un nav arī nevienu no šiem jautājumiem apspriedusi, savukārt Komisija nevarēja atrast pierādījumus (vai arī to bija ļoti maz) par ieteikumiem, kuru īstenošana tieši būtu izraisījusi pārmaiņas dalībvalstīs. Iekasētais PVN ir sākumpunkts dalībvalstu iemaksājamās PVN pašu resursu summas novērtēšanai.

NKI pašu resursi***Ikgadējie NKI dati***

4.22. Pēc tam, kad dalībvalstis bija paziņojušas Komisijai NKI datus par 2008. gadu, NKI komiteja nolēma, ka, ņemot vērā spēkā esošās atrunas⁽¹⁸⁾, ES-15 dalībvalstu dati ir adekvāti, lai tos izmantotu pašu resursu mērķiem. NKI komiteja nevarēja formulēt atzinumu par ES-12 dalībvalstu datiem, kuri vai nu ir atvērti, vai arī uz tiem attiecas atrunas, jo vēl turpinās NKI uzskaitījuma⁽¹⁹⁾ analīze (sk. 4.25.–4.26. punktu).

⁽¹⁷⁾ Padomes 1989. gada 29. maija Regulā (EEK, Euratom) Nr. 1553/89 par galīgajiem vienotajiem pasākumiem, lai iekasētu pašu resursus, ko veido pievienotās vērtības nodokļi (OV L 155, 7.6.1989., 9. lpp.), 12. pantā teikts, ka Komisija reizi trīs gados Parlamentam un Padomei sniedz ziņojumu par procedūrām, ko piemēro dalībvalstīs, lai reģistrētu ar nodokli apliekamās personas, noteiktu un iekasētu PVN, kā arī par PVN kontroles sistēmu īpatnībām un darbības rezultātiem. Dalībvalstu pienākums ir iesniegt Komisijai vajadzīgās ziņas par šīm procedūrām.

⁽¹⁸⁾ Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1150/2000 10. panta 7. punktā teikts, ka NKP/NKI grozījumus, kas izdarīti vēlāk par ceturtda gada 30. septembri pēc attiecīgā saimnieciskā gada, vairs neņem vērā, ja vien grozījumu punktus Komisija vai dalībvalsts nav paziņojusi pirms šā termiņa beigām. Šos punktus dēvē par atrunām.

⁽¹⁹⁾ Atbilstoši NKI regulas 3. pantam dalībvalstis sniedz Komisijai (Eiropas Kopienų Statistikas birojam) to procedūru un statistikas pamatdatu uzskaitījumu, kuri izmantoti, lai aprēķinātu NKI un tā sastāvdaļas saskaņā ar EKS 95.

4.20. *Kavēšanās ar ziņojuma sagatavošanu radās sakarā ar to, ka dažas dalībvalstis novēloti iesniedza datus, kā arī sakarā ar ziņojuma satura stratēģisko atspoguļojumu.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Nacionālo kontu apkopošana dalībvalstīs

4.23. Palāta pārbaudīja to pārraudzības un kontroles sistēmu svarīgākās sastāvdaļas, kuras ir pazīnoto 2008. gada NKI datu apkopošanas procesa pamatā četras dalībvalstīs. Palāta konstatēja nepilnības šo datu sagatavošanai izmantoto procedūru dokumentēšanā: statistikas datu kvalitātes pārbaudes nebija sistemātiski dokumentētas un/vai ne vienmēr bija novērtētas statistikas datu sagatavošanas sistēmas.

4.24. Palāta joprojām uzskata ⁽²⁰⁾, ka atšķirības valstu statistikas iestāžu pārraudzības un kontroles sistēmās var vājināt nacionālo kontu salīdzināmību, ticamību un pilnīgumu.

4.23. Komisija ir ņēmusi vērā Revīzijas Palātas minētos trūkumus dokumentācijas un novērtēšanas jomā attiecībā uz pārraudzības un kontroles sistēmām četras dalībvalstīs. Komisija ņems vērā šos apsvērumus NKI pārbaudes kontekstā darbā ar šīm valstīm.

4.24. Komisija uzskata, ka nacionālo kontu ticamība galvenokārt ir atkarīga no izmantotajiem īpašiem statistikas avotiem un metodēm, un savu pieeju NKI apstiprināšanai ir balstījusi uz to pārbaudi un uzlabošanu. Labi veidotas pārraudzības un kontroles sistēmas dalībvalstu statistikas iestādēs var palīdzēt identificēt un mazināt kļūdu riskus.

Komisija ir ņēmusi vērā Revīzijas palātas piezīmes par pārraudzības un kontroles sistēmām. NKI komitejā pārraudzības un kontroles sistēmas ir apspriestas kopš 2006. gada. Īpašie jautājumi (3. un 4.) par pārraudzības un kontroles sistēmu aprakstu un novērtējumu tika iekļauti atjauninātajā Komisijas NKI uzskaitījuma novērtējuma anketā (GIAQ – 2007. gada aprīļa dokuments Nr. GNIC/081). Pārskatītajās NKI uzskaitījuma pamatnostādnēs ir prasība sniegt detalizētāku dalībvalstu procedūru aprakstu (GNIC/053 rev. 2). Komisija turpinās veicināt labās prakses apmaiņu starp valstīm šajā sfērā, organizējot semināru 2009. gada decembrī.

Vispārējās un īpašās atrunas

4.25. Par laika posmu no 2002. līdz 2004. gadam 2008. gada beigās bija spēkā vispārējās atrunas ⁽²¹⁾ par NKI datiem ES-15 dalībvalstīm, un saistībā ar tām ir jāanalizē atjauninātais NKI uzskaitījums. 2008. gada jūnijā ES-10 dalībvalstīm tika formulētas vispārējās atrunas par NKI datiem no 2004. līdz 2006. gadam.

4.26. Attiecībā uz 1995.–2001. gada posmu 2008. gada sākumā bija spēkā 25 īpašās ⁽²²⁾ NKI atrunas. 2008. gadā Komisija atcēla 15 atrunas, un gada beigās bija spēkā 10 atrunas ⁽²³⁾.

4.26. 2009. gada jūlijā tika atceltas sešas īpašās atrunas, uz 2009. gada 10. jūliju spēkā bija palikušas 4.

⁽²⁰⁾ Sk. 3.47.–3.49. punktu Pārskatā par 2004. finanšu gadu un 4.23.–4.25. punktu Pārskatā par 2005. finanšu gadu.

⁽²¹⁾ Vispārēja atruna attiecas uz visiem dalībvalsts datiem.

⁽²²⁾ Īpaša atruna attiecas uz NKI uzskaitījuma atsevišķiem elementiem.

⁽²³⁾ Šīs spēkā esošās atrunas attiecas uz Grieķiju un Apvienoto Karalisti un ir saistītas vai nu ar novecojušiem avotiem, uz kuriem balstītas atsevišķas aplēses, vai ar metodoloģiskiem un datu apkopošanas aspektiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

4.27. Uz vietas pārbaudot valstu statistikas iestāžu iesniegtos dokumentus, Palāta konstatēja, ka attiecībā uz divām atrunām, kuras Komisija atcēla 2008. gadā, nebija pieejama pilna informācija, lai pamatotu grozījumus NKI pašu resursu aprēķinā. Vienā gadījumā nacionālo kontu komponenta aplēsē izmantotais eksperta vērtējums nebija dokumentēts, bet citā gadījumā Komisijai sniegtajiem datiem nebija pievienoti izsmeljoši statistikas dati, tādējādi bija apgrūtināta pilna revīzijas izsekojamība. Tāpat kā 2007. gadā⁽²⁴⁾, Palāta atklāja, ka Komisijas darbs saistībā ar atļauju atcelt atrunas neietvēra ne dokumentu pārbaudi, lai apstiprinātu dalībvalstu iesniegtās informācijas precizitāti, salīdzinot informāciju ar citiem avotiem, ne arī kontroles apmeklējumus uz vietas, lai apstiprinātu grozītās nacionālo kontu kopsummas.

NKI uzskaitījuma pārbaude dalībvalstīs

4.28. Līdz 2008. gada beigām Komisija bija saņēmusi atjauninātus vai jaunus NKI uzskaitījumus⁽²⁵⁾ un bijusi kontroles apmeklējumos 16 dalībvalstīs. Sešos gadījumos tika veikta NKI kopsummu tieša pārbaude. Tomēr tā kā nebija apstiprinātu iekšēju pamatnostādņu par to, kā īstenot šo kontroles pieeju, piemēram, nebija kritēriju, kas izmantojami šādā veidā pārbaudāmo NKI sastāvdaļu atlasei, ir risks, ka šajās dalībvalstīs tiešo pārbaudi neveica konsekvēti. Turklāt Komisija vēl nebija novērtējusi nacionālo kontu apkopošanas pārraudzības un kontroles sistēmas valstu statistikas iestādēs.

4.27. Komisija uzskata, ka 2008. gadā veiktās dokumentu pārbaudes sniedza pietiekamu informāciju, lai atceltu divas no iepriekš minētajām īpašajām atrunām, ņemot vērā arī to, ka iesaistītās summas nebija būtiskas. Vienā lietā dokumentu pārbaude ietvēra eksperta atzinuma izskatīšanu, otrā – atbilstības pārbaudes. Tajos gadījumos, kad atrunas tika atceltas, Komisijas dokumentu pārbaudes nepierādīja vajadzību veikt apmeklējumus uz vietas vai salīdzināšanu ar citiem avotiem vai saistītu statistiku. Komisija turpinās savus centienus, lai uzlabotu tās veikto pārbaudu dokumentāciju.

4.28. 2007. gadā Komisija sāka piemērot tiešo pārbaudi. Pamatojoties uz šo pieredzi un tās darbinieku speciālām zināšanām, tika izstrādāts pamatnostādņu projekts, un 2008. gada septembrī ar to tika iepazīstināti darbinieki. Šīs pamatnostādnes tika apspriestas un apstiprinātas NKI komitejā 2009. gada aprīlī. ņemot vērā izmantoto nacionālo kontu avotu un metožu specifiku dažādās dalībvalstīs, tiešās pārbaudes pieeju var piemērot, tikai pielāgojot to katras konkrētās valsts situācijai. Pamatojoties uz darbinieku speciālajām zināšanām šajā jomā, Komisija nav konstatējusi nekādas neatbilstības veidā, kādā tika īstenota tiešās pārbaudes pieeja. Komisija turpina novērtēt dalībvalstu statistikas avotus un metodes, uz kurām balstās tiešās pārbaudes pieeja. Komisija novērtē NKI pārraudzības un kontroles sistēmas tādā veidā, kā tas aprakstīts atbildē uz 4.24. punktu.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

4.29. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka 2008. gada 31. decembrī slēgtā gada

- dalībvalstu deklarācijās un tradicionālo pašu resursu maksājumos,
- Komisijas aprēķinātajās dalībvalstu iemaksās, kas izriet no PVN un NKI datiem, kuri saņemti no dalībvalstīm, kā arī
- citu veidu ieņēmumos

nav būtisku kļūdu.

⁽²⁴⁾ Pārskata par 2007. finanšu gadu 4.35. punkts.

⁽²⁵⁾ Izņemot Bulgāriju un Rumāniju, kurām termiņš ir 31.12.2009. Luksemburga un Austrija vēl nav nosūtījušas savas procesu tabulas.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

4.30. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka pārraudzības un kontroles sistēmas efektīvi nodrošina ieņēmumu pareizību (sk. **4.1. pielikumu**). Tomēr Palāta vērš uzmanību uz nepilnībām, kuras — kaut arī tās nav būtiskas sistēmu efektivitātei kopumā — jārisina, kā norādīts turpmāk.

Tradicionālie pašu resursi

4.31. Palātas revīzijās joprojām atklājas problēmas B kontu izmantošanā, tāpēc Palāta iesaka Komisijai turpināt pūliņus, lai nodrošinātu šo kontu pareizu izmantošanu un uzraudzītu nodokļu noteikšanu un piedziņu (4.14. punkts).

4.32. Atsaucoties uz iepriekšējos gada pārskatos aprakstītajiem trūkumiem kontroles stratēģijā, Palāta iesaka Komisijai ņemt šos konstatējumus vērā, veicot pārbaudes dalībvalstīs. Komisijai it īpaši jāsekmē pietiekams līdzsvars starp importēto preču fiziskajām pārbaudēm un dalībnieku pēcmuitošanas revīziju. Tām jābūt pietiekami biežām un kvalitatīvām, lai aizsargātu Kopienas finansiālās intereses (4.15. un 4.16. punkts).

PVN pašu resursi

4.33. Komisijai joprojām nav efektīva instrumenta, kurš nodrošinātu, lai dalībvalstis laikus sniedz pietiekamu informāciju, kas tai ļautu atcelt spēkā esošās atrunas par PVN pašu resursu aprēķinu. Palāta iesaka Komisijai turpināt pūliņus ⁽²⁶⁾, lai, vienojoties ar attiecīgajām dalībvalstīm, panāktu risinājumu, kas dotu iespēju šīs atrunas pēc iespējas ātrāk atcelt un izdarīt vajadzīgos labojumus dalībvalstu PVN bāzēs (4.17. punkts).

4.31. B konti garantē pastāvīgas pārbaudes, un tādēļ Komisija turpinās savu darbību, pārbaudot, vai dalībvalstis pienācīgi uztur šos kontus. Komisija pārrunās Revīzijas palātas konstatētās nepilnības ar attiecīgo dalībvalsti un, ja nepieciešams, veiks pasākumus, lai atgūtu pašu resursus vai nesamaksātus procentus.

4.32. Veicot tradicionālo pašu resursu pārbaudes 2009. gadā, Komisija pārbauda muitas kontroles stratēģijas dalībvalstīs, lai pārlicinātos, ka muitas iestāžu veiktās kontroles ir efektīvas un aizsargā Kopienas finansiālās intereses.

4.33. Nesen Komisija kā efektīvu un lietderīgu instrumentu ieviesa vadības sanāksmes, lai tajās pārrunātu tās atrunas, kas pelna īpašu uzmanību. Līdz šim ir notikušas četras šādas sanāksmes, un tiek plānotas arī citas. Rezultāti (15 atceltas atrunas), sākot no 2009. gada, būtiski ietekmēs daudzas ilgstoši neatrisinātas atrunas, kā arī pamato šīs pieejas turpināšanu, kam ir arī pozitīvs blakusrezultāts – komunikācijas uzlabošana starp dalībvalstīm un Komisiju.

⁽²⁶⁾ Savos ieteikumos saistībā ar 2007. gada budžeta izpildes apstiprināšanu Padome atkārtoti aicināja Komisiju sadarbībā ar dalībvalstīm turpināt centienus nodrošināt atrunu atcelšanu saprātīgā termiņā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

4.34. Saistībā ar 12. panta ziņojumu Palāta iesaka Komisijai, lai tā kontroles apmeklējumos iekļauj arī dalībvalstu sniegtās informācijas ticamības pārbaudi. Šāds ziņojums palīdzētu nodrošināt, ka maksājamais PVN tiek iekasēts pilnā apmērā. Iekasētais PVN ir sākumpunkts dalībvalstu iemaksājamās PVN pašu resursu summas novērtēšanai (4.21. punkts). Šis aspekts ir vēl būtiskāks saistībā ar Eiropas Kopienas Tiesas judikatūru lietā Nr. C-132/06 ⁽²⁷⁾.

NKI pašu resursi

4.35. Komisija 2008. gadā atcēla 15 īpašās atrunas, kaut gan nebija veikta ne dokumentu pārbaude, lai apstiprinātu dalībvalstu atsūtītās informācijas precizitāti, ne arī tiešas pārbaudes uz vietas (4.27. punkts). Palāta uzskata, ka tas ne vienmēr ir pietiekami, lai sniegtu pamatotu pārliecību par grozīto datu precizitāti.

4.36. Palāta iesaka Komisijai izstrādāt un piemērot īpašus noteikumus, ar kuriem saskaņā veic NKI uzskaitījumu pārbaudi (4.28. punkts). Šajos noteikumos jāiekļauj tieša pārbaude un jāņem vērā riski, kas saistīti ar nacionālo kontu apkopošanu, pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums valsts statistikas iestādēs, kā arī izmaksu un ieguvumu princips.

4.34. PVN pašu resursu nolūkā Kopienas tiesību akti nepiešķir Komisijai juridiskas pilnvaras noteikt PVN summas, kas nav iekasētas sakarā ar atsevišķu nodokļu maksātāju izvairīšanos no nodokļu maksāšanas. Komisijas pārbaudes darbība ir vērsta uz to, lai nodrošinātu attiecīgajā kalendārajā gadā iekasēto faktisko PVN ieņēmumu pienācīgu deklarēšanu, pārbaudot arī citu datu, kas iekļauti dalībvalstu ikgadējās PVN deklarācijās, pareizību un pilnību. Komisija uzrauga to ietekmi, kādu Kopienas PVN direktīvu nepiemērošana varētu radīt PVN pašu resursiem, un īsteno korektīvos pasākumus, lai nodrošinātu valsts PVN bāzes koriģēšanu, iekļaujot tajā nesāņemto PVN summu un attiecīgā gadījumā iekasējot soda procentus.

4.35. Attiecībā uz atceltajām atrunām dokumentu pārbaudes, ko Komisija veica 2008. gadā, lai pārbaudītu dalībvalstu nosūtīto informāciju, nepierādīja vajadzību veikt apmeklējumus uz vietas, lai veiktu tiešu pārbaudi vai turpmāku novērtēšanu. Komisija uzskata, ka sniegtā informācija bija pietiekoša, lai atrunas atceltu (skatīt arī atbildi uz 4.27. punktu). Komisija turpinās savus centienus, lai uzlabotu tās veikto pārbaudžu dokumentāciju.

4.36. Komisija ir izstrādājusi pilnīgu struktūru NKI apzināšanai, kas galvenokārt balstās uz NKI apkopošanai izmantoto avotu un metožu ticamības un piemērotības pārbaudīšanu un uzlabošanu un to atbilstību Eiropas kontu sistēmai, ņemot vērā riska analīzi. Komisija uzskata, ka šī pieeja ir būtiska, lai izdarītu secinājumus par NKI ticamību, salīdzināmību un pilnību atbilstīgi NKI regulas noteikumiem (tajā skaitā izmaksu un ieguvumu principam). Turklāt Komisija sāka piemērot tiešo pārbaudi no 2007. gada (skatīt atbildi uz 4.28. punktu). Attiecībā uz valsts pārraudzības un kontroles sistēmām Komisija ir ņēmusi vērā Revīzijas palātas piezīmes un, konkrētāk, veicina labās prakses attīstību un apmaiņu, kā tas aprakstīts atbildē uz 4.24. punktu.

⁽²⁷⁾ Šajā spriedumā (37.–39. punkts) teikts, ka “no Sestās direktīvas 2. un 22. panta, kā arī no EKL 10. panta izriet, ka katrai dalībvalstij ir jāveic visi atbilstošie normatīvie un administratīvie pasākumi, lai nodrošinātu PVN iekasēšanu pilnā apmērā tās teritorijā. (...) Šajā sakarā dalībvalstīm (..) ir zināma rīcības brīvība, tostarp attiecībā uz to, kā ir izmantojami to rīcībā esošie līdzekļi. Šī rīcības brīvība tomēr ir ierobežota ar pienākumu nodrošināt Kopienas pašas resursu efektīvu iekasēšanu un ar pienākumu neizraisīt būtiskas atšķirības attieksmē pret nodokļu maksātājiem — vai nu vienas dalībvalsts iekšienē, vai arī visās dalībvalstīs. (...) Visās dalībvalstu darbībās attiecībā uz PVN iekasēšanu ir jāievēro šis princips.”

4.1. PIELIKUMS
PĀRBAUDES REZULTĀTI

1. DAĻA. DARĪJUMU PARAUGA PĀRBAUDES GALVENIE DATI

1.1. Parauga lielums (ieņēmumu paraugs Komisijas līmenī)

Gads	Pārbaudīto darījumu skaits (*)
2008	60
2007	66

1.2. Ieņēmumu parauga uzbūve Komisijas līmenī

Pārbaudīto darījumu veids (procentos)	2008			
	Tradicionālie pašu resursi (*)	PVN/NKI	Citi	Kopā
Piedzīņas rīkojumi	10 %	78 %	12 %	100 %

(*) Paveiktais darbs ietvēra pakārtotā ikmēneša pārskata un grāmatvedības datu apkopošanas pārbaudi attiecīgajās dalībvalstīs. Revidēja arī 30 nejausi atlasītu importa deklarāciju paraugu katrā no trim apmeklētajām dalībvalstīm (sk. 4.5. punktu).

2. DAĻA. PĀRRAUDZĪBAS UN KONTROLES SISTĒMU VISPĀRĒJS NOVĒRTĒJUMS

2.1. Atlasīto pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums

Ieņēmumu veids	Galvenie iekšējās kontroles mehānismi (Komisija)				Galvenie iekšējās kontroles mehānismi valsts muitas uzraudzībā/ saistībā ar nacionālo kontu apkopošanu revidētajās dalībvalstīs	Kopvērtējums
	Komisijas veiktās pārbaudes dalībvalstīs	Komisijas veiktās dokumentu pārbaudes	Ieņēmumu pārvaldība	Atrunu pārvaldība		
Tradicionālie pašu resursi				—	(²)	
PVN					—	
NKI				(¹)		

(¹) Komisijas veiktais darbs saistībā ar NKI atrunu atcelšanu ne vienmēr ir pietiekams, lai sniegtu pamatotu pārliecību par grozīto datu precizitāti (4.27. un 4.35. punkts).

(²) Attiecībā uz tradicionālajiem pašu resursiem ir risks, ka importēto preču fiziskās pārbaudes veic pārāk reti un ka pēcmuitošanas revīzijas šo trūkumu nekompensē (4.15. 4.16. punkts).

Kopvērtējums (*)	2008	2007

(*) Sk. 4.4. un 4.7. punktā minēto tvēruma ierobežojumu (4.4. un 4.9. punkts attiecībā uz 2007. gadu).

Apzīmējumi:

	efektīvi
	daļēji efektīvi
	neefektīvi
—	neattiecas vai nav vērtēts

TICAMĪBAS DEKLARĀCIJAS IEPRIEKŠĒJO APSVĒRUMU PĒCPĀRBAUDE

Palātas apsvērums	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Komisijas atbilde
Tradicionālie pašu resursi. Komisijas un Vācijas diskusija par iespējamiem muitas maksājumiem			
Pārskata par 2004. finanšu gadu 3.23. punktā Palāta atzīmēja, ka Vācija 2003. gadā no sava B konta bija izņēmusi grāmatojumus kopsummā par 40,1 miljonu EUR, pilnībā nepaskaidrojot šo samazinājumu. 2005. gadā Palāta norādīja, ka Komisija un Vācija diskutē par iespējamiem muitas maksājumiem 22,7 miljonu EUR apmērā.	Diskusijas par 22,7 miljoniem EUR turpinājās 2007. gadā un 2008. gadā. Komisija lūdza Vāciju sniegt sadalījumu starp nodrošinātajiem un neno- drošinātajiem parādiem B kontā par, teiksim, 2005. un 2006. gadu un izmantot šos datus, lai novērtētu pārliecību par summām, kuras iespē- jams atgūt.	Nekavējoties jānosaka galīgā atgūstamā summa, lai beidzot slēgtu šo jautājumu.	Komisijas ziņojums par 2007. gada pārbaudi attiecībā uz šo sarežģīto jautājumu tika apspriests Padomdevēju komitejā pašu resursu jautājumos 2008. gada decembrī. Komisijai papildus vajadzēja pieprasīt turpmākus paskaidrojumus par nelielu daļu no ietvertajiem darījumiem. Savus galīgos secinājumus Komisija pieņems, tiklīdz būs saņemta šī atbilde.
PVN pašu resursi. Kavējumi saistībā ar pārkāpuma izmeklēšanas procedūru			
Pārskatā par 2007. finanšu gadu Palāta norādīja, ka līdz 2007. gada beigām ne par vienu no trim gadījumiem, kas attiecas uz 2003.–2005. gadu (vienam no tiem ir ietekme uz pašu resursiem), nebija iesniegta prasība Eiropas Kopienų Tiesā, lai gan 2007. gada jūnijā šāds lēmums bija pieņemts (4.24. punkts).	Prasības Eiropas Kopienų Tiesā visbeidzot tika iesniegtas 2008. gada aprīlī, jūnijā un novembrī.	Palāta atkārtoti uzsver, ka Komisijai ir jāpātrina lietu izskatīšana, kā arī pārkāpuma izmeklēšanas procedūras pārvaldība, lai noteiktajos termiņos nodotu lietas Eiropas Kopienų Tiesai.	Lai panāktu biežāku lēmumu pieņemšanu, Komisija pagājušajā gadā izmainīja savas procedūras, lai tādā veidā samazinātu kavējumus, kas radās, kad dalībvalsts paziņojumi tika saņemti neilgi pirms nākamā procedūras posma, ļaujot lietām virzīties uz priekšu, tiklīdz ir pabeigta jaunās informācijas analīze. Ja tiek konstatēta iespējama ietekme uz pašu resursiem, Komisija veic atbilstošus pasākumus, nosakot atrunas. Dalībvalstu atbilstošās tiesību normas bieži vien ir deta- lizētas un sarežģītas un prasa rūpīgu analīzi. Komisija pievērš īpašu uzmanību tādu lietu sagatavošanai, kas attiecas uz tiesību aktu interpretāciju netiešo nodokļu jomā.

Palātas apsvērumi	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Komisijas atbilde
NKI pašu resursi. Pārskatīšanas politika (tostarp pēcpārbaude par pārskatīšanu Grieķijā)			
Pārskatā par 2006. finanšu gadu Palāta iekļāva apsvērumu saistībā ar grozījumiem Grieķijas NKI datus (4.24.–4.26. punkts) un 4.32. punktā ieteica Komisijai: a) izstrādāt noteikumus par NKI izmaiņu paziņošanu, lai iepriekš brīdinātu Komisiju un NKI komiteju par lielām izmaiņām; izstrādāt noteikumus par NKI izmaiņu paziņošanu, lai iepriekš brīdinātu Komisiju un NKI komiteju par lielām izmaiņām; b) īstenot saskaņotu politiku attiecībā uz nacionālo kontu datu izmaiņām, iekļaujot prasību par regulāru standartizāciju; c) nodrošināt, lai secinājumi, kas izriet no Grieķijas uzskaitījuma pārbaudes, būtu pieejami pietiekami agri un izlabotos datus tādējādi varētu iekļaut 2007. finanšu gada pārskatos. Pārskatā par 2007. finanšu gadu Palāta atzīmēja Komisijas paveikto un norādīja uz pasākumiem, kas sadarbībā ar dalībvalstīm vēl jāveic, lai īstenotu iepriekš minētos ieteikumus (4.28.–4.32. punkts un 4.2. pielikums).	a) Pēc pirmo pirmspaziņojuma vēstulju saņemšanas no dalībvalstīm par lielām izmaiņām Komisija ieviesa sistēmu, ar kuras palīdzību uzrauga Valūtas, finanšu un maksājumu bilances statistikas komitejas (CMFB) piedāvāto pamatnostādņu īstenošanu. b) CMFB sanāksmē 2008. gada jūlijā Eiropas Kopienų Statistikas birojs piedāvāja ieviest saskaņotu Eiropas mēroga politiku nacionālo kontu datu izmaiņām, tostarp galvenos aspektus, kas jāņem vērā un jāanalizē kopējas pārskatīšanas politikas izveidē. CMFB sanāksmē 2009. gada februārī Eiropas Kopienų Statistikas birojs sniedza pirmo pārskatu par valstu pārskatīšanas praksi nacionālo kontu apkopošanā; šis pārskats bija balstīts uz aptaujas rezultātiem, kas bija saņemti no 17 dalībvalstīm. c) 2008. gadā Grieķija nosūtīja pilnu NKP/NKI aptauju un kvalitātes ziņojumu. Tā kā nebija pabeigta pakārtoto aprēķinu pārbaude, Komisija līdz 2008. gada beigām nebija atcēlusi septiņas īpašās atrunas, kuras bija formulētas NKP datiem par 1995.–2001. gadu.	a) Komisijas ieviestā uzraudzības sistēma jānovērtē, tiklīdz būs piemēroti visi saziņas procesa posmi un veiktas pirmās lielās nacionālo kontu izmaiņas. b) Kaut arī ir panākta virzība, Komisijai un dalībvalstīm ir jāturpina darbs pie kopējas pārskatīšanas politikas ieviešanas Eiropas Savienībā. c) Lai varētu atcelt atlikušās īpašās atrunas, Komisijai sadarbībā ar Grieķijas iestādēm 2009. gadā jāpabeidz Grieķijas NKP datu pārbaude.	a) Komisija pastāvīgi uzrauga, kā tiek piemērotas Monetārās, finanšu un maksājumu bilances statistikas komitejas (CMFB) izstrādātās pamatnostādnes, regulāri NKI komitejā atgādinot dalībvalstīm par šīm nostādņēm. Līdz šim iegūtie rezultāti ir pozitīvi, tādā veidā aicinot turpināt šo pieeju. Ņemot vērā Revīzijas palātas piezīmes, Komisija veiks arī vispārēju uzraudzības sistēmas novērtējumu, tiklīdz būs pabeigti pirmie svarīgākie nacionālo kontu pārskatīšanas uzdevumi. b) Komisija turpina darbu un sarunas ar dalībvalstīm, lai, ņemot vērā Revīzijas palātas piezīmes, ieviestu ES kopēju pārskatīšanas politiku. c) Sešas no septiņām atrunām tika atceltas 2009. gada jūlijā. Komisija turpina savu sadarbību ar Grieķijas iestādēm, lai varētu atcelt vēl vienu atlikušo īpašo atrunu.

5. NODAĻA

Lauksaimniecība un dabas resursi

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	5.1.–5.12.
Politikas grupas “Lauksaimniecība un dabas resursi” apraksts	5.3.–5.9.
Revīzijas tvērums	5.10.–5.12.
Darījumu pareizība	5.13.–5.26.
Lauksaimniecība un lauku attīstība	5.16.–5.22.
Vide, zivsaimniecība un jūrlietas, veselība un patērētāju aizsardzība	5.23.–5.26.
Sistēmu efektivitāte	5.27.–5.61.
Politikas joma “Lauksaimniecība un lauku attīstība”	5.27.–5.59.
Ar darījumu pareizību saistītās sistēmas	5.27.–5.52.
Ar līdzekļu atgūšanu un finanšu korekcijām saistītās sistēmas	5.53.–5.59.
Politikas jomas “Vide”, “Zivsaimniecība un jūrlietas” un “Veselība un patērētāju aizsardzība”	5.60.–5.61.
Secinājumi un ieteikumi	5.62.–5.67.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

IEVADS

5.1. Šajā nodaļā ir izklāstīts Palātas īpašais izvērtējums par politikas grupu "Lauksaimniecība un dabas resursi", kurā ietilpst šādas politikas jomas: 05. Lauksaimniecība un lauku attīstība, 07. Vide, 11. Zivsaimniecība un jūrlietas un 17. Veselība un patērētāju aizsardzība. **5.1. tabulā** ir uzskaitītas šīs politikas grupas darbības un norādīti gada izdevumi un pārvaldības veids.

5.1. tabula. Lauksaimniecība un dabas resursi – maksājumi politikas jomās

(miljonos EUR)

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	Maksājumi 2008. gadā	Budžeta pārvaldības veids
5	Lauksaimniecība un lauku attīstība	Administratīvie izdevumi ⁽¹⁾	124	Centralizēta, tieša
		Intervence lauksaimniecības tirgū	5 442	Dalīta pārvaldība
		Tiešais atbalsts	37 569	Dalīta pārvaldība
		Lauku attīstība	10 527	Dalīta pārvaldība
		Pirmspievienošanās pasākumi	144	Dalīta pārvaldība
		Cits	– 3	Dalīta pārvaldība
			53 803	
7	Vide	Administratīvie izdevumi ⁽¹⁾	82	Centralizēta, tieša
		Darbības izdevumi	182	Centralizēta, netieša
			264	
11	Jūrlietas un zivsaimniecība	Administratīvie izdevumi ⁽¹⁾	38	Centralizēta, tieša
		Centralizēta, tieša	841	Centralizēta / Dalīta pārvaldība
			879	
17	Veselība un patērētāju aizsardzība	Administratīvie izdevumi ⁽¹⁾	102	Centralizēta, tieša
		Darbības izdevumi	413	Centralizēta, tieša / Centralizēta, netieša
			515	

Administratīvie izdevumi kopā 346

Darbības izdevumi kopā 55 115

Gada maksājumi kopā 55 461**Gada saistības kopā 59 964**

Avots: Eiropas Kopienu pārskati par 2008. finanšu gadu, B pielikums.

⁽¹⁾ Administratīvo izdevumu revīzija ir aprakstīta 11. nodaļā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

5.2. Saskaņā ar Līgumu par Eiropas Savienības budžeta izpildi kopumā atbild Komisija. Gandrīz visu lauksaimniecības un lauku attīstības izdevumu pārvaldība ir dalīta, ar ko īstenošanas uzdevumi ir deleģēti dalībvalstīm. Citās jomās budžeta apropriācijas izlieto tiešā Komisijas pārvaldībā, izņemot Eiropas Zivsaimniecības fondu, ko pārvalda dalīti, pamatojoties uz daudzgadu programmām.

Politikas grupas “Lauksaimniecība un dabas resursi” apraksts

5.3. Kopējās lauksaimniecības politikas izdevumus finansē no Kopienas budžeta galvenokārt ar divu fondu starpniecību⁽¹⁾: no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (še turpmāk – ELGF) finansē tirgus pasākumus un sniedz tiešo atbalstu, bet no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (še turpmāk – ELFLA) finansē lauku attīstības programmas.

5.4. Turpmāk minēti galvenie ELGF finansētie pasākumi.

— Tiešā atbalsta shēma – *vienotā maksājuma shēma (VMS)*. Šo shēmu ieviesa, lai pārtrauktu lauksaimniecības produkcijas sasaisti ar maksājumiem lauksaimniekiem (“atdalīšana”). Lai pretendētu uz atbalstu no vienotā maksājuma shēmas, lauksaimniekiem vispirms jāiegūst “tiesības” uz maksājumu. Katra lauksaimnieka tiesību skaitu un vērtību aprēķināja valsts iestādes atbilstoši kādam no modeļiem, kas paredzēti ES tiesību aktos⁽²⁾. Katras tiesības līdz ar vienu hektāru attiecināmas zemes⁽³⁾, ko deklarējis lauksaimnieks, ir pamats VMS maksājumam. Shēmas nozīme ir palielinājusies, un 2008. gadā uz to attiecās 28 234 miljonu EUR izdevumi.

⁽¹⁾ Padomes 2005. gada 21. jūnija Regula (EK) Nr. 1290/2005 par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu (OV L 209, 11.8.2005., 1. lpp.).

⁽²⁾ Saskaņā ar vēsturisko modeli katram lauksaimniekam piešķir tiesības, pamatojoties uz vidējo saņemtā atbalsta summu un uz atsaucē periodā – no 2000. līdz 2002. gadam – lauksaimniecībā izmantoto platību. Saskaņā ar reģionālo modeli visām reģiona tiesībām ir vienāda vienotās likmes vērtība, bet lauksaimniekam tiesības piešķir par katru pirmajā pieteikumu iesniegšanas gadā deklarēto attiecināmo hektāru. Jauktajā modelī apvienots vēsturiskais elements ar vienotu likmi, un, ja modelis ir dinamisks, vēsturiskā daļa katru gadu samazinās, līdz dominē vienotas likmes sistēma.

⁽³⁾ “Attiecināmais hektārs” ir lauksaimniecības zeme, ko saimniecībā izmanto kā aramzemi vai kā pastāvīgas ganības, izņemot platības, kuras klāj pastāvīgi kultūraugi vai meži vai kuru izmantošana nav saistīta ar lauksaimniecību.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

- Tiešā atbalsta shēma – *vienotā platībmaksājuma shēma* (VPMS). Atbilstoši tai izmaksā vienu summu par attiecināmo lauksaimniecības zemes hektāru. Attiecināmie hektāri ir definēti kā lauksaimniecības platības, kas uzturētas labā lauksaimniecības stāvoklī (LLS) 2003. gada 30. jūnijā ⁽⁴⁾. Galvenā atšķirība starp VPMS un VMS ir tāda, ka platībmaksājuma shēmā nenosaka “tiesības”. VPMS pašlaik piemēro desmit jaunajās dalībvalstīs ⁽⁵⁾, un 2008. gadā ar to bija saistīti 2 974 miljoni EUR izdevumu.
- Citas tiešā atbalsta shēmas (saistītie maksājumi) ⁽⁶⁾. Tie aptver 6 361 miljonu EUR izdevumu.
- *Intervence lauksaimniecības tirgū*. Galvenie pasākumi ir intervences krājumi un eksporta kompensācijas. Pēdējos gados izdevumi ir samazinājušies, jo, pamatojoties uz nesenajām KLP reformām un dominējošajiem tirgus nosacījumiem, ir pieņemti politiski lēmumi (5 442 miljoni EUR).

5.5. Uz ES tiešo atbalstu var pretendēt tikai lauksaimnieki. Lauksaimnieks ir fiziska vai juridiska persona, kas veic lauksaimniecības darbību. Lauksaimniecības darbība nozīmē lauksaimniecības produktu ražošanu un audzēšanu, tostarp ražas novākšanu, slaukšanu, dzīvnieku audzēšanu un turēšanu lauksaimniecības vajadzībām vai zemes uzturēšanu labā lauksaimniecības un vides stāvoklī (LLVS).

5.6. ES tiesību akti paredz, ka uz tajos noteikto prasību pamata dalībvalstis formulē obligātās LLVS prasības. Attiecībā uz zālaugu prasībām ES tiesību aktos noteikts minimālais ganāmpulka lielums un/vai attiecīgi kopšanas režīmi, lai nodrošinātu obligāto uzturēšanas līmeni un novērstu dabiskās vides pasliktināšanos.

5.6. Saistībā ar “veselības pārbaudi” tika nolemts, ka no 2009. gada 1. janvāra ganāmpulka blīvums nav obligāts.

⁽⁴⁾ Bulgārijai un Rumānijai attiecināmā platība ir lauksaimniecībā izmantotā platība, kas saskaņā ar valsts kritērijiem uzturēta labā lauksaimniecības stāvoklī.

⁽⁵⁾ Bulgārija, Čehija, Igaunija, Kipra, Latvija, Lietuva, Polija, Rumānija, Slovākija un Ungārija.

⁽⁶⁾ Līdz ar VMS ieviešanu lielākā daļa lauksaimnieku maksājumus saņem neatkarīgi no faktiski saražotā daudzuma. Tomēr, lai izvairotos no ražošanas pārtraukšanas, dažas atbalsta shēmas ir vai arī var būt saistītas ar saražotā daudzumu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

5.7. Prasība uzturēt zemi LLVS ir noteikta saistībā ar savstarpējo atbilstību, ko attiecina gan uz VMS, gan uz VPMS. Ja LLVS prasības nav ievērotas, tad saskaņā ar savstarpējo atbilstību tiešo atbalstu samazina vai atceļ⁽⁷⁾.

5.8. Lauku attīstības izdevumus finansē no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), un tajos ietverti tēriņi daudziem pasākumiem, piemēram, agrovides shēmām, kompensācijām par lauksaimniecību mazāk labvēlīgos apgabalos, ieguldījumiem lauku saimniecībās un lauku teritoriju infrastruktūrā (10 527 miljoni EUR).

5.9. Vides, zivsaimniecības un jūrlietu, kā arī veselības un patērētāju aizsardzības jomas pārvalda Komisija, piemērojot īpašas kontroles sistēmas. Tēriņi saistīti ar pasākumiem sabiedrības veselības, vides, dzīvnieku labturības, patērētāju aizsardzības jomā, starptautiskajiem zvejas nolīgumiem un Eiropas Zivsaimniecības fondu (1 658 miljoni EUR).

Revīzijas tvērums

5.10. Lai iegūtu pamatotu pārliecību par ES pārskatiem pakārtoto darījumu pareizību, Palāta pārbaudīja reprezentatīvu statistisku 204 darījumu paraugu, kas aptvēra visus šajā nodaļā minētos izdevumus (sk. 5.1. punktu), un novērtēja pārraudzības un kontroles sistēmas. DAS revīzijas tvēruma apraksts un metodoloģijas izklāsts sniegts 1. nodaļā.

5.11. Saistībā ar pārraudzības un kontroles sistēmām. Palāta revidēja ELGF pieprasījumiem piemērojamo sistēmu uzticamību atlasītās maksājumu aģentūrās četrās dalībvalstīs, kuras piemēro vienoto platībmaksājumu shēmu (VPMS), proti, Bulgārijā, Igaunijā, Polijā, Rumānijā, un četrās dalībvalstīs, kuras piemēro vienoto maksājumu shēmu (VMS), proti, Beļģijā (Valonijā), Spānijā (Katalonijā), Slovēnijā un Apvienotajā Karalistē (Skotijā). Jāatzīmē, ka Bulgārijai un Rumānijai 2008. lauksaimniecības gads bija pirmais pilnais piemērošanas gads. Lauku attīstības izdevumiem Palāta pārbaudīja pārraudzības un kontroles sistēmas Čehijā, Īrijā, Grieķijā, Spānijā, Itālijā, Ungārijā un Portugālē. Palāta revidēja arī Eiropas Zivsaimniecības fonda pārraudzības un kontroles sistēmas.

⁽⁷⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 1782/2003, 6. panta 1. punkts (OV L 270, 21.10.2003., 1. lpp.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

5.12. Papildus Palāta pārbaudīja 62 apliecinātājiestāžu apliecinājumus un ziņojumus, kas attiecās uz 57 maksājumu aģentūrām⁽⁸⁾. Citām astoņām maksājumu aģentūrām, kuru apliecinājumi bija ar piezīmēm, pārbaudīja šo piezīmju pamatojumu.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

5.13. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka kopumā šīs politikas grupas 2008. gada 31. decembrī slēgtā gada maksājumos aplēstais kopējais kļūdu īpatsvars ir nedaudz zem noteiktās 2 % būtiskuma robežas. Lauku attīstības izdevumos joprojām ir augstāks kļūdu līmenis nekā ELGF, lai gan aplēstais kļūdu līmenis ir zemāks nekā iepriekšējos gados.

5.14. Kļūdas bija 66 (32 %) no 204 revidētajiem darījumiem. Skaitļos izsakāmas bija 45 kļūdas (48 %), konkrēti tās skāra attiecināmību un pareizību. Šīs nodaļas **5.1. pielikumā** sniegts darījumu parauga pārbaudes rezultāts. Palātas ieviestā kļūdu klasifikācija izklāstīta 1. nodaļā. Dažādi konstatēto kļūdu paraugi sniegti turpmāk tekstā.

5.15. Lauksaimniecības ģenerāldirektora gada darbības pārskatā ir atrunas attiecībā uz SAPARD programmas izdevumiem Bulgārijā un Rumānijā un attiecībā uz lauku attīstības pasākumiem saskaņā ar 2. asi (vides un lauku ainavas uzlabošana)⁽⁹⁾. Jūrlietu un zivsaimniecības (ĢD MARE) ģenerāldirektora gada darbības pārskatā ir atruna par kopējās zivsaimniecības politikas izdevumiem⁽¹⁰⁾.

5.13. Komisija ir gandarīta par pozitīvo vispārējo novērtējumu un piekūst Palātas viedoklim, ka lauku attīstības izdevumus ietekmē lielāks kļūdu īpatsvars, bet ar prieku atzīmē, ka kļūdu intensitāte šajā jomā samazinās.

⁽⁸⁾ Maksājumu aģentūras un atbilstošie līdzekļi iekļauti DAS paraugā (tajā bija 57 apliecinājumi un ziņojumi saistībā ar ELGF un pieci saistībā ar ELFLA).

⁽⁹⁾ Atruna par SAPARD attiecas uz "būtiskām nepilnībām pārvaldības un kontroles sistēmā". Atruna par lauku attīstības pasākumiem saskaņā ar 2. asi attiecas uz "kļūdu īpatsvaru, kas ievērojami pārsniedz būtiskuma robežu, kādu pašlaik izmanto Eiropas Revīzijas palāta".

⁽¹⁰⁾ Atrunā teikts, ka "dalībvalstīm ir atbildzināts būtisks neattiecināmo izdevumu apjoms saskaņā ar darbību "kopējās zivsaimniecības politikas kontrole un piemērošana"".

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Lauksaimniecība un lauku attīstība

5.16. ELGF kļūdas bija 42 (28 %) no paraugam atlasītā 151 darījuma. Skaitļos izsakāmas bija 30 kļūdas (54 %). Attiecībā uz ELFLA darbībām kļūdas bija 17 (40 %) darījumos no paraugam atlasītajiem 42 darījumiem. Skaitļos izsakāmas bija 11 kļūdas (55 %). Tomēr šo kļūdu finansiālā ietekme ir relatīvi neliela.

5.17. Revidējot ELGF, Palāta konstatēja *attiecināmības* ⁽¹⁾ kļūdas VPMS maksājumos saņēmējiem, kuri neatbilda lauksaimnieka definīcijai, jo neveica nekādu lauksaimniecības darbību un neuzturēja zemi labā lauksaimniecības un vides stāvoklī (sk. 5.46. punktu).

5.17. Komisija ir risinājusi jautājumu par "lauksaimnieka" definīciju, ko minēja Palāta saistībā ar "veselības pārbaudi". Tā ir ierosinājusi, ka dalībvalstīm no tiešo maksājumu shēmas būtu jāizslēdz tās fiziskās vai juridiskās personas, kuru uzņēmējdarbības mērķis nav lauksaimniecības darbības vai kuru lauksaimniecības darbības ir nenozīmīgas. Tomēr Padome šo noteikumu ir paredzējusi dalībvalstīm kā fakultatīvu noteikumu (Regulas (EK) Nr. 73/2009 28. panta 2. punkts). Kas attiecas uz Palātas minēto jautājumu, saskaņā ar 2008. gadā piemērojamajiem tiesību aktiem fiziskas un juridiskas personas, kas veic lauksaimniecības darbību vai uztur zemi labā lauksaimniecības stāvoklī (LLS), ir tiesīgas saņemt vienotās platībmaksājuma shēmas (VPMS) maksājumus.

Piemērs

Saņēmējs iesniedza VPMS pieprasījumu par vairākiem lauksaimniekiem, kuri lietoja pašvaldībai piederošo zemi. Maksājumu izmaksāja pieprasītājam, kurš apgalvoja, ka to sadalīs ar pārējiem lauksaimniekiem atbilstoši turēto dzīvnieku skaitam. Mēģināšanai izraudzījās astoņus zemes gabalus; visi tie 2007. gadā bija deklarēti kā pastāvīgas ganības. Nevienā no šiem gabaliem nebija pazīmju, ka tur būtu ganījušies dzīvnieki, un tie izskatījās gadiem nepļauti. Lielāko daļu platības klāja krūmi un papardes, bet pārējo – gari un asi augi. Visus aplūkotos gabalus atzina par pamestiem un atbalstam neatbilstošiem.

Pašvaldības saņēma VPMS maksājumu par kopējām pļāvām, kuras vietējie lauksaimnieki izmantoja par ganībām. Daļa zemes bija izmantota par atkritumu izgāztuvi.

Piemērs ⁽¹⁾

Ņemot vērā tiešo maksājumu atdalīšanu, nav nepieciešama nekāda lauksaimniecības darbība; pietiek ar to, ka lauksaimnieks ievēro noteikumu par zemes uzturēšanu labā lauksaimniecības stāvoklī (LLS). Saskaņā ar piemērojamajiem tiesību aktiem dalībvalsts pienākums ir definēt, kas ir labs lauksaimniecības stāvoklis (LLS). Attiecīgā dalībvalsts ir noteikusi kritērijus attiecībā uz LLS ievērošanu, bet saskaņā ar ES regulējumu šie kritēriji neietver noganīšanas vai pļaušanas pienākumu.

Fiziskās vai juridiskās personas, kas veic lauksaimniecības darbību vai uztur zemi labā lauksaimniecības stāvoklī (LLS), ir tiesīgas saņemt VPMS maksājumus. Tā kā zeme tika uzturēta labā lauksaimniecības stāvoklī, attiecīgajām pašvaldībām bija tiesības saņemt VPMS maksājumus.

Apjoms, kādā atbalsts ir sniegts neattiecināmām teritorijām, tiks pārbaudīts saskaņā ar atbilstīguma noskaidrošanas procedūru. Skatīt arī Komisijas atbildi uz 5.49. punktu.

⁽¹¹⁾ Saņēmējam nebija tiesību saņemt visu maksājumu vai daļu no tā.

⁽¹⁾ Komisija uzskata, ka šie atsevišķie Palātas konstatējumi paši par sevi vēl nelielina par attiecīgo shēmu sistēmu sistēmiskiem trūkumiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.18. Saistībā ar attiecināmību ELFLA, jomā Palāta konstatēja gadījumus, kad nebija ievēroti īpašie nosacījumi, kas saistīti ar atbalstu agrovides un mežsaimniecības pasākumiem, un agrovides pasākumiem bija pieprasīts atbalsts par neattiecināmām platībām.

Piemērs

Atbalsts bija piešķirts agrovides saistībām ganību teritorijas iežogojšanai un daļēji ar krūmiem aizaugušas zemes attīrīšanai. Pasākuma mērķis bija izveidot plašākas ekstenīvās ganības, jo nekvalitatīvās augsnes un pārmērīgas noganīšanas dēļ liellopu daudzums esošajās attīrītajās platībās neļāva zālei atjaunoties. Palātas revidenti konstatēja, ka no krūmiem attīrītā teritorija nebija pilnībā atbilstoša platībai, par kuru atbalsts pieprasīts, un bija nedaudz mazāka par kopumā deklarēto. Attiecīgi saņēmējam bija tiesības tikai apmēram uz 90 % no izmaksātās summas. Turklāt šajā gadījumā ir piemērojams 18 % sods.

5.19. Lielākā daļa Palātas konstatēto *precizitātes* ⁽¹²⁾ kļūdu ELGF maksājumos attiecas uz pārāk lielu teritoriju deklarēšanu, kuru dēļ bijuši pārmaksājumi.

Piemērs

Konstatēts, ka pārāk liela teritorija (35 %) deklarēta galvenokārt tāpēc, ka lauksaimnieks pieprasīja atbalstu par pilnu hektāru skaitu, nevis par faktiski izmantoto platību. Bija arī dažas nelielas neattiecināmas platības, kas nebija jāieskaita. Tā kā neatbilstības bija tik lielas (8 no 23 izmērītajiem hektāriem), VPMS maksājums bija jāanulē.

5.20. Saistībā ar ELFLA, maksājumu *precizitāti* Palāta konstatēja, ka nepareizi aprēķināti attiecināmie maksājumi un izmaksājamā summa, deklarēta pārāk liela platība un nav ievērota Kopienas noteikumos paredzētā minimālā summa par hektāru.

KOMISIJAS ATBILDES

5.18. *Palātas konstatējumus kopumā pārbaudīs, izmantojot atbilstīguma noskaidrošanas procedūru.*

5.19.

Piemērs

Dalībvalsts kontroles sistēmas atklātās nepilnības attiecībā uz VPMS maksājumiem tiek pārbaudītas saskaņā ar atbilstīguma noskaidrošanas procedūru.

5.20. *Kas attiecas uz pārāk lielas zemes deklarēšanu, Komisija piekrist Palātas konstatējumam.*

⁽¹²⁾ Maksājums nav pareizi aprēķināts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Piemērs

Tā kā pieejamos līdzekļus ierobežoja attiecīgās lauku attīstības programmas finanšu plāns, valsts iestādes nespēja izmaksāt lauksaimniekiem nelabvēlīgās teritorijās minimālo summu par hektāru, kā tas paredzēts Kopienas noteikumos.

5.21. ELFLA maksājumos Palāta konstatēja *reālas pastāvēšanas* kļūdu ⁽¹³⁾, jo visi finansētie darbi nebija izdarīti.

Piemērs

Viens no paraugam atlasītajiem darījumiem attiecās uz atbalstu, kas piešķirts pašvaldībai zemes ceļa asfaltēšanai. Tomēr, tā kā viens lauksaimnieks bija liedzis citiem piekļuvi savam īpašumam, apmēram astoņi procenti zemes ceļa nebija asfaltēti. Tā vietā darbuzņēmējam uzdeva asfaltēt piebraucamos ceļus laukiem, kas atrodas gar zemes ceļu. Tā kā projekts nebija oficiāli grozīts, Palāta uzskata, ka pašvaldībai, lai gan bija izmaksāta pilna summa par paveiktajiem ceļu darbiem, bija tiesības tikai uz apmēram 90 % no kopējā saņemtā atbalsta.

5.22. Attiecībā uz *citiem* kļūdu veidiem, kas nav ne attiecināmības, ne precizitātes, ne reālas pastāvēšanas kļūdas, Palāta saistībā ar ELGF konstatēja, ka no ražotājiem nebija iekasēts piena nodoklis, dzīvnieku reģistri nebija atjaunināti un datubāzes nedarbojās. Turklāt eksporta kompensācijas maksājumu dalībvalsts bija veikusi ar trīs gadu novēlošanos. Saistībā ar ELFLA divās dalībvalstīs Palāta nevarēja konstatēt robežas atsevišķiem zemes gabaliem, par kuriem bija izmaksāts ES atbalsts. Turklāt Palāta norāda, ka joprojām sastopamas dažas nopietnas kļūdas, kuras nevar izteikt skaitļos un kuras minētas jau 2007. gada pārskatā (sk. **5.2. pielikumu**).

5.22. Komisija ir informēta par problēmām ar dzīvnieku reģistriem un problēmām ar dzīvnieku identifikāciju un reģistrāciju, un tām piemēro atbilstīguma noskaidrošanas procedūras.

Komisija ir pārbaudījusi jautājumu par "procentu likmju subsīdijām", ko Palāta norādīja savā 2007. gada pārskatā. Dalībvalsts ir ieviesusi jaunu administratīvo sistēmu, kas no 2008. gada atvieglo iespēju izsekot aizdevumam no bankas līdz galasaņēmējam. Turklāt Komisija analizēja to neseno revīziju rezultātus, kuras veica dalībvalsts, lai apzinātu finanšu ietekmi iepriekšējos plānošanas periodos.

⁽¹³⁾ Deklarētā izmaksa vai darbība nav notikusi.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Piemērs

Saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1788/2003 ⁽¹⁴⁾ valsts iestādes atbild par piena nodokļa nomaksu un to pienākums ir no ražotājiem šo nodokli iekasēt. Visa iekasētā nauda, ieskaitot procentus novēlotas nodokļa nomaksas gadījumā, paliek valsts iestādēm. Itālija samaksāja nodokli par visiem attiecīgajiem ražotājiem (174,5 miljonus EUR), bet no tiem spēja iekasēt tikai 21,5 miljonus EUR. Gadījumā, ko revidēja Palāta, ražotāju parāds pašlaik ir EUR 614 157, kam vēl jāpieskaita procenti EUR 5 244 apmērā; šis parāds uzkrājies kopš 1995./1996. piena kvotas gada.

KOMISIJAS ATBILDES

Piemērs

Dalībvalstis atbild par piena nodokļa maksājumiem Kopienas budžetā kā piešķirtajiem ieņēmumiem. Itālija ir nomaksājusi savas attiecīgās summas, un tādējādi Kopienas budžetā nav nekādu zaudējumu. Turklāt Itālija ir iesaistīta piedziņas darbībās pret šiem ražotājiem, tostarp arī pret minēto ražotāju, kurš vēl nav nomaksājis maksājamo summu, un šajā sakarā iekasē procentus par nenomaksātajām summām, kā to paredz piemērojamie Kopienas noteikumi. Piemērojamo piedziņas procedūru regulē valsts tiesību akti, un Itālijai ir jāievēro šie tiesību akti arī tad, ja tas izraisa piedziņas procesa aizkavēšanos.

Vide, zivsaimniecība un jūrlietas, veselība un patērētāju aizsardzība

5.23. Vides, zivsaimniecības un jūrlietu, kā arī veselības un patērētāju aizsardzības jomā no 11 pārbaudītajiem darījumiem septiņos darījumos (64 %) bija kļūdas. Skaitļos varēja izteikt četras kļūdas (24 %).

5.24. Saistībā ar LIFE ⁽¹⁵⁾ instrumentu Palāta konstatēja nepilnības atklātā konkursa procedūrās un kļūdas maksājumos, jo nebija pienācīgu apliecinājuma dokumentu un personāla izmaksas nebija aprēķinātas pareizi.

5.23. Komisija nepiekrīt Palātas interpretācijai attiecībā uz veselības un patērētāju aizsardzību (skatīt atbildi uz 5.26. punktu).

Zivsaimniecības un jūrlietu jomā no septiņiem pārbaudītajiem darījumiem četriem darījumiem bija kļūdas, no kurām divas varēja izteikt skaitļos.

Attiecībā uz vides jomu skatīt Komisijas atbildi uz 5.24. punktu.

5.24. Palātas konstatējumi attiecas uz maksājumiem, kuri nav pastāvīgi maksājumi, un pamatojas uz pamatotu pārliecību, ka šo maksājumu nosacījumi ir izpildīti. Šajā posmā apliecinājuma dokumenti deklarētajām izmaksām parasti netiek pārbaudīti, un tos pieprasa tikai kopā ar nobeiguma ziņojumu. Tādējādi parasti Komisijai ir iespējams atklāt un labot kļūdas pirms galīgā maksājuma veikšanas.

Piemērs

Vienā gadījumā atklātā konkursa vispār nebija, un otrā gadījumā uzņēmumam, kas bija iesaistīts atklātā konkursa dokumentu gatavošanā saņēmējam, pašam pēc šā konkursa piešķīra līgumu, neievērojot juridisko padomu par uzņēmuma nepieņemamību. Turklāt saņēmējs nedeklarēja par priekšfinansējumu saņemtos procentus.

⁽¹⁴⁾ OV L 270, 21.10.2003., 123. lpp.

⁽¹⁵⁾ LIFE – Finanšu instruments videi (L'Instrument Financier pour l'Environnement).

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.25. Saistībā ar Zivsaimniecības virzības finansēšanas instrumentu Palāta konstatēja neattiecināmas izmaksas par zvejas kuģa modernizēšanu un neattiecināmas darbā pieņemšanas apakšlīgumu izmaksas.

Piemērs

Prasīja atlīdzināt izmaksas par tāda zvejas rīka nomaiņu, kurš īpaši bija aizliegts ar regulu ⁽¹⁶⁾.

5.26. Saistībā ar transmisīvās sūkļveida encefalopātijas kontroli dažos gadījumos pārbažu izmaksas pārsniedza tiesību aktos noteikto maksimālo apjomu, un daži dzīvnieki bija jaunāki par noteikto vecumu.

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE

Politikas joma “Lauksaimniecība un lauku attīstība”

Ar darījumu pareizību saistītās sistēmas

5.27. Galvenā kontroles sistēma, kas lauksaimniecības un lauku attīstības izdevumos nodrošina darījumu pareizību, ir integrētā administrācijas un kontroles sistēma (IAKS) ⁽¹⁷⁾.

5.28. Katrā dalībvalstī IAKS veido datubāze par saimniecībām un pieteikumiem, lauku bloku identifikācijas un dzīvnieku reģistrācijas sistēmām, ja piemēro “saistītos maksājumus”, kā arī reģistrs par tiesībām saņemt maksājumus tajās dalībvalstīs, kuras īsteno vienotā maksājuma shēmu. Sistēma paredz vairākas attiecināmības pārbaudes: visu atbalsta pieprasījumu administratīvo pārbaudi, sasaistu pārbaudi ar datubāzēm, lai novērstu dubultus pieprasījumus par to pašu zemi un/vai dzīvniekiem, un vismaz 5 % pārbaudes uz vietas, kas jāveic maksājumu aģentūrām.

KOMISIJAS ATBILDES

5.25. Pieņemot lēmumu par savu maksājumu attiecīgajām dalībvalstīm, Komisija nebija informēta par Palātas atklātajām iespējamām kļūdām, kas bija radušās galasaņēmēja līmenī. Tomēr Komisija ir ieviesusi kontroles stratēģiju un veic ex post revīzijas pasākumus, lai pārbaudītu, vai dalībvalstu pārvaldības un kontroles sistēmas darbojas efektīvi, lai novērstu šādas kļūdas.

Piemērs

Komisija atskaita neattiecināmas summas no turpmākajiem izdevumu pieprasījumiem (ja tādi vēl ir iesniedzami) vai vēlākais pirms programmas slēgšanas.

5.26. Komisija uzskata, ka testa izmaksu maksimālais apjoms būtu jāpiemēro valsts līmenī.

⁽¹⁶⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 2792/1999, 9. pants (OV L 337, 30.12.1999., 10. lpp.).

⁽¹⁷⁾ Regula (EK) Nr. 1782/2003, kas atcelta un aizstāta ar Regulu (EK) Nr. 73/2009 (OV L 30, 31.1.2009., 16. lpp.), un Komisijas Regula (EK) Nr. 796/2004 (OV L 141, 30.4.2004., 18. lpp.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

5.29. IAKS aptver galvenās dalībvalstu līmenī revidētās shēmas, ko finansē no ELGF, proti, VMS un VPMS. Attiecībā uz ELFLA un jo īpaši agrovidi un mazāk labvēlīgiem apgabaliem dažus pamatelementus, piemēram, platību un dzīvnieku skaitu aptver IAKS, bet citus — īpaši izstrādāti kontroles mehānismi.

5.30. Attiecībā uz īpašo IAKS pārraudzības un kontroles sistēmu revīziju aģentūru līmenī Palāta pārbaudīja 8 aģentūras saistībā ar ELGF un 7 aģentūras saistībā ar ELFLA (sk. 5.11. punktu).

5.31. Palātas revīzija aptvēra gan atbilstību attiecīgo regulu noteikumiem, gan sistēmu efektivitātes novērtējumu darījumu pareizības nodrošināšanas aspektā. Pārbaudīja šādus elementus:

- I) administratīvās procedūras un kontroles mehānismus pareizu maksājumu nodrošināšanai, tostarp datubāzu kvalitāti;
- II) kontroles sistēmas, kuru pamatā ir pārbaudes uz vietas;
- III) sistēmu savstarpējās atbilstības īstenošanas un kontroles nodrošināšanai.

5.32. Kopumā darījumu pārbažu rezultāti ELGF paraugā, kam bija piemērota IAKS sistēma, apliecināja šīs kontroles sistēmas efektivitāti. Palāta konstatēja, ka tikai piecās no astoņām revidētajām maksājumu aģentūrām ieviestās kontroles sistēmas bija pilnībā vai daļēji efektīvas, bet Apvienotajā Karalistē (Skotijā), Bulgārijā un Rumānijā konstatēja būtiskas sistēmas galveno elementu piemērošanas kļūdas. Līdz ar to Palāta uzskata, ka šajās dalībvalstīs IAKS efektīvi nenodrošina maksājumu pareizību. Bulgārijas un Rumānijas valsts inspekcijas rezultāti, kas paziņoti Komisijai ⁽¹⁸⁾, atbilst Palātas veiktajam novērtējumam.

5.32. Komisija atzīst, ka pastāv nepilnības attiecībā uz integrēto administrācijas un kontroles sistēmu (IAKS) Apvienotajā Karalistē (Skotijā), bet neuzskata, ka tādēļ sistēmas būtu neefektīvas turpmāk izklāstīto iemeslu dēļ.

- Atsauces zemes gabalu pārklāšanās zemes gabalu identifikācijas sistēmā (ZGIS) ir ļoti ierobežota, jo tā attiecas tikai uz 0,3 % no attiecināmās zemes (potenciāli 15 000 ha no deklarētajiem 4,5 miljoniem ha). Šobrīd tiek veikta analīze par iespējamām finansiālajām sekām, tostarp nepamatoto summu atgūšanu par iepriekšējiem periodiem (skatīt arī Komisijas atbildi uz 5.36. punktu).
- Attiecībā uz sankciju aprēķināšanu līdzīgas nepilnības tika atklātas arī citās dalībvalstīs, un Komisija veic to pēc pārbaudi saskaņā ar atbilstīguma noskaidrošanas procedūrām.

⁽¹⁸⁾ Valsts pārbaudēs uz vietas konstatētie kļūdainie pieteikumi: Bulgārijā – 6,20 %, Rumānijā –12,57 % (avots: ĢD AGRI).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

- Kas attiecas uz Apvienotās Karalistes maksimālā apjoma iespējamo pārsniegšanu maksājumu tiesību sadalīšanas jomā, tiek veikts pasākums saskaņā ar atbilstīguma noskaidrošanas procedūru.

Saistībā ar IAKS Bulgārijā un Rumānijā, kā Palāta norāda 5.11. punktā, 2008. budžeta gads bija pirmais pilnais piemērošanas gads pēc šo dalībvalstu pievienošanās ES. Palātas konstatētās nepilnības atklājās jau Komisijas 2008. gadā veikto revīziju laikā, un tās attiecas galvenokārt uz Zemes gabalu identifikācijas sistēmas (ZGIS) kvalitāti un uz vietas veikto pārbaužu kvalitāti un skaitu. Tās tika atspoguļotas Lauksaimniecības ĢD 2008. gada darbības pārskatā, un tiek veikta to pēcpārbaude, izmantojot atbilstīguma noskaidrošanas procedūras.

Turklāt, lai novērstu šīs nepilnības pilnībā un savlaicīgi, abas dalībvalstis pēc Komisijas lūguma 2009. gadā sagatavoja rīcības plānus.

5.33. Septiņu ELFLA pārraudzības un kontroles sistēmu revīzijā Palāta konstatēja, ka sistēmas daļēji efektīvi nodrošina maksājumu pareizību.

5.34. Turpmākajos punktos izklāstīti Palātas galvenie revīzijas konstatējumi. Palātas novērtējums katrai dalībvalstij apkopots **5.1. pielikumā** dotajā tabulā.

I) Administratīvās procedūras un kontroles mehānismi pareizu maksājumu nodrošināšanai, tostarp datubāzu kvalitāte

5.35. Saskaņā ar tiesību aktiem⁽¹⁹⁾ administratīvi jāpārbauda visi atbalsta pieteikumi un maksājumu pieprasījumi, un pārbaudēs jāietver visi elementi, kurus var un kurus ir lietderīgi administratīvi pārbaudīt. Administratīvajās pārbaudēs, ja vien tas ir iespējami un lietderīgi, ietver sasaistu pārbaudes, cita starpā, ar IAKS datiem. Palātas revidenti pārbaudīja datubāzu kvalitāti, kā arī šādu pārbaužu piemērotību tam, lai konstatētu novirzes no normas un veiktu korigējošus pasākumus. Turpmāk izklāstītas galvenās sistēmu nepilnības.

⁽¹⁹⁾ Komisijas Regula (EK) Nr. 1975/2006, 11. pants (OV L 368, 23.12.2006., 74. lpp.), un Regula (EK) Nr. 796/2004, 24. pants.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

ELGF

5.36. *Zemes gabalu identifikācijas sistēma (ZGIS)* ir datubāze, kurā reģistrēta visa dalībvalsts lauksaimniecības zeme. Administratīvo pārbaūžu efektivitāte, nosakot platību attiecināmību, atkarīga no ZGIS reģistrētās informācijas kvalitātes. Palāta konstatēja būtiskas ZGIS nepilnības divās dalībvalstīs, un šīs nepilnības nopietni ietekmē administratīvo sasaistu pārbaūžu efektivitāti (BG, UK). Tāpat Palāta konstatēja, ka vienā dalībvalstī nav bijusi adekvāta maksājuma ierobežošana, pamatojoties uz ortofotogrāfijām (PL), un vēl vienā dalībvalstī (ES) neatiecināmas platības (daļēji mežainas un/vai klinšainas kalnu ganības) bija pieņemtas maksājumam, jo bija piemēroti dāsnī koeficienti.

5.36. *Saistībā ar Apvienoto Karalisti (Skotiju) Komisija atsaucas uz savu atbildi uz 5.32. punktu. Komisija šobrīd veic attiecīgu pārbaūdi, izmantojot atbilstīguma noskaidrošanas procedūru.*

Kas attiecas uz Poliju un Spāniju, Komisija ir informēta par nepilnībām un veic to pārbaūdi, izmantojot atbilstīguma noskaidrošanas procedūras.

Attiecībā uz Bulgāriju skatīt turpmāko informāciju.

Piemērs

Bulgārijā ZGIS neietver precīzu atsaucē zemes gabalu attiecināmo platību. Katrs atsaucē zemes gabals ir klasificēts vienā no piecām attiecināmības procentu grupām. Revidentu uz vietas veiktajos apmeklējumos atklājās, ka attiecināmības procentu grupas, kas norādītas ZGIS, nebija ticamas. Turklāt lielākajai attiecināmībai, kas aprēķināta pēc ZGIS norādītajiem attiecināmības procentiem, nav ierobežojošas ietekmes uz kopējo platību, kas pieņemta maksājumam. Visbeidzot tika konstatēts, ka pēc 2007. pieprasījumu gada dalībvalsts iestādes pārcēla atsaucē zemes gabalus no kategorijas "cits lauksaimniecības izmantojums" un "nav izmantojams lauksaimniecībā" uz zemes kategoriju ar augstākiem attiecināmības procentiem.

Apvienotajā Karalistē (Skotijā) konstatēja, ka ZGIS reģistrēti vairāk nekā 12 000 pārklājošos atsaucē zemes gabalu, un tādēļ dubultā veikti VMS maksājumi par gandrīz 15 000 ha.

Piemērs

Saistībā ar Bulgāriju Komisija piekrīt viedoklim, ka ir jāuzlabo ZGIS. Rīcības plāns, kas minēts Komisijas atbildē uz 5.32. punktu, novērsīs konstatētos trūkumus.

Šī problēma ir pavisam neliela. Šobrīd tiek veikta analīze par iespējamām finansiālajām sekām, tostarp nepamatoto summu atgūšanu par iepriekšējiem periodiem (skatīt arī Komisijas atbildi uz 5.32. punktu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

5.37. Uzticama tiesību datubāze ir priekšnoteikums pareiziem VMS maksājumiem atsevišķiem saņēmējiem pirmajā un visos turpmākajos gados. Visu lauksaimniekiem piešķirto tiesību kopējai vērtībai jāatbilst valsts maksimālajiem apjomiem, kas noteikti ES tiesību aktos ⁽²⁰⁾. Palāta konstatēja gadījumus, kad valstī un reģionā bija reģistrēti atšķirīgi dati par valsts maksimālā apjoma daļām (ES), un nepilnīgu, neprecīzu un novecojušu tiesību datubāzi (UK).

5.37. Komisija atsaucas uz savu atbildi uz 5.32. punktu.

Piemērs

Apvienotā Karaliste sadalīja savu maksājumu tiesību maksimālo apjomu četrās apakšgrupās – pa vienai katrai reģionālajai maksājumu aģentūrai. Viena no reģionālajām maksājumu aģentūrām pārsniedza tai iedalīto apakšapjomu par vairāk nekā 25 miljoniem EUR, kas ir 4 % no Skotijas apakšapjoma. Iestādes paziņoja, ka valsts maksimālais apjoms ticis pārsniegts tikai par 2,8 miljoniem EUR, jo cita reģionālā maksājumu aģentūra bija ziņojusi, ka ir izlietojusi daudz mazāku summu nekā tai noteiktais apakšapjoms. Palāta nevarēja pārbaudīt tiesību kopējo vērtību šai reģionālajai maksājumu aģentūrai, jo datubāze nav uzticama – tā ir nepilnīga, dati ir neprecīzi vai nav atjaunināti un vairāk nekā 1 200 pretrunīgu tiesību lietas vēl jānoskaidro.

Piemērs

Pārsniegtā 2,8 miljonu euro summa, par ko ziņoja Apvienotās Karalistes iestādes, veido 0,1 % no valsts maksimālā apjoma. Tiek veikta šā jautājuma pēcpārbaude, izmantojot atbilstīguma noskaidrošanas procedūru.

⁽²⁰⁾ Sk. 41. panta 1. punktu Regulā (EK) Nr. 1782/2003.

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.38. Attiecībā uz maksājumu pareizību Palāta vienā no dalībvalstīm konstatēja būtiskas nepilnības, proti, pašvaldības savā vārdā bija deklarējušas zemi, bet nebija sadalījušas atbalstu tiem, kuri ganīja savus dzīvniekus uz šīs zemes un uzturēja to labā lauksaimniecības un vides stāvoklī (LLVS) (RO), turklāt bija veikti dubulti maksājumi un pārmaksājumi, kā arī nepareizi piemērots “acīmredzamās kļūdas” jēdziens ⁽²¹⁾ (RO). Tāpat Palāta konstatēja, ka atbalsts sistemātiski aprēķināts nepareizi, kad pieteikumu iesniedzēji deklarē mazāku atmatas platību nekā viņiem piešķirtās atmatas tiesības vai kad izrādījās, ka pieteikumu iesniedzējiem ir mazāk attiecināmo hektāru, nekā bija deklarēts, un tiesībām ir dažāda vērtība (BE, UK, ES, SL).

KOMISIJAS ATBILDES

5.38. Saistībā ar pašvaldībām, kas saņem VPMS maksājumus, skatīt Komisijas atbildi 5.17. punktā.

Kas attiecas uz jautājumu par dubultiem un pārāk lieliem maksājumiem Rumānijā, Rumānijas maksājumu aģentūra izteica problēmu skaitļos un šobrīd veic novēršanas pasākumus saistībā ar tās rīcības plānu. Turklāt Komisija uzskata, ka 2007. gadā Rumānija pareizi piemēroja “acīmredzamās kļūdas” jēdzienu.

Komisija ir informēta par problēmām, kas saistītas ar maksājumu aprēķināšanu Spānijā, Slovēnijā un Apvienotajā Karalistē, un tām jau piemēro atbilstīguma noskaidrošanas procedūras.

Beļģijā saņemtā informācija norāda, ka procedūra, ko piemēroja atbalsta aprēķināšanai Palātas minētajos gadījumos, izraisīja atšķirības piešķirtā atbalsta apjomā, kas neradīja nekādus zaudējumus Kopienas budžetā.

Piemērs

Rumānijā vairāk nekā 5 500 lauksaimnieku guva labumu no dubulta / pārāk liela maksājuma kopā 2,2 miljonu EUR apmērā. Dažos gadījumos, kad lauksaimnieki prasīja samazināt platību vai atsaukt zemes gabalus, par kuriem administratīvajās sasaistu pārbaudēs bija atklāts, ka tie neatbilst atsauces zemes gabaliem, šos pieprasījumus pieņēma, nepiemērojot sodus, bet tas ir pretrunā ES tiesību aktiem. Dalībvalsts turklāt nepareizi piemēroja acīmredzamās kļūdas jēdzienu, kad pieņēma to, ka platību, kura neatbilst atsauces zemes gabaliem, var pārnest uz citiem atsauces zemes gabaliem. Šādi bija veikti 64 000 acīmredzamu kļūdu labojumu.

Piemērs

Rumānijas maksājumu aģentūra pati atklāja šo problēmu un šobrīd veic novēršanas pasākumus saistībā ar tās rīcības plānu.

⁽²¹⁾ Regula (EK) Nr. 796/2004, 19. pants. Acīmredzama kļūda ir tāda kļūda, kas atklājas pieteikuma veidlapā, un nav pamata piemērot sodu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

ELFLA

5.39. Ar Komisijas Regulu (EK) Nr. 1975/2006 ⁽²²⁾ ir izveidotas uz administratīvām pārbaudēm balstītas kontroles sistēmas katram lauku attīstības pasākumu veidam, kas apstiprināts programmu posmā no 2007. līdz 2013. gadam. Līdzīgas sistēmas piemēro lauku attīstības pasākumiem, kas apstiprināti iepriekšējā programmu posmā.

5.40. Integrētā administrācijas un kontroles sistēma (IAKS) ietver lauksaimniecības zemes gabalu identifikācijas sistēmu, bet tā neietver meža zemi un ar kokiem apstādītu zemi. Tomēr par šiem zemes gabaliem var pretendēt uz atbalstu īpašiem lauku attīstības pasākumiem. Administratīvās pārbaudes, kuru pamatā bija šī sistēma, neatzina par pilnībā ticamām gadījumos, kad apmežotie zemes gabali joprojām bija reģistrēti IAKS kā lauksaimniecības zeme (ES), un pārbaudes bija nepietiekamas citos gadījumos, kad ar kokiem apstādītas vai citādi neapstrādātas platības bija atbilstošas lauku attīstības atbalstam (IT).

5.41. Revīzijā konstatēja arī nepilnības saistībā ar neatbilstošiem apliecinājuma dokumentiem (HU, PT), nepareizi vai nepietiekami dokumentētas administratīvās pārbaudes (IE, IT, PT), nepareizi ievadītus datus un aprēķina kļūdas (IT, PT).

II) Kontroles sistēmas, kuru pamatā ir pārbaudes uz vietas

5.42. Tiesību aktos ⁽²³⁾ noteikts, ka dalībvalstis katru gadu veic pārbaudes uz vietas, un tās aptver vismaz 5 % no visiem saņēmējiem. Ja ir atklāti nozīmīgi pārkāpumi, jāveic vairāk pārbažu uz vietas. Palātas revīzijā īpaši rūpīgi pārbaudīja, vai riska analīzes procedūras pienācīgi ļauj atlasīt saņēmējus šādām pārbaudēm, pārbažu kvalitāti un veikto labojumu pareizību. Palātas veiktajā procedūru analīzē, kā arī valsts iestāžu veikto pārbažu atkārtotās pārbaudēs atklājās, ka pārbaudēs uz vietas ir dažas nepilnības.

5.40. *Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1975/2006 7. pantu ir jāizveido attiecīgas alternatīvas sistēmas, lai atsevišķi identificētu tādas platības kā meži vai zeme, par ko saņem agrovīdes maksājumus.*

⁽²²⁾ 2006. gada 7. decembra Regula (EK) Nr. 1975/2006, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 1698/2005 attiecībā uz pārbaudes kārtību, kā arī savstarpējo atbilstību saistībā ar lauku attīstības atbalsta pasākumiem.

⁽²³⁾ Regulas (EK) Nr. 1975/2006 12. pants un Regulas (EK) Nr. 796/2004 26. pants.

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.43. ELGF revīzijā Palāta konstatēja neattiecināmas teritorijas vai zemes gabalus, kuri bija jāizslēdz jau valsts inspektoriem, un atklāja, ka nav ievērota prasība par obligāti pārbaudāmo procentuālo daļu (BG). Tā kā Bulgārijā sākotnējā 5 % parauga pārbaudēs atklāja daudzus pārkāpumus, tai bija piešķirt jāpalielina paraugs⁽²⁴⁾, bet bija pārbaudīti tikai 10,1 %. Tā pieņēma attālās uzrādes rezultātus, neveicot kvalitātes pārbaudes. Turklāt Palāta pārbaudīja 34 zemes gabalus, kurus vietējie Lauksaimniecības ministrijas dienesti bija atzinuši par attiecināmiem, un konstatēja, ka 12 no tiem pilnībā klāja krūmi un koki un tie nebija izmantojami lauksaimniecībā, daudzus gadus bija pilnīgi pamesti vai arī zemi izmantoja atkritumu izgāšanai.

5.44. ELFLA revīzijā Palāta norādīja uz nepilnībām saņēmēju paraugu izveidē pārbaudēm uz vietas, un nepilnību pamatā bija nepietiekama vai neatjaunināta riska analīze (CZ, ES, IT, PT). Turklāt pārbaudīto skaits ierobežotā laikposmā dažās dalībvalstīs (IT, PT) neļauj pārbaudīt atbilstību īpašajām prasībām, kas jāizpilda citos lauksaimniecības gada laikos.

5.45. Citas nepilnības attiecās uz gadījumiem, kad neatkarīgi no daudzajiem pārkāpumiem netika palielināts pārbaudīto skaits (ES), un gadījumiem, kad kontroles ziņojumos bija nepilnīgi norādītas vai aprakstītas veiktās pārbaudes (IE).

KOMISIJAS ATBILDES

5.43. Komisija atzīst, ka 2007. gadā Bulgārija pārbaudīja 10,1 % no VPMS maksājumu pieprasījumiem uz vietas līdztekus obligāti pārbaudāmajai procentuālajai daļai – 5 %, bet tai vajadzēja palielināt šo procentuālo daļu. Bulgārija šobrīd pārbauda Palātas norādītos jautājumus saistībā ar tās rīcības plānu. Turklāt Komisija risina šos jautājumus saskaņā ar atbilstīguma noskaidrošanas procedūru.

Saistībā ar pārbaudīto zemes gabalu attiecināmību dalībvalsts pienākums ir definēt, kas ir labs lauksaimniecības stāvoklis (LLS). Atbilstoši Bulgārijas iestāžu noteiktajai definīcijai 2007. pieprasījumu gadam nebija nepieciešama nekāda produktu ražošana, dzīvnieku klātbūtne vai pļaušana, lai izpildītu prasību par LLS.

5.44-5.45. Līdzīgus trūkumus atklāja arī Komisijas pašas veiktajās revīzijās, un tie tiks pārbaudīti, izmantojot atbilstīguma noskaidrošanas procedūras.

⁽²⁴⁾ Saskaņā ar Komisijas daba dokumentu par platības atbalsta pieteikumu procentuālā daudzuma palielināšanu ir konstatēti nozīmīgi pārkāpumi (DS/2006/24 rev 1).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

III) Sistēma savstarpējās atbilstības īstenošanas un kontroles nodrošināšanai

5.46. Savstarpējā atbilstība saista tiešos maksājumus, noteiktus viņa maksājumus no ELGF un atsevišķus ELFLA maksājumus ar atbilstību noteikumiem, kas attiecas uz vidi, uz sabiedrības, dzīvnieku un augu veselību, uz dzīvnieku labturību un uz lauksaimniecības zemes uzturēšanu labā lauksaimniecības un vides stāvoklī (LLVS). Noteikumi ir izklāstīti obligātajās pārvaldības prasībās un LLVS standartos. Ja lauksaimnieks neievēro šīs prasības, viņa maksājumus var samazināt. Palātas veiktajā revīzijā pārbaudīja Kopienas noteikumu transponēšanu valstu tiesību aktos, to, kā atlasīti saņēmēji ir ievērojuši attiecīgos noteikumus, un novērtēja, kā neatbilstības gadījumā bija piemēroti sodi.

5.47. Lai lauksaimniekiem būtu tiesības uz atbalstu, viņiem jāveic lauksaimniecības darbība. Ar to saprot lauksaimniecības produktu ražošanu, audzēšanu, tostarp ražas novākšanu, slaukšanu, dzīvnieku audzēšanu un to turēšanu lauksaimniecības vajadzībām vai zemes uzturēšanu labā lauksaimniecības un vides stāvoklī (LLVS).

5.48. Cita starpā Kopienas LLVS standarti⁽²⁵⁾ paredz attiecīgus pasākumus pret augsnes eroziju un zālaugu platību saglabāšanai, nevēlamas veģetācijas izplatības novēršanu un minimālo ganāmpulku, un/vai attiecīgus režīmus. Dalībvalstīm valsts vai reģionālā līmenī ir jāformulē obligātās LLVS prasības.

5.49. Palāta konstatēja nepilnības dalībvalstu formulētajās prasībās par zemes uzturēšanu LLVS, proti, bija saņēmēji, kam saskaņā ar VMS vai VPMS bija izmaksāts atbalsts un kas neko ar attiecīgo zemi nedarīja.

5.46. Lauksaimnieku spēja ievērot savstarpējo atbilstību nav attiecināmības kritērijs. Lauksaimnieki, kas neievēro šo kritēriju, ir tiesīgi saņemt tiešos maksājumus, bet viņu maksājumi tiek samazināti, ņemot vērā konstatētās neatbilstības smaguma pakāpi, apjomu, ilgumu un atkārtēšanos, kā arī attiecīgā saņēmēja nolaidību vai nodomu.

5.49. Komisija ir risinājusi jautājumu par lauksaimniecības darbību, ko minēja Palāta saistībā ar "veselības pārbaudi". Tā ir ierosinājusi, ka dalībvalstīm no tiešo maksājumu shēmas būtu jāizslēdz tās fiziskās vai juridiskās personas, kuru uzņēmējdarbības mērķis nav lauksaimniecības darbības vai kuru lauksaimniecības darbības ir nenozīmīgas. Tomēr Padome šo noteikumu ir paredzējusi dalībvalstīm kā fakultatīvu noteikumu (Regulas (EK) Nr. 73/2009 28. panta 2. punkts).

⁽²⁵⁾ Regula (EK) Nr. 1782/2003 un jo īpaši IV pielikums; šī regula atcelta un aizstāta ar Regulu (EK) Nr. 73/2009.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Dalībvalstīm nav pienākums uzlikt noganīšanas vai pļaušanas pienākumu, kā to uzskata Palāta piemēros par Apvienoto Karalisti (Skotiju), Bulgāriju un Rumāniju. Attiecībā uz labu lauksaimniecības un vides stāvokli (LLVS) dalībvalsts pienākums ir definēt kritērijus saskaņā ar minimālajiem nosacījumiem, kas izklāstīti piemērojamajā Padomes Regulā (EK) Nr. 1782/2003. Šiem valsts kritērijiem nevajadzētu radīt pienākumu ražot produktus, tas neatbilstu PTO prasībām.

Piemērs

Skotijā valsts iestādes pieņēma, ka VMS atbalstu var prasīt par neiekoptām ganībām (galvenokārt klātām ar viršiem un papardēm), kur saņēmējam nav jāveic nekāda lauksaimniecības darbība vai cits darbs, lai uzturētu tās LLVS ⁽²⁶⁾. Iznākumā pretendenti, kuri nopirka tiesības ar lielu vērtību un neveica nekādu lauksaimniecības darbību, par ļoti zemu samaksu (Palātas pārbaudītajos gadījumos tā svārstījās no EUR 2 līdz EUR 18 par hektāru) katru gadu nomāja lielas zemes joslas, lai aktivētu tiesības, kuru vērtība ir vairāki simti EUR par hektāru. Šādu zemi "uztur" dabiski, bieži ar savvaļas briežu palīdzību, un vienīgā darbība, kas uz tās notiek, ir gadījuma rakstura medības.

Bulgārijā un Rumānijā VPMS atbalstu piešķir par zālaugu platībām saņēmējiem, kuri neveica nekādu ražošanas un pat ne uzturēšanas darbību. Turklāt Palāta konstatēja pamestas platības, kuras klāja krūmi un koki.

Piemērs

Nemot vērā tiešo maksājumu atdalīšanu, lai saņēmējs saņemtu atbalstu, pietiek ar to, ka zemes gabals atbilst prasībai par uzturēšanu labā lauksaimniecības stāvoklī (LLS). Abas dalībvalstis ir noteikušas kritērijus attiecībā uz LLS ievērošanu, bet saskaņā ar ES regulējumu šie kritēriji neietver noganīšanas vai pļaušanas pienākumu (skatīt arī Komisijas atbildi uz 5.17. punktu.).

⁽²⁶⁾ LLVS prasības attiecībā uz neiekoptām ganībām aizliedz noteiktas darbības, piemēram, jaunus meliorācijas darbus, aršanu, tīrīšanu utt., bet nav pienākuma tās noganīt vai nopļaut.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

5.50. Šādi saņēmēji neatbilst “lauksaimnieku” definīcijai. Kopienas tiesību akti ⁽²⁷⁾ nosaka, ka “maksājumi netiek veikti pretendentiem, ja ir konstatēts, ka tie ir mākslīgi radījuši nosacījumus, kas vajadzīgi šādu maksājumu iegūšanai, lai gūtu priekšrocības pretēji attiecīgās atbalsta shēmas mērķiem”.

5.51. Saistībā ar sodu piemērošanu kopējā savstarpējās atbildības sankciju vērtība 2007. pieprasījumu gadam ELGF bija 17,5 miljoni EUR. Dalībvalstīs, kurās Palāta veica sistēmu revīziju, par neatbilstību abiem fondiem (ELGF un ELFLA) vidēji bija sodīti 27 % pieteikuma iesniedzēju, un sadalījums bija no nulles Rumānijā līdz 86 % Slovēnijā.

5.52. Galvenās problēmas revidētajās maksājumu aģentūrās attiecās uz gadījumiem, kad bieži piemēroja vienotas likmes sodu 1 % apmērā par neatbilstību LLVS standartiem, lai gan vispār ir prasīts samazināt maksājumu par 3 % (SI). Nebija arī apliecinājuma dokumentu par LLVS sodu aprēķināšanu (PL).

Ar līdzekļu atgūšanu un finanšu korekcijām saistītās sistēmas

Komisijas grāmatojumu noskaidrošanas procedūras

5.53. Tā kā dalībvalstis un Komisija pārvalda lauksaimniecības izdevumus galvenokārt dalīti, atbalstu izmaksā dalībvalstīs, kurām pēc tam šos izmaksātos līdzekļus atlīdzina Komisija. Šo līdzekļu atlīdzināšanu uzskata par avansiem, lai gan Komisijas iesniegtajos finanšu pārskatos tie ir norādīti kā maksājumi. Izdevumu galīgā atzīšana notiek divu posmu procedūrā, ko sauc par grāmatojumu noskaidrošanu. Šie divi posmi ietver Komisijas ikgadējo finanšu lēmumu un daudzgadu atbilstīguma lēmumus.

5.50. Komisija ir risinājusi jautājumu par “lauksaimnieka” definīciju, ko minēja Palāta saistībā ar “veselības pārbaudi”. Tā ir ierosinājusi, ka dalībvalstīm no tiešo maksājumu shēmas būtu jāizslēdz tās fiziskās vai juridiskās personas, kuru uzņēmējdarbības mērķis nav lauksaimniecības darbības vai kuru lauksaimniecības darbības ir nenožīmīgas. Tomēr Padome šo noteikumu ir paredzējusi dalībvalstīm kā fakultatīvu noteikumu (Regulas (EK) Nr. 73/2009 28. panta 2. punkts). Kas attiecas uz Palātas minēto jautājumu, saskaņā ar 2008. gadā piemērojamajiem tiesību aktiem fiziskas un juridiskas personas, kas veic lauksaimniecības darbību vai uztur zemi labā lauksaimniecības stāvoklī (LLS), ir tiesīgas saņemt VPMS maksājumus.

5.51. Saskaņā ar datiem, kas pieejami Komisijai un publicēti 2008. gada darbības pārskatā, vidējam rādītājam ES 27 dalībvalstīs, proti, 16,25 % pieteikumu iesniedzēju, kurus pārbauda, lai piešķirtu atbalstu saskaņā ar KLP pirmo un otro pīlāru, piemēroja sankcijas par neatbilstību.

5.52. Dažās dalībvalstīs Komisija ir atklājusi līdzīgas nepilnības un strādā pie to novēršanas saskaņā ar atbilstīguma noskaidrošanas procedūru.

5.53. Komisijas veiktā līdzekļu atlīdzināšana dalībvalstīm saskaņā ar tiesību normām ir definēta kā mēneša maksājumi un nevis kā avansa maksājumi ⁽²⁾.

⁽²⁷⁾ Regula (EK) Nr. 1782/2003, 29. pants.

⁽²⁾ 14. pants Padomes 2005. gada 21. jūnija Regulā (EK) Nr. 1290/2005 par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Finanšu noskaidrošana

5.54. Komisija 2009. gada 29. aprīlī pieņēma trīs finansiālās noskaidrošanas lēmumus par ELGF, ELFLA un Pagaidu lauku attīstības instrumenta izdevumiem un noskaidroja visus maksājumu aģentūru kontus, izņemot **5.3. pielikumā** norādītos. Šie lēmumi pamatā balstās uz neatkarīgu revidentu (apliecinātājiestāžu) sniegtajiem apliecinājumiem. Revīzijā Palāta nekonstatēja tādas Komisijas noskaidrotos izdevumus, kuri būtu jānoraida (jānošķir) finansiālās noskaidrošanas lēmumos.

5.55. Tomēr finanšu lēmumi tikai sniedz informāciju par maksājumu aģentūru pārskatu ticamību, pilnīgumu un precizitāti. Pakārtoto darījumu likumība un pareizība ("atbilstīguma jautājumi") neietilpst apliecinātājiestāžu veikto padziļināto pārbaūžu jomā, un apliecinātājiestādes parasti uz vietas nepārbauda ES atbalsta pieprasījumus. Tāpēc finanšu lēmumi nenozīmē, ka starp "noskaidrotajiem" izdevumiem nav nepareizu maksājumu.

5.55. *Sniegtā revīzijas ticamība neaprobežojas tikai ar grāmatvedības jautājumiem. Katrs apliecinājums nodrošina arī atzinumu par to, vai maksājumu aģentūras iekšējās kontroles sistēma attiecīgajā finanšu gadā ir darbojusies apmierinoši, un šajā sakarībā novērtē arī pārbaudes uz vietas.*

Turklāt apliecinātājiestādes sniedz atsevišķu atzinumu par maksājumu aģentūru direktoru sniegto ticamības apliecinājumu, kā arī uz vietas veikto pārbaūžu efektivitātes analīzi un pārbaūžu statistikas datu precizitāti.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

5.56. Komisija 2006. finanšu gadam ieviesa jaunus noteikumus, ar kuriem saskaņā sniegt informāciju par parādnikiem (debitoru konti), un pēc tam no 2008. finanšu gada šos noteikumus grozīja ⁽²⁸⁾. Maksājumu aģentūrām šie grozījumi ir jāievieš, un tas ir liels darbs ierobežotā termiņā, kas rada nepareizu ierakstu risku debitoru kontos. Pamatojoties uz apliecinātājiestāžu darba pārbaudi un Komisijas veikto šā darba analīzi, Palāta atkārtoti pauž šaubas par debitoru kontu ticamību ⁽²⁹⁾. Komisija atklāja nepilnības debitoru kontos ceturtajā daļā maksājumu aģentūru ⁽³⁰⁾ un ir ierosinājusi finanšu korekcijas ⁽³¹⁾ par apmēram 25,3 miljoniem EUR. Šīs korekcijas ir apmēram 1,95 % no 1 295 miljoniem EUR, kas 2008. finanšu gada beigās bija jāatgūst. Lai gan 2 % būtiskuma robeža nav pārsniegta, tomēr kopumā debitoru kontu līmenī ir būtisku kļūdu risks.

5.56. Jauno noteikumu un to turpmāko grozījumu mērķis ir uzlabot dalībvalstu sniegtos pārskatus Komisijai, lai labāk aizsargātu Kopienas finanšu intereses. Komisija uzskata, ka izmaiņas ir ieviestas pietiekami savlaicīgi, lai maksājumu aģentūras varētu pielāgoties jaunajām prasībām, un tādējādi neietver nepatiesa atspoguļojuma risku debitoru grāmatā.

Komisija saņēma pietiekamu informāciju par debitoriem atbilstīguma noskaidrošanas un uzskaites nolūkos. Nevienā gadījumā netika konstatēta būtiska finansiāla ietekme vispārējā uzskaites līmenī (un tādējādi attiecībā uz lēmumu).

Komisija ierosināja labojumus 25,3 miljonu euro apmērā, pamatojoties uz savu novērtējumu par apliecinātājiestāžu sniegto informāciju ziņojumos un aprēķinu par visvairāk iespējamo kļūdu (un summu) īpatsvaru attiecībā uz parādiem konkrētās maksājumu aģentūrās. Tāds pats loģiskais pamatojums izmantots arī parādiem, apskatot (un pēc iespējas labojot) kļūdas, kas radušās, sīki pārbaudot fondu izdevumus.

Atklātās finanšu kļūdas labo, piemērojot parasto grāmatojumu noskaidrošanas procedūru.

⁽²⁸⁾ Līdz 2006. finanšu gadam dalībvalstīm bija jāiesniedz 105. tabula, kas paredzēta Komisijas Regulas (EK) Nr. 296/96 3. panta 6. punkta a) apakšpunktā (OV L 39, 17.2.1996., 5. lpp.) un kas parādīja kopējos parādus līdz finanšu gada beigām. 2006. un 2007. finanšu gadā dalībvalstīm bija jāiesniedz tabulas, kas paredzētas Komisijas Regulas (EK) Nr. 885/2006 6. panta f) apakšpunktā (OV L 171, 23.6.2006., 90. lpp.), nošķirot ELGF un ELFLA un šajos fondos savukārt nošķirot attiecīgi administratīvās un tiesas procedūras. Kopš 2008. finanšu gada dalībvalstīm ir jāiesniedz tabulas, ko sauc par III un III.a pielikumu un kas paredzētas Regulas (EK) Nr. 885/2006 6. panta h) un i) apakšpunktā. Šajās tabulās nošķir pārkāpumus un parāda summas, kas attiecīgi nav ne pārkāpumi, ne administratīvās kļūdas.

⁽²⁹⁾ Pārskats par 2006. finanšu gadu, 5.61. punkts. Pārskats par 2007. finanšu gadu, 5.44. punkts.

⁽³⁰⁾ Komisija informē dalībvalstis par iesniegtās informācijas pārbaudes rezultātiem saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 885/2006 10. pantu.

⁽³¹⁾ Finanšu korekcijas, ievērojot Regulas (EK) Nr. 885/2006 11. pantu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Atbilstīguma noskaidrošana

5.57. Atbilstīguma lēmumus pieņem pēc tam, kad Komisija ir veikusi papildu apstiprinājuma pārbaudes par dalībvalstu deklarētajiem izdevumiem. Šie lēmumi attiecas uz vairākiem gadiem, un to mērķis ir nepieļaut, ka no ES līdzekļiem finansē tādus izdevumus, par kuriem Komisija ir konstatējusi, ka "tie nav veikti saskaņā ar ES tiesību aktiem" ⁽³²⁾.

5.58. Iepriekšējo gadu pārskatos Palāta norādīja uz ierobežojumiem, kas daļēji ir objektīvi un nenovēršami noskaidrošanas sistēmā, piemēram, grāmatojumu noskaidrošanas procedūras atpakaļejoša iedarbība un daudzgadīgums, kā arī fakts, ka finanšu korekcijas piemēro dalībvalstīm, nevis konkrētajiem galasaņēmējiem. Turklāt Komisijas piemērotā metode atbilstīguma pielāgojumu aprēķināšanai lielākoties ir vienotas likmes korekcija, un tas nozīmē, ka nav iespējams pamatoti saistīt šādā veidā atgūtās summas un nelikumīgo maksājumu faktiskās summas ⁽³³⁾. Šo ierobežojumu īpatnības ir tādas, ka tie saglabājas arī 2008. gadā, un rezolūcijā par 2007. gada budžeta izpildes apstiprināšanu uz tiem norādīja Eiropas Parlaments.

5.58. Tas, ko Palāta apraksta kā ierobežojumus, raksturojums sistēmai, un Palāta pret to neiebilda saistībā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1290/2005 pieņemšanu.

Atbilstīguma noskaidrošanas mērķis ir izslēgt no Kopienas finansējuma izdevumus, kas nav radušies saskaņā ar Kopienas noteikumiem. Tomēr tas nav mehānisms, ar kuru atgūst saņēmējiem veiktus nepareizus maksājumus, par kuriem atbilstīgi dalītas pārvaldības principam ir atbildīgas vienīgi dalībvalstis.

Ja atbilstīguma noskaidrošanas rezultātā var konstatēt nepamatoti veiktus maksājumus saņēmējiem, dalībvalstīm ir jāveic to pēcpārbaude, atgūstot šos maksājumus no saņēmējiem. Tomēr pat tad, ja līdzekļu atgūšana no saņēmējiem nav vajadzīga, jo finanšu korekcija attiecas tikai uz dalībvalstu vadības un kontroles sistēmas nepilnībām, nevis nepamatoti veiktiem maksājumiem, šīs korekcijas ir svarīgas, lai uzlabotu dalībvalstu sistēmas un tādējādi novērstu vai atklātu un atgūtu saņēmējiem izmaksātos nepareizos maksājumus.

Lēmums par finanšu korekcijām tiek pieņemts, ņemot vērā pārkāpuma veidu un smagumu, kā arī Kopienai radīto finanšu kaitējumu. To summu aprēķina, pamatojoties uz reāli radītajiem zaudējumiem vai pamatojoties uz ekstrapolāciju. Ja tas nav iespējams, piemēro vienotas likmes aprēķinu, kurā ņem vērā trūkumu nopietnību valsts kontroles sistēmās, lai atspoguļotu Kopienai radīto finanšu risku. Tādēļ Komisija uzskata, ka pastāv pamatota sasaiste starp finanšu korekcijām un galasaņēmējiem veikto nepareizo maksājumu apjomu.

Tiesa ir akceptējusi vienoto likmju izmantošanu kā praksi, kas atbilst tiesību normām, kuras regulē darbu atbilstības jomā, un savukārt Eiropas Parlaments tās ir atbalstījis ar zināmiem nosacījumiem savā 2007. gada budžeta izpildes apstiprināšanas rezolūcijā (§83).

⁽³²⁾ Regula (EK) Nr. 1290/2005, 31. pants.

⁽³³⁾ Pārskats par 2006. finanšu gadu, 5.63. punkts. Pārskats par 2007. finanšu gadu, 5.47. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Dalībvalstu veiktās pārbaudes saistībā ar integrēto administrācijas un kontroles sistēmu (IAKS) un pārbauzu rezultāti

5.59. IAKS pārbauzu rezultātos, kurus Komisijai iesniedza maksājumu aģentūras, ir vērtēta lauksaimnieku iesniegto pieprasījumu likumība un pareizība, un 2007. gadā šie rezultāti pirmo reizi bija jāpārbauda apliecinātājiestādēm. Tomēr lielākā daļa apliecinātājiestāžu IAKS statistikas datu pārbaudei un apstiprināšanai nepārbauda galasaņēmējus. Turklāt, lai gan Komisija ir apņēmusies apstiprināt šos datus, šo jomu tā vēl joprojām aptver nepilnīgi.

5.59. Apliecinātājiestādēm ir lūgts pārbaudīt uz vietas vismaz 10 pārbauzu paraugu katrai kopai (t. i., 40 pavisam kopā, ja tā pārvalda visus izdevumu veidus) un saskaņot datubāzēs ievadīto informāciju un ierakstus vismaz 20 ziņojumiem par pārbaudēm uz lauka katrai statistikas kopai (t. i., 60 pavisam kopā, ja tā pārvalda visus izdevumu veidus).

Saņemto apliecinājumu ziņojumu analīze rāda, ka aptuveni 75 % gadījumu apliecinātājiestādēs ir pašas pārbaudījušas statistisko informāciju par tiešajiem atbalstiem un lauku attīstību saistībā ar notikušo pārbauzu uz vietas kvalitāti un kontroles statistikas precizitāti, lai gan veiktais darbs ne vienmēr bija tik pilnīgs, kā to prasīja Komisija (lauku attīstības kontroles statistikas precizitāte un pārbauzu uz vietas kvalitāte lauku attīstības pasākumiem, uz kuriem neattiecas IAKS; aptvērums bija aptuveni 60 %). Vairāk nekā 90 % šo gadījumu (80 % lauku attīstības pasākumu, uz kuriem neattiecas IAKS) apliecinātājiestādes izdarīja pozitīvus secinājumus par pārbauzu uz vietas kvalitāti un aptuveni 65 % gadījumu – par kontroles statistikas precizitāti.

Tomēr Komisija piekrīt, ka turpmākie uzlabojumi ir iespējami un vēlami, un tā pastāvīgi apspriež šo jautājumu ar dalībvalstīm. Tā secina, ka, lai arī būtu vēlami uzlabojumi, šī statistika ir lietderīgs instruments lauksaimniecības izdevumu pareizības un likumības novērtēšanai.

Politikas jomas “Vides”, “Zivsaimniecība un jūrlietas” un “Veselība un patērētāju aizsardzība”

5.60. Komisija pārvalda vides, zivsaimniecības un jūrlietu, kā arī veselības un patērētāju aizsardzības jomas, piemērojot īpašas kontroles sistēmas. Revīzijā pārbaudīja Eiropas Zivsaimniecības fonda izveidi laikposmam no 2007. līdz 2013. gadam.

Eiropas Zivsaimniecības fonda valsts darbības programmu apstiprināšana un valsts revīzijas stratēģiju novērtējums

5.61. Palātas veiktā revīzija aptvēra divas ĢD MARE iekšējās kontroles sistēmas, no kurām pirmā attiecās uz Eiropas Zivsaimniecības fonda darbības programmām, bet otrā — uz atbilstošo revīzijas stratēģiju novērtējumu. Pārbaudīja to, vai eksistē galvenie kontroles mehānismi un vai tos piemēro pareizi attiecībā uz programmām un revīzijas stratēģijām, kurām 2008. gadā ir pabeigtas apstiprināšanas vai pieņemšanas procedūras. Palātas veiktās revīzijas rezultātā īpaši apsvērumi nav formulēti.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

5.62. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka, izņemot "Lauku attīstību" ⁽³⁴⁾, šīs politikas grupas maksājumos par 2008. gada 31. decembrī slēgto gadu būtisku kļūdu nebija. Lauku attīstības izdevumos joprojām ir augstāks kļūdu līmenis nekā ELGF, lai gan aplēstais kļūdu līmenis ir zemāks nekā iepriekšējos gados.

5.63. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka lielākā daļa šīs nodaļas aptvertās politikas jomas pārraudzības un kontroles sistēmu daļēji efektīvi nodrošina maksājumu pareizību ⁽³⁵⁾.

5.64. Tāpat kā iepriekšējos gados Palāta, balstoties uz kļūdu līmeni, kas konstatēts darījumu pārbaudēs un sistēmu novērtējumā, atkārtoti, ka IAKS kopumā ir efektīva kontroles sistēma nepareizu maksājumu vai kļūdu riska mazināšanai. Tomēr revīzijā konstatēja, ka atlasītajās triju dalībvalstu maksājumu aģentūrās ir vajadzīgi nozīmīgi uzlabojumi (sk. 5.32. punktu).

5.65. Palātas veiktā revīzija ir parādījusi, ka jārisina turpmāk minētās nepilnības VMS un VPMS shēmās:

a) jānovērš sistēmas nepilnības, kuru rezultātā rodas kļūdas, kas saistītas ar pārāk lielas zemes deklarēšanu vai neprecīzām tiesībām, un tas jā dara, cita starpā nodrošinot uzticamas datubāzes;

5.62. Komisija ir gandarīta par pozitīvo vispārējo novērtējumu, saskaņā ar kuru aplēstā kopējā kļūdu īpatsvara vērtība politikas grupai kopumā, tostarp politikas jomai "lauksaimniecības un lauku attīstība", ir nedaudz mazāka par 2 % būtiskuma sliekšni. Tā piekrīt Palātas viedoklim, ka lauku attīstības izdevumus ietekmē lielāks kļūdu īpatsvars, bet ar prieku atzīmē, ka kļūdu intensitāte šajā jomā samazinās.

5.63. Attiecībā uz šīs nodaļas aptvertajām politikas jomām Palātas rezultāti pēdējos gados ir samērā stabili un saglabājas aptuveni 2 % būtiskuma robežas līmenī. Tas apstiprina, ka kopumā uzraudzības un kontroles sistēmas ir efektīvas.

5.64. Komisija atzīst, ka pastāv nepilnības attiecībā uz IAKS Apvienotajā Karalistē (Skotijā), bet neuzskata, ka tādēļ šī sistēma būtu neefektīva (skatīt arī Komisijas atbildi uz 5.32. punktu).

Nepilnību novēršana saistībā ar IAKS darbību Bulgārijā un Rumānijā ir risināta sīki izstrādātos un vispusīgos rīcības plānos, ko Komisija ir pieprasījusi abām dalībvalstīm 2009. gadā, un tās tiek pārbaudītas, piemērojot atbilstīguma noskaidrošanas procedūru. Par šīm nepilnībām tika attiecīgi ziņots arī Lauksaimniecības ĢD 2008. gada darbības pārskatā.

5.65.

a) Lielākā daļa Palātas minēto nepilnību ir zināmas, un tiek veikta to pēcpārbaude, piemērojot atbilstīguma noskaidrošanas procedūru. Dalībvalstis tiek aicinātas uzlabot savas sistēmas un minētajos jautājumos cieši sadarboties ar Komisijas dienestiem.

⁽³⁴⁾ Lauku attīstības maksājumi aptver aptuveni 19 % no šajā nodaļā apskatītajām politikas jomām.

⁽³⁵⁾ Galvenokārt tas ir lauku attīstības pārraudzības un kontroles sistēmu dēļ.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- b) jāpieņem vēl stingrāki noteikumi, lai ES tiešo atbalstu nevārētu izmaksāt pretendentiem, kuri neizmanto zemi ne lauksaimniecībai, ne arī aktīvi uztur to LLVS;

- (c) ES tiešajam atbalstam jāievieš obligātās prasības attiecībā uz zālaugu platībām.

5.66. Palāta atkārto arī to, ka lauku attīstības jomā jāturpina centieni nodrošināt, lai saņēmēji pildītu savus pienākumus, un vēl vairāk jāvienkāršo noteikumi un nosacījumi.

5.67. Visbeidzot, jāveic iedarbīgi pasākumi, lai atrisinātu vides, zivsaimniecības, veselības un patērētāju aizsardzības politikas jomās konstatētās problēmas.

KOMISIJAS ATBILDES

- b) Komisija ir risinājusi jautājumu par "lauksaimnieka" definīciju, ko minēja Palāta saistībā ar "veselības pārbaudi". Tā ir ierosinājusi, ka dalībvalstīm no tiešo maksājumu shēmas būtu jāizslēdz tās fiziskās vai juridiskās personas, kuru uzņēmējdarbības mērķis nav lauksaimniecības darbības vai kuru lauksaimniecības darbības ir nenozīmīgas. Tomēr Padome šo noteikumu ir paredzējusi dalībvalstīm kā fakultatīvu noteikumu (Regulas (EK) Nr. 73/2009 28. panta 2. punkts).

Komisija uzskata, ka pašreizējā sistēma ir atbilstīga un pietiekami garantē LLVS ievērošanu zemes pārvaldībā. Sarežģītu papildu noteikumu ieviešana radītu ļoti komplicētu kontroles sistēmu, kuras īstenošana izmaksātu dārgi un būtu pretrunā Komisijas paredzētajiem noteikumu vienkāršošanas pasākumiem. Turklāt būtu neefektīvi atkārtoti ieviest sasaistes shēmu.

- c) Pašreizējie noteikumi paredz minimālās prasības, kuras dalībvalstīm jāievēro, kad tās nosaka savu LLVS. Komisija pārbauda šo prasību ievērošanu saistībā ar atbilstīguma noskaidrošanas procedūru.

5.66. Komisija ar prieku atzīmē, ka kļūdu intensitāte lauku attīstībā samazinās, un skaidro to, vismaz daļēji, ar jauno tiesisko regulējumu 2007.–2013. gada plānošanas periodam, ar kuru ir vienkāršoti noteikumi un nosacījumi un pastiprinātas pārbaudes. Konkrētāk, tagad Regula (EK) Nr. 1975/2006 paredz vispusīgu kontroles noteikumu kopumu visiem lauku attīstības pasākumiem, un Komisija ir veikusi pasākumus, lai dalībvalstis efektīvi un sekmīgi īstenotu šos noteikumus. Tomēr Komisija atzīst, ka šajā ziņā nepieciešami papildu pasākumi.

5.67. Komisija veic visu Palātas konstatēto kļūdu pienācīgu pēcpārbaudi un vajadzības gadījumā veiks finanšu korekcijas.

5.1. PIELIKUMS

1 DAĻA. DARĪJUMU PARAUGA PĀRBAUDES GALVENIE DATI

1.1. Parauga lielums

Gads	Pārbaudīto darījumu skaits
2008	204
2007	196

1.2. Parauga uzbūve

Pārbaudīto darījumu veids (procentos)	2008				2007
	ELGF	Lauku attīstība	SANCO, ENV, MARE	Kopā	
Galīgie/starpposma maksājumi	74 %	21 %	5 %	100 %	100 %
Avansi	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Kopā	74 %	21 %	5 %	100 %	100 %

1.3. Kļūdu biežums un to aplēstā ietekme

Kļūdas	2008				2007
	ELGF	Lauku attīstība	SANCO, ENV, MARE	Kopā	
To pārbaudīto darījumu biežums , kuros bija kļūdas	28 % {42}	40 % {17}	64 % {7}	32 % {66}	31 % {61}
Skaitļos izsakāmo kļūdu biežums	54 % {30}	55 % {11}	24 % {4}	48 % {45}	49 % {39}
Skaitļos izsakāmo kļūdu ietekme Iespējamākā kļūdu īpatsvara diapazons (*)	mazāk kā 2 %				no 2 % līdz 5 %

(*) Palāta izšķir šādus iespējamākā kļūdu īpatsvara diapazonus: mazāk nekā 2 %, no 2 % līdz 5 %, vairāk nekā 5 %.
Figūriekavās norādīti absolūtie skaitļi.

1.4. Kļūdu veidi paraugā

Pārbaudītajos darījumos konstatētie kļūdu veidi (procentos)	2008				2007
	ELGF	Lauku attīstība	SANCO, ENV, MARE	Kopā	
Attiecināmības kļūdas	5 %	15 %	18 %	10 %	18 %
Reālās pastāvēšanas kļūdas	0 %	5 %	0 %	1 %	1 %
Precizitātes kļūdas	50 %	35 %	12 %	40 %	31 %
Citas kļūdas bez finansiālas ietekmes	45 %	45 %	70 %	49 %	50 %
Kopā	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

2. DAĻA. PĀRRAUDZĪBAS UN KONTROLES SISTĒMU VISPĀRĒJS NOVĒRTĒJUMS

2.1. Atlasīto pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums. IAKS uzraudzības elementi. VMS/VPMS

Dalībvalsts	Shēma	Izdevumi (milj. EUR)	Administratīvās procedūras un kontroles mehānismi pareizu maksājumu nodrošināšanai, tostarp datubāzu kvalitāte	Pārbaudes uz vietas – metodoloģija, atlase, izpilde, kvalitātes kontrole un atsevišķo rezultātu paziņošana	LLVS/ savstarpējās atbilstības īstenošana un kontrole (*)	Kopvērtējums (**)
Beļģija (Valonija)	VMS	230	1, 2			
AK (Skotija)	VMS	579	1, 2, 3, 4		a	
Spānija (Katalonija)	VMS	178	1, 2, 5		b	
Slovēnija	VMS	49	1			
Igaunija	VPMS	40				
Bulgārija	VPMS	166	6, 7, 8	A, B, C	b	
Rumānija	VPMS	421	8, 9, 10		b	
Polija	VPMS	1 123	11, 12		c	

(*) Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1782/2003 143.b panta 6. punkta noteikumiem jaunajām dalībvalstīm nav pienākuma līdz 2008. gada 31. decembrim (Bulgārijai un Rumānijai līdz 2011. gada 31. decembrim) ieviest obligātās pārvaldības prasības (savstarpēja atbilstība). Līdz ar to jaunajās dalībvalstīs pārbaudīja tikai atbilstību LLVS.

(**) Vispārējais novērtējums nevar būt labāks par administratīvo procedūru un kontroles mehānismu novērtējumu.

	Efektīvi
	Daļēji efektīvi
	Neefektīvi

- 1 Atbalsts nav pareizi aprēķināts gadījumos, kad noteiktā platība nav pietiekama, lai aktivētu visas pieprasītās tiesības, vai kad lauksaimnieks nebija deklarējis visas tam piederošās tiesības.
- 2 Nepareizi noteiktas tiesības, jāatdod valsts rezervei.
- 3 Skotijā apakšapjoms pārsniegts par 25,4 miljoniem EUR, grūti novērtēt, kā ievēroti AK valsts maksimālie apjomi, jo Anglijas datubāzes nav uzticamas.
- 4 ZGIS ietver vairāk nekā 12 000 pārklājošos atsaucē zemes gabalu, tādēļ 2007. pieprasījumu gadā bijuši dubulti maksājumi par apmēram 15 000 ha.
- 5 Neatbilstības starp reģionālo un centrālo tiesību datubāzi.
- 6 ZGIS nav reģistrēta precīza attiecināmā platība.
- 7 ZGIS reģistrēto attiecināmo platību atzina par neuzticamu, un nebija ierobežojošas ietekmes uz zemi, kura atzīta par attiecināmu un par kuru izmaksāts atbalsts.
- 8 Pieprasījumus iesniedz fiziskas personas vai pašvaldība par zemi, kuru faktiski apstrādāja citi cilvēki.
- 9 Bez sankciju piemērošanas koriģēts būtisks pieprasījumu skaits.
- 10 Dubulti maksājumi un pārmaksājumi 5 500 lauksaimniekiem.
- 11 Maksāts par platībām, kas pārsniedz ZGIS reģistrētās attiecināmās platības.
- 12 Visiem atsaucē zemes gabaliem nav pabeigta vektorizācija.
- A Nepārbaudītus attālās uzrādes rezultātus pieņem maksājumam.
- B Nav veikts obligātais pārbaudu skaits.
- C VPMS maksājumam pieņemta neattiecināma zeme.
- a Nav lauksaimniecības darbības un LLVS lielās nekoptu ganību teritorijās, kas pieņemtas VMS maksājumam.
- b Nepietiekamas valsts LLVS/savstarpējās atbilstības prasības attiecībā uz plāvēšanu.
- c Nav revīzijas izsekojamības par LLVS sodiem.

2.2. Atlasīto pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums. Lauku attīstība

Dalībvalsts	Administratīvās procedūras un kontroles mehānismi pareizu maksājumu nodrošināšanai, tostarp datubāzu kvalitāte	Pārbaudes uz vietas – metodoloģija, atlase, izpilde, kvalitātes kontrole un atsevišķo rezultātu paziņošana	Savstarpējās atbilstības/LLVS īstenošana un kontrole	Kopvērtējums
Čehija			—	
Grieķija				
Ungārija			—	
Īrija			—	
Itālija			—	
Portugāle			—	
Spānija				

	Efektīvi
	Daļēji efektīvi
	Neefektīvi
—	Neattiecas (revidēto maksājumu savstarpējo atbilstību nepārbauda)

2.3. Pārraudzības un kontroles sistēmu kopvērtējums

Kopvērtējums	2008	2007

	Efektīvi
	Daļēji efektīvi
	Neefektīvi

5.2. PIELIKUMS

TICAMĪBAS DEKLARĀCIJAS GALVENO APSVĒRUMU PĒCPĀRBAUDE (*) (**)

Palātas apsvērums	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Komisijas atbilde
Lauku attīstība			
Procentu likmju subsīdijas: esošās procedūras nenodrošina pietiekamu revīzijas izsekojamību, un tāpēc nav iespējams pārbaudīt ES subsīdiju maksājumu pareizību galasaņēmējiem (Francija) (5.15. punkts (*)).	Francija atzīst, ka pastāvošā sistēma ir nepilnīga, un gatavojas izveidot jaunu sistēmu, kas ļautu saskaņot administrācijas un banku datubāzes. Kad šāda sistēma darbosies, būs vieglāk izsekot aizdevumam no bankas līdz galasaņēmējam.	Palātas norādītā problēma pastāvēs vismaz līdz tam laikam, kamēr jaunā sistēma nesāks darboties pilnībā.	Komisija rūpīgi seko šim jautājumam. Dalībvalsts ir ieviesusi jaunu administratīvo sistēmu, kas no 2008. gada atvieglo iespēju izsekot aizdevumam no bankas līdz galasaņēmējam. Turklāt Komisija analizēja dalībvalsts neseno veikto revīziju rezultātus, lai varētu apzināt finanšu ietekmi iepriekšējiem plānošanas periodiem.
Lauku attīstība			
Dažu atbilstīguma nosacījumu neprecīzās definīcijas valstu tiesību aktos un bieži vien sarežģītie noteikumi, jo īpaši saistībā ar agrovides pasākumiem, negatīvi ietekmē to pārbaudi kvalitāti, kuras veic, lai pārliecinātos par to, vai lauksaimnieki pilda attiecīgās prasības (5.32. punkts (*)).	2008. gadā nav veikti būtiski pasākumi, lai vienkāršotu noteikumus, kas reglamentē lauku attīstības izdevumus. Komisija uzskata, ka, "tā kā agrovides pasākumi būtībā ir sarežģīti, iespējams veikt tikai ļoti nelielus vienkāršojumus, lai neapdraudētu šo pasākumu mērķus" (Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta 2008. gada darbības pārskats, 117. lpp.).	Joprojām vēlams vienkāršot sarežģītos noteikumus, īpaši tos, kas attiecas uz agrovides pasākumiem.	Ir sākti un/vai paredzēti šādi konkrēti pasākumi: — grozījumi Regulā (EK) Nr. 1975/2006, lai precizētu dažus jautājumus un labāk saskaņotu savus noteikumus ar pirmā pīlāra spēkā esošajiem noteikumiem, — iesāktais vienkāršošanas pasākums, kā rezultātā ir izteikti vairāki priekšlikumi noteikumu vienkāršošanai arī otrā pīlāra jomā, — uzlabotas procedūras ieviešana, lai apspriestu grūtības, ar kurām dalībvalstīm ir nācies saskarties, īstenojot un pārbaudot lauku attīstības pasākumus, ar mērķi veicināt pieredzes un speciālo zināšanu apmaiņu starp dalībvalstīm. Pēc tam šo sanāksmju rezultātus var izmantot, lai uzlabotu un atjauninātu spēkā esošās pamatnostādnes, kas savukārt var palīdzēt uzlabot attiecīgo pasākumu izstrādi, īstenošanu un kontroli.

Palātas apsvērumi	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Komisijas atbilde
IAKS			
Grieķijā ZGIS ir nepilnīga, un tajā ir kļūdas atsaucēs zemes gabalu noteikšanā. Turklāt dažās valstīs ZGIS (ĢIS) grafiskais pārklājums ietver ortofotogrāfijas, kuras ir vairāk nekā piecus gadus vecas (Francijā un Zviedrijā). Portugālē datu atjaunināšana noris ar ievērojamu kavēšanos (5.30. punkta b) un c) apakšpunkts (*)). Lauksaimniecības ģenerāldirektora 2007. gada darbības pārskatā atkal ir atruna par nepietiekamu IAKS īstenošanu Grieķijā.	Saskaņā ar lauksaimniecības ģenerāldirektora 2008. gada darbības pārskatu, sākot ar 2009. pieprasījumu gadu, visi IAKS elementi Grieķijā ir ieviesti un darbojas, tādēļ atrunu var atcelt. Tas neattiecas uz notiekošajām atbilstīguma noskaidrošanas procedūrām par finanšu riskiem, kuri izriet no IAKS nepilnībām 2006.–2008. gadā. Saistībā ar šo procedūru cita starpā jānovērtē ZGIS-ĢIS pastāvīgo nepilnību sekas.	Grieķijā Palāta revidēs VMS un IAKS/ZGIS 2009. gadā.	Komisija rūpīgi uzrauga situāciju Grieķijā. Jauns Komisijas revīzijas apmeklējums paredzēts 2009. gada rudenī.
VMS			
Revīzijā atklāja sistemātiskus trūkumus saistībā ar tiesību aprēķināšanu (5.22. (*)–5.26. punkts (*)). Atkārtojot valsts iestāžu veiktās pārbaudes, Palāta konstatēja vairākas konkrētas kvalitātes nepilnības saistībā ar pārbaudēm uz vietas un atklāja neatbilstīgas platības vai zemes gabalus, kurus valsts inspektoriem vajadzēja izslēgt (Grieķija, Itālija, Spānija, Portugāle) (5.28. punkts (*)).	Pārskatā par 2006. un 2007. finanšu gadu minētās problēmas kopumā ir jau pārbaudītas atbilstīguma procedūrās.	Palāta konstatēja gadījumus, kad valstī un reģionā bija reģistrēti atšķirīgi dati par valsts maksimālā apjoma daļām (Spānija), un nepilnīgu, neprecīzu un novecojušu tiesību datubāzi (AK) (5.37. punkts (**)). Tāpat Palāta konstatēja, ka atbalsts sistemātiski aprēķināts nepareizi, kad pieteikumu iesniedzēji deklarē mazāku platību nekā viņiem piešķirtās tiesības, un tiesībām ir dažāda vērtība (5.38. punkts (**)).	Kas attiecas uz Apvienotās Karalistes maksimālā apjoma iespējamo pārsniegšanu maksājumu tiesību sadalīšanas jomā, tiek veikts pasākums saskaņā ar atbilstīguma noskaidrošanas procedūru. Saistībā ar maksājumu aprēķiniem Komisija ir informēta par situāciju Spānijā, Slovēnijā un Apvienotajā Karalistē, un jau ir veikti pasākumi saskaņā ar atbilstīguma noskaidrošanas procedūru. Beļģijā saņemtā informācija norāda, ka procedūra, ko piemēroja atbalsta aprēķināšanai Palātas minētajos gadījumos, izraisīja atšķirības piešķirtā atbalsta apjomā, kas neradīja nekādus zaudējumus Kopienas budžetā.
Olīveļļa			
Ģeogrāfiskās informācijas sistēmas olīveļļas datu precizitātes ietekmi uz ražošanas atbalsta shēmas integrāciju VMS apliecina Grieķija un Itālija, kur četros no pieciem pārbaudītajiem VMS darījumiem bija kļūdas, un dažu kļūdu rezultātā izmaksāja ievērojami lielākus līdzekļus (5.14. punkta c) apakšpunkts (*)).	Komisija informē, ka arī 2007. un 2008. gadā ir piemērotas finanšu korekcijas olīveļļas ražošanas atbalstam.	Palāta atkal konstatēja kļūdas, ko rada nepareiza tiesību aprēķināšana par olīveļļas ražošanu (Grieķija).	Komisija apstiprina, ka Palātas minētajām nepilnībām piemēro atbilstīguma noskaidrošanas procedūru.

Palātas apsvērumi	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Komisijas atbilde
Ex post pārbaude			
Palātas veiktā apliecinātājiestāžu ziņojumu analīze norāda uz to, ka jāuzlabo maksājumu aģentūru pārbaudes un ziņojumu sagatavošana tajās par ziņoto iespējamo pārkāpumu pēcpārbaudi (5.36. punkts (*)).	Apliecinātājiestādes 90 % gadījumu novērtēja apstiprinājuma pārbaudes, ko maksājumu aģentūras piemēroja iespējamo pārkāpumu pēcpārbaudēm, kā arī maksājumu aģentūru attiecīgos ziņojumus (lai gan paveiktais darbs ne vienmēr bija tik visaptverošs, kā to prasīja Komisija), un 74 % no šiem gadījumiem maksājumu aģentūru sniegtais apliecinājums par pēcpārbaudēm bija pozitīvs.	Komisijas piemērotās korekcijas norāda uz to, ka kopumā debitoru kontos ir būtisku kļūdu risks. Tādēļ Palāta atkārtoti norāda, ka šaubās par debitoru kontu ticamību.	Komisija saņēma pietiekamu informāciju par debitoriem atbilstīguma noskaidrošanas un uzskaites nolūkos. Nevienā gadījumā netika konstatēta būtiska finansiāla ietekme vispārējā uzskaites līmenī (un tādējādi attiecībā uz lēmumu). Atklātās finanšu kļūdas labo, piemērojot parasto atbilstīguma noskaidrošanas procedūru.
(*) ERP Pārskatā par 2007. finanšu gadu. (**) ERP Pārskatā par 2008. finanšu gadu.			

5.3. PIELIKUMS

MAKSĀJUMU AĢENTŪRU 2008. GADA NOŠĶIRTIE PĀRSKATI

(miljonos EUR)

Dalībvalsts	Maksājumu aģentūra	Nošķirtie pārskati ⁽¹⁾		
		ELGF	ELFLA	TRDI
Beļģija	ALV	274	29	
Francija	ODARC		7	
Vācija	Bādene-Virtenberga	421		
Vācija	Baierna		127	
Vācija	Brandenburga		47	
Vācija	Lejassaksija		70	
Vācija	Šlēsviga-Holšteina		29	
Grieķija	OPEKEPE	2 461	224	
Itālija	ARBEA	102	18	
Malta	MRRA	2		3
Portugāle	IFAP	720	253	
Rumānija	PIAA	462		
Slovākija	APA		98	
Spānija	Galīcija		40	
Kopā		4 442	942	3

(¹) Pārskati, kuru noskaidrošanu 2009. gada 29. aprīļa lēmumos Komisija neuzkatīja par iespējamu. Katrai dalībvalstij ir savi iemesli, kuriem jāveic papildu izpēti.

Avots: Komisijas Lēmumi 2009/366/EK, 2009/367/EK un 2009/373/EK (OV L 111, 5.5.2009., un OV L 116, 9.5.2009.).

6. NODAĻA

Kohēzija

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	6.1.–6.15.
Kohēzijas politikas apraksts	6.2.
Politikas mērķi un instrumenti	6.3.–6.5.
Finansēšanas kārtība	6.6.–6.8.
Pārraudzības un kontroles sistēmas	6.9.–6.11.
Finanšu korekcijas	6.12.–6.15.
Darījumu pareizība	6.16.–6.20.
Sistēmu efektivitāte	6.21.–6.34.
Ar darījumu pareizību saistītās sistēmas	6.23.–6.28.
2000.–2006. gada programmu posms	6.23.
2007.–2013. gada programmu posms	6.24.–6.28.
Ar līdzekļu atgūšanu un finanšu korekcijām saistītās sistēmas	6.29.–6.34.
Dalībvalstu sistēmas 2000.–2006. gada posmā	6.29.–6.30.
Komisijas pārraudzība 2000.–2006. gada posmā	6.31.–6.34.
Secinājumi un ieteikumi	6.35.–6.37.
Secinājumi	6.35.–6.36.
Ieteikumi	6.37.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

IEVADS

6.1. Šajā nodaļā ir aprakstīts Palātas īpašais izvērtējums par politikas grupu "Kohēzija", kura aptver divas politikas jomas: "04. Nodarbinātība un sociālās lietas" un "13. Reģionālā politika" ⁽¹⁾. **6.1. tabulā** ir uzskaitītas šīs politikas grupas darbības un norādīti gada izdevumi un pārvaldības veids.

6.1. Komisija norāda, ka budžeta 4. un 13. pozīcija aptver plašāku darbības jomu nekā kohēzijas politika. Tās ietver sociālo dialogu, dzimumu vienlīdzības politiku, pirmspievienošanās palīdzību un darbības dotācijas Eiropas aģentūrām.

6.1. tabula. Maksājumi 4. un 13. politikas jomā 2008. gadā

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	2008. gada maksājumi miljonos EUR	Budžeta pārvaldības veids
4 <				

⁽¹⁾ Administratīvo izdevumu revīzija ir aprakstīta šā pārskata 11. nodaļā.

Kohēzijas politikas apraksts

6.2. Eiropas Savienības kohēzijas izdevumus plāno daudz-gadu programmu posmos; katra programmas posma maksājumi turpinās dažus gadus pēc konkrētā posma beigām. ES finansējums kohēzijas politikai ir līdzfinansējums. Galvenā uzmanība šajā nodaļā ir veltīta 2000.–2006. gada programmu posma izdevumiem, jo 2007.–2013. gada programmu posma atlīdzības (starpposma) maksājumi 2008. gadā tikai pamazām sākās (sk. 6.8. punktu).

6.2. Komisija norāda, ka Palātas apsvērumos galvenā uzmanība pievērsta tikai maksājumiem no struktūrfondiem un Kohēzijas fonda 2000.–2006. gadā, un tie veido apmēram 68 % no kohēzijas politikai paredzētajiem maksājumiem 2008. gadā. Priekšfinansējuma kopsumma 2007.–2013. gadā bija 32 %.

⁽¹⁾ Lauku attīstības un zivsaimniecības izdevumi ietilpst 5. politikas jomā "Lauksaimniecība un lauku attīstība" un 11. politikas jomā "Zivsaimniecība".

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Politikas mērķi un instrumenti

6.3. Kohēzijas politikas izdevumi 2000.–2006. gada programmu posmā bija paredzēti šādiem trim galvenajiem mērķiem:

- a) strukturāli pielāgojumi reģionos, kuru attīstība atpaliek (1. mērķis);
- b) ekonomiska un sociāla pārveide apvidos ar strukturālām grūtībām (2. mērķis);
- c) izglītības un nodarbinātības sistēmu modernizācija (3. mērķis),

kā arī konkrētākām Kopienas iniciatīvām, kas ietvēra, piemēram, ES reģionu sadarbību, pilsētvides reģenerāciju un vienlīdzīgas iespējas darba tirgū.

6.4. ES finansējuma lielākie avoti ir divi struktūrfondi un Kohēzijas fonds ⁽²⁾:

- a) no Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) līdzfinansē 1. un 2. mērķi, kas aptver ieguldījumus infrastruktūrā, darbvietu radīšanu vai saglabāšanu, vietējās attīstības iniciatīvas un mazo un vidējo uzņēmumu darbības;
- b) no Eiropas Sociālā fonda (ESF) finansiālo palīdzību piešķir 1., 2. un 3. mērķim, lai mazinātu bezdarbu, attīstītu cilvēkresursus un veicinātu integrāciju darba tirgū;
- c) no Kohēzijas fonda finansē vides aizsardzības un transporta infrastruktūras uzlabošanu dalībvalstīs, kuru nacionālais kopprodukts uz iedzīvotāju ir mazāks nekā 90 % no ES vidējā rādītāja.

⁽²⁾ No šiem trim fondiem 2008. gadā veica 97 % maksājumu saskaņā ar vispārējā budžeta 4. un 13. sadaļu. Pārējos 3 % izmaksāja no citiem instrumentiem, kas minēti **6.1. tabulā**.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

6.5. ERAF, ESF un Kohēzijas fondam 2007.–2013. gadā ir izvirzīti trīs mērķi: konverģence, reģionālā konkurētspēja un nodarbinātība un Eiropas teritoriālā sadarbība. Ar programmām veicina inovāciju, uzņēmējdarbību, nodarbinātību un zināšanās balstītu ekonomiku, attīsta reģionu ekonomiku un rada jaunas un labākas darbavietas.

Finansēšanas kārtība

6.6. No struktūrfondiem līdzfinansē **projektus** saskaņā ar daudzgadu **darbības programmām**. Dalībvalstīm pašām arī ir jāiegulda līdzekļi, lai segtu daļu no ES atbalstīto projektu izmaksām. 2000.–2006. gada posmā bija 545 darbības programmas ar dažādu finansējuma apjomu, sākot no mazāk nekā EUR 500 000 līdz vairāk nekā 8 miljardiem EUR. Šajās programmās finansēto projektu izdevumi arī bija dažāda apjoma, sākot no atbalsta individuāliem saņēmējiem dažu simtu EUR apmērā līdz lieliem infrastruktūras projektiem simtiem miljonu EUR apmērā. Kohēzijas fondam 2000.–2006. gadā darbības programmu nebija, no šā fonda līdzfinansēja tikai individuālus projektus. Minētajā posmā finansēja 1 170 Kohēzijas fonda projektus, kuru apjoms bija no EUR 50 000 līdz vairāk nekā miljardam EUR. Abu politikas jomu visiem fondiem un darbībām, kas minētas **6.1. tabulā**, 2008. gadā izmaksātā kopējā atlīdzība bija 24,8 miljardi EUR.

6.7. Ja projektu līdzfinansē no kāda struktūrfonda vai Kohēzijas fonda, ierastā maksāšanas kārtība ir projekta izmaksu vēlāka **atlīdzināšana** ⁽³⁾, pamatojoties uz **izdevumu deklarācijām**, kuras iesniedz projekta iniciators ⁽⁴⁾. Visas izdevumu deklarācijas tiek apkopotas izdevumu atlīdzinājuma pieprasījumos, ko maksājumu iestāde vai apstiprinātājiestāde iesniedz Komisijai. Projekta iniciators parasti saņem priekšfinansējumu un pirms galīgās izdevumu deklarācijas projekta beigās iesniedz arī vienu vai vairākas starpposma deklarācijas.

6.8. Finansēšanas mehānisms 2007.–2013. gadam nav daudz mainījies. Programmas uzsāk lēni. 2008. gadā izmaksāja 11,8 miljardus EUR, ko kuriem 11,7 miljardi EUR bija priekšfinansējums.

6.8. Komisija uzskata, ka 2007.–2013. gadā ir notikušas būtiskas pārmaiņas finansēšanas mehānismā, jo līdzfinansēšanas princips šobrīd ir izvirzīts par primāro asi. Vienkāršošanai būtu jāsamazina kļūdas, kas saistītas ar līdzfinansējuma likmēm, kuras noteiktas projekta līmenī, kā tas notika iepriekšējos programmas posmos.

⁽³⁾ Izdevumu atlīdzināšanas pieprasījumā var būt daudzi izmaksu posteņi un veidi atkarībā no projekta veida un sarežģītības pakāpes.

⁽⁴⁾ Projekta iniciators ir ES līdzekļu saņēmējs, kas var būt privātpersona vai asociācija, privāts vai publisks uzņēmums, kā arī pašvaldības, reģiona vai valsts iestāde.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Pārraudzības un kontroles sistēmas

6.9. Par kohēzijas politikas izdevumu likumību un pareizību tieši atbildīga ir dalībvalsts, bet Komisija ir virsatbildīga par visa budžeta izpildes pareizību kopumā.

6.10. Kohēzijas politikas projektus kontrolē divos līmeņos. Pirmais līmenis ir kontroles sistēma dalībvalstī, un šajā līmenī mērķis ir novērst vai atklāt un labot projektu izmaksu nepareizu atlīdzināšanu un citus pārkāpumus. Otrais līmenis ir Komisijas veiktā pārraudzība, kuras mērķis ir nodrošināt, lai dalībvalstī būtu ieviesta un prasībām atbilstoši darbotos kontroles sistēma, un mazināt risku, ka šī sistēma varētu darboties nepilnīgi.

6.11. Regulās, kas attiecas uz 2007.–2013. gada programmu posmu ⁽⁵⁾, ir formulēti stingrāki kontroles nosacījumi, kā arī ir skaidrāk aprakstīta Komisijas un dalībvalstu atbildība. Ir ievērojami uzlaboti arī revīzijas noteikumi. No dalībvalstīm prasa, lai tās saņemtu Komisijas apstiprinājumu neatkarīgas revīzijas struktūras sagatavotam atbilstības novērtējuma ziņojumam un atzinumam par katras darbības programmas sistēmu aprakstu, kā arī revīzijas stratēģiju. Ir ieviesta arī prasība katru gadu sagatavot kontroles ziņojumu, kurā atspoguļoti sistēmu revīzijā un darījumu reprezentatīva parauga revīzijā iegūtie rezultāti. Uz šā ziņojuma bāzes katru gadu jāsniedz revīzijas atzinums.

Finanšu korekcijas

6.12. Kohēzijas politikā izdevumus, kuri neatbilst finansēšanas nosacījumiem, izslēdz no ES finansējuma, piemērojot finanšu korekcijas procedūras.

6.9. *Saskaņā ar nozaru regulām dalībvalstīm ir jānodrošina Komisijai deklarēto izdevumu pareizība līdzfinansēšanas nolūkā. Atbilstoši dalītās pārvaldības kārtībai Komisija veic pārraudzības funkcijas, lai pārbaudītu, vai dalībvalstu kontroles sistēmas darbojas efektīvi, un – gadījumos, kad šīs sistēmas nav efektīvas, – veiktu korigēšanas pasākumus, lai uzņemtos galīgo atbildību par budžeta izpildi (Finanšu regulas 53.b panta 4. punkts). Komisija īsteno pārraudzības funkcijas, veicot revīzijas darbības, kā arī risinot sarunas par programmām, izmantojot uzraudzības komitejas, rīkojot ikgadējās sanāksmes ar vadības un revīzijas iestādēm, sniedzot norādes un organizējot seminārus.*

6.11. *2007.–2013. gadā ir ieviests būtisks jauninājums – katrā programmā izveidota revīzijas iestāde, kurai jāpārlicinās, ka ir izveidota pārvaldības un kontroles sistēma un ka tā darbojas efektīvi visu programmas laiku. Revīzijas iestādes gada kontroles ziņojumam un atzinumam būtu būtiski jāpalielina pārlicība, kuru sniedz valsts kontroles sistēmas. Revīzijas iestādei ir arī jāziņo par kļūdu īpatnību, kuras noteiktas darbību statistisku paraugu revīzijas pārbaudēs.*

⁽⁵⁾ Galvenās regulas ir Padomes Regula (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 210, 31.7.2006., 25. lpp.) un Komisijas Regula (EK) Nr. 1828/2006 (OV L 371, 27.12.2006., 1. lpp.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.13. Par finanšu korekcijām pirmām kārtām atbild dalībvalstis, kuru pienākums ir koriģēt Komisijai apliecinātus, bet nepareizus izdevumus. Ja valsts kontroles sistēmas atklāj kļūdas apliecinātos izdevumos, tad dalībvalstij jāveic pasākumi, lai nepareizos maksājumus piedzītu no galasaņēmējiem, un attiecīgā summa ir jāatņem no atlīdzinājuma pieprasījuma ⁽⁶⁾.

6.14. Ja Komisija revīzijā konstatē, ka dalībvalsts nav koriģējusi nepareizus izdevumus vai ka vadības un kontroles sistēmā ir nopietni trūkumi, tad tā "aptur attiecīgos starpposma maksājumus" ⁽⁷⁾ un lūdz dalībvalstij rīkoties, lai labotu nopietnos sistēmas trūkumus un/vai veiktu finanšu korekcijas. Ja dalībvalsts prasītās finanšu korekcijas veic, tai ir dota iespēja aizstāt noraidītos izdevumus ar citiem attiecināmiem izdevumiem.

6.15. Ja dalībvalsts attiecīgi nerīkojas un/vai neveic finanšu korekcijas, tad lēmumu par finanšu korekcijām pieņem pati Komisija, un tas izpaužas kā pieejamo līdzekļu tīrais samazinājums.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

6.16. Kopsavilkums par konstatējumiem attiecībā uz to, cik pareizi ir darījumi ar kohēzījai piešķirto ES finansējumu, ir dots **6.1. pielikuma 1.3.** un **1.4.** tabulā.

6.17. Tāpat kā iepriekšējos gados arī 2008. gadā daudzus atlīdzības maksājumus par kohēzijas projektiem izmaksāja kļūdaini, t. i., lielai daļai projektu izmaksāja pārāk daudz naudas. Reprezentatīvajā statistiskajā paraugā to projektu proporcija, kuru maksājumus ir kļūdas (sk. 1.9.–1.12. punktu), ir 43 % ⁽⁸⁾. Palāta lēš, ka vismaz 11 % ⁽⁹⁾ no kopējās 2008. gadā kohēzijas projektiem atlīdzinātās summas ⁽¹⁰⁾ nebūtu bijis jāatlīdzina.

KOMISIJAS ATBILDES

6.13. Dalībvalstis ir primāri atbildīgas par to, lai pārkāpumi tiktu atklāti pirms izdevumu apliecināšanas Komisijai, kā arī apliecinātos izdevumos.

6.17. Komisija norāda, ka lielākā daļa projektu, kuros ir liels skaits kļūdu, tiek īstenoti tikai trijās dalībvalstīs. Komisija jau bija informēta par nepilnībām piecās no sešām minētajām programmām un bija veikusi atbilstošus koriģējošus pasākumus, tostarp ieviesusi rīcības plānus un apturējusi maksājumus, un divi no lēmumiem tika pieņemti 2008. gadā, ietekmējot trīs programmas.

⁽⁶⁾ Dalībvalstis ziņo Komisijai par finanšu korekcijām, tās iedalot trīs kategorijās: "atsauktas summas", "atgūtas summas" vai "summas, kas ir atgūšanas procesā".

⁽⁷⁾ Padomes Regulas (EK) Nr. 1260/1999 39. panta 2. punkts (OV L 161, 26.6.1999., 1. lpp.).

⁽⁸⁾ Sk. **6.1. pielikuma 1.3. tabulu**. 2007. gadā šis rādītājs bija 54 %.

⁽⁹⁾ Šis rādītājs 2007. gadā bija 11 % (6.27. punkts Pārskatā par 2007. finanšu gadu), 2006. gadā – 12 % (6.39. punkts Pārskatā par 2006. finanšu gadu).

⁽¹⁰⁾ Šis procents attiecas uz 6.6. punkta pēdējā teikumā minētajiem 24,8 miljardiem EUR, kas atlīdzināti 2008. gadā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

6.18. Aplēstā kļūdu īpatsvara lielāko daļu veido attiecināmības kļūdas, kas ir tipiskākās skaitļos izsakāmās kļūdas revīzijas paraugā. Šīs kļūdas Palāta konstatēja 41 revidētajā atlīdzinājuma maksājumā. Attiecināmības kļūdu iemesli bija šādi:

- a) projekta vai saņēmēja neatbilstība konkrētā fonda nosacījumiem;
- b) nopietni iepirkuma noteikumu pārkāpumi;
- c) neatlīdzināmu izmaksu pieskaitīšana.

Attiecināmības kļūdu biežākie iemesli bija a) un b) apakšpunktā minētie iemesli, kas atbilst 80 % aplēstā kļūdu īpatsvara.

Komisija arī uzsver, ka 58 % kļūdu nav skaitļos izsakāmas kļūdas, tostarp atbilstības kļūdas, un daudzas no tām neietekmētu izdevumu atlīdzināšanu, pat ja būtu noteiktas iepriekš. Šādas kļūdas, piemēram, ir līgumtiesību piešķiršanas paziņojumu novēlota publicēšana, nepilnības revīzijas izsekojamībā vai projekta nepietiekama publicitāte.

Komisija neuzskata, ka no 73 projektiem, kuri **6.1. pielikumā** ir norādīti kā kļūdaini, seši projekti ir tādi, attiecībā uz kuriem Revīzijas palātas konstatētie apstākļi ir pamats, lai piemērotu finanšu korekcijas, vismaz ne ieteiktajā apmērā. Proti, publiskajā iepirkumā ir četras kļūdas, un tās ietekmē kļūdu kopējo īpatsvaru.

Komisija lūdz ņemt vērā arī tās atbildi 6.2. punktā.

6.18. Komisija izskatīs visus revīzijas rezultātus, lai nodrošinātu, ka tiek veikti vajadzīgie pasākumi.

- b) Komisija arī norāda, ka galvenie pārkāpumu iemesli ir publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumi, tāpēc Komisija savā revīzijas darbā ir pievērsusies šai riska jomai un veikusi citus pasākumus, piemēram, izdevusi norādījumus dalībvalstīm par piemērojamiem finanšu korekcijas līmeņiem. Tomēr Komisija arī lūdz ņemt vērā tās atbildi 6.17. punktā attiecībā uz šādu kļūdu izteikšanu skaitļos.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Piemēri

- a) Vienā no ERAF projektiem deklarētie izdevumi attiecās tikai uz zemes iegādi, lai gan saskaņā ar ERAF nosacījumiem zemes iegāde var veidot lielākais 10 % no kopējiem attiecināmajiem izdevumiem. Neskatoties uz šo pārkāpumu, vadošā iestāde projektu bija apstiprinājusi atlīdzināšanai. Atlīdzinājuma pieprasījums par 25 miljoniem EUR nav līdzfinansējams no struktūrfon-
diem.
- b) Kāda cita ERAF projekta mērķis bija izstrādāt IT sistēmu. Saskaņā ar noteikumiem tad, ja pakalpojuma līgums pārsniedz EUR 236 000, līgumslēdzēja iestāde drīkst piešķirt līgumslēgšanas tiesības tikai konkursa kārtībā. Reģionālā pašvaldība, kura bija šā projekta galasāņēmējs, bez konkursa noslēdza līgumu ar vienu uzņēmumu, tādējādi projektā deklarētie 1,8 miljoni EUR ir neattiecināmi.
- c) Lai izdevumi būtu attiecināmi, tiem ir jābūt saistītiem ar līdzfinansētajām darbībām. Vienā no ESF projektiem deklarētajos izdevumos ieskaitīja administratora algu, vairākus piegādātāju rēķinus un dažu iekārtu iegādi, lai gan šie izdevumi bija saistīti arī ar saņēmēja citām darbībām. Turklāt, iegādājoties iekārtas, attiecināmajos izdevumos var ieskaitīt tikai nolietojumu, bet šajā gadījumā bija deklarēts viss iepirkums. Nepareizi deklarētie izdevumi bija EUR 88 705 jeb 13,5 %.

6.19. Divās ERAF darbības programmās, kas bija atlasītas Palātas paraugā, valsts iestādes bija deklarējušas septiņus projektus, kuri sākotnēji bija finansēti ar valsts līdzekļiem. Šos projektus iesniedza ES līdzfinansēšanai pēc tam, kad tie jau bija pabeigti, lai segtu papildu jaunus izdevumus vai lai aizstātu neattiecināmus izdevumus. Palāta konstatēja, ka šādos projektos kļūdas ir novērojamas biežāk nekā ierastajā veidā izraudzītos projektos⁽¹¹⁾, jo valsts iestādes nebija veikušas efektīvas *ex ante* pārbaudes, lai pārliedzinātos par izdevumu atbilstību ES finansēšanas noteikumiem⁽¹²⁾. Tā kā 2000.–2006. gada programmu posms tuvojas noslēgumam, valsts iestādes izjūt spiedienu apgūt ES līdzekļus, par kuriem uzņemtas saistības. Tas palielina risku, ka no ES budžeta atlīdzina neattiecināmus projektus.

6.19. Komisija 2005. gadā izdeva norādījumus, nosakot, ka šādus projektus var iekļaut programmās tikai tad, ja tie atbilst visiem vajadzīgajiem nosacījumiem, tostarp izpildīti programmu atlases kritēriji, veiktas kontroles, nodrošināta publicitāte utt. Komisijas pārstāvji ir atgādinājuši dalībvalstu iestādēm par šīm prasībām, kad šādu projektu iekļaušana tikusi apspriesta uzraudzības komitejas sanāksmēs. Gadījumos, kad Komisija uzskatīja, ka nav izpildīti vajadzīgie nosacījumi, tā veica finanšu korekcijas.

Attiecībā uz četriem no pieciem projektiem, kurus Palāta uzskatīja par pilnīgi neatbilstīgiem, jo tie nedarbojās, Komisija uzskata, ka noteikumi atļauj šādu spriedumu veikt tikai programmas noslēgumā. Ja apstākļi nemainīsies, projektiem nepiešķirs līdzfinansējumu. Citos gadījumos valsts iestādes ir piekritušas projektu atcelt.

⁽¹¹⁾ Pieci no septiņiem revidētajiem projektiem pilnībā neatbilda ES līdzfinansēšanas nosacījumiem, un vienā projektā bija pieļautas nopietnas kļūdas.

⁽¹²⁾ Konkrētā fonda attiecināmības noteikumiem un citiem Kopienas noteikumiem, piemēram, ES publiskā iepirkuma noteikumiem un valsts atbalsta noteikumiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Piemērs

Vienā no ERAF projektiem bija paredzēts atbalsts ūdensvada trīs torņu izbūvei. Ūdensvads bija būvēts, lai pievadītu ūdeni no vietējā dambja. Projektu īstenoja laikā no 2000. līdz 2004. gadam, bet ūdensvadu nekad tā arī neizmantoja, jo dambī netika iepildīts ūdens.

Vadošā iestāde zināja, ka nebūs iespējams sasniegt izvirzītos projekta mērķus un ka tādējādi izdevumi nebija attiecināmi, tomēr tā nolēma projektu iekļaut darbības programmā, lai aizstātu citu projektu, kuru Komisija bija noraidījusi. Komisijai deklarētie aplūkotā projekta izdevumi bija 5,7 miljoni EUR.

Piemērs

Slēdzot programmu, Komisija pārbaudīs, vai šis projekts darbojas, un, ja nedarbojas, tā piemēros vajadzīgās finanšu korekcijas.

6.20. 58 % no revīzijas paraugā konstatētajām kļūdām nav izsakāmas skaitļos, tātad tās nav iekļautas kļūdu īpatsvara aplēsē. Pārsvārā tās ir noteikumu piemērošanas kļūdas:

a) konkursu un līgumslēgšanas procedūru nepilnības;

b) publicitātes noteikumu neievērošana.

6.20.

Piemērs

Rīkojot konkursu par diviem līgumiem vienā no ERAF projektiem, finanšu piedāvājumu izvērtēja pēc vidējo cenu formulas. Šī formula nav labvēlīga zemākās cenas piedāvātājiem, un viņiem netiek dota iespēja savu cenu pamatot.

Eiropas Kopienų Tiesa ir lēmusi (Lieta SECAP SpA, C-147/06), ka šāda prakse ir diskriminējoša.

Turklāt, ja piemēro šo praksi, izraudzītais piedāvājums var nebūt par zemāko cenu, kas noteiktos gadījumos ir pretrunā Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīvai 93/37/EEK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu piešķiršanas procedūras⁽¹³⁾, īpaši attiecībā uz ekonomiski izdevīgākā piedāvājuma noteikšanu.

Piemērs

Komisija ir saskārusies ar šāda veida kļūdu savās revīzijas pārbaudēs un nepieciešamības gadījumā veikusi korigējošus pasākumus.

⁽¹³⁾ OV L 199, 9.8.1993., 54. lpp.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE

6.21. 2000.–2006. gada programmu posms drīz būs noslēgts, tāpēc Palāta uzskatīja, ka dalībvalstu 2000.–2006. gada kontroles sistēmu visaptverošs papildu novērtējums nesniegs pievienoto vērtību. Tā kā par 2007.–2013. gadu bija veikti tikai daži starpposma maksājumi (sk. 6.8. punktu), tad Palāta galveno uzmanību pievērša dalībvalstu sistēmām, kuru uzdevums ir risināt pamanītās kļūdas un informēt Komisiju par finanšu korekcijām.

6.22. Palāta pārbaudīja arī to, kā Komisija pārbauda dalībvalstu kontroles sistēmas. Šai pārbaudei bija divas daļas. Palāta izskatīja:

- a) Komisijas revīzijas attiecībā uz dalībvalstu sistēmu darbību 2000.–2006. gadā;
- b) Komisijas apstiprinājumu tām kontroles sistēmām, ko dalībvalstis ieviesušas 2007.–2013. gadam. Cita starpā Palāta izskatīja, kā Komisija ir apstiprinājusi atbilstības apliecinājumus un revīzijas stratēģijas, ko dalībvalstis sagatavojušas tagadējam programmu posmam.

Ar darījumu pareizību saistītās sistēmas

2000.–2006. gada programmu posms

6.23. Palāta 2007. gadā novērtēja dalībvalstu kontroles sistēmas kā daļēji efektīvas. 2008. gadā nebija lielu izmaiņu tiesiskajā regulējumā, kas ietekmētu dalībvalstu kontroles sistēmas. Tāpat kā iepriekšējos gados arī 2008. gadā atklātais kļūdu līmenis ievērojami pārsniedz būtiskuma sliekšni.

6.21. Kārtība, kādā dalībvalstis ziņo Komisijai par finanšu korekcijām, ir būtiski precizēta un uzlabota 2007.–2013. gada posmam, izraugoties atbildīgo iestādi un izstrādājot tabulu gada ziņojuma iesniegšanai (Regulas (EK) Nr. 1083/2006 61. pants un Komisijas Regulas (EK) Nr. 1828/2006 20. pants).

6.22. Komisijas pārraudzības funkcijas ietver ne tikai divus Palātas pārbaudītos pienākumus saistībā ar dalībvalstu kontroles sistēmu uzraudzību, bet arī daudz citu darbību, kuras norādītas rīcības plānā Komisijai uzticētās pārraudzītājas lomas nostiprināšanai, īstenojot strukturālo darbību dalītu pārvaldību (COM(2008) 97).

Komisija lūdz ņemt vērā arī tās atbildi 6.9. punktā.

6.23. Komisija uzskata, ka tās darbības iepriekšējos gados, jo īpaši saskaņā ar 2008. gada rīcības plānu Komisijai uzticētās pārraudzītājas lomas nostiprināšanai, īstenojot strukturālās darbības, ir būtiski uzlabojušas pārvaldības un kontroles sistēmu ieviešanu dažās programmās 2008. gadā.

Reģionālās politikas ģenerāldirektorāts un Nodarbinātības, sociālo lietu un iespēju vienlīdzības ģenerāldirektorāts attiecīgajos 2008. gada darbības pārskatos ir izklāstījuši sistēmu darbības efektivitātes novērtējuma rezultātus par 545 darbības programmām. Vispārējo skaitļu analīze liecina par šādu izteiktu gradāciju:

— 31 % sistēmu darbojas labi (31 % 2007. gadā),

— 47 % sistēmu darbojas, bet tām nepieciešami uzlabojumi (nepilnības, kurām ir mērena ietekme) (26 % 2007. gadā),

— 16 % sistēmu darbojas, bet tām nepieciešami uzlabojumi (nepilnības, kurām ir būtiska ietekme) (29 % 2007. gadā),

— 6 % sistēmu ir neefektīvas (14 % 2007. gadā).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

2007.–2013. gada programmu posms

6.24. Kā jau minēts 6.11. punktā, 2007.–2013. gada posmam piemēro jaunus kontroles sistēmu elementus, lai mazinātu kļūdu risku darījumos jau pašā iedīgļi. Pirms programmas pirmā starpposma maksājuma vai vēlākais gadu pēc programmas apstiprināšanas dalībvalstīm ir jāiesniedz Komisijai sistēmu apraksts, lai Komisija to apstiprinātu, kā arī neatkarīgu revidentu sagatavots šā apraksta atbilstības apliecinājums. Deviņos mēnešos pēc programmas apstiprināšanas revidentiem ir jāiesniedz Komisijai revīzijas stratēģija.

6.25. Palāta revīzijā konstatēja, ka Komisija apstiprināja gan atbilstības ziņojumus, gan revīzijas stratēģijas norādītajos termiņos. Sistēmu aprakstu un atbilstības apliecinājumu apstiprinājumi ir pamatoti, un noraidījumi ir nepārprotami skaidroti ar trūkumiem dalībvalstu iesniegtajos dokumentos, proti, tie bijuši nepilnīgi, tātad noteikumiem neatbilstoši, un/vai nekvalitatīvi.

6.26. Līdz 2008. gada beigām Komisija bija saņēmusi sistēmu aprakstus un atbilstības apliecinājumus par 282 (65 %) no 432 apstiprinātajām programmām, bet tos apstiprinājusi par 88 programmām (20 %). 38 % gadījumu dalībvalstis bija iesniegušas dokumentus Komisijai ar kavēšanos.

6.27. Stāvoklis bija līdzīgs ar dalībvalstu revīzijas stratēģiju apstiprināšanu. Līdz 2008. gada beigām Komisija bija saņēmusi revīzijas stratēģijas par 363 (84 %) no 432 apstiprinātajām programmām. Komisija bija apstiprinājusi 206 stratēģijas (47 %). Dalībvalstis iesniedza 39 % dokumentu ar kavēšanos.

6.28. 2007.–2013. gada projekti jau ir sākušies. Līdzekļu saņēmēji deklarē projektu izdevumus valsts iestādēm vai valsts iestādes tos deklarē Komisijai pirms kontroles sistēmu apstiprināšanas⁽¹⁴⁾. Palāta te saskata risku: ja dalībvalstis sistēmu aprakstus, atbilstības apliecinājumus un revīzijas stratēģijas apstiprina vēlu, palielinās varbūtība, ka kontroles sistēmas nenovērs un neatklāj kļūdas sākumposmā.

6.26. Līdz 2009. gada 30. jūnijam Komisija bija saņēmusi atbilstības novērtējuma ziņojumus par 88 % programmu un, izvērtējot tos noteiktajā termiņā, apstiprinājusi ziņojumus par 48 % programmu.

6.27. Līdz 2009. gada 30. jūnijam Komisija bija saņēmusi revīzijas stratēģijas par 91 % programmu un, izvērtējot tās noteiktajā termiņā, apstiprinājusi revīzijas stratēģijas par 85 % programmu.

6.28. Komisija veica apstiprināšanas procedūras noteiktajā termiņā. Palātas konstatētais risks ir saistīts ar laika periodu, kas nepieciešams, lai iesniegtu un apstiprinātu atbilstības novērtējuma ziņojumus un revīzijas stratēģijas, kuras paredzētas noteikumos 2007.–2013. gada programmām. Komisija uzskata, ka tas ir ierobežots risks, jo kontroles sistēmas var atbilst prasībām un darboties efektīvi arī tad, ja atbilstības novērtējuma ziņojumi vēl nav apstiprināti. Katras programmas revīzijas iestādei būs jāiesniedz Komisijai darījumu reprezentatīva parauga revīzijas secinājumi par 2008. gadā un turpmākajos gados deklarētajiem izdevumiem, kā arī atzinums par sistēmu darbību.

Komisija ir ņēmusi vērā šo risku arī savā revīzijas stratēģijā 2009. gadam.

⁽¹⁴⁾ Sistēmu aprakstu un atbilstības apliecinājumu apstiprināšana ir priekšnosacījums pirmajam starpposma maksājumam.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Ar līdzekļu atgūšanu un finanšu korekcijām saistītās sistēmas***Dalībvalstu sistēmas 2000.–2006. gada posmā***

6.29. Palāta izvērtēja dalībvalstu sistēmas, kuras paredzētas dažādās valstu *ex post* pārbaudēs atklātu kļūdu reģistrēšanai un labošanai un Komisijas informēšanai par finanšu korekcijām. Šīs pārbaudes mērķis bija pārliecināties par to, vai Komisijas rīcībā ir ticama informācija par dalībvalstu veiktām finanšu korekcijām. Palāta pārbaudīja, vai kļūdas, ko jau atklājušas dalībvalstu kontroles sistēmas, ir precīzi un pilnīgi reģistrētas dalībvalstu līmenī, vai tās labo saprātīgā termiņā un vai šos labojumus pienācīgi reģistrē valstu sistēmās⁽¹⁵⁾ un par tiem ziņo Komisijai⁽¹⁶⁾.

6.30. **6.1. pielikuma 2. daļā** var redzēt, ka revidētajās sistēmās, kas saistītas ar līdzekļu atgūšanu un finanšu korekcijām, visvājākais aspekts ir korekciju paziņošana Komisijai. Četrām no pārbaudītajām darbības programmām šis aspekts bija neapmierinošs, bet sešām citām tas bija daļēji apmierinošs. Reizēm informāciju par finanšu korekcijām Komisijai nesniedza vispār, reizēm to nesagatavoja saskaņā ar Komisijas (ĢD REGIO) instrukcijām, un nebija iespējams izdarīt secinājumus par paziņoto skaitļu ticamību. Tas nozīmē, ka Komisijai nav pilnīga un ticama informācija par visu dalībvalstu finanšu korekcijām.

Komisijas pārraudzība 2000.–2006. gada posmā

6.31. Palāta pārbaudīja Komisijas galvenās pārraudzības darbības, kas ietver Komisijas veiktās *ex post* revīzijas⁽¹⁷⁾, un maksājumu atlikšanas un finanšu korekcijas procedūras.

6.30. Komisija norāda, ka vienpadsmit no sešpadsmit sistēmām, kurās Palāta veikusi revīziju, visi aspekti ir apmierinoši vai daļēji apmierinoši. Komisija ir veikusi būtiskus pasākumus, lai uzlabotu dalībvalstu iesniegto datu kvalitāti. Saskaņā ar rīcības plānu Komisija 2008. gadā 10 dalībvalstīs veica revīzijas pārbaudes, kas ir līdzīgas Palātas veiktajām pārbaudēm. Tā turpina īstenot pasākumus, lai uzlabotu ziņojumus un lai par visām dalībvalstīm būtu pieejami pilnīgi un ticami dati. Komisija lūdz ņemt vērā arī tās atbildes 6.21. un 6.36. punktā.

6.31. Komisija lūdz ņemt vērā tās atbildes 6.9. un 6.22. punktā.

⁽¹⁵⁾ Kā jau skaidrots 6.13. punktā, ir prasīts, lai dalībvalstis ziņotu Komisijai par veiktajām finanšu korekcijām, tās iedalot trīs kategorijās: "atsauktas summas", "atgūtas summas" vai "summas, kas ir atgūšanas procesā".

⁽¹⁶⁾ Palāta nevērtēja, vai dalībvalstis efektīvi atklāja kļūdas.

⁽¹⁷⁾ Komisijas revīzijas ziņojumu pēc pārbaudes rezultāti ir apkopoti **6.2. pielikumā**.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

6.32. Komisija 2008. gadā ierosināja 52 maksājumu oficiālās atlikšanas procedūras un pieņēma 10⁽¹⁸⁾ atlikšanas lēmumus⁽¹⁹⁾ attiecībā uz 2000.–2006. gadu. Iznākumā kopējās (ERAF, ESF un Kohēzijas fonda) 2008. gadā veiktās finanšu korekcijas par 2000.–2006. gadu palielinājās no 220 miljoniem EUR⁽²⁰⁾ 2007. gadā līdz 1 169 miljoniem EUR⁽²¹⁾ 2008. gadā⁽²²⁾. Reāli 2008. gadā ir izpildīti aptuveni 60 % no ziņotajām finanšu korekcijām, t. i., līdzekļi ir atsaukti, atmaksāti vai par tiem ir atceltas saistības. 94 % izpildīto finanšu korekciju dalībvalstis veica tādējādi, ka tās atsauca neattiecināmus izdevumus, kuru vietā varēja deklarēt papildu jaunus attiecināmus izdevumus. Tas liecina, ka dalībvalstis labprātāk pašas labo pārkāpumus nekā sagaida Komisijas lēmumu par saistību tīro samazinājumu.

6.33. Palāta vēlas norādīt, ka tāda prakse, kad neattiecināmus izdevumus aizstāj ar jauniem izdevumiem (atsauksana), bet dalībvalstis neveic efektīvas *ex ante* pārbaudes, nenovērš risku, ka līdz programmas slēgšanai neizdosies izslēgt no ES finansējuma visus nepareizos izdevumus.

6.34. Saistībā ar "Rīcības plānu Komisijai uzticētās pārraudzītās lomas nostiprināšanai, īstenojot strukturālo darbību dalītu pārvaldību"⁽²³⁾ Komisija ziņo, ka tā ir īstenojusi 28 no 37 pasākumiem. Svarīgākie pieci pasākumi, kuriem ir potenciāla ietekme uz kļūdu līmeni, ir saistīti ar *ex post* revīziju, finanšu korekcijām, maksājumu atlikšanu un koriģējošu pasākumu plāniem, un šīs darbības nemitīgi turpinās, jo tās ir un vienmēr būs daļa no Komisijas atbildības par kontroli. Rīcības plāna ietekmi vēl nevar novērtēt, jo iepriekšējos gados pieļautās kļūdas joprojām skar izdevumus, kurus Komisija atlīdzina.

6.33. Komisijai šī problēma ir zināma, un tai tiks pievērsta īpaša uzmanība Komisijas stratēģijā 2000.–2006. gada programmu slēgšanai. Komisija lūdz ņemt vērā arī tās atbildi 6.19. punktā.

6.34. Komisija piekrīt, ka vēl nevar pilnīgi novērtēt rīcības plāna ietekmi attiecībā uz 2000.–2006. gada posmu. Tāpēc Komisija ir apņēmusies 2010. gada februārī sniegt ziņojumu par tās rīcības plāna sākotnējo ietekmi.

Tomēr savā nobeiguma ziņojumā par rīcības plāna īstenošanu (COM(2009) 42) Komisija norāda, ka nozīmīgi rezultāti ir sasniegti, īstenojot rīcības plānu 2008. gadā, piemēram, pieņemot 10 apturēšanas lēmumus un īstenojot 14 valstu rīcības plānus. Turklāt 2008. gadā tika koriģēti EUR 1,527 miljardi no 2000.–2006. gadā iesniegto maksājuma pieprasījumu kopsummas (un pēdējiem pieprasījumiem par iepriekšējiem posmiem), savukārt EUR 2,832 miljardus bija paredzēts atgūt.

⁽¹⁸⁾ Vairāk nekā 2007. gadā, kad pieņēma vienu lēmumu.

⁽¹⁹⁾ Atlikšanas procedūras uzsākšana ir pirmais solis programmas īstenošanas gaitā, kas liecina, ka Komisija vēlāk varētu piemērot finanšu korekciju. Ja dalībvalsts pati attiecīgi nerīkojas un neveic finanšu korekciju, tad Komisija var atlikt maksājumu un pieņemt lēmumu par finanšu korekciju.

⁽²⁰⁾ Kopējā summa 220 miljoni EUR ir finanšu korekcijas bez Komisijas lēmuma.

⁽²¹⁾ 1 109 EUR bez Komisijas lēmuma un 60 miljoni EUR ar Komisijas lēmumu.

⁽²²⁾ Komisijas pārraudzības rezultātā veikto finanšu korekciju kopējā summa par 2000.–2006. gada posmu ir 3 313 miljoni EUR.

⁽²³⁾ COM(2008) 97, 2008. gada 19. februāra galīgā redakcija, un galīgais īstenošanas ziņojums COM(2009) 42/3.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Secinājumi

6.35. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu (sk. 6.17. punktu), Palāta secina, ka politikas grupas "Kohēzija" 2008. gada 31. decembrī slēgtā gada maksājumos, ar kuriem atlīdzināja izdevumus, ir būtiskas kļūdas.

6.36. Palāta konstatē, ka dalībvalstu sistēmas, kas paredzētas, lai labotu dalībvalstu kontroles mehānismu atklātas kļūdas, vairākumā gadījumu bija vismaz daļēji efektīvas.

Ieteikumi

6.37. Palāta iesaka Komisijai:

- a) dot vairāk norādījumu dalībvalstīm tieši tajās jomās, kurās visbiežāk sastopamas kļūdas, t. i., saistībā ar izdevumu attiecināmību un iepirkumiem;
- b) censties panākt, lai kļūdu atklāšana un labošana, tostarp līdzekļu atgūšanas procedūras un ziņošana Komisijai, efektīvi darbotos dalībvalstu līmenī;
- c) turpināt darbības programmu revīziju, pamatojoties uz riska novērtējumu, un šajā revīzijā galvenokārt pievērsties jautājumiem un programmām, kurās visbiežāk gadās kļūdas;
- d) nodrošināt korigējošo mehānismu stingru piemērošanu darbības programmām, kurās konstatētas problēmas, tajā pašā laikā gādājot, lai šajā procesā nerastos jaunas kļūdas.

6.35. Vairums būtisko kļūdu, kuras konstatējusi Palāta, attiecas tikai uz dažu dalībvalstu projektiem. Komisija jau bija informēta par sistēmas nepilnībām vairumā gadījumu un 2008. gadā ir veikusi atbilstošus korigējošus pasākumus šajās programmās. Īstenojot 2008. gadā rīcības plānu Komisijai uzticētās pārraudzītās lomas nostiprināšanai strukturālās darbībās, ir panākti būtiski rezultāti. Kontroles pasākumu pastiprināšanai 2007.–2013. gada posmā un Komisijas centieniem posma sākumā būtu jāietekmē kļūdu līmenis Kopienas maksājumos jaunajā posmā.

6.36. Komisija norāda, ka vairums korekcijām paredzēto sistēmu, kurās Palāta veica revīziju, darbojās apmierinoši vai daļēji apmierinoši. Tā uzskata, ka ir panākts progress attiecībā uz ticamu pierādījumu sniegšanu par daudzgažu korektīvo mehānismu darbības efektivitāti. Tā turpina veikt pasākumus, lai uzlabotu dalībvalstu iesniegto datu kvalitāti, un 2009. gadā atkal veiks revīzijas uz vietas, kuras ir līdzīgas Palātas veiktajām revīzijām un kuras saskaņā ar rīcības plānu tika īstenotas 2008. gadā.

6.37.

- a) Lai īstenotu šo ieteikumu, Komisija veica 2008. gada rīcības plānā iekļautās darbības un 2009. gadā tā turpinās īstenot savus pasākumus. Tā ir izstrādājusi norādījumus saistībā ar būtiskiem pamatotības jautājumiem, piemēram, ieguldījumiem, kas rada ieņēmumus, un vienkāršotām izmaksu iespējām (vienotām likmēm un vienotām summām), kuras tika iekļautas jaunākajos grozījumos 2007.–2013. gada noteikumiem. Komisija ir rīkojusi seminārus par publiskā iepirkuma jautājumiem un turpinās aktīvi iesaistīties dalībvalstu iestāžu mācīšanās.
- b) Lai risinātu šo jautājumu, Komisija 2008. gadā veica virkni rīcības plāna darbību. Tā turpinās veikt pasākumus un ir pieprasījusi dalībvalstīm 2009. gadā nostiprināt atgūšanas procedūras un ziņošanu, ņemot vērā 2000.–2006. gada programmu slēgšanu.
- c) Lai izpildītu šo ieteikumu, Komisija 2008. gadā veica rīcības plāna 1.1. punktā norādīto darbību. Lai sasniegtu šo mērķi, tā turpinās veikt pasākumus 2009. gadā, kā tas norādīts vienotajā revīzijas stratēģijā struktūrfondi 2009.–2011. gada posmam.
- d) Lai izpildītu šo ieteikumu, Komisija 2008. gadā veica rīcības plāna 8.1. un 8.2. punktā norādītās darbības un līdz pat programmu slēgšanai turpinās pārbaudīt, vai atceltie nepareizie izdevumi ir aizstāti ar attiecināmiem izdevumiem.

6.1. PIELIKUMS

1. DAĻA. DARĪJUMU PARAUGA PĀRBAUDES GALVENIE DATI

1.1. Parauga lielums

Gads	Pārbaudīto darījumu skaits
2008	170 (*)
2007	180

(*) 170 starpposma atlīdzinājuma maksājumi veido 180 parauga vienības. Palāta paraugus atlasa pēc naudas vienības principa, ar kuru saskaņā atlīdzinājuma maksājumu var atlasīt vairāk nekā vienu reizi, ja maksājuma vērtība naudā pārsniedz parauga intervālu.

1.2. Parauga uzbūve

Pārbaudīto darījumu veids (procentos)	2008				2007
	ESF	ERAF	Kohēzijas fonds	Kopā	
Galīgie/starpposma maksājumi	29 %	55 %	16 %	100 %	100 %
Avansi	—	—	—	—	—
Kopā	29 %	55 %	16 %	100 %	100 %

1.3. Kļūdu biežums un to aplēstā ietekme

Kļūdas	2008				2007
	ESF	ERAF	Kohēzijas fonds	Kopā	
To pārbaudīto darījumu biežums , kuros bija kļūdas	18 % {9}	51 % {48}	59 % {16}	43 % {73}	54 % {97}
Skaitļos izsakāmo kļūdu biežums	44 % {4}	47 % {37}	21 % {4}	42 % {45}	43 % {63}
Skaitļos izsakāmo kļūdu ietekme Iespējamākā kļūdu īpatsvara diapazons (*)	vairāk nekā 5 %				vairāk nekā 5 %

(*) Palāta izšķir šādus iespējamākā kļūdu īpatsvara diapazonus: mazāk nekā 2 %, no 2 % līdz 5 %, vairāk nekā 5 %.
Figūriekavās norādīti absolūtie skaitļi.

1.4. Kļūdu veidi

Pārbaudītajos darījumos konstatēto kļūdu veidi (procentos)	2008				2007
	ESF	ERAF	Kohēzijas fonds	Kopā	
Attiecināmības kļūdas	22 %	46 %	16 %	38 %	34 %
Reālas pastāvēšanas kļūdas	0 %	0 %	0 %	0 %	5 %
Precizitātes kļūdas	33 %	10 %	10 %	12 %	18 %
Citas kļūdas (noteikumu neievērošanas kļūdas, kas neietekmē maksājumu)	45 %	44 %	74 %	50 %	43 %
Kopā	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

2. DAĻA. PĀRRAUDZĪBAS UN KONTROLES SISTĒMU VISPĀRĒJS NOVĒRTĒJUMS

2.1. Atlasīto pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums. Dalībvalstu sistēmas, kas saistītas ar līdzekļu atgūšanu un finanšu korekcijām

	Kļūdu reģistrēšana	Kļūdu labošana	Labojumu reģistrēšana	Labojumu paziņošana Komisijai	Pārkāpumu paziņošana Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (OLAF)
ERAF – Grieķija – Ēpeira					
ERAF – INTERREG Vācija/Polija – Vācijas sistēma					
ERAF – INTERREG Vācija/Polija – Polijas sistēma					
ERAF – INTERREG Spānija/Portugāle					
ERAF – Itālija – Kalabrija					
ERAF – Itālija – Apūlija					
ERAF – Spānija – Andalūzija					
ERAF – Polija – Konkurētspēja					
ERAF – Portugāle – Piekļuve un transports					
ERAF – Spānija – 1. mērķis					
ERAF – Apvienotā Karaliste – Kornvola, 1. mērķis					
ESF – Beļģija – Eno					
ESF – Francija – 3. mērķis					
ESF – Grieķija – Konkurētspēja					
ESF – Nīderlande – 3. mērķis					
ESF – Zviedrija – 3. mērķis					

Apzīmējumi:

	apmierinoši
	daļēji apmierinoši
	neapmierinoši

TICAMĪBAS DEKLARĀCIJAS GALVENO APSVĒRUMU PĒCPĀRBAUDE

Palātas apsvērums	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Komisijas atbilde
1. Komisijas pasākumi kohēzijas projektu pārvaldības uzlabošanai			
Palāta atkārtoti atklājusi būtisku kļūdu līmeni kohēzijas projektos. Palāta uzskata, ka dalībvalstu kontroles sistēmas nav efektīvas vai ir vidēji efektīvas un ka Komisijas īstenotā pārraudzība efektīvi nenovērš kļūdas dalībvalstīs. (Sk. 6.22.–6.32. punktu Palātas Pārskatā par 2007. finanšu gadu, 6.37.–6.45. punktu Pārskatā par 2006. finanšu gadu, 6.38.–6.45. punktu Pārskatā par 2005. finanšu gadu, 5.47.–5.54. punktu Pārskatā par 2004. finanšu gadu, 5.55., 5.56. un 5.66.–5.69. punktu Pārskatā par 2003. finanšu gadu.)	Komisija 2008. gada sākumā pieņēma rīcības plānu, lai nostiprinātu pārraudzību pār tām struktūrdarībām, kuras pārvalda dalīti ar dalībvalstīm (COM(2008) 97 galīgā redakcija, publicēts 19.2.2008.).	Komisija pašlaik īsteno šo rīcības plānu, un 2008. gadā tā ziņoja, ka pabeigusi 28 no 37 pasākumiem. Taču Komisijas veikto pasākumu ietekmi varēs novērtēt tikai nākamajos gados, kad būs redzami pasākumu rezultāti.	<i>Komisija ir apņēmusies 2010. gada februārī sniegt ziņojumu par tās rīcības plāna sākotnējo ietekmi.</i>
2. Pasākumi, ko Komisija veikusi, lai ņemtu vērā Palātas apsvērumus Ticamības deklarācijā par 2006. gadu			
Palāta 2006. gadā atklāja būtisku kļūdu līmeni projektu izdevumu deklarācijās visās revidētajās programmās. No 177 revidētajiem projektiem, kurus īstenoja 2000.–2006. gada posmā, 77 projektos bija būtiskas kļūdas. (Sk. 6.13.–6.15. punktu un 6.26.–6.28. punktu Pārskatā par 2006. finanšu gadu.)	Komisija ir vēl vairāk uzlabojusi Palātas apsvērumu pēcpārbaudes, tostarp ir atlikti maksājumi un veiktas finanšu korekcijas.	Palāta pārbaudīja Komisijas veikumu saistībā ar 2006. finanšu gada ticamības deklarācijas apsvērumiem, kam par pamatu bija 20 Palātas veiktas revīzijas. Palātas analīze liecina, ka visos gadījumos bija veikti attiecīgi pasākumi.	<i>Ieviešot 2008. gada rīcības plānu Komisijas pārraudzītājas lomas nostiprināšanai, Komisija ir uzlabojusi revīzijas rezultātu uzraudzību un pēcpārbaudi, tostarp attiecībā uz Palātas konstatējumiem.</i>

Palātas apsvērumi	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Komisijas atbilde
3. Komisijas veiktā revīzijas darba galveno konstatējumu pēcpārbaude			
Palātas Pārskatā par 2006. gadu bija analizētas 15 revīzijas, ko bija veikuši ĢD REGIO un ĢD EMPL. Tikai mazliet vairāk nekā pusei šo revīziju bija visas iezīmes, kas raksturīgas efektīvam pārraudzības instrumentam. (Sk. 6.23. un 6.36. punktu, kā arī 6.3. tabulu Pārskatā par 2006. finanšu gadu. Sk. arī 6.30. punktu Pārskatā par 2007. finanšu gadu.)	Ar rīcības plānu struktūrdarbību jomā Komisija ir apņēmusies veikt pasākumus, lai palielinātu revīzijas darba ietekmi, konkrēti, paātrināt maksājumu atlikšanu un finanšu korekcijas. (Sk. Komisijas atbildi uz 6.30. punktu Pārskatā par 2007. finanšu gadu.)	Palāta atlasīja 15 citas Komisijas veiktās revīzijas un izvērtēja nozīmīgu jautājumu revīzijas taku un dokumentāciju, kā arī pārskatīja revīzijas darbu. Palāta secina, ka šajās 15 revīzijās ĢD REGIO un ĢD EMPL izmantoja pamatotas revīzijas procedūras, lai novērtētu dalībvalstu pārvaldības un kontroles sistēmu darbību. Tomēr ir jāievieš daži uzlabojumi veiktā revīzijas darba dokumentēšanā, īpaši attiecībā uz revīzijas procedūru pilnīgumu.	<i>Komisija uzskata, ka vairumā gadījumu dokumentācija bija pilnīga. Tā ir apņēmusies arī turpmāk piemērot augstas kvalitātes standartus pārskatiem un dokumentācijai.</i>

7. NODAĻA

Pētniecība, enerģētika un transports

SATURS

	Punkts
Ievads	7.1.–7.10.
Kā tiek tērēta nauda	7.6.–7.10.
Darījumu pareizība	7.11.–7.16.
Sistēmu efektivitāte	7.17.–7.39.
Sistēmas, kas attiecas uz darījumu pareizību	7.18.–7.34.
Izmaksu deklarāciju <i>ex ante</i> dokumentārās pārbaudes	7.18.–7.20.
Izmaksu deklarāciju revīzijas apliecinājumi	7.21.–7.27.
Komisijas īstenotā <i>ex post</i> revīzijas stratēģija	7.28.–7.34.
Sistēmas, kas attiecas uz piedziņu un finanšu korekcijām	7.35.–7.39.
Secinājumi un ieteikumi	7.40.–7.42.
Secinājumi	7.40.–7.41.
Ieteikumi	7.42.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

IEVADS

7.1. Šajā nodaļā izklāstīts Palātas īpašais izvērtējums par pētniecības, enerģētikas un transporta politikas grupu, kurā ietilpst šādas politikas jomas: “06. Enerģētika un transports”, “08. Pētniecība”, “09. Informācijas sabiedrība un plašsaziņas līdzekļi”, kā arī “10. Tiešā pētniecība”. Sīkāka informācija par politikas grupas darbībām, gada izdevumiem un pārvaldības veidu ir dota **7.1 tabulā**.

7.2. Enerģētikas un transporta politikas mērķis ir nodrošināt Eiropas iedzīvotājus un uzņēmumus ar konkurētspējīgām enerģētikas un transporta sistēmām, nodrošināt ilgtspējīgāku enerģētikas ražošanu un patēriņu, radīt nosacījumus pastāvīgai un drošai energoapgādei un transporta pakalpojumiem Eiropas Savienībā, sekmēt transporta drošību un energodrošību, kā arī starptautiskā mērogā popularizēt ES politiku, kas virzīta uz transporta un enerģētikas konkurētspēju, ilgtspējību, drošumu un drošību.

7.3. Pētniecības politikas mērķis ir Eiropas Pētniecības telpas izveide. Līdz ar vienotā tirgus izveidi Eiropas Pētniecības telpa ir ļoti svarīga virzībā uz Lisabonas stratēģijas īstenošanu nodarbinātības, starptautiskās konkurētspējas un ekonomiskās un sociālās kohēzijas jomā, īpaši popularizējot ES kā izglītības, mācību, pētniecības un jauninājumu telpu.

7.4. Informācijas sabiedrības un plašsaziņas līdzekļu politikā uzmanība ir pievērsta Eiropas Savienības i2010 stratēģiskajai iniciatīvai, kura atbalsta jauninājumus un konkurētspēju ar informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pētniecību un attīstību un sekmē Eiropas audiovizuālās nozares pilnveidošanos.

7.5. Tiešās pētniecības izdevumi ir atvēlēti Kopīgā pētniecības centra pētniecības projektiem un ar tiem saistītiem pasākumiem. Šis centrs ir viens no Komisijas ģenerāldirektorātiem, un tā mērķis ir sniegt uz klientu orientētu zinātnisko un tehnisko atbalstu ES politikas virzienu noteikšanai, izstrādāšanai, īstenošanai un pārraudzībai.

7.1. tabula. Maksājumu sadalījums politikas jomās

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	Maksājumi 2008. gadā (milj. EUR)	Budžeta pārvaldības veids
6	Energētika un transports	Administratīvie izdevumi ⁽¹⁾	128	Centralizēta tieša
		Iekšzemes, gaisa un jūras transports	278	Centralizēta tieša
		Eiropas Transporta tīkli (TEN)	888	Centralizēta tieša
		Tradicionālā un atjaunojamā enerģija	72	Centralizēta tieša
		Kodolenerģija	215	Centralizēta tieša Centralizēta netieša Decentralizēta un kopīga
		Zinātniskā izpēte saistībā ar enerģētiku un transportu (Septītā pamatprogramma)	108	Centralizēta tieša
		Iepriekšējo (Piektās un Sestās) pamatprogrammu pabeigšana	92	Centralizēta tieša
		Enerģijas un transporta lietotāju drošība un aizsardzība	3	Centralizēta tieša
			1 784	
8	Pētniecība	Administratīvie izdevumi ⁽¹⁾	241	Centralizēta tieša
		Septītā pamatprogramma	2 223	Centralizēta tieša
		ITER kopuzņēmums	96	Centralizēta tieša
		Iepriekšējo (Piektās un Sestās) pamatprogrammu pabeigšana	1 836	Centralizēta tieša
		Citas darbības	42	Centralizēta tieša
			4 438	
9	Informācijas sabiedrība un plašsaziņas līdzekļi	Septītā pamatprogramma ⁽¹⁾	129	Centralizēta tieša
		FP7	749	Centralizēta tieša
		Plašsaziņas līdzekļi	82	Centralizēta tieša
		CIP un citi	141	Centralizēta tieša
		Iepriekšējo programmu pabeigšana	607	Centralizēta tieša
			1 708	
10	Tiešā pētniecība	Personāla, darbības izdevumi un ieguldījumi ⁽²⁾	306	Centralizēta tieša
		Septītā pamatprogramma	38	Centralizēta tieša
		Vēsturiskas saistības, kuru pamatā ir darbības kodolenerģijas jomā	23	Centralizēta tieša
		Iepriekšējo (Piektās un Sestās) pamatprogrammu pabeigšana	22	Centralizēta tieša
			389	

Administratīvie izdevumi kopā	804
Septītā pamatprogramma kopā ⁽²⁾	3 214
Iepriekšējās pamatprogrammas kopā	2 557
TEN kopā	888
Citi kopā	857
Darbības izdevumi kopā	7 516
Gada maksājumi kopā	8 320
Gada saistības kopā	9 157

⁽¹⁾ Informācija par administratīvo izdevumu revīziju ir sniegta 11. nodaļā.

⁽²⁾ Septītā pētniecības un tehnoloģiju attīstības pamatprogramma ir Eiropas Savienības galvenais instruments pētniecības finansēšanai 2007.–2013. gadā. Izdevumi iepriekšējās pētniecības pamatprogrammās nozīmē starposma un galīgos maksājumus par agrāko pētniecības pamatprogrammu (proti, Sestās pamatprogrammas (2002.–2006. g.) vai Piektās pamatprogrammas (1998.–2002. g.)) izvēlētajiem projektiem. Sk. arī 7.6. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Kā tiek tērēta nauda

7.6. Aptuveni 80 % šīs politikas grupas darbības izdevumu ir atvēlēti pētniecības projektiem, un šo finansējumu sniedz daudzgadu pamatprogrammās, kurās dažādu tematisko jomu un projektu veidu atbalstam pastāv atšķirīgas finansēšanas sistēmas.

7.7. Komisija parasti veic maksājumus saņēmējiem, neiesaistot valsts, reģionālās vai vietējās iestādes dalībvalstīs. Kopš 2008. gada ES ieguldījumus dažos lielos pētniecības projektos, piemēram, ITER kodolsintēzes projekta izstrādē, novirza caur kopuzņēmumiem, kas ir Kopienas struktūras, kuras pārvalda Komisijas un citu valsts un privāto partneru sniegto finansējumu.

7.8. Saņēmēji var būt pētniecības institūti, universitātes, valsts iestādes, komercsabiedrības vai privātpersonas. Saņēmēji vai partneri ⁽¹⁾ parasti darbojas kā konsorcijs vairākās dalībvalstīs vai asociētajās valstīs. Parasti projekti noris vairākus gadus, un tiem finansējumu piešķir atbilstoši dotācijas nolīgumam, kas noslēgts ar Komisiju. Dotācijas summas svārstās no aptuveni EUR 20 000 individuāliem pētniekiem līdz pat 30 miljoniem EUR apjomīgiem sadarbības projektiem. Lai gan saņēmēju skaits pārsniedz 15 000, 240 lielākie saņem aptuveni 50 % no maksājumu kopsummas.

7.9. Vēl vienā lielā izdevumu kategorijā (aptuveni 12 % no kopējiem izdevumiem) ietilpst Eiropas tīklu programmā atvēlētais finansējums nozīmīgiem enerģētikas un transporta projektiem ⁽²⁾. Saņēmēji parasti ir dalībvalsts iestādes, taču tie var būt arī valsts vai privātas komercsabiedrības.

7.10. Gan pētniecības, gan transporta vai enerģētikas projektiem dotācijas parasti maksā pa daļām: avansu pārskaita pēc dotācijas nolīguma parakstīšanas, pēc tam – starpposma un galīgo maksājumu, ar kuru palīdzību saņēmējiem atlīdzina periodiskajās izmaksu deklarācijās norādītos attiecināmos izdevumus.

7.6–7.10. Pētniecības pamatprogrammas ietver tehniski un finansiāli sarežģītus projektus. Kontroles vidi raksturo liels skaits saņēmēju, un katram saņēmējam ir sava kontroles sistēma.

Pētniecības pamatprogrammu pārvaldību var iedalīt četros atsevišķos posmos: priekšlikumu novērtēšana; priekšlikumu atlase un līgumu saskaņošana; projektu un līgumu pārvaldība; finanšu revīzijas un citas ex post pārbaudes.

Daudzas saņēmēju pieļautās kļūdas Komisija nevar konstatēt, pirms nav veikti maksājumi. Lai to novērstu, Komisija īsteno kontroles stratēģiju, kuras mērķis ir nodrošināt maksājumu likumību un pareizību ilggadējā laikposmā. Šīs stratēģijas pamatā ir jebkādu tādu kļūdu sistemātiska atklāšana un labošana, kuras nav iespējams konstatēt pirms maksājuma veikšanas. Tas ir panākts, uzlabojot ex post revīzijas, kas ir kontroles stratēģijas pamatelements, un piedzenot visas summas, par kurām konstatēta pārmaksa pārbaudītajiem saņēmējiem.

Turklāt ir veikti pasākumi Septītajai pamatprogrammai, lai pastiprinātu citus kontroles veidus. Pētniecības ģenerāldirektorāti ir ieviesuši "saskaņotas procedūras" labākiem revīzijas apliecinājumiem, kā arī saņēmēja grāmatvedības uzskaites metodikas ex ante apliecinājumu attiecībā uz vidējo personāla izdevumu un/vai kopējo izmaksu (tostarp netiešo izmaksu) uzskaites izmantošanu.

Kas attiecas uz citām šajā nodaļā iekļautajām programmām, kā Eiropas tīkli un kodoliekārtu ekspluatācijas pārtraukšanas fondi, šo programmu kontroles stratēģijas daudzējādā ziņā atšķiras no pētniecības pamatprogrammas kontrolei noteiktās stratēģijas, lai ņemtu vērā to konkrētos raksturlielumus.

⁽¹⁾ Katrā projektā ir vidēji aptuveni 20 partneri, taču to skaits var būt no 4 līdz 95. Partneri var piedalīties vairākos projektos.

⁽²⁾ 2008. gadā 434 vēl nepabeigtiem transporta (TEN-T) projektiem dotācijas bija vidēji 16,43 miljoni EUR un 53 vēl nepabeigtiem enerģētikas (TEN-E) projektiem dotācijas bija vidēji 1,34 miljoni EUR.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

DARĪJUMU PAREIZĪBA

7.11. Darījumu pārbaūžu rezultāti ir apkopoti **7.1. pielikuma 1. daļā**. Palāta konstatēja, ka 33 maksājumos no paraugā iekļautajiem 150 maksājumiem bija kļūdas. Revidētajos Septītās pamatprogrammas 63 avansa un vienā starpposma maksājumā kļūdas neatrada. Palātas aprēķinātais iespējamākais kļūdu īpatsvars šajā politikas grupā ir no 2 % līdz 5 %.

7.12. Lielākā daļa kļūdu ir saistīta ar neattiecināmu izdevumu atlīdzināšanu starpposma un galīgajos maksājumos par Sestās pamatprogrammas pētniecības projektiem. Šajos gadījumos Komisija vai nu nav atklājusi neattiecināmus izdevumus pirms maksājuma veikšanas, vai nav pareizi aprēķinājusi atlīdzināmo līdzekļu summu.

7.13. Šie konstatējumi saskan ar Komisijas revīzijas programmas konstatējumiem un pētniecības ģenerāldirektorātu gada darbības pārskatos ģenerāldirektoru formulētajām atrunām par Sestajai pamatprogrammai iesniegto izmaksu deklarāciju precizitāti.

7.14. Visbiežāk sastopamās kļūdas joprojām ir saistītas ar neattiecināmu personāla izdevumu un netiešo izmaksu atlīdzināšanu. Faktiski saņēmējs bieži vien nepilda tiesību aktos noteikto prasību deklarēt projekta faktiskās izmaksas un nereti piemēro nepareizas darba samaksas likmes projektā iesaistītajiem darbiniekiem. Šo situāciju raksturo turpmāk izklāstītais piemērs.

7.12–7.14. Lielākā daļa kļūdu attiecināmas uz personāla izdevumu un pieskaitāmo izmaksu nepareizu deklarēšanu. Daudzas no šīm kļūdām iespējams atklāt, tikai veicot saņēmēja revīziju. Tālab Komisija ir ieviesusi kontroles stratēģiju un ir izstrādājusi ex post revīzijas pasākumu. Pēdējos gados korektīvi pasākumi ir palīdzējuši samazināt kļūdas koeficientu. Ir sākti papildu korektīvi pasākumi Septītajai pamatprogrammai, īpaši attiecībā uz revīzijas apliecinājumu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Piemērs. Neattiecināmi personāla izdevumi un netiešās izmaksas

Palātas atlasītajā darījumu paraugā ietilpa viens no Sestās pamatprogrammas projektiem, kurā piedalījās vairāk nekā 30 partneri no vairākām dalībvalstīm un kurā pētīja un izstrādāja transporta sistēmas. Projekts ilga vairākus gadus, un ES finansējums bija vairāk nekā 10 miljoni EUR.

Palāta revidēja viena partnera iesniegto izmaksu deklarāciju par 2006. gada janvāra–decembra periodu, par kuru 2008. gadā Komisija veica līdzekļu atmaksu.

Standarta izdevumu attiecināmības nosacījumi Komisijas un saņēmēja noslēgtajā dotācijas nolīgumā paredz, ka "attiecināmiem izdevumiem (..) jābūt faktiskiem, ekonomiskiem un vajadzīgiem projekta īstenošanai (..)." Turklāt atļūdzina tikai tos izdevumus, kuri ir "(..) atspoguļoti līgumslēdzēja (proti, projekta partnera) uzskaitē (..)", un "(..) piemērotās grāmatvedības procedūras (..) ļauj tieši salīdzināt projekta īstenošanas izmaksas un ieņēmumus ar līgumslēdzēja vispārējās darbības pārskatiem".

Saņēmējs aprēķināja uz projektu attiecināmās personāla izmaksas pēc stundas likmēm divām projektā iesaistītajām darbinieku kategorijām (galvenie inženieri/ projekta vadītāji un inženieri/tehniķi). Palāta konstatēja, ka piemērotās stundas likmes neatspoguļoja saņēmēja faktiskos izdevumus, kas radušies, īstenojot dotācijas nolīgumā paredzētos projekta pasākumus.

Palātas revidenti pārrēķināja personāla izdevumus, pamatojoties uz faktiskajām saņēmēja uzskaitē atspoguļotajām algu izmaksām. Šie pārrēķini norādīja uz to, ka saņēmējs ir deklarējis projekta personāla izmaksas par EUR 13 000 vairāk nekā faktiskās izmaksas. Tāpēc arī proporcionāli jāsamazina uz projektu attiecināmās deklarētās netiešās izmaksas.

Kopumā saņēmējs deklarēja par vairāk nekā EUR 16 000 lielākas attiecināmās izmaksas, un Komisija nepamatoti atļūdzināja nedaudz vairāk kā EUR 8 000 (līdzfinansējuma likme – 50 %).

Piemērs

Šajā konkrētajā gadījumā Komisija turpinās veikt nākamajā pārskata periodā nepieciešamās kompensācijas. Tomēr Komisija vēlas piebilst, ka šāda veida kļūdu iespējams atklāt, tikai veicot ex post revīziju.

Projekta izmaksas Sestajai pamatprogrammai "jānosaka saskaņā ar parastajiem grāmatvedības principiem", ko piemēro dalībnieks. Komisijas dienesti to interpretēja kā noteikumu, kas ļauj izmantot vidējās izmaksas (ciktāl bija ievērotas citas attiecināmības prasības), ja to izmantošana ir daļa no dalībnieka parastajiem grāmatvedības principiem. Tomēr nebija skaidrs, ciktāl ir pieļaujamas atšķirības starp vidējām izmaksām un darbā pie projekta iesaistīto personu faktiskajām izmaksām.

Saskaņā ar Septītās pamatprogrammas dalības noteikumiem vidējās izmaksas ir atļautas, ciktāl tās "būtiski neatšķiras" no faktiskajām izmaksām. Šā iemesla dēļ Komisija ir radījusi iespēju apstiprināt dalībnieku apliecinājumus par aprēķināšanas metodēm, ko tie piemēro vidējo personāla izdevumu izmantošanai (skatīt atbildi uz 7.6.–7.10. un 7.27. punktu).

Līdz ar to kļūdu skaitam attiecībā uz deklarētajiem vidējiem personāla izdevumiem būtu jāsamazinās.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

7.15. Palāta konstatēja arī šādas nozīmīgas kļūdas:

- a) līdzekļu atlīdzināšana Sestajā pamatprogrammā iesaistītam saņēmējam, kurš nevarēja sniegt pierādījumus par to, ka deklarētās izmaksas bija faktiski radušās un ka bija veikti nozīmīgi projekta pasākumi;
- b) datu ievades kļūda Komisijas aprēķinu tabulā Sestās pamatprogrammas starpposma maksājumiem līdzekļu atlīdzināšanā; šo kļūdu neatklāja maksājumu apstiprināšanas procedūrās, un saņēmējam veica pārmaksu 76 % apmērā;
- c) līdzekļu atlīdzināšana saņēmējam, kuram bija ievērojamas apakšuzņēmēju izmaksas par Piektās pamatprogrammas projektu, bet kurš nebija saņēmis vajadzīgo Komisijas iepriekšējo apstiprinājumu;
- d) vienā TEN-T projektā atlīdzināja tādas izmaksas, kuras bija veiktas ārpus attiecināmā perioda, kas noteikts Komisijas un saņēmēja noslēgtajā finansēšanas nolīgumā.

7.16. Palāta arī veica iepriekšējo apsvērumu pēcpārbaudi, sk. **7.2. pielikumu**. Palāta konstatēja, ka, lai gan ar zināmu kavēšanos, tomēr Komisija ir izlabojusi galvenās kļūdas, kas bija minētas ticamības deklarācijā par 2006. finanšu gadu. Palāta konstatēja, ka saistībā ar novēlotu maksājumu veikšanu Komisija ir ievērojami uzlabojusi savu darbu 2008. gadā un tagad maksājumus saņēmējiem veic laicīgāk.

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE

7.17. Palātas novērtējuma rezultāti par pārraudzības un kontroles sistēmu efektivitāti ir apkopoti **7.1. pielikuma 2. daļā**. Novērtējumā galvenā uzmanība bija pievērsta Sestajai pamatprogrammai, uz kuru attiecās 82 % no paraugā atlasītajiem starpposma un galīgajiem maksājumiem 2008. gadā. Palāta konstatēja, ka sistēmas bija daļēji efektīvas darījumu pareizības nodrošināšanā.

7.15.

- a) *Problēmas ar šo saņēmēju jau bija konstatētas, un ar Komisijas kontroles sistēmas starpniecību tās tika risinātas, pirms Palāta paziņoja par revīziju.*
- b) *Komisijā ieviestie kontroles pasākumi ir paredzēti, lai pēc iespējas novērstu šādas kļūdas. Šajā konkrētajā gadījumā Komisija ir veikusi korektīvus pasākumus, piedzenot šo summu nākamajos pārskata periodos.*
- c) *Maksājuma brīdī šo izmaksu iepriekšējs apstiprinājums nebija saņemts. Komisija bija atklājusi šo problēmu pirms galīgā maksājuma veikšanas un tādēļ lūdza līgumslēdzējam papildu pierādījumus. Ņemot vērā sniegto papildu informāciju, Komisija uzskatīja, ka pamatojums maksājuma veikšanai ir pietiekams.*
- d) *Tā bija formāla kļūda, kas atgadījās Komisijas pārrakstīšanās dēļ. Izmaksas būtībā bija attaisnojamas.*

7.16. Komisija atzinīgi vērtē Palātas pozitīvos apsvērumus par revīziju rezultātu pēcpārbaudi un savlaicīgiem maksājumiem. Ir ieguldīts ievērojams darbs abās jomās, un tā rezultāti bija jūtami jau 2008. gadā. Komisija turpinās pārraudzīt šos jautājumus.

7.17. Komisija īsteno kontroles stratēģiju, kas paredzēta, lai nodrošinātu maksājumu likumību un pareizību ilggadējā laikposmā. Sestās pamatprogrammas stratēģijas mērķis ir nodrošināt, lai līdz tās īstenošanas ceturktā (2010.) gada beigām atlikuma kļūdu koeficients būtu mazāks par noteikto 2 % būtiskuma sliekšni. Šo mērķi atkārtoti izvērtē katru gadu, ņemot vērā atklāto kļūdu raksturu, biežumu un summu, kā arī izmaksu un ieguvumu apsvērumus.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Sistēmas, kas attiecas uz darījumu pareizību***Izmaksu deklarāciju ex ante dokumentārās pārbaudes***

7.18. *Ex ante* dokumentārās pārbaudēs pirms pieprasīto līdzekļu atlīdzināšanas Komisija galvenokārt pārbauda izmaksu deklarāciju sagatavošanā izmantotās grāmatvedības metodes un aritmētisko aprēķinu pareizību. Dažos gadījumos Komisija var paplašināt pārbaudes, lai iekļautu atsevišķu izmaksu posteņu verifikāciju, balstoties uz papildu informāciju, piemēram, fakturrēķiniem vai darba algas lapām, kas pieprasītas no saņēmēja.

7.19. Palāta pārbaudīja vadlīnijas un procedūras, kā arī atskaišu un ziņojumu sagatavošanas un uzraudzības pasākumus, lai varētu veikt *ex ante* dokumentārās pārbaudes ĢD INFSO. Palāta revidēja, kā tika veiktas pārbaudes 30 darījumos ⁽³⁾.

7.20. Revīzijā neatklāja nekādas konkrētas nepilnības un guva apstiprinājumu tam, ka kontroles mehānismi darbojas, kā paredzēts. Palāta norāda uz to, ka, lai gan dokumentārās pārbaudes ļauj atklāt galvenās nepilnības izmaksu deklarācijās, daudzas kļūdas var konstatēt tikai tad, ja pārbaudes veic pie saņēmēja. Šis dokumentāro pārbažu ierobežojums jākompensē ar citiem pārraudzības un kontroles sistēmu elementiem (revīzijas apliecinājumiem un *ex post* revīzijām).

Izmaksu deklarāciju revīzijas apliecinājumi

7.21. Ja to paredz dotācijas nolīgums ⁽⁴⁾, līdzekļu atlīdzināšanas nolūkos iesniegtajām saņēmēju izmaksu deklarācijām jāpievieno revīzijas apliecinājums, kuru sagatavo neatkarīgs revidents. Revidents apliecina, ka ir guvis pamatotu pārliecību par to, ka saņēmēja deklarētās izmaksas atbilst attiecināmības kritērijiem.

7.22. Saņēmēju līmenī Palāta pārbaudīja 39 darījumus, kuriem bija sniegts revīzijas apliecinājums, ar kuru Palāta salīdzināja savas pārbaudes rezultātus. 17 darījumos jeb 43 % gadījumu Palāta konstatēja kļūdas izmaksu deklarācijās, par kurām revīzijas apliecinājumu sagatavojušais revidents bija sniedzis atzinumu bez piezīmes pirms šo deklarāciju iesniegšanas izdevumu atlīdzināšanai.

7.22. Komisijai tāpat kā Palātai ir bažas par Sestās pamatprogrammas revīzijas apliecinājumu pareizību, jo tie pilnībā nenodrošina sākotnēji cerēto papildu pārliecību par izmaksu deklarāciju likumību un pareizību. Tomēr ir skaidrs, ka šis instruments ir būtiski palīdzējis novērst un ātri labot kļūdas, un tā rezultātā kļūdu koeficients Sestajai pamatprogrammai salīdzinājumā ar Piekto pamatprogrammu ir samazinājies.

⁽³⁾ 14 gadījumi padziļinātas pārbaudes paraugā un 16 papildus atlasīti gadījumi.

⁽⁴⁾ Sestajā pamatprogrammā katra projekta partnera pienākums ir iesniegt vismaz vienu revīzijas apliecinājumu par visu projekta periodu. Šāds apliecinājums ir jāiesniedz vienmēr, ja partnera pieprasītais Kopienas ieguldījums pārsniedz EUR 750 000 konkrētajā atskaites periodā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

7.23. Lielākajā daļā šādu gadījumu revīzijas apliecinājumu sagatavojušais revidents nebija konstatējis, ka ir deklarētas pārmērīgi lielas attiecināmās izmaksas, jo īpaši saistībā ar personāla izdevumiem un netiešajām izmaksām, kuras ir galvenais kļūdu avots saņēmēju iesniegtajās izmaksu deklarācijās (sk. 7.14. punktu).

7.24. Šis konstatējums saskan ar iepriekšējā gada rezultātiem un 10. nodaļā minētajiem konstatējumiem. Tas apliecina arī to, ka Komisijas uzdevums ir arī turpmāk sniegt atbalstu un norādījumus saņēmējiem un revīzijas apliecinājumu gatavojošiem revidentiem, lai uzlabotu šā kontroles mehānisma ticamību ⁽⁵⁾.

Ex ante revīzijas apliecinājumi par saņēmēju izmantotajām izmaksu aprēķināšanas metodēm Septītajā pamatprogrammā

7.25. Komisija ir centusies vienkāršot procedūras un reformējusi revīzijas apliecinājumu sistēmu Septītajai pamatprogrammai. Galvenais jauninājums ir atbrīvojums no pienākuma sniegt apliecinājumus starpposma izmaksu deklarācijām un *ex ante* apliecinājumu sniegšana par saņēmēju piemērotajām izmaksu aprēķināšanas metodēm.

7.26. Šā pasākuma mērķis ir ne tikai samazināt administratīvo slogu saņēmējiem, bet arī sekmēt pareizu metožu izmantošanu izmaksu aprēķināšanā un tādējādi samazināt kļūdu līmeni izmaksu deklarācijās.

7.27. Tomēr Komisija vēl nav skaidri definējusi vajadzīgos kritērijus, kā izvērtēt to, vai saņēmēju piemērotās izmaksu aprēķināšanas metodes atbilst tiesību aktos noteiktajām prasībām. Līdz 2008. gada beigām šis jaunais *ex ante* apliecinājums ir apstiprināts tikai vienā gadījumā.

Komisijas īstenotā ex post revīzijas stratēģija

7.28. *Ex post* revīziju programma (proti, finanšu revīzijas pie saņēmējiem, kuras īsteno pēc izdevumu atlīdzināšanas) ir vēl viens svarīgs elements Komisijas kontroles sistēmā pētniecības izdevumiem. Šīs revīzijas veic Komisijas revidenti un ārējo revidentu sabiedrības Komisijas uzraudzībā. *Ex post* revīziju mērķis ir atklāt un izlabot kļūdas, kuras nav novērsuši vai konstatējuši iepriekšējie kontroles mehānismi.

7.23–7.24. Lai uzlabotu šo situāciju, Septītajai pamatprogrammai ir pielāgots revīzijas apliecinājums.

Septītās pamatprogrammas pamatā ir “saskaņotas procedūras”, kas paredz, ka apliecinājumu sniedzošais revidents piemēro iepriekšnoteiktas procedūras un sniedz ziņojumu, pamatojoties uz konstatētajiem faktiem. Norādījumi saņēmējiem un apliecinājumu sniedzošajiem revidentiem ir pieejami Cordis tīmekļa vietnē (<http://cordis.europa.eu/>), skatīt arī 7.33. punktu. Šādas pieejas rezultātā vajadzētu samazināties kļūdām, ko revidenti pieļāva attiecībā uz attiecināmības noteikumu interpretāciju Sestajai pamatprogrammai, un tas ir vēl viens solis ceļā uz šīs kontroles uzlabošanu.

7.25–7.26. Metožu apliecinājums gan personāla, gan netiešajām izmaksām ir ieviests, lai vienkāršotu procedūras tiem dažādo dotāciju saņēmējiem, kuru sistēmas varēja nodrošināt pamatotu pārliecību par piemērotās metodikas atbilstību dotācijas nolīguma noteikumiem. Šis apliecinājums nav obligāts.

7.27. Kritēriju noteikšana izmaksu aprēķināšanas metodēm ir grūts uzdevums. Komisija 2009. gada 23. jūnijā pieņemtajā lēmumā (C(2009) 4705) ir precizējusi kritērijus saņēmēju izmaksu aprēķināšanas metožu *ex ante* apliecināšanai, izmantojot vidējos personāla izdevumus.

Pēc sākumā lēnām veiktās apliecināšanas novērtēto metožu apliecinājumu skaits 2009. gadā pieauga.

⁽⁵⁾ Pārskata par 2007. finanšu gadu 7.31.–7.33. punkts un 7.43. punkta c) apakšpunkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

7.29. Saskaņā ar 2007. gadā ieviesto Sestās pamatprogrammas *ex post* revīzijas stratēģiju Komisijas pētniecības ģenerāldirektori (⁶) 2008. gadā turpināja palielināt *ex post* revīziju skaitu. Šīs stratēģijas mērķis ir palielināt pārliecību par Sestās pamatprogrammas izdevumu likumību un pareizību, biežāk veicot *ex post* revīzijas. Šīs pamatprogrammas izdevumi ir 42 % no kopējiem pētniecības pamatprogrammu izdevumiem 2008. gadā.

7.30. Palāta pārbaudīja Komisijas sekmes stratēģijas īstenošanā, pamatojoties uz tās galvenajiem mērķiem:

- a) palielināt revīziju apjomu;
- b) palielināt *ex post* revīzijas pasākumu saskaņotību un konsekventi visos pētniecības ģenerāldirektorātos;
- c) ieviest jaunu centralizētu datorizētu revīziju vadības informācijas sistēmu un rīku informācijas apmaiņai par revīzijām;
- d) uzlabot revīzijas apliecinājumu procesu un
- e) nodrošināt to, lai visiem pētniecības ģenerāldirektorātiem būtu vienota pieeja sadarbībā ar ārējo revidentu sabiedrībām, kuras ir nolīgtas, lai veiktu revīzijas Komisijas vārdā.

7.31. Atsaucoties uz iepriekš izteikto Palātas kritiku, 2008. gadā veikto izdevumu *ex post* revīziju apjoms ir palielinājies (**7.1. grafiks**). Pabeigto revīziju skaits palielinājās no 432 revīzijām 2007. gada beigās līdz 1 084 revīzijām 2008. gada beigās.

7.32. Pētniecības ģenerāldirektori konsekventi piemēro saskanīgu pieeju *ex post* revīzijās un ir centušies cieši koordinēt un uzraudzīt revīzijas stratēģijas īstenošanu. Tomēr, tā kā pētniecības ģenerāldirektori pasākumi ir izklaidēti un netiek izmantota integrēta vadības informācijas sistēma, koordinācija ir apgrūtināta jo īpaši attiecībā uz revīzijas rezultātu pēcpārbaudi.

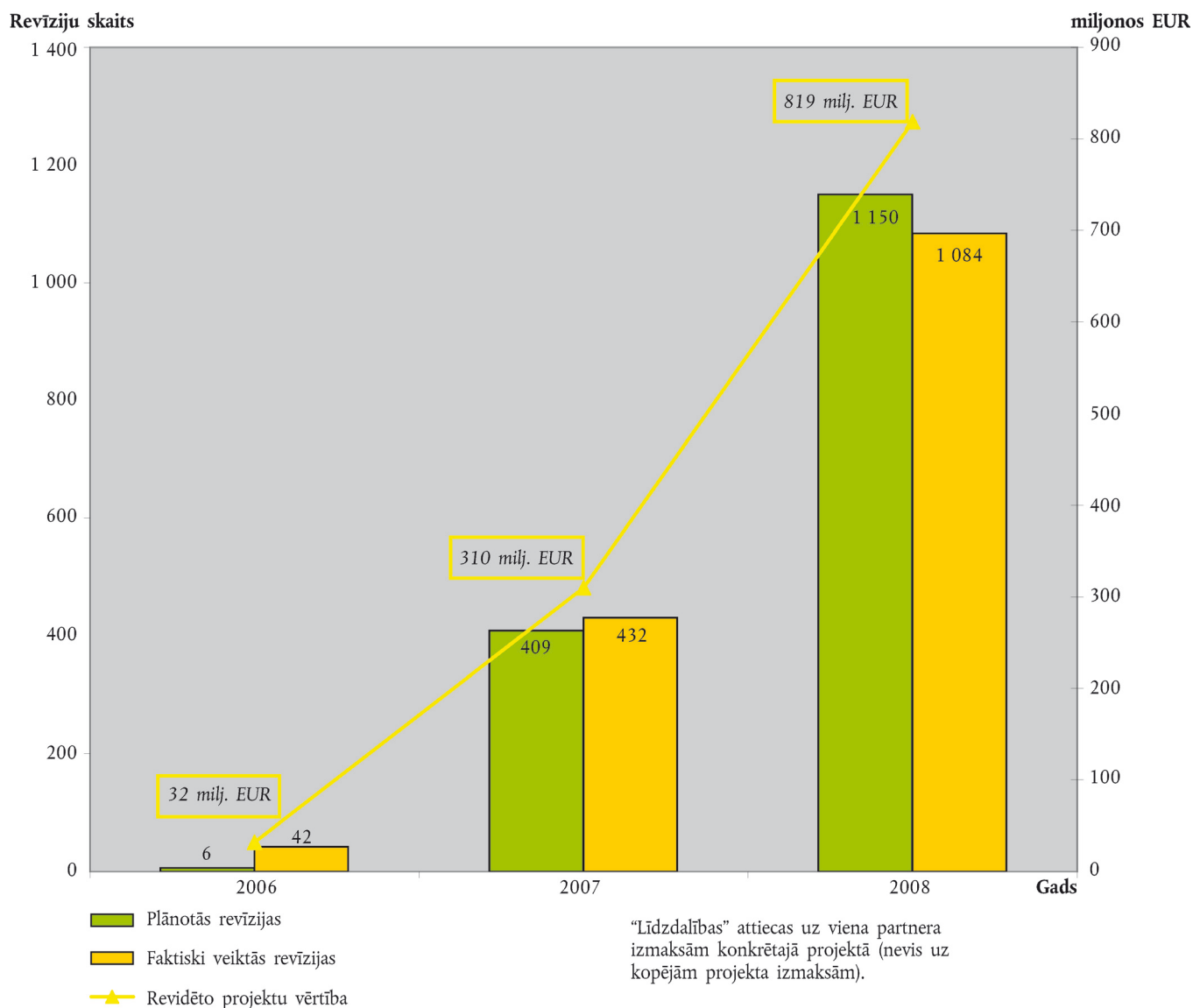
7.31. Komisija ņem vērā Palātas atzinīgo vērtējumu par izdevumu pastiprinātām revīzijām.

7.32. Komisija atzinīgi vērtē Palātas pozitīvos apsvērumus par pētniecības ģenerāldirektori apstiprināto konsekvento un saskaņoto pieeju kopējās revīzijas stratēģijas īstenošanai.

Tas, ka nav īpaša IT rīka, nebūt neaizkavē koordināciju. Augsts koordinācijas līmenis tiek nodrošināts ar pētniecības ģenerāldirektori izveidoto departamentu darba grupu starpniecību. Revīziju kopsavilkuma ziņojuma ikmēneša sanāksmes ir labs piemērs šai efektīvajai sadarbībai (skatīt arī 7.34. punktu).

Pētniecības izpildaģentūra un Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūra 2009. gadā tiks iesaistītas šajos koordinācijas pasākumos.

(⁶) ĢD RTD, ĢD INFSO, ĢD TREN un ĢD ENTR.

7.1. grafiks. Komisijas kopējās *ex post* revīzijas stratēģijas īstenošana

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.33. Komisijas *ex post* revīzijas stratēģijas mērķis ir uzlabot revīzijas apliecinājumu procesu, nodrošinot pastāvīgu atbalstu saņēmējiem un apliecinājumu sniedzošajiem revidentiem. Lai gan Komisija ir centusies uzlabot norādījumus un izplatīt labāko praksi, 2008. gadā joprojām nav novērstas Palātas iepriekš atklātās problēmas (sk. 7.22. punktu).

7.34. Revīziju kopsavilkuma ziņojuma ikmēneša sanāksmes un kvalitātes kontroles procedūru piemērošana revīzijas ziņojumos veicina vienotu pieeju darbā ar ārējo revidentu sabiedrībām.

KOMISIJAS ATBILDES

7.33. Sagaidāms, ka Palātas konstatēto problēmu loku samazinās arī Septītajai pamatprogrammai izstrādātās jaunās iniciatīvas (piemēram, *ex ante* metožu apliecinājums un vidējo personāla izdevumu apliecinājums), kas ir paredzētas, lai novērstu izmaksu deklarācijām piemēroto nepareizo praksi, un bija plašas saziņas kampaņas objekts (skatīt arī 7.23. punktu).

7.34. Palātas apsvērumi apstiprina, ka pētniecības ģenerāldirektori ir iedibinājuši efektīvu sadarbību ar ārējiem revidentiem (skatīt atbildi uz 7.32. punktu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Sistēmas, kas attiecas uz piedziņu un finanšu korekcijām

7.35. Palielinātais *ex post* revīziju apjoms nodrošina Komisijai plašākas iespējas veikt koriģējošus pasākumus un iegūt lielāku pārliecību par izdevumu likumību un pareizību.

7.36. Papildu korekcijas plāno veikt vai jau veic, pārbaudot lielos saņēmējus un pēc tam ekstrapolējot sistēmiskus revīzijas konstatējumus attiecībā uz revidēto saņēmēju nepārbaudītajiem līgumiem.

7.37. Līdz ar revīzijas darba ievērojamu palielināšanos nozīmīgi pieaug arī darba slodze saistībā ar revīzijas rezultātu ieviešanu (kļūdu ekstrapolācija, korekciju veikšana, līdzekļu piedziņa un sankciju piemērošana). Turklāt lielas pūles prasa pētniecības ģenerāldirektorātu veikto pasākumu koordinēšana.

7.38. ĢD INFSO 2007. gada jūlijā izveidoja *ex post* revīziju koordinatoru iekšējo tīklu revīzijas rezultātu ieviešanai. 2008. gada septembrī ĢD RTD izveidoja jaunu struktūrvienību līdzekļu piedziņai. Šī struktūrvienība ir sagatavojusi norādījumus šā ģenerāldirektorāta projektu vadītājiem par revīzijas rezultātu ieviešanu.

7.39. Tomēr 2008. gada beigās Komisija bija uzsākusi tikai nelielu skaitu piedziņu (sk. 7.2. *grafiku*), un vēl joprojām nebija piemērojusi nekādas sankcijas ⁽⁷⁾, lai gan paplašināta sankciju sistēma bija viens no galvenajiem koriģējošajiem pasākumiem, kuru ieviesa Sestās pamatprogrammas sākumā 2002. gadā ⁽⁸⁾.

7.39. Kā norāda Palāta, revīzijas pasākumu skaita nemitīgais pieaugums būtiski ietekmē ģenerāldirektorātu darba apjomu. Tam nepieciešama pastiprināta koordinācija un vispārējās iekšējās kontroles sistēmas izveide, lai nodrošinātu revīzijas ieteikumu pēcpārbaudi, izdodot iekasēšanas rīkojumus vai kompensējot summas nākamajos maksājumos, kā arī izmantojot līgumsodus (skatīt 7. zemsvītras piezīmi).

Līdz 2008. gada beigām pārvaldības procesi, kas nepieciešami daudzgadu kontroles stratēģijas īstenošanai, lielākoties bija jau ieviesti.

⁽⁷⁾ Papildus piedzītajiem līdzekļiem Komisija ir tiesīga pieprasīt kompensāciju (līgumsoda samaksu) no saņēmēja, kurš ir norādījis nepamatoti lielas attiecināmās izmaksas un pēc tam nepamatoti saņēmis līdzekļus no ES. Ja saņēmējs konsekventi ir pārkāpis savas līgumiskās saistības, viņam var piemērot arī sankcijas.

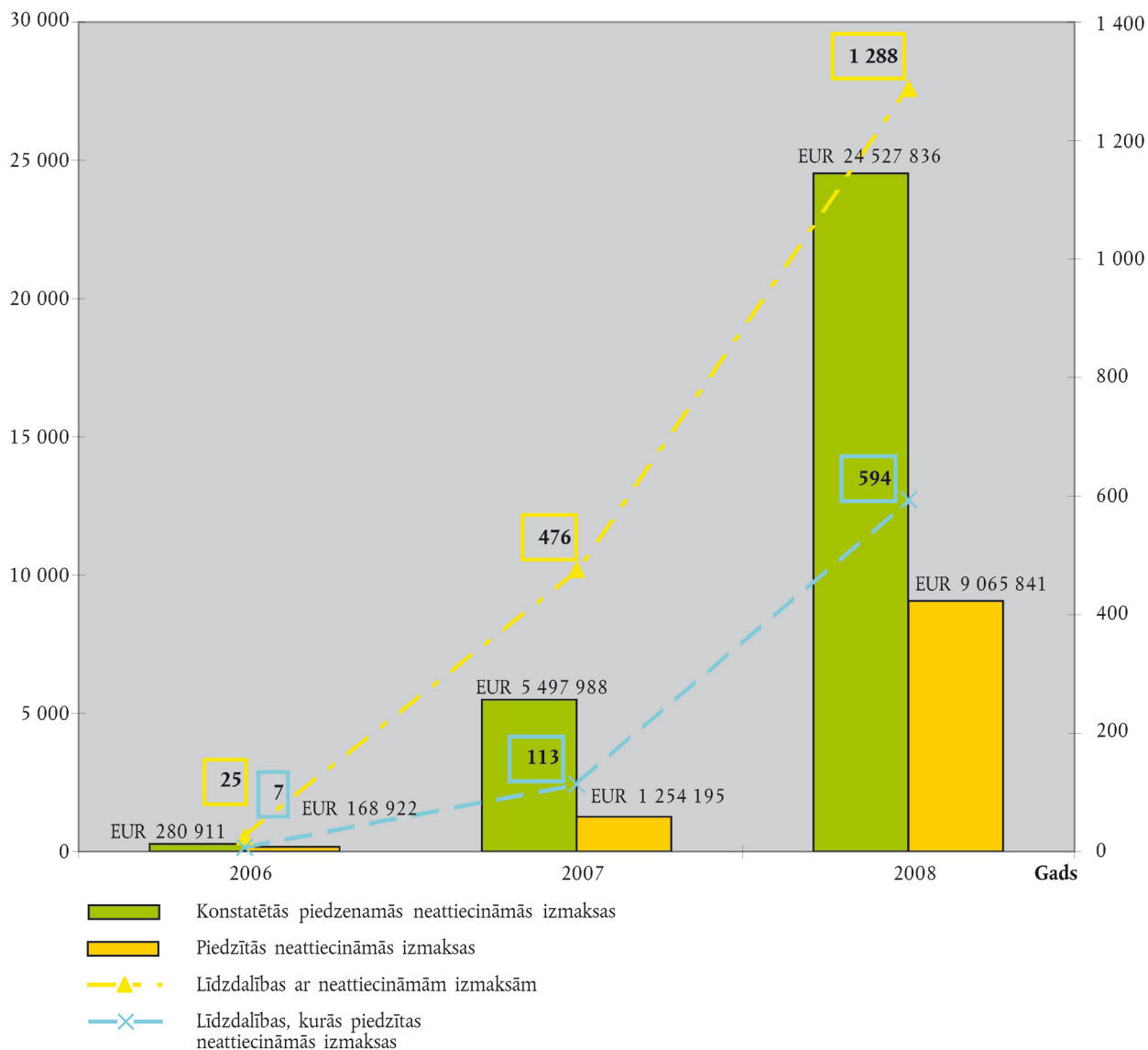
⁽⁸⁾ Palātas Pārskata par 2007. finanšu gadu 7.23. punkts.

7.2. grafiks. Finanšu korekciju veikšana pēc revīzijām

Neattiecināmo izmaksu vērtība

(tūkstošos EUR)

Līdzdalību skaits

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Secinājumi

7.40. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka politikas grupas "Pētniecība, enerģētika un transports" 2008. gada 31. decembrī slēgtā gada maksājumos ir būtiskas kļūdas. Iespējamākais kļūdu īpatsvars šajā politikas grupā ir no 2 % līdz 5 %.

7.40. Komisijas darbs būs vērsts uz to, lai sasniegtu tādu atlikuma kļūdu līmeni, kas būtu pietiekams, lai šajā politikas grupā saņemtu ticamības deklarāciju bez piezīmēm.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

7.41. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka politikas grupas "Pētniecība, enerģētika un transports" pārraudzības un kontroles sistēmas daļēji efektīvi nodrošina maksājumu pareizību.

Ieteikumi

7.42. Pēdējos gados Komisija ir pilnveidojusi pētniecības projektu kontroles sistēmas un vienkāršojusi finansēšanas noteikumus. Šie pasākumi ir palīdzējuši samazināt kļūdu līmeni šajā politikas grupā. Lai nodrošinātu šo pozitīvo tendenci arī turpmāk, Palāta iesaka Komisijai:

- a) stingri piemērot kontroles mehānismus un jo īpaši uzlabot revīzijas apliecinājumu ticamību un efektīvi īstenot *ex post* revīziju stratēģiju, vajadzības gadījumā piemērojot soda sankcijas un savlaicīgi veicot līdzekļu piedziņu vai korekcijas, ja ir nepamatoti atlidzinātas deklarētās izmaksas;
- b) saskaņā ar jaunāko Komisijas dokumentu par finanšu noteikumu racionalizēšanu ⁽⁹⁾ vēl vairāk vienkāršot finansēšanas noteikumus nākamajai (astotajai) pētniecības pamatprogrammai un vienlaicīgi nodrošināt izmaksu ziņā efektīvu kontroles sistēmu, kura sniegtu pamatotu pārliecību par izdevumu pareizību.

7.42. Komisija piekrīt Palātas ieteikumiem.

- a) Komisija pilnībā apzinās efektīvas kontroles sistēmas lielo nozīmi un neatslābstoši strādā pie tās uzlabošanas. Ir ieguldīts liels darbs, lai uzlabotu pētniecības politikas pārvaldību, ievērojot spēkā esošo tiesisko un finanšu regulējumu. Komisija turpinās stingri piemērot kontroles pasākumus.
- b) Komisija piekrīt, ka būtu vēlams turpmāka finanšu noteikumu vienkāršošana. Astotajai pamatprogrammai un būtu jā saglabā efektīva kontroles sistēma. Komisija turpinās vienkāršot un uzlabot budžeta izpildi, lai papildinātu ekonomikas atveseļošanas plānu atbilstoši Komisijas paziņojumam par "finanšu noteikumu racionalizāciju un budžeta izpildes paātrināšanu, lai veicinātu ekonomikas atveseļošanu". Komisija turpinās darbu pie izmaksu ziņā efektīvas kontroles sistēmas un izteiks priekšlikumus par pieļaujamo kļūdas risku pētniecības un citās jomās 2010. gadā.

⁽⁹⁾ D. Grybauskaitē ziņojums Komisijai (saskaņots ar Komisijas priekšsēdētāju) (SEC(2009) 477, galīgā redakcija, 8.4.2009.).

7.1. PIELIKUMS

1. DAĻA. DARĪJUMU PARAugA PĀRBAUDES GALVENIE DATI

1.1. Parauga lielums

Gads	Pārbaudīto darījumu skaits
2008	150
2007	180

1.2. Parauga uzbūve

Pārbaudīto darījumu veids (procentos)	2008								2007	
	5. PP	6. PP	7. PP	TEN	Kodoliekārtu ekspluatācijas pārtraukšana ⁽⁴⁾	Citi	Kopā			
Avansi 1 ⁽¹⁾	—	—	42 %	3 %	1 %	3 %	49 %	74	33 %	59
Starpposma un galīgie maksājumi ⁽²⁾	1 %	33 %	1 %	3 %	3 %	3 %	44 %	65	61 %	109
Citi ar projektiem nesaistīti maksājumi ⁽³⁾	—	—	—	1 %	—	6 %	7 %	11	6 %	12
Kopā	1 %	33 %	43 %	7 %	4 %	12 %	100 %		100 %	

⁽¹⁾ 74 avansi: 63 Septītajai pamatprogrammai (PP), 5 TEN, 2 kodoliekārtu ekspluatācijas pārtraukšanai (maksāti tieši saņēmējam), 2 Saprātīgās enerģētikas izpildāģentūrai, 1 Izglītības un kultūras izpildāģentūrai, 1 Eiropas Kosmosa aģentūrai ("Galileo").

⁽²⁾ 65 starpposma un galīgie maksājumi: 1 Septītajai pamatprogrammai, 50 Sestajai pamatprogrammai, 2 Piektajai PP, 4 TEN, 4 Kodoliekārtu ekspluatācijas pārtraukšanai (veikti Starptautiskajiem Atbalsta fondiem), 2 Izglītības un kultūras izpildāģentūrai, 1 Ogļu un tērauda pētniecības fondam, 1 faktūrrēķins par pakalpojumu līgumu IST programmai.

⁽³⁾ 11 ar projektiem nesaistīti maksājumi, piemēram, faktūrrēķini par pakalpojumiem un piegādēm, maksājums par aizdevumu garantijas instrumentu TEN-T projektiem, subsīdija Septītās PP riska dalīšanas finansēšanas mehānismam, darbības subsīdijas pētniecības aģentūrām un ITER kopuzņēmumam.

⁽⁴⁾ Šo programmu kopīgi pārvalda Komisija (GD TREN) un Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka (ERAB).

1.3. Kļūdu biežums un to aplēstā ietekme

Kļūdas	2008							2007
	5. PP	6. PP	7. PP	TEN	Kodoliekārtu ekspluatācijas pārtraukšana	Citi	Kopā	
To pārbaudīto darījumu procents, kuros bija kļūdas	100 % {2}	44 % {22}	—	30 % {3}	67 % {4}	12 % {2}	22 % {33}	48 % {86}
Skaitļos izsakāmu kļūdu procents	50 % {1}	91 % {20}	—	20 % {1}	0 % {0}	67 % {2}	68 % {24}	44 % {61}
Skaitļos izsakāmo kļūdu ietekme Iespējamākais kļūdu īpatsvara diapazons ⁽¹⁾	No 2 % līdz 5 %							No 2 % līdz 5 %

⁽¹⁾ Palāta izšķir šādus iespējamākā kļūdu īpatsvara diapazonus: mazāk nekā 2 %, no 2 % līdz 5 %, vairāk nekā 5 %.

Figūriekavās norādīts darījumu absolūtais skaits.

2. DAĻA. PĀRRAUDZĪBAS UN KONTROLES SISTĒMU VISPĀRĒJS NOVĒRTĒJUMS

2.1. Atlasīto pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums

Attiecīgā sistēma	Galvenie iekšējās kontroles mehānismi (Komisija)			Galvenie iekšējās kontroles mehānismi valsts iestādēs	Kopvērtējums
	Dokumentārās pārbaudes pirms maksājuma veikšanas	Revīzijas apliecinājumi	Ex post finanšu revīzijas		
Sestā pamatprogramma (6. PP)				—	

Kopvērtējums	2008	2007

Apzīmējumi:

	efektīvi
	daļēji efektīvi
	neefektīvi
—	neattiecas vai nav vērtēts

TICAMĪBAS DEKLARĀCIJAS GALVENO APSVĒRUMU PĒCPĀRBAUDE

Palātas apsvērumi	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Komisijas atbilde
1. Ticamības deklarācija par 2006. finanšu gadu: būtisks skaits kļūdu maksājumos			
2006. gadā Palāta konstatēja kļūdas 26 no 150 revidētajiem darījumiem. Visbiežāk sastopamie kļūdu veidi bija šādi: nepietiekami apliecinātie dokumenti, lai pamatotu atlīdzināšanai pieprasītās izmaksas, jo īpaši personāla izmaksas, kas parasti ir vislielākā izmaksu kategorija; budžetā sākotnēji paredzēto, nevis faktisko izmaksu izmantošana; netiešo izmaksu nepamatots ieskaitījums projektu izdevumos; pieprasījumi atlīdzināt izmaksas, kas radušās ārpus attiecināmības perioda; tādu izmaksu atlīdzināšanas pieprasīšana, kas neatbilst attiecināmības kritērijiem. (Pārskata par 2006. finanšu gadu 7.10.–7.11. punkts).	Četros gadījumos par turpmāko pasākumu veikšanu atbild ģenerāldirektorāti, kuri tagad darbojas citās politikas grupās. Sešos gadījumos Komisija secināja, ka koriģējoši pasākumi nav jāveic. 13 gadījumos Komisija veica finanšu korekcijas, vai nu izsniedzot piedziņas rīkojumu, vai attiecīgi koriģējot maksājumus saņēmējiem turpmākajos periodos. Trīs gadījumos Komisija bija uzsākusi koriģējošu darbību, kas vēl ir jāpabeidz.	Komisija ir pārbaudījusi kļūdas un veikusi koriģējošos pasākumus, taču trīs gadījumos finanšu korekcijas vēl nav pabeigtas. Racionālas finanšu pārvaldības nolūkā Komisijai atmaksājāmie līdzekļi ir piedzējami pēc iespējas drīzāk.	<i>Komisija ir veikusi pasākumus, lai koriģētu šos trīs nenokārtotos gadījumus. Divos no tiem ir sācies maksājuma un piedziņas process. Trešajā gadījumā ir uzsākta revīzija, un tiek gaidīts galīgais ziņojums.</i>
2. Komisijas novēlotie maksājumi			
Ļoti daudzos gadījumos Komisija ir nepamatoti vēlu veikusi maksājumus saņēmējiem. 2005. gadā 11 no 69 Palātas revidētajiem maksājumiem bija veikti novēloti (t. i., 16 %). Attiecībā uz 2006. gadu Palāta konstatēja kavēšanos 21 no 113 gadījumiem (t. i., 18,6 %), bet attiecībā uz 2007. gadu – 30 no 180 revidētajiem gadījumiem (t. i., 17 %). 2008. gadā Palāta atklāja mazāku skaitu novēlotu maksājumu – 12 gadījumos no 150 revidētajiem maksājumiem (t. i., 8 %). (Pārskata par 2005. finanšu gadu 7.10. punkts; Pārskata par 2006. finanšu gadu 7.29. punkts un 7.1. pielikums; Pārskata par 2007. finanšu gadu 7.2. pielikums).	Komisija ir uzlabojusi kavēto maksājumu uzraudzību, ieviesusi vienkāršotas procedūras, pielāgojusi savus IT rīkus un paplašinājusi mācību programmu darbiniekiem, kas iesaistīti maksājumu veikšanā.	2008. gadā Komisija ir ievērojami uzlabojusi darbības savlaicīgu maksājumu veikšanā.	<i>Uzlabojumi, uz kuriem ir norādījusi Palāta, ir Komisijas mērķtiecīga darba rezultāts. Komisija turpinās cieši uzraudzīt šo jautājumu.</i>

8. NODAĻA

Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	8.1.–8.13.
Ārējā atbalsta, attīstības un paplašināšanās politikas apraksts	8.2.–8.11.
Revīzijas tvērums	8.12.–8.13.
Darījumu pareizība	8.14.–8.17.
Sistēmu efektivitāte	8.18.–8.32.
Ar darījumu pareizību saistītās sistēmas	8.18.–8.32.
<i>EuropeAid</i> sadarbības birojs	8.20.–8.24.
ĢD RELEX	8.25.–8.26.
ĢD ELARG	8.27.–8.28.
ĢD ECHO	8.29.–8.30.
Kopējā RELEX informācijas sistēma (CRIS)	8.31.–8.32.
Secinājumi un ieteikumi	8.33.–8.37.
Secinājumi	8.33.–8.34.
Ieteikumi	8.35.–8.37.
Ticamības deklarācijā neiekļauto iepriekšējo apsvērumu pēcpārbaude	8.38.–8.46.
Īpašā ziņojuma Nr. 5/2006 par MEDA programmu pēcpārbaude	8.38.–8.46.
Ievads	8.38.–8.39.
Ieteikumu pēcpārbaude	8.40.–8.45.
Secinājumi un ieteikumi	8.46.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

IEVADS

8.1. Šajā nodaļā ir izklāstīts Palātas īpašais izvērtējums par politikas grupu "Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās", kurā ietilpst šādas politikas jomas: "19. Ārējās attiecības", "21. Attīstība un attiecības ar Āfrikas, Karību jūras baseina un Klusā okeāna reģiona (ĀKK) valstīm" ⁽¹⁾, "22. Paplašināšanās" un "23. Humānā palīdzība". **8.1. tabulā** ir uzskaitītas šīs politikas grupas darbības un norādīti gada izdevumi un pārvaldības veids.

8.1. tabula. Maksājumu sadalījums politikas jomās

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	2008. g. maksājumi (milj. EUR)	Budžeta pārvaldības veids
19	Ārējās attiecības	Administratīvie izdevumi	336	Centralizēta tiešā
		Daudzpusējas attiecības, sadarbība ar trešām valstīm migrācijas un patvēruma jomā un vispārēji ārējo attiecību jautājumi	54	Centralizēta tiešā
		Kopējā ārpolitika un drošības politika	192	Centralizēta netiešā ⁽¹⁾ /kopējā
		Eiropas Demokrātijas un cilvēktiesību instruments (EIDHR)	109	Centralizēta tiešā
		Attiecības un sadarbība ar industrializētām trešām valstīm	16	Centralizēta tiešā
		Reakcija krīzes situācijās un globālie draudi drošībai	199	Centralizēta tiešā
		Eiropas kaimiņattiecību politika un attiecības ar Krieviju	1 475	Centralizēta tiešā/ decentralizēta
		Attiecības ar Latīņameriku	310	Centralizēta tiešā/ decentralizēta
		Attiecības ar Āziju, Vidusāziju un Tuvo Austrumu valstīm	667	Centralizēta tiešā/ decentralizēta/ kopējā
		Darbības stratēģija un koordinācija	22	Centralizēta tiešā
		3 380		
21	Attīstība un attiecības ar ĀKK valstīm	Administratīvie izdevumi	248	Centralizēta tiešā
		Pārtikas drošība	258	Centralizēta tiešā
		Attīstības nevalstiskie dalībnieki	172	Centralizēta tiešā
		Vide un noturīga dabas resursu, tostarp enerģijas, pārvaldība	76	Centralizēta tiešā
		Humānā un sociālā attīstība	127	Centralizēta tiešā/ kopējā
		Ģeogrāfiska sadarbība ar Āfrikas, Karību jūras un Klusā okeāna reģiona (ĀKK) valstīm	223	Centralizēta tiešā/ decentralizēta/ kopējā
		Attīstības sadarbība un <i>ad hoc</i> programmas	24	Centralizēta tiešā
		Darbības stratēģija un koordinācija	13	Centralizēta tiešā
			1 141	

⁽¹⁾ Par atbalstu, ko sniedz ar Eiropas Attīstības fondu starpniecību, sagatavo atsevišķus pārskatus, jo to nefinansē no vispārējā budžeta.

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	2008. g. maksājumi (milj. EUR)	Budžeta pārvaldības veids
22	Paplašināšanās	Administratīvie izdevumi	71	Centralizēta tiešā
		Paplašināšanās process un stratēģija	1 388	Centralizēta tiešā/netiešā/decentralizēta
		Pēcpievienšanās finansiālais atbalsts	66	Centralizēta tiešā/decentralizēta
		Informācijas un komunikāciju stratēģija	9	Centralizēta tiešā
			1 534	
23	Humānā palīdzība	Administratīvie izdevumi	21	Centralizēta tiešā
		Humānā palīdzība	862	Centralizēta tiešā/kopējā
			883	

Administratīvie izdevumi kopā ⁽²⁾		676
Pamatdarbības izdevumi kopā		6 262
Gada maksājumi kopā		6 938
Gada saistības kopā		7 415

⁽¹⁾ Saskaņā ar Finanšu regulas 53. pantu Komisija izpilda budžetu centralizēti, ja izpildes uzdevumus tieši izpilda tās struktūrvienības, bet netiešo centralizēto pārvaldības veidu izmanto tad, ja Komisija deleģē izpildes uzdevumus saskaņā ar Finanšu regulas 54.-57. pantu.

⁽²⁾ Administratīvo izdevumu revīzija aprakstīta 11. nodaļā.

Avots: Eiropas Kopienų 2008. finanšu gada pārskati, II sējums, B pielikums

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Ārējā atbalsta, attīstības un paplašināšanās politikas apraksts

8.2. Ārējo attiecību un attīstības izdevumus izpilda *EuropeAid* sadarbības birojs (*EuropeAid*), kā arī Ārējo attiecību ģenerāldirektorāts (ĢD RELEX). Paplašināšanās izdevumus izpilda Paplašināšanās ģenerāldirektorāts (ĢD ELARG), bet humāno palīdzību, ieskaitot pārtikas palīdzību, īsteno Humānās palīdzības ģenerāldirektorāts (ĢD ECHO).

8.3. *EuropeAid* izdevumu izpildē ietilpst

- a) finansiāla un tehniska palīdzība Āzijas un Latīņamerikas valstīm un ekonomiskā sadarbība ar tām;
- b) Eiropas kaimiņattiecību politika, tostarp stratēģiskās partnerattiecības ar Krieviju;
- c) tematiskas programmas, kas cita starpā attiecas uz pārtikas nekaitīgumu, nevalstisko sektoru un vietējām iestādēm, vides aizsardzību, veselību un izglītību, kā arī demokrātiju un cilvēktiesībām.

8.4. Izdevumu lielāko daļu tieši centralizēti pārvalda Komisijas centrālie dienesti vai Komisijas pārstāvniecības trešās valstīs. Atbalstam, kuru sniedz ar starptautisku organizāciju starpniecību, izmanto kopējo pārvaldību.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

8.5. Liela daļa maksājumu ir budžeta atbalsta maksājumi un avansa maksājumi/priekšfinansējums tām organizācijām, kas īsteno attīstības projektus, tostarp valsts iestādēm, NVO un starptautiskām organizācijām.

8.6. Atbalstītos attīstības projektus īsteno vairāk nekā 150 valstīs, un īstenotajā organizācijas ir ļoti atšķirīgas gan lieluma, gan kompetences ziņā. Katrs projekts ietver ļoti daudz atsevišķu maksājumu, uz kuriem attiecas sarežģīti noteikumi, īpaši saistībā ar iepirkumiem un piegādes izcelsmi.

8.7. ĢD RELEX izdevumu pārvaldības veidi ir šādi:

- a) netieša centralizēta vai kopēja pārvaldība ar starptautiskām organizācijām kopējās ārpolitikas un drošības politikas jomā un
- b) tieša centralizēta pārvaldība attiecībās un sadarbībā ar industrializētām trešām valstīm (industrializēto valstu instruments) un saistībā ar reakciju krīzes situācijās un globāliem draudiem drošībai (stabilitātes instruments). Projektus īsteno centrālie dienesti vai pārstāvniecības.

8.8. Paplašināšanās ģenerāldirektorāta pārziņā ir izdevumi paplašināšanās stratēģijai un procesam galvenokārt saskaņā ar pirmspievienošanās atbalsta instrumentu, *Phare programmu* — tostarp pēcpievienošanās atbalstu —, *CARDS* ⁽²⁾, kā pirmspievienošanās finansiālo palīdzību Turcijai.

8.9. Maksājumus parasti veic vai nu centralizēti, vai arī decentralizēti. Ja maksājumi ir decentralizēti, Komisijas pārstāvniecība veic *ex ante* pārbaudi attiecībā uz lēmumiem par līgumu piešķiršanu, bet reizēm īpašos apstākļos *ex ante* pārbaudi var neveikt.

8.10. Potenciālajām kandidātvalstīm (Albānija, Bosnija un Hercegovina, Melnkalne, Serbija un Kosova ⁽³⁾) un Bijušajai Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikai paredzētās ES finansiālās palīdzības attiecīgos izdevumus galvenokārt tieši pārvalda pārstāvniecības; kopš 2008. gada oktobra šajā palīdzībā daļēji ietilpst palīdzība, kuru iepriekš īstenoja Eiropas Rekonstrukcijas aģentūra.

8.11. ĢD ECHO pārziņā esošos izdevumus pārvalda centrālie dienesti. Apmēram pusi no apropriācijām, par kurām ir uzņemtas saistības, saņem NVO (tiešā centralizētā pārvaldība), otru pusi — ANO vai citas starptautiskās organizācijas (kopējā pārvaldība).

⁽²⁾ *Phare* bija galvenais Centrāleiropas un Austrumeiropas valstu pirmspievienošanās stratēģijas finanšu instruments. *CARDS* programma ir Kopienas palīdzība rekonstrukcijai, attīstībai un stabilitātei Balkānos.

⁽³⁾ Saskaņā ar ANO Drošības padomes Rezolūciju Nr. 1244/99.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Revīzijas tvērums

8.12. Revīzijai bija trīs galvenās sastāvdaļas:

- a) 2008. gadā veikto maksājumu padziļinātās pārbaudes; reprezentatīvā statistiskā paraugā bija iekļauti 180 darījumi (sk. **8.1. pielikuma 1.1. un 1.2. tabulu**). Paraugam bija atlasīti maksājumi īstenotājorganizācijām, budžeta atbalsta maksājumi un maksājumi trasta fondiem, kā arī citi maksājumi, ko tieši veica Komisija, pamatojoties, piemēram, uz būvdarbu, pakalpojumu sniegšanas vai piegādes līgumiem;
- b) Komisijas centrālo dienestu un pārstāvniecību pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums, tostarp:
 - i) līgumu un maksājumu *ex ante* pārbaudes,
 - ii) pārvaldības un pārraudzības pasākumi,
 - iii) ārējā revīzija,
 - iv) iekšējā revīzija;
- c) Ticamības deklarācijas iepriekšējo apsvērumu pēcpārbaude (sk. **8.2. pielikumu**).

8.13. Jāatzīmē, ka, lai gan Komisija ir veikusi pasākumus, kas atvieglo Palātas revīzijas darbu, revidentiem ir grūtības no ANO saņemt revīzijas ziņojumus par projektu izdevumiem un vajadzīgos apliecinājošos dokumentus saistībā ar ANO aģentūrām veiktajiem maksājumiem.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

8.14. Politikas grupas "Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās" padziļinātajās pārbaudēs atklājās būtisks kļūdu līmenis. Šo pārbažu rezultāti ir sniegti un sīkāk analizēti **8.1. pielikumā**.

8.15. Pārbaudītajos darījumos ietilpst Komisijas dienestu maksājumi, kas veikti tieši darbuzņēmējiem un padomdevējiem vai īstenotājorganizācijām. Abu veidu maksājumiem tika konstatēts būtisks kļūdu līmenis.

8.16. Saistībā ar maksājumiem, kurus Komisijas dienesti veica tieši darbuzņēmējiem un padomdevējiem, nozīmīgākās konstatētās kļūdas bija šādas:

- a) skaitļos izsakāmas izdevumu attiecināmības kļūdas (piem., PVN un citi nodokļi, nav izpildīti svarīgi nosacījumi);

8.13. Komisija pilnīgi atbalsta Palātas prasības par informācijas saņemšanu no ANO aģentūrām saskaņā ar Finanšu un administratīvo pamat nolikumu (FAFA), kas tika noslēgts starp Eiropas Kopienību un Apvienoto Nāciju Organizāciju 2003. gada 29. aprīlī.

8.16.

- a) Attiecībā uz vienu no Palātas sniegtajiem piemēriem Komisija uzskata, ka to nevar kvalificēt kā skaitļos izsakāmu kļūdu, pamatojoties tikai uz to, ka nav ievērotas līguma formālās prasības.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

- b) skaitļos izsakāmas precizitātes kļūdas (piem., kļūdas aprēķinos, tostarp par budžeta atbalsta maksājumiem);
- c) skaitļos neizsakāmas noteikumu piemērošanas kļūdas (piem., nav ievēroti termiņi, nav svarīgu apliecinājošu dokumentu, pārkāpumi iepirkuma procedūrās).

- c) Attiecībā uz maksājuma laika ierobežojumu ievērošanu Komisija dažkārt nav informējusi darbuuzņēmējus par maksājumu pārtraukšanu. Tas noticis labas finanšu pārvaldības interesēs, kad bijušas aizdomas par finanšu pārkāpumu, kamēr veikta lietas izpēte.

8.17. Īstenotājorganizāciju pieļautās kļūdas galvenokārt bija

8.17.

- a) skaitļos izsakāmas attiecināmības kļūdas (neattiecināmu izdevumu iekļaušana projektu izmaksu deklarācijās, kā arī pārkāpumi konkursu un līgumu piešķiršanas procedūru piemērošanā);

- a) Komisija nepiekrīt Palātas sniegtajai klasifikācijai kā viena gadījuma skaitļos izsakāmai attiecināmības kļūdai saistībā ar pārkāpumu, ko pieļāvis apakšlīgumslēdzējs, kuram Komisija, pilnībā apzinoties un rūpīgi novērtējot situāciju, nolēma turpināt veikt maksājumus samazinātā apmērā saskaņā ar Finanšu regulas 81., 113. un 119. panta noteikumiem. Tas ietekmē 8.1. pielikumu gan kļūdas ietekmēto darījumu līmeņa izteiksmē, gan norādītā vispārējā kļūdu īpatsvara izteiksmē.

Komisijas kontroles sistēmā paredzētās obligātās finanšu revīzijas pirms galīgajiem maksājumiem ļauj Komisijai atklāt un izlabot vēlākā pārskata gadā Revīzijas palātas konstatētās kļūdas avansa/priekšfinansējuma maksājumos.

- b) viena skaitļos izsakāma precizitātes kļūda (nepareizs valūtas maiņas kurss).

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE

Ar darījumu pareizību saistītās sistēmas

8.18. Palātas pārbaudītās sistēmas, kas saistītas ar darījumu pareizību, ietver maksājumu un līgumu *ex ante* pārbaudes (pamatojoties uz padziļināto pārbaudžu rezultātiem), pārvaldības un pārraudzības pasākumus, ārējās revīzijas un *ex post* pārbaudžu sistēmu un iekšējās revīzijas funkciju. Pārraudzības un kontroles sistēmu vispārējais novērtējums visiem ģenerāldirektorātiem ir "daļēji efektīvi" (sk. **8.1. pielikuma 2. daļu**).

8.18. Komisija uzskata, ka kontroles vide "Ārējā atbalsta, attīstības un paplašināšanās" politikas grupai ir būtiski uzlabojusies salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem (un ir īstenoti Palātas pagājušajos gados sniegtie ieteikumi). Piemēram, EuropeAid *ex ante* pārbaudes ir ievērojami pastiprinātas šajā periodā, īpaši (*ex ante* un *ex post*) auditēšanai, kur kopš 2007. gada ir ieviests jauns standarta darba uzdevums, IT sistēmas un metodoloģijas. Komisijas veiktās *ex post* pārbaudes (EuropeAid un Humanitārās palīdzības ģenerāldirektorātā (ĢD ECHO)) apstiprina ļoti zemu paliekošās kļūdas līmeni galīgā maksājuma/projekta slēgšanas brīdī.

8.19. Pamatojoties uz veiktā revīzijas darba rezultātiem, Palāta analizēja arī kopējās RELEX informācijas sistēmas (CRIS) efektivitāti. Šī sistēma ir svarīgs instruments, kas ir EuropeAid, ĢD RELEX un ĢD ELARG rīcībā to atbildībā esošo izdevumu pārvaldībai gan centrālajos dienestos, gan pārstāvniecībās.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

EuropeAid sadarbības birojs

8.20. *EuropeAid* pārvalda gan no ES budžeta, gan Eiropas Attīstības fondiem finansētus izdevumus. Ieviesto kontroles sistēmu efektivitāte ir sīkāk novērtēta atsevišķā pārskatā par darbībām, ko finansē no septītā, astotā, devītā un desmitā Eiropas Attīstības fonda (EAF), kuru publicē kopā ar šo gada pārskatu.

8.21. Palāta ievēroja, ka *EuropeAid* turpina uzlabot pārraudzības un kontroles sistēmas.

8.22. Tomēr *ex ante* pārbaudēs revidenti konstatēja šādas nepilnības:

a) neefektīvas un nepietiekamas profilaktiskās pārbaudes Komisijas dienestos (revidenti konstatēja gadījumus, kad bija veikti maksājumi, kaut gan trūka svarīgu apliecinājošu dokumentu, un kad bija pārkāpta konkursu un līgumu piešķiršanas procedūra Komisijas dienestos);

b) nebija pietiekami uzraudzītas organizācijas, kuras ir atbildīgas par ES finansēto projektu īstenošanu, šīm organizācijām nebija arī sniegts atbalsts (piemēram, ne vienmēr ir skaidrs, kādi grāmatvedības noteikumi prasīto finanšu pārskatu sagatavošanā ir jāievēro organizācijām, kuras īsteno ES finansētos projektus);

c) attiecībā uz budžeta atbalsta maksājumiem ir nepilnības procesos, kuru mērķis ir pārliecināties, ka ir izpildīti maksājuma nosacījumi.

8.23. Attiecībā uz ārējās revīzijas izmantošanu (ārējā revīzija ir viena no svarīgākajām *EuropeAid* iekšējās kontroles sistēmas sastāvdaļām) Palāta konstatēja procesu uzlabojumus. Taču Palāta secina, ka šis kontroles mehānisms kopumā joprojām ir tikai daļēji efektīvs. Arī riska pārvaldības procesu Palāta novērtēja kā daļēji efektīvu.

8.22.

b) Atbalsts organizācijām, kuras ir atbildīgas par ES finansēto projektu īstenošanu, ir nozīmīgs. Tas ietver drukāto pamatnostādņu nodrošināšanu, labi uzturētu finanšu un līgumu *EuropeAid* tīmekļa vietni, mācības uz vietas un finanšu un līgumu personāla konsultācijas uz vietas delegācijās. Piemēram, Eiropas kaimiņattiecību un partnerības instrumentam 2008. gadā tika piedāvātas 29 dienu mācības uz vietas par finansēm un līgumiem, 76 % (151) no (200) vietām pieprasot tehnisko ministriju un projektu personālam.

Finanšu pārvaldības atbalsta, uzraudzības un mācību vajadzības vienmēr iespējams paplašināt un uzlabot. Patlaban norisinās un 2010. gadā tiks pabeigts darbs pie īstenotājorganizācijām paredzēta finanšu pārvaldības instrumentārija izstrādes.

c) Komisija visos tās dienestos veicina plašu vajadzību apzināšanos attiecībā uz strukturētākas un formālākas pieejas nodrošināšanu budžeta atbalsta maksājumu novērtēšanā. Komisija 2009. gada februārī pastiprināja finanšu un līgumu personāla īstenotās verificācijas nozīmi maksājumu apstiprināšanas procesā.

8.23. Nozīmīgs progress kopš 2007. gada ir panākts revīziju metodoloģijā, un daudzas no nesenajām reformām dos papildu ieguvumus īstajā laikā, piemēram, kad visi revīziju rezultāti būs pamatoti uz 2007. gada standarta darba uzdevumu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

8.24. Nepilnības, kuras saglabājās 2008. gadā, galvenokārt bija nekonsekvence un trūkumi gada revīzijas plānā, CRIS revīzijas modulī un veikto revīziju rezultātu vispārējā uzraudzībā. Šīs nepilnības cita starpā ir šādas:

- a) zemi gada revīzijas plāna īstenošanas rādītāji;
- b) CRIS revīzijas modulī sniegtā informācija nebija pilnīga;
- c) veikto revīziju rezultātos nebija konsekvences, un šie rezultāti nebija analizēti.

ĢD RELEX

8.25. Palāta sīki izvērtēja ĢD RELEX pārraudzības un kontroles sistēmas, kuru mērķis ir nodrošināt darījumu pareizību. Nozīmīgus trūkumus konstatēja saistībā ar ex post pārbaudi. Piemēram, bija plānotas trīs ex post pārbaudes uz vietas, taču bija veiktas tikai divas; no plānotajām sešām ārējām revīzijām nebija sāкта neviena.

8.26. Turklāt veiktajā analizē atklājās nepilnības projektu finanšu pārvaldībā un finanšu informācijas pārraudzībā. Piemēram, lai pārvaldītu finanšu informāciju, kas attiecas uz deleģētajiem ĢD RELEX projektiem (stabilitātes instruments), Komisijas pārstāvniecības izmanto CRIS — EuropeAid vadības informācijas sistēmu —, taču nav izveidota automatizēta saskarne ar centrālo dienestu īstenoto budžeta izpildes pēcpārbaudi, ko atsevišķi veic no uzkrājumu grāmatvedības sistēmas (ABAC) izvilktās elektroniskajās tabulās. Tādējādi vadības informācijā var rasties atšķirības.

Komisija turpina strādāt, lai palielinātu izpratni par riska pārvaldības procesu. Riska pārvaldība bija prioritārs iekšējās kontroles standarts 2008. gadā, un centrālajos dienestos un visos ārējās palīdzības reģionos tika organizēta virkne mācību. Tiek plānoti turpmāki riska pārvaldības mācību uzlabojumi 2010. gadā, tostarp nodrošinot mācības ar tīmekļa palīdzību.

8.24. Pamatojoties uz apgūto, 2008. gadā būtiski tika pārskatīta gada revīzijas plāna (AAP) metodoloģija realizēšanai 2009. gadā, un šobrīd tā tiek tālāk pārskatīta realizēšanai 2010. gadā. Kopš 2007. gada CRIS (kopējās RELEX informācijas sistēmas) revīzija bijusi pakļauta radikālām pārmaiņām.

- a) Pagājušajos gados nemitīgi ir audzis gada laikā pabeigto revīziju skaits. Kopumā 2008. gadā tika pabeigtas 455 revīzijas, kas uzrāda pieaugumu par 35 % salīdzinājumā ar 2007. gadā pabeigto revīziju skaitu (337).

Tomēr lielākajā daļā revīziju laika izvēlei ir jāatbilst projekta darbības īstenošanas tempam.

- b) 2008. gads bija CRIS revīzijas obligātās izmantošanas pirmais gads, un kopumā rezultāti bijuši ļoti pozitīvi. Tomēr Komisija atzīst, ka ir jāpanāk progress savlaicīgā dokumentu augšupielādē.
- c) Šobrīd notiek visaptveroša revīzijas rezultātu analīze, īpaši pievērtoties revīzijām, par kurām līgums noslēgts pamatlīgumu (FWC) sistēmas ietvaros.

8.25. Komisija uzskata, ka 2009. gadā ex post pārbaudēs jāpiešķir svarīgāka nozīme Ārējo attiecību ģenerāldirektorāta (ĢD RELEX) pārliecināšanā, ņemot vērā pieaugošo budžeta apjomu. 2009. gadā rūpīgi tiks kontrolēta plāna īstenošana, kā arī optimizēta revīziju un pārbaudu rezultātu izmantošana.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

ĢD ELARG

8.27. Palātas vispārējais novērtējums par sistēmām bija "daļēji efektīvas", jo ģenerāldirektorāta iekšējās revīzijas nodaļā, kā arī *ex post* pārbaudēs konstatēja nepilnības. Iekšējās revīzijas nodaļas darba plāns balstījās uz riska novērtējumu, bet tās daudzgadu programma nebija izstrādāta pietiekami sīki. Turklāt, ņemot vērā līdzekļu apjoma pieaugumu, Palāta uzsver, cik svarīgi ir izstrādāt konkrētu stratēģiju attiecībā uz centrāli pārvaldītu projektu *ex post* pārbaudi, kā to paredz 2008. gada pārvaldības plāns. *Ex ante* pārbaudes efektivitāte ir atzīta par apmierinošu.

8.28. Turklāt joprojām ir būtiski trūkumi, kas saistīti ar iespējamiem pārkāpumiem *Phare* fondu pārvaldībā divās īstenošanas iestādēs Bulgārijā. Par galvenajiem iekšējās kontroles mehānismiem Bulgārijas iestādēs Palāta saglabā savu vērtējumu kā tikai "daļēji efektīvi" (sk. **8.2. pielikumu**).

ĢD ECHO

8.29. Iekšējās revīzijas nodaļu izveidoja 2008. gadā (iepriekš iekšējās revīzijas pakalpojumus ĢD ECHO sniedza *EuropeAid* iekšējās revīzijas nodaļa). Palāta uzskata 2008. gadu par pārejas gadu, un jaunās nodaļas pilnvērtīgs novērtējums būs iespējams, sākot no 2009. gada.

8.30. Attiecībā uz ārējās revīzijas sistēmu, it īpaši ģenerāldirektorāta revīzijas stratēģiju, Palāta atzinīgi vērtē pūliņus palielināt to projektu proporciju, ko pārbauda izpildes vietās.

Kopējā RELEX informācijas sistēma (CRIS)

8.31. Darījumu pārbaudē tika konstatēts, ka informācija, kuru satur CRIS, ne vienmēr ir precīza. Revidenti atklāja kodifikācijas kļūdas gan maksājumu, gan saistību datos (piemēram, projektiem un/vai līgumiem nepareizi piešķirts CRIS valsts kods). Arī citas kļūdas varētu ietekmēt Komisijas finanšu pārskatu ticamību (piemēram, attiecībā uz bankas garantijas beigu termiņu un projektu/līgumu pārvaldības veidu).

8.32. Revidenti ievēroja arī tehniskus ierobežojumus, ar kuriem lietotāji bieži saskaras un kuri var ietekmēt apstrādāto darījumu pareizību (ir izplatīti gadījumi, kad maksājumi ir veikti pēc termiņa, jo sistēma nav bijusi pieejama).

8.27. Komisija daļēji nepiekrīt Palātas veiktajam *ex post* pārbaudi un revīzijas sistēmu efektivitātes novērtējumam, ņemot vērā uzlabojumu ieviešanu.

Paplašināšanās ģenerāldirektorāta (ĢD ELARG) dinamiskā vide iekšējās revīzijas nodaļas daudzgadu plānošanu padara sarežģītu, un tāpēc tā prasa pastāvīgus pielāgojumus.

ĢD ELARG 2009. gada sākumā pieņēma visaptverošu kontroles stratēģiju, kas aptver visus pārvaldības veidus, tostarp centralizēto pārvaldību. Tā paredz pieņemt īpašu politiku attiecībā uz *ex post* pārbaudēm centralizētas pārvaldības apstākļos, pamatojoties uz 2008. gadā veiktajām izmēģinājuma pasākumiem gūto pieredzi un ņemot vērā izmaksu un ieguvumu analīzes.

8.28. Sakarā ar to, ka tika atklāta virkne sistēmas trūkumu, Komisija no 2008. gada februāra beigām pārtrauca visus maksājumus un 2008. gada jūlijā anulēja divu iesaistīto aģentūru akreditāciju. Pat ja arī kādi sistēmas trūkumi saglabātos, vairs nepastāv iespēja slēgt nelikumīgus līgumus, jo tika izbeigta līgumu slēgšana ar *Phare* līdzekļu iesaisti.

8.31. Tiek īstenota virkne pasākumu nolūkā palielināt datu kvalitāti CRIS ietvaros. Pirmkārt, tiek izstrādāti skaidri un labāk dokumentēti datu ievadīšanas noteikumi, un CRIS sistēma tiek regulāri pārskatīta un atbilstoši attīstīta. Otrkārt, īstenošanas stadijā ir pasākumi sistēmā jau ievadīto datu kvalitātes uzlabošanai, tostarp datu kvalitātes revīzija (lai noteiktu pamatcēloņus), datu attīrīšana un datu kvalitātes uzraudzība, lai nodrošinātu nepārtrauktu datu kvalitātes statusa pārskatīšanu.

8.32. Vairākkārt 2008. gada laikā CRIS nebija pieejama. Lielākoties tas notika tehnisko pieprasījumu dēļ sakarā ar Eiropas Attīstības fonda kontu integrāciju Komisijas centrālajā grāmatvedības sistēmā 2009. gada februārī, kas bija vienreizēja darbība. Tomēr kopš tā brīža veikti vairāki pasākumi CRIS nepieejamības periodu samazināšanai.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Secinājumi

8.33. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka politikas grupas "Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās" 2008. gada 31. decembrī slēgtā gada maksājumos ir būtiskas kļūdas.

8.34. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka politikas grupas "Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās" pārraudzības un kontroles sistēmas daļēji efektīvi nodrošina maksājumu pareizību.

Ieteikumi

8.35. Palāta iesaka

a) veikt pasākumus, lai uzlabotu maksājumiem un līgumiem piemērotās Komisijas *ex ante* pārbaudes sistēmas efektivitāti (EuropeAid un ĢD RELEX);

b) turpināt atbalstīt organizācijas, kuras īsteno ES finansētos projektus, kā arī tās rūpīgāk uzraudzīt;

c) reālāk plānot revīzijas un *ex post* pārbaudes, ņemot vērā šim mērķim pieejamos resursus, lai būtu iespējams plānus pienācīgi izpildīt;

8.33. Komisija ir plānojusi īstenot savas pārbaudes tā, lai tās aptvertu daudzgadu projektu pilnu dzīves ciklu. Revīzijas palāta šādu procedūru veic reizi gadā, kad tiek apkopotas visas konkrētajā gadā konstatētās kļūdas. Vairākumu Palātas atrasto finanšu kļūdu konstatē arī Komisija parastajā *ex ante* pārbaudē, un tās tiek izlabotas sekojošajā pārskata gadā pirms projekta kontu slēgšanas, atstājot zemu atlikuma kļūdu līmeni.

8.34. Komisija uzskata, ka kontroles vide "Ārējā atbalsta, attīstības un paplašināšanās" politikas grupai ir ievērojami uzlabojusies salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem (un ir īstenoti Palātas pagājušajos gados sniegtie ieteikumi). Patiešām daudzi nozīmīgi galveno kontroles sistēmu elementi novērtēti kā efektīvi.

8.35.

a) Komisija daļēji nepiekrīt Palātas sniegtajam *ex ante* pārbaudē efektivitātes novērtējumam EuropeAid iestādē, ņemot vērā uzlabojumu ieviešanu. Tomēr Komisija atzīst, ka jāturpina darbs pie kontroles sistēmu veidošanas ārējam atbalstam kā daļa no tās nepārtrauktajiem centieniem uzlabot vispārējās iekšējās kontroles sistēmu. ņemot vērā šo apstākli un Komisijas darbu pie pieļaujamā kļūdu riska, EuropeAid sāks pārskatīt savu kontroles stratēģiju 2010. gadā.

Komisija piekrīt, ka palaušanās uz *ex ante* pārbaudēm ĢD RELEX būtu jādokumentē labāk.

b) Komisija atzīst, ka ir turpmāk jāpaplašina un jāuzlabo finanšu pārvaldības atbalsta un uzraudzības vajadzības. Patlaban norisinās un 2010. gadā tiks pabeigts darbs pie īstenotājorganizācijām paredzēta finanšu pārvaldības instrumentārija izstrādes.

c) Komisijas centrālie dienesti turpinās sniegt palīdzību revīziju vadītājiem, galvenokārt delegācijās, lai uzlabotu viņu revīzijas plānošanu. 2009. gada revīzijas plāna gatavošanas kontekstā delegācijām ir aicinātas īpašu uzmanību veltīt resursu pieejamībai.

Attiecībā uz darījumu *ex post* pārbaudēm katru gadu tiek sasniegti nospraustie gada mērķi.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- d) stingri uzraudzīt plānoto revīziju un *ex post* pārbaūžu īstenošanu, lai laikus pamanītu novirzes no plāniem un uz tām reaģētu;
- e) pienācīgi reģistrēt un sistemātiski analizēt veikto revīziju un *ex post* pārbaūžu rezultātus;
- f) apstiprināt un īstenot sīkāk izstrādātu *ex post* revīziju stratēģiju centralizētā pārvaldībā (ĢD ELARG).

8.36. Palāta arī iesaka plānot un veikt atbilstošus pasākumus, kas uzlabotu to datu kvalitāti, kurus ievada dažādās vadības informācijas sistēmās, kas atrodas Komisijas dienestu rīcībā.

8.37. Attiecībā uz budžeta atbalsta maksājumiem Palāta iesaka turpināt ieviest rezultatīvos rādītājus, kuri ir vairāk vērsti uz tiešajiem rezultātiem un iznākumu.

TICAMĪBAS DEKLARĀCIJĀ NEIEKĻAUTO IEPRIEKŠĒJO APSVĒRUMU PĒCPĀRBAUDE

Īpašā ziņojuma Nr. 5/2006 par MEDA programmu pēcpārbaude

Ievads

8.38. Palāta 2006. gada augustā publicēja Īpašo ziņojumu Nr. 5/2006 par MEDA programmu⁽⁴⁾. Tā kā MEDA regula zaudēja spēku 2006. gada beigās, Palātas ieteikumi attiecās uz jauno Eiropas kaimiņattiecību un partnerības instrumentu (ENPI), kurš stājas spēkā 2007. gadā. Palāta ietieca Komisijai

- nodrošināt vienmērīgu un ātru pāreju uz jaunajām valstu programmām, lai izvairītos no negatīvām sekām īstenošanā,
- skaidrāk definēt jauno valstu programmu plānošanas dokumentu stratēģiskos mērķus un noteikt piemērotus rādītājus, lai labāk varētu veikt uzraudzību un vērtēt ietekmi,

KOMISIJAS ATBILDES

- d) 2009. gadā tiks rūpīgi uzraudzīts, kā tiek īstenota gada plānošana, un tiks optimizēta revīziju un pārbaūžu rezultātu izmantošana.
- e) Komisija plāno veikt CRIS uzlabojumus, lai padarītu iespējamu revīzijas datu uzlabotu analīzi.
- f) ĢD ELARG 2009. gada sākumā pieņēma visaptverošu kontroles stratēģiju, kas aptver visus pārvaldības veidus, tostarp centralizēto pārvaldību. Tā paredz pieņemt īpašu politiku attiecībā uz *ex post* pārbaudēm centralizētas pārvaldības apstākļos, pamatojoties uz 2008. gadā veiktajā izmēģinājuma pasākumā gūto pieredzi un ņemot vērā izmaksu un ieguvumu analīzi.

8.36. Tiek īstenota virkne pasākumu nolūkā palielināt datu kvalitāti CRIS ietvaros. Pirmkārt, tiek izstrādāti skaidri un labāk dokumentēti datu ievadīšanas noteikumi, un CRIS sistēma tiek regulāri pārskatīta un attīstīta. Otrkārt, īstenošanas stadijā ir pasākumi sistēmā jau ievadīto datu kvalitātes uzlabošanai.

8.37. Komisija ieviesīs lielāku precizitāti budžeta atbalsta darbībās iekļauto rādītāju izveidē un mērīšanā. Šobrīd tiek pārskatītas vispārējā budžeta atbalsta pamatnostādnes, lai uzlabotu attiecināmības nosacījumu un specifisku, uz rezultātiem orientētu rādītāju izveidi un novērtēšanu nolūkā nodrošināt stingrāku, uz rezultātiem orientētu pieeju, kurā tiktu izmantoti procesa tiešo rezultātu un iznākuma rādītāji.

8.38. Komisija ir veikusi nepieciešamos pasākumus Īpašajā ziņojumā Nr. 5/2006 iekļauto ieteikumu pēcpārbaudei attiecībā uz MEDA programmu.

⁽⁴⁾ OV C 200, 24.8.2006.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

- turpināt koncentrēt tās atbalstu uz ierobežotu skaitu intervences jomu, lai nodrošinātu saskanību un programmu pārvaldību,
- turpināt meklēt labāko praksi projektu pārvaldībā, lai izvairītos no kavējumiem.

8.39. Eiropas Parlaments un Padome pieņēma Palātas ieteikumus. Budžeta izpildes apstiprinātājiestāde papildus uzsvēra jautājumus, kas saistīti ar ES finansēto darbību publicitāti, kā arī jaunā instrumenta plānošanas un īstenošanas uzlabošanu.

Ieteikumu pēcpārbaude

8.40. Komisija savlaicīgi sagatavoja valstu ziņojumus, rīcības plānus un attiecīgos stratēģijas plānošanas dokumentus. Pāreja no iepriekšējā instrumenta (MEDA) uz jauno (ENPI) ES finansālās palīdzības plūsmu neietekmēja. 2007. un 2008. gadā gan saistības, gan izmaksas (MEDA un ENPI kopā) bija pat lielākas nekā vidēji iepriekšējā gadā.

8.41. Stratēģijas plānošanas dokumentos bija iekļauti rūpīgi izstrādāti stratēģiski mērķi, kuri saskanēja ar valstu rīcības plāniem, taču tie bija aprakstīti vispārīgi, un bija grūti novērtēt ES finansējuma ietekmi stratēģijas dokumentos noteiktā termiņa beigās. Šajā līmenī izstrādāto rezultatīvo rādītāju kvalitāte dažādās valstīs būtiski atšķīrās. Stratēģijas dokumentos nebija definētas rādītāju pamatprasības un mērķi.

8.42. Komisija ir koncentrējusi atbalstu uz ierobežotu skaitu intervences jomu, kuras bija saskaņotas ar katras saņēmējvalsts vajadzību novērtējumu. Turklāt Komisija rūpējās, lai turpinātos atbalsts īpašām jomām vai pat lai jaunajā instrumentā ENPI saglabātos nozaru programmas. Komisija arī atbalstīja vairākas prioritāras jomas, kas ir kopējas vairākumam saņēmējvalstu.

8.43. Komisija strādāja saskaņā ar ENPI regulas noteikumiem, un tas padarīja caurskatāmāku ES finansējumu, kuru novirzīja caur starptautiskajiem trasta fondiem. Nesen ir izstrādāti arī divi visaptveroši novērtējuma ziņojumi par Komisijas palīdzības sniegšanu caur attīstības bankām un Eiropas Investīciju banku, kā arī Apvienoto Nāciju struktūras organizācijām. Lai novērtētu šādu palīdzības virzīšanas veidu pievienoto vērtību, Izvērtēšanas grupa ⁽⁵⁾ pasūtīja ziņojumus, kurus sagatavoja ārējie konsultanti.

8.41. Skatīt atbildi uz 8.46. punktu.

⁽⁵⁾ EuropeAid, Attīstības ģenerāldirektorāta un Ārējo attiecību ģenerāldirektorāta kopējā izvērtēšanas grupa.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

8.44. 2008. gadā Komisija sagatavoja saziņas un publicitātes rokasgrāmatu. Īpašus nolīgumus par saziņu, publicitāti un ziņojumu sagatavošanu 2006. gadā parakstīja arī ar ANO un Pasaules Banku.

8.45. Komisija veica pasākumus, lai ieviestu lielāko daļu ieteikumu, kuri bija izklāstīti vidusposma vērtējuma ziņojumā par MEDA II. Tomēr galīgais vērtējuma ziņojums, kas bija jāpagatavo līdz 2008. gada vidum, tiks pabeigts tikai vēlāk 2009. gadā.

Secinājumi un ieteikumi

8.46. Komisija ir veikusi pasākumus, kuri lielākoties saskan ar ziņojumā izklāstītajiem ieteikumiem. Komisija

- nodrošināja vienmērīgu un ātru pāreju uz jaunajām valstu programmām,
- tomēr visos stratēģijas plānošanas dokumentos nedefinēja apmierinošas kvalitātes stratēģiskos mērķus un rādītājus. Tādēļ Palāta atkārtoti iesaka Komisijai definēt stratēģiskos mērķus un atbilstošus rezultatīvos rādītājus, lai varētu produktīvi novērtēt ES darbību ietekmi visā programmas posmā,
- koncentrēja atbalstu uz ierobežotu skaitu intervences jomu, kuras bija saskaņotas ar katras saņēmējvalsts rīcības plānu un vajadzību novērtējumu,
- turpināja piemērot labāko praksi programmu un projektu plānošanā un pārvaldībā. Tomēr Komisija kavē MEDA vērtējuma ziņojuma termiņu, bet šis ziņojums varēja sniegt vērtīgus ieteikumus ENPI sākuma fāzes īstenošanā.

8.45. Skatīt atbildi uz 8.46. punktu.

8.46.

- Saskaņā ar Eiropas kaimiņattiecību un partnerības instrumenta (ENPI) regulu pamata un rezultatīvie rādītāji tiek precizēti vēlākā stadijā, kad tiek veidotas gada rīcības programmas. Šo rādītāju noteikšana tiešām notiek programmas formulēšanas brīdī, kad tie sliedes kļūst būtiskāki un labāk definēti. Valstu stratēģijas dokumentos par mērķi izvirzīta valsts situācijas vispārējā apraksta nodrošināšana un prioritāro stratēģisko intervences jomu atspoguļošana, lai izpildītu lielākos valstī identificētos uzdevumus.
- Vidusposma vērtējuma ziņojums tika noslēgts tikai 2005. gada jūlijā. Sakarā ar to, ka jaunie MEDA finansēšanas lēmumi tika pieņemti vēl arī 2006. gadā un tādēļ daudzas darbības saistībā ar šiem lēmumiem tika īstenotas vēl 2008. un 2009. gadā, tika nolemts atlikt galīgā vērtējuma ziņojuma sagatavošanu par vienu gadu. Šobrīd šis ziņojums tiek plānots 2009. gada beigās.

2. DAĻA: PĀRRAUDZĪBAS UN KONTROLES SISTĒMU VISPĀRĒJS NOVĒRTĒJUMS

2.1. Atlasīto pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums

Attiecīgā sistēma		Galvenie iekšējās kontroles mehānismi (Komisija)				Galvenie iekšējās kontroles mehānismi valsts iestādēs	Kopvērtējums
		Līgumu un maksājumu <i>ex ante</i> pārbaudes	Pārvaldība un pārraudzība	Ārējā revīzija/noslēguma revīzija	Iekšējā revīzija		
EuropeAid ⁽¹⁾	centrālie dienesti					—	
	pārstāvniecības						
ĢD RELEX						—	
				(²)			
ĢD ELARG							
ĢD ECHO						—	

Kopvērtējums	2008	2007

Apzīmējumi:

	efektīvi
	daļēji efektīvi
	neefektīvi
—	neattiecas vai nav vērtēts

⁽¹⁾ Šis novērtējums sakrīt ar to, kas publicēts EAF ziņojumā.⁽²⁾ *Ex post* pārbaudes.

Palātas apsvērums	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Komisijas atbilde
Ārējās attiecības un attīstība			
<i>Budžeta atbalsta maksājumi</i>			
Budžeta atbalstu var piešķirt, ja partnervalstī valsts līdzekļu pārvaldība ir pietiekami caurskatāma, droša un efektīva un ja ir ieviesta pienācīgi definēta nozaru vai makroekonomiskā politika, kuru atzīnuši galvenie līdzekļu devēji, tostarp, attiecīgos gadījumos, starptautiskās finanšu iestādes. Pamatojoties uz šiem principiem, Komisija ir izstrādājusi īpašas vadlīnijas, kas paredz nosacījumus līdzekļu piešķiršanai – finansējuma kārtējo daļu izmaksā tikai tad, ja virzība uz mērķu sasniegšanu ir bijusi apmierinoša. Tomēr rezultatīvie rādītāji, ko izmantoja novērtējuma sagatavošanā un padarītā darba mērīšanā, ne vienmēr bija laikā ierobežoti, skaidri, nepārprotami un sasniedzami. (Pārskats par 2007. finanšu gadu, 8.14. punkts.)	Ieviesti rezultatīvie rādītāji, kuri ir vairāk vērsti uz tiešajiem rezultātiem un iznākumu.	Jau ir iespējams pārbaudīt šajā jomā veikto pasākumu rezultātus.	Komisija atzīst nepieciešamību ieviest lielāku precizitāti budžeta atbalsta darbības iekļauto rādītāju izveidē un mērīšanā. Šobrīd tiek pārskatītas vispārējā budžeta atbalsta pamatnostādnes, lai uzlabotu attiecināmības nosacījumu un specifisku, uz rezultātiem orientētu rādītāju izveidi un novērtēšanu nolūkā nodrošināt stingrāku, uz rezultātiem orientētu pieeju, kurā tiktu izmantoti procesa tiešo rezultātu rādītāji papildus iznākuma rādītājiem.
<i>Ārējo revīziju sistēma</i>			
EuropeAid pasūta papildu revīzijas, izraugoties revīdējamus projektus atkarībā no riska analīzes rezultātiem, lai iegūtu augstāku pārlicēības līmeni. Tomēr šo revīziju rezultātus nevarēja pilnvērtīgi izmantot, jo vēl nav pilnībā izstrādātas procedūras: (Pārskats par 2007. finanšu gadu, 8.25. punkts.)	Stingrāk uzrauga gada revīzijas plāna īstenošanu un labāk izmanto revīzijas rezultātus.	Izstrādātie pasākumi vēl nav pilnīgi efektīvi un ir jāturpina centieni šajā jomā.	Komisija plāno veikt CRIS uzlabojumus, lai padarītu iespējamu revīzijas datu uzlabotu analīzi.

Palātas apsvērumi	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Komisijas atbilde
Paplašināšanās			
<i>Paplašinātā decentralizētā īstenošanas sistēma (EDIS)</i>			
Bulgārijā, lai gan tika saņemta EDIS akreditācija (un tāpēc nenotika pārstāvniecības ex ante pārbaude), Palāta konstatēja, ka attiecīgajām sistēmām piemita nozīmīgas nepilnības. (Pārskats par 2007. finanšu gadu, 8.12. punkts.)	Ir izstrādāts rīcības plāns, kura mērķis ir nodrošināt uzlabojumus, 2008. gada februārī tika apturēti maksājumi divām īstenotājaģentūrām, bet 2008. gada jūlijā – atsaukta to akreditācija.	Kaut arī ir veikti pasākumi, joprojām ir būtiski trūkumi, kuru dēļ bija jāaptur maksājumi un jāatceļ EDIS akreditācija.	Situācija uzlabojas. Tomēr, pat ja arī kādi sistēmas trūkumi saglabātos, vairs nepastāv iespējama slēgt nelikumīgus līgumus, jo tika izbeigta līgumu slēgšana ar Phare līdzekļu iesaisti.
<i>Ex post pārbaudes (noslēguma revīzijas)</i>			
Tā kā tika mainīta metodoloģija, 2007. gadā bija neparasti daudz revīzijas ziņojumu, un dažiem no tiem vēl nav laikus veikta pēcpārbaude. (Pārskats par 2007. finanšu gadu, 8.26. punkts.)	Komisija pielika lielas pūles, lai uzraudzītu un apstrādātu revīzijas ziņojumus.	Dokumentu apstrāde ir būtiski uzlabojusies.	2008. gadā tika apstrādāti 133 ziņojumi, un 89 no tiem bija iespējams noslēgt, turpretim 2009. gada pirmajos piecos mēnešos tika apstrādāts 71 ziņojums, tai skaitā apstrādāti 44 ziņojumi, kuri nebija noslēgti 2008. gadā, un 38 ziņojumi tika noslēgti.
Humānā palīdzība			
<i>Ārējās revīzijas</i>			
2007. gadā uz vietas veikto revīziju skaits ievērojami palielinājās, lai gan, tāpat kā 2006. gadā, arī 2007. gadā vairākums veikto revīziju notika partneru centrālajos birojos, taču centrālajos birojos nevar pilnībā pārbaudīt faktiskos izdevumus. (Pārskats par 2007. finanšu gadu, 8.27. punkts.)	Komisija jau 2007. gadā palielināja uz vietas veikto revīziju skaitu.	Palāta atzīmē pūliņus palielināt to projektu revīziju īpatsvaru, kuras veic uz vietas.	Izdevumu patiesums tiek pastāvīgi pārbaudīts. Tas tiek īstenots, tehniskajiem asistentiem uzraugot projektus, izmantojot uz vietas veiktas revīzijas, uz vietas veiktas misijas, ko īsteno Komisijas personāls, un partnerim iesniedzot progresu un finanšu ziņojumus. Pēc Palātas ieteikuma ĢD ECHO ir pārskatījis centrālo biroju un uz vietas veikto revīziju skaitu, lai sasniegtu optimālu un rentablu līdzsvaru.

9. NODAĻA

Izglītība un pilsoniskums

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	9.1.–9.7.
Politikas grupas “Izglītība un pilsoniskums” apraksts	9.1.–9.4.
Revīzijas tvērums	9.5.–9.7.
Avansa maksājumu revīzija	9.6.–9.7.
Darījumu pareizība	9.8.–9.11.
Sistēmu efektivitāte	9.12.–9.30.
Sistēmas, kas attiecas uz darījumu pareizību	9.12.–9.30.
Mūžizglītības programmas kontroles sistēmas	9.13.–9.25.
Ex post pārbaudes Izglītības un kultūras ģenerāldirektorātā (ĢD EAC)	9.26
Ārējo robežu fonds	9.27.–9.29.
Komunikācijas ģenerāldirektorāts (ĢD COMM)	9.30
Secinājumi un ieteikumi	9.31.–9.34.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

IEVADS

Politikas grupas “Izglītība un pilsoniskums” apraksts

9.1. Šajā nodaļā izklāstīts Palātas īpašais izvērtējums par politikas grupu “Izglītība un pilsoniskums”, kurā ietilpst šādas politikas jomas: “15. Izglītība un kultūra”, “16. Komunikācija” un “18. Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa”. Sīkāka informācija par veiktajām darbībām, gada izdevumiem un pārvaldības veidu ir dota **9.1. tabulā**.

9.1. tabula. Izglītība un pilsoniskums, maksājumi politikas jomās 2008. gadā

(milj. EUR)

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	2008. g. maksājumi	Budžeta pārvaldības veids
15	Izglītība un kultūra	Administratīvie izdevumi ⁽¹⁾	111	Centralizēta tiešā pārvaldība
		Mūzizglītība, ietverot daudzvalodību	1 060	Centralizēta netiešā pārvaldība
		Kultūras sadarbības attīstība Eiropā	48	Centralizēta netiešā pārvaldība
		Mudināt un veicināt sadarbību jaunatnes un sporta jomā	134	Centralizēta netiešā pārvaldība
		Eiropas pilsonības veicināšana	24	Centralizēta netiešā pārvaldība
			1 378	
16	Komunikācija	Administratīvie izdevumi ⁽¹⁾	104	Centralizēta tiešā pārvaldība
		Komunikācija un plašsaziņas līdzekļi	25	Centralizēta tiešā pārvaldība
		Komunikācija vietējā līmenī	35	Centralizēta tiešā pārvaldība
		Analīze un komunikācijas līdzekļi	23	Centralizēta tiešā pārvaldība
			186	
18	Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa	Administratīvie izdevumi ⁽¹⁾	58	Centralizēta tiešā pārvaldība
		Solidaritāte – ārējās robežas, vīzu politika un personu brīva kustība	189	Dalīta pārvaldība/ Centralizēta netiešā pārvaldība
		Migrācijas plūsmas – kopējā politika imigrācijas un patvēruma jomā	80	Dalīta pārvaldība
		Pamattiesības un pilsoniskums	26	Tiešā pārvaldība
		Drošība un brīvību garantēšana	28	Tiešā pārvaldība
		Patiesas Eiropas tiesiskuma telpas krimināllietās un civilīetās izveidošana	42	Tiešā pārvaldība
		Narkotiku apkarošana un informēšana par tām	15	Tiešā pārvaldība
		Darbības stratēģija un koordinācija	7	Tiešā pārvaldība
			445	
Administratīvie izdevumi kopā			274	
Pamatdarbības izdevumi kopā			1 735	
Gada maksājumi kopā			2 009	
Gada saistības kopā			2 323	

⁽¹⁾ Administratīvo izdevumu revīzijas rezultāti ir sniegti 11. nodaļā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

9.2. Visas trīs šīs jomas budžeta sadaļas gandrīz pilnībā pārvalda attiecīgie Komisijas ģenerāldirektorāti (ĢD), proti, 15. budžeta sadaļu pārvalda Izglītības un kultūras ģenerāldirektorāts (ĢD EAC), 16. – Komunikācijas ģenerāldirektorāts (ĢD COMM) un 18. – Tiesiskuma, brīvības un drošības ģenerāldirektorāts (ĢD JLS). Lielāko šīs politikas jomas izdevumu daļu pārvalda netieši centralizēti vai piemēro dalīto pārvaldību, pasākumus īstenojot daudzgadu programmu veidā, bet programmu izpildi savukārt uztic Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildaģentūrai, dalībvalstu aģentūrām⁽¹⁾ vai līdzīgām pārvaldes struktūrām dalībvalstīs. Atbildīgās struktūras dalībvalstīs piešķir dotācijas vai slēdz līgumus saistībā ar projektiem vai pasākumiem, kurus īsteno saņēmēji privātajā vai valsts sektorā. Dotācijas parasti izmaksā pa daļām, kā aprakstīts 9.6. un 9.7. punktā.

9.3. Programmu īstenošana saskaņā ar jauno finanšu shēmu 2007.–2013. gadam ievieša izmaiņas iekšējās kontroles struktūrā, un tagad dalībvalstīm ir piešķirta lielāka atbildība. Piemēram, lai varētu noslēgt ar Mūžizglītības programmu saistītos līgumus, dalībvalstu aģentūru (sk. 9.13. punktu) pienākums bija sniegt *ex ante* ticamības deklarāciju par attiecīgajā dalībvalstī veikto izdevumu finanšu pārvaldību. Katru gadu atbildīgā dalībvalsts iestāde iesniedz *ex post* ticamības deklarāciju par resursu pareizu izlietojumu un par sistēmu un kontroles procedūru uzticamību⁽²⁾.

9.3. ĢD EAC ir pielāgojis uzraudzības un kontroles sistēmu, pamatojoties uz vienotas revīzijas pieeju. To veido:

- a) valsts iestāžu *ex ante* ticamības deklarācijas, kas sniegta 2007.–2013. gada plānošanas posma sākumā, izvērtējums;
- b) sistēmas pārraudzība un pārbaudes apmeklējumi uz vietas;
- c) ikgadējās *ex-post* deklarācijas izvērtējums;
- d) finanšu revīzijas;
- e) mācību aktivitātes valstu aģentūrās un valstu iestādēs;
- f) ieinteresēto personu nepārtraukta informēšana un saziņa ar tām;
- g) kopējs un regulāri atjaunināts procedūru kopums.

Ikgadējās *ex post* ticamības deklarācijas izvērtējums bija jauns papildu pārbaudes elements 2008. gadā.

⁽¹⁾ Tām, kurām ir līgumattiecības ar Komisiju.

⁽²⁾ Komisijas 2007. gada 26. aprīļa Lēmums par dalībvalstu, Komisijas un valsts aģentūru attiecīgajiem pienākumiem, īstenojot mūžizglītības programmu (2007–2013), C(2007) 1807 galīgā redakcija, 7. panta 3. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

9.4. ES atbalstam izglītības un pilsoniskuma jomā ir raksturīgas daudzveidīgas finansēšanas sistēmas dažādām tematiskām nozarēm un dažādiem projektu veidiem, piemēram, dotācijas pasākumiem, kas veicinātu pilsoniskumu vai mobilitāti izglītības un mācību jomā. Projektus īsteno ne vien mācību iestādes, bet arī privātuzņēmumi un valsts pārvaldes struktūras. Galasaņēmēji ir privātpersonas, galvenokārt ES iedzīvotāji. Tomēr dažu programmu, proti, Ārējo robežu fonda, Integrācijas fonda, Atgriešanās fonda un Eiropas Bēgļu fonda pārvaldība ir dalīta ar dalībvalstīm.

Revīzijas tvērums

9.5. Īpašā izvērtējuma pamatā ir

- a) statistiski reprezentatīva parauga, kurā ietilpst 150 maksājumi, padziļināta pārbaude (sk. **9.2. tabulu**);
- b) Mūžizglītības programmas kontroles sistēmu pārbaude un novērtēšana sešās dalībvalstīs, tostarp to atbildīgajās iestādēs un aģentūrās ⁽³⁾;
- c) novērtējums par to, kā Komisija ir īstenojusi virspārraudzību pār ikgadējiem ticamības apliecinājumiem (*ex post* revīzijas apliecinājumi), kurus valstu atbildīgās iestādes 2007. gadā iesniedza saistībā ar Mūžizglītības programmu;
- d) novērtējums par to, kā darbojas Ārējo robežu fonda pārraudzības un kontroles sistēmas;
- e) jaunākajās ticamības deklarācijās iekļauto Palātas galveno apsvērumu pēc pārbaude (sk. **9.2. pielikumu**).

⁽³⁾ Šīs sešas aģentūras bija: EPOS vzw – *Europese Programma's voor Onderwijs, Opleiding en Samenwerking – Agentschap* (Beļģija), DAAD – *Deutscher Akademischer Austauschdienst* (Vācija), FRSE – *Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji* (Polija), OAPEE – *Organismo Autónomo Programas Educativos Europeos* (Spānija), Léargas (Īrija) un ISFOL – *Istituto per lo Sviluppo della Formazione e dell'Orientamento Professionale dei Lavoratori* (Itālija).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Avansa maksājumu revīzija

9.6. Saskaņā ar 2008. finanšu gada izdevumu struktūru Palātas padziļinātajai pārbaudei atlasītais maksājumu paraugs ietvēra 129 darījumus, kuriem maksājuma nosacījumi bija lielā mērā oficiāli noteikti. Galvenokārt tie bija avansi ES aģentūrām un dalībvalsts aģentūrām, bet daži darījumi attiecās uz reizi ceturksnī izmaksāto finansējumu darbības izdevumiem. Šos maksājumus veic pēc līguma parakstīšanas vai pēc tam, kad ir apstiprināta darba programma, vai – lielākoties attiecībā uz otro un trešo priekšfinansējumu – kad Komisija ir apstiprinājusi 70 % no avansā izmaksātā finansējuma. Parasti avansā izmaksā līdz 100 % no maksimāli pieļaujamās summas. Tā kā uz šādiem maksājumiem attiecas neliels skaits nosacījumu, tas nozīmē, ka kļūdu risks ir ļoti zems.

9.7. Aģentūras savukārt slēdz dotācijas nolīgumus ar dalīborganizācijām ⁽⁴⁾ un izmanto Komisijas izsniegto avansu, lai šīm organizācijām izmaksātu avansus 80 %–100 % apmērā atkarībā no programmas veida. Šādus projektus pabeidz ne ilgāk kā divu gadu laikā, bet pēc tam sagatavo galīgo ziņojumu, un aģentūra un saņēmēji projektu slēdz. Kad ir slēgti visi attiecīgā gada projekti, kuri izriet no darba programmas, aģentūras iesniedz konsolidētu galīgo ziņojumu Komisijai, kura savukārt aprēķina galīgo bilanci un veic maksājumu. Risks, kas saistīts ar programmu slēgšanu starp aģentūru un saņēmēju, ir lielāks par risku, kas saistīts ar avansa maksājumiem, jo šai jomai parasti ir raksturīgi riski saistībā ar deklarēto izdevumu attiecināmību un reālo pastāvēšanu. Tomēr programmu slēgšanu ir iespējams revidēt tikai pēc tam, kad tā faktiski ir notikusi, respektīvi, vairākus gadus pēc pirmo avansu izmaksas.

9.7. Komisija arī uzskata, ka risks saistībā ar galīgajiem maksājumiem ir augstāks, tādēļ tā veic stingrākus kontroles pasākumus un uzraudzību šajā posmā, lai mazinātu šos riskus.

Ciktāl tas attiecas uz ĢD EAC, jauno 2007.–2013. gada programmu izveidē ir ņemti vērā Revīzijas palātas iepriekšējo gadu ieteikumi vienkāršot noteikumus un vairāk izmantot finansēšanu vienreizēju maksājumu veidā. Tam būtu jāmazina ar galīgajiem maksājumiem saistītais risks.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

9.8. Palāta konstatēja, ka šīs politikas grupas darījumos kopumā nebija būtisku kļūdu. Tomēr būtisks kļūdu līmenis tika konstatēts pārbaudītajos starpposma un galīgajos maksājumos.

9.8. Komisija priecājas par Revīzijas palātas secinājumu, ka politikas grupas "Izglītība un pilsoniskums" maksājumos 2008. gadā nebija būtisku kļūdu. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu tas ir ievērojams progress.

Komisija atzīmē, ka Revīzijas palāta ir konstatējusi skaitļos izsakāmas kļūdas 4 no 21 pārbaudītā starpposma un galīgā maksājuma (skatīt atbildi uz 9.9. punktu).

⁽⁴⁾ Dalīborganizācijas parasti ir universitātes, skolas vai koledžas, kuras pārvalda maksājumus saņēmējiem – studentiem vai pasniedzējiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

9.9. No kopējā parauga 150 maksājumiem 21 galīgā un starpposma maksājumā ⁽⁵⁾ Palāta konstatēja būtisku pareizības kļūdu līmeni sešos no tiem. Četros maksājumos bija skaitļos izsakāmas kļūdas, četros – skaitļos neizsakāmas, bet divos – abu veidu kļūdas. Kļūdu izplatība atkarībā no maksājuma veida un politikas jomas ir atspoguļota **9.2. tabulā**.

9.10. Concerning the 129 advance payments tested ⁽⁶⁾ deviņos, kuri attiecās uz avansi, ko ĢD JLS un ĢD EAC izmaksāja aģentūrām, bija būtiskas skaitļos neizsakāmas kļūdas vai nu tāpēc, ka ģenerāldirektorāts uzņēmās saistības pirms attiecīgā finansēšanas lēmuma pieņemšanas, vai tāpēc, ka nebija pietiekami precīzi aplēsti vajadzīgie naudas līdzekļi.

KOMISIJAS ATBILDES

9.9. Komisija veiks turpmākus pasākumus pēc Revīzijas palātas konstatētajām kļūdām un vajadzības gadījumā atgūs nepareizi izmaksātus līdzekļus.

Kļūdas attiecībā uz ĢD EAC ir saistītas ar darbībām saskaņā ar iepriekšējo tiesisko regulējumu. Jaunu programmu izstrādei 2007.–2013. gadam ar vienkāršotiem noteikumiem un vienreizēju maksājumu finansējuma plašam izmantojumam būtu jāmazina ar galīgajiem maksājumiem saistītie riski.

9.10. Komisija vēlētos norādīt, ka ir tikuši pieņemti vajadzīgie finansēšanas lēmumi, lai gan tas noticis ar formālu nokavēšanos (sešas dienas ĢD JLS gadījumā). Komisija tajā laikā apzinājās aģentūru naudas un budžeta vajadzības.

Lai izvairītos no šādām skaitļos neizsakāmām kļūdām, Komisijas finansēšanas lēmumi tiek pieņemti ļoti savlaicīgi, un tiek pieprasītas naudas plūsmas prognozes visiem aģentūrām paredzētajiem maksājumiem (piemēram, ar saprašanās memoranda palīdzību).

9.2. tabula. Parauga uzbūve un pārbaudīto darījumu skaits (iekavās dots to darījumu skaits, kuros konstatētas kļūdas)

Maksājumu veids (*)	Politikas joma			
	15. Izglītība un kultūra	16. Komunikācija	18. Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa	Kopā
Galīgie/starpposma maksājumi	10 (3)	6 (1)	5 (2)	21 (6)
Avansi	100 (5)	0 (0)	29 (4)	129 (9)
Kopā	110 (8)	6 (1)	34 (6)	150 (15)

(*) Četri starpposma maksājumi, kas attiecas uz maksājumiem aģentūru administratīvajiem izdevumiem, ir pievienoti avansiem un uz tiem attiecas tādi paši nosacījumi kā uz avansa maksājumiem.

⁽⁵⁾ Neietverot četrus maksājumus, kas klasificēti kā "starpposma maksājumi", taču faktiski tika izmantoti aģentūras administratīvo izdevumu segšanai un, līdzīgi kā avansi aģentūrām, bija atkarīgi vienīgi no dotāciju nolīguma parakstīšanas.

⁽⁶⁾ Tostarp četros starpposma maksājumos (sk. 9.9. punktu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

9.11. Kā redzams **9.2. tabulā**, starpposma un galīgajos maksājumos proporcionāli ir vairāk kļūdu nekā avansa maksājumos. Starpposma un galīgajos maksājumos tika konstatētas šādas kļūdas:

- a) pieprasījumi atlīdzināt izmaksas par periodiem, uz kuriem neattiecās dotāciju nolīgums (attiecināmības kļūda);
- b) atgūstamais PVN deklarēts kā izmaksas (attiecināmības kļūda);
- c) nav dokumentu par dotāciju piešķiršanas atlases procedūrām (reālas pastāvēšanas kļūda);
- d) nepienācīgi apliecinātie dokumenti, lai attaisnotu pieprasītās izmaksas (reālas pastāvēšanas kļūda).

9.11. Komisija rūpīgi veic turpmākus pasākumus saistībā ar Revīzijas palātas konstatējumiem. Vajadzības gadījumā jau ir uzsākta vai tiks uzsākta atgūšanas procedūra. Ir veikti novēršanas pasākumi arī 2007.–2013. gada jaunās paaudzes programmām, lai mazinātu ar galīgajiem maksājumiem saistītos riskus (skatīt arī atbildi uz 9.9. punktu).

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE

Sistēmas, kas attiecas uz darījumu pareizību

9.12. Palāta pārbaudīja trīs atsevišķas kontroles sistēmas dažādos ģenerāldirektorātos saistībā ar *ex post* pārbaudēm ĢD EAC, Mūžizglītības programmā un Ārējo robežu fondā.

Mūžizglītības programmas kontroles sistēmas

9.13. Mūžizglītības programmu un programmu "Jaunatne darbībā" īsteno ar netiešas centralizētas pārvaldības palīdzību 63 valsts aģentūras valstīs, kuras piedalās šajās programmās, un atbildīgās valsts iestādes izraugās un uzrauga šīs aģentūras. Tā kā valsts aģentūras ir tuvu galasaņēmējam, to uzdevums ir pārvaldīt skaitliski daudzās dotācijas šajā jomā, taču maksājumi ir relatīvi nelieli. Kopumā valsts aģentūru pārvaldībā bija apmēram 68 % no budžeta 15. sadaļas. Citas izglītības programmas, tādas kā *Jean Monnet* un *Erasmus Mundus*, kā arī dažus Mūžizglītības programmas un programmas "Jaunatne darbībā" segmentus pārvaldīja Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildaģentūra.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

9.14. Komisijas Lēmumā C(2007) 1807 ir noteikti pienākumi attiecībā uz Mūzizglītības programmas kontroles vidi, proti:

- a) valsts aģentūra atbild par primārās kontroles pasākumu veikšanu, tostarp par galīgo ziņojumu analīzi, par pieprasīto izmaksu apliecinājošo dokumentu dokumentāro pārbaudi, par pārbaudēm uz vietas pasākumu īstenošanas laikā, revīzijām pēc pasākumiem un par tādu regulāro saņēmēju kā universitātes sistēmu revīziju. Valsts aģentūru pienākums ir katru gadu nosūtīt Komisijai un valsts atbildīgajām iestādēm gada ziņojumu, kurā ietverta informācija par veiktajiem primārās kontroles pasākumiem;
- b) valsts atbildīgās iestādes īsteno sekundāros kontroles pasākumus, lai saistībā ar ikgadējām *ex post* deklarācijām sniegtu apliecinājumu un informāciju par to, ka sistēmas un primārie kontroles pasākumi ir efektīvi;
- c) Komisija atbild par kontroles pasākumu veikšanu un galvenokārt novērtē gada ticamības deklarācijas un veic uzraudzības apmeklējumus.

9.15. Saistībā ar 2008. gada ticamības deklarāciju Palāta veica sistēmu revīziju sešās valsts aģentūrās un valsts atbildīgajās iestādēs, kuru uzraudzībā atrodas šīs aģentūras.

Primārie kontroles pasākumi

9.16. Revidējot valsts aģentūras, Palāta konstatēja, ka tās kopumā pienācīgi ievēro prasības, kuras Komisija ir definējusi "Norādījumos valsts aģentūrām". Tomēr divos gadījumos tika konstatētas problēmas primāro kontroles pasākumu veikšanā; šie pasākumi ir būtiski, lai likumīgi un pareizi izlietotu Kopienas finanšu līdzekļus jomā, kurā ir tik daudz tiešo saņēmēju. Dažos gadījumos nebija dokumentu, kas apliecinātu veikto analīzi vai dokumentāro pārbaudi, un nebija veikta arī sistēmu revīzija universitātēs, lai gan Komisija bija noteikusi minimālo skaitu revīzijām, kuras jāveic līdz 2008. gada beigām. Nebija izveidots arī izņēmumu reģistrs, finanšu līdzekļu politika nenodrošināja līdzekļu izvietojumu kontos, kuri nes procentus, un gada ziņojumi Komisijai tika iesniegti ar novēlošanos.

9.16. Komisija priecājas par to, ka Revīzijas palāta ir konstatējusi, ka kopumā tiek ievērotas prasības, kuras noteiktas "Vadlīnijās valsts aģentūrām", un pieņem to kā apliecinājumu tam, ka daudzkanālu uzraudzības un kontroles stratēģija (tostarp mācību semināri un nepārtraukta informācijas apmaiņa un komunikācija ar valstu aģentūrām un valstu iestādēm) ir bijusi lietderīga.

Viena no valstu aģentūrām personāla trūkuma dēļ nevarēja izpildīt prasību par universitātēm veicamām sistēmas revīzijām, bet panāca tās izpildi 2009. gada pirmajā pusgadā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Sekundārie kontroles pasākumi

9.17. Palātas pārskatā par 2007. finanšu gadu ir atzīmēts, ka pirms programmu uzsākšanas atbildīgo valsts iestāžu pienākums ir sagatavot *ex ante* deklarācijas par valsts aģentūru pārvaldības un kontroles sistēmām. Pēc pirmā programmu īstenošanas gada (2007) un katru nākamo gadu atbildīgās valsts iestādes sagatavo *ex post* deklarāciju par iepriekšējā gadā izmantoto finanšu sistēmu un procedūru uzticamību, par pārskatu ticamību un par to, kādu pārlicību var sniegt veiktās kontroles procedūras.

9.18. Komisijas Lēmuma C(2007) 1807 8. panta 3. punktā ir noteikts, ka "valsts iestāde izstrādā sekundārās kontroles pasākumu sistēmu, kuras mērķis ir sniegt pamatotu apliecinājumu šo sistēmu un primārās kontroles pasākumu efektivitātei. Valsts iestāde var uzticēt sekundārās kontroles pasākumu veikšanu ārējai revīzijas iestādei".

9.19. Revīzijas laikā Palāta konstatēja, ka pieeja, ko dalībvalstu atbildīgās iestādes izmantoja, lai iegūtu pamatojumu *ex ante* un *ex post* ticamības deklarācijām, ne vienmēr bija vienlīdz kvalitatīva, un ne visas iestādes vienlīdz pilnīgi ziņoja par izmantotajām procedūrām. Trijās iestādēs no sešām sekundārie kontroles pasākumi tika veikti apmierinoši, vai nu pieaicinot ārēju revidentu, vai uzdodot atbildīgās valsts iestādes darbiniekiem rūpīgi pārbaudīt valsts aģentūras izveidotās kontroles sistēmas un primāro kontroles pasākumu atbilstību Komisijas vadlīnijām. Pārējo valstu atbildīgajās iestādēs sekundāros kontroles pasākumus neveica vispār vai tie bija nepietiekami, vai nebija pienācīgi dokumentēti, vai arī tos uzdeva ārējai sabiedrībai un nenodrošināja pienācīgu uzraudzību pār to, vai pārbaudes tika veiktas pienācīgi. Tādējādi šo valsts iestāžu iesniegtajā deklarācijā ietvertais apliecinājums nebija pietiekami pamatots.

9.20. Turklāt tikai 10 no 40 *ex post* deklarācijām par 2007. gadu tika nosūtītas Komisijai noteiktajā termiņā – līdz 2008. gada 30. aprīlim. Kavēšanos daļēji var izskaidrot ar to, ka norādījumus par informāciju, kas ietverama ziņojumos, Komisija sniedza tikai 2008. martā. Tomēr arī līdz 2009. gada martam termiņu ievērošana nebija uzlabojusies. *Ex post* deklarācijas par 2008. gadu bija jāiesniedz līdz 2009. gada 30. aprīlim, bet laikā tika atsūtītas tikai sešas deklarācijas.

9.19. Ņemot vērā dažādas situācijas valstīs, tiesiskais regulējums neuzspiež vienotas pārbaudes sistēmas izmantošanu, bet paredz, ka pašu dalībvalstu ziņā ir panākt kopējiem standartiem atbilstošus kontroles mērķus.

Tomēr, pamatojoties uz sākotnējo pieredzi saistībā ar deklarācijām, Komisija 2008. gada februāra vadlīnijās dalībvalstīm ir precīzāk noteikusi kontroles mērķus attiecībā uz dalībvalstu iestāžu veiktajām pārbaudēm un atjauninājusi tos 2009. gada martā.

Valstu iestādēm tagad ir sīkāk jāapraksta veiktie sekundārie kontroles pasākumi gada ticamības deklarācijas jaunajā 4. pielikumā.

9.20. Visas *ex post* deklarācijas par 2007. gadu tika savlaicīgi izvērtētas 2008. gadā, lai papildinātu ĢD EAC ticamības deklarāciju.

ĢD EAC uzraudzības sistēma gada gaitā iegūst pārlicību no dažādiem elementiem un ne tikai brīdī, kad tiek saņemtas ticamības deklarācijas no valstu iestādēm (skatīt arī 9.3. punktu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

9.21. Norādījumi valsts aģentūrām ir labi izstrādāti gan juridiskā aspektā ⁽⁷⁾, ⁽⁸⁾, gan Komisijas sagatavotajos “Norādījumos dalībvalstu aģentūrām, kuras īsteno Mūžizglītības programmu”, taču atbildīgajām valsts iestādēm vadlīnijas nav dotas. Lai gan Komisija ir sniegusi precizējumus ⁽⁹⁾ par pienākumiem, nav pietiekami sīki izstrādātu vadlīniju, kurās būtu iekļautas konkrētas procedūras, kas jāievēro atbildīgajām valsts iestādēm.

Komisijas veiktās pārbaudes

9.22. Palāta revidēja, kā tika novērtētas *ex ante* deklarācijas par 2007.–2013. gadu un *ex post* deklarācijas par 2007. gadu. Tā konstatēja, ka izmantotā procedūra gan *ex ante*, gan *ex post* deklarāciju sagatavošanā sniedz ierobežotu pārliecību par izdevumu pārvaldības kvalitāti attiecīgajos gados. Tomēr, kā Palāta atzina arī iepriekšējā gadā, tā uzskata, ka izstrādātā sistēma, ja to pareizi piemēro, turpmāk varētu veidot pienācīgu pamatu pārliecības iegūšanai.

9.23. Komisijas novērtējumi 2008. gadā balstījās uz sistēmu un kontroles mehānismu dokumentāro pārbaudi un uzraudzības apmeklējumiem saistībā ar sistēmām 11 valstīs. Tomēr tikai dažos gadījumos Komisija pārbaudīja gada deklarācijās minēto primāro un sekundāro kontroles pasākumu esamību un kvalitāti, kā arī gada ziņojumos ietverto informāciju.

9.24. Balstoties uz veikto novērtējumu par *ex ante* un *ex post* deklarācijām, valsts aģentūru gada ziņojumiem un valsts aģentūru un atbildīgo valsts iestāžu uzraudzības apmeklējumu rezultātiem, Komisija ir izstrādājusi sarakstu ar piezīmēm, kuru sakarā valsts aģentūrām un valsts atbildīgajām iestādēm jāveic koriģējoši pasākumi. Attiecībā uz Mūžizglītības programmu 2008. gadā tika atceltas 169 piezīmes, bet tika formulētas 98 jaunas, tādējādi gada beigās bija spēkā 162 piezīmes. Nevienu no šīm piezīmēm Komisija neklasificēja kā “nopietnu”, taču 62 tika novērtētas kā “ļoti svarīgas”. No šīm 162 piezīmēm 110 attiecas uz kontroles sistēmām, proti, 94 uz kontroles sistēmām valsts aģentūrās, bet 16 – atbildīgajās valsts iestādēs.

KOMISIJAS ATBILDES

9.21. Komisija priecājas par to, ka Revīzijas palāta uzskata norādījumus valsts aģentūrām par labi izstrādātiem. Komisija piekrīt, ka attiecībā uz valsts aģentūrām var īstenot virzību uz vienkāršāku un saskaņotāku pieeju, ņemot vērā specifisko situāciju dažādās dalībvalstīs.

9.22. *Ex ante* un *ex post* deklarācijas ir pastiprinātās uzraudzības un kontroles sistēmas jauni un papildus elementi (skatīt arī atbildes uz 9.3. un 9.20. punktu).

9.23. ĢD EAC uzraudzības stratēģija ir daudzgadu, balstīta uz risku un orientēta uz procesu. Visas gada ticamības deklarācijas tika izvērtētas savlaicīgi, pamatojoties uz padziļinātu dokumentāru pārbaudi, un pēc vajadzības tika izteiktas atrunas. Sistēmu uzraudzības apmeklējumi ietvēra primāro un sekundāro kontroles mehānismu esības un kvalitātes pārbaudes, un to rezultātā dažkārt tika izteiktas atrunas (skatīt 9.24. punktu).

9.24. Atbilstoši uz procesu orientētai uzraudzības stratēģijai atrunas gada laikā var atcelt vai pievienot jaunas. Tas apliecina, ka darbs notiek nepārtraukti un sistemātiski tiek veikti turpmāki pasākumi saistībā ar atrunām.

Vidējais spēkā esošo atrunu skaits vienai valsts aģentūrai 2008. gada beigās bija četras.

Vairums “ļoti nopietno” atrunu ir saistītas ar primārajām pārbaudēm, kas jāveic līdz decentralizēto darbību nolīgumu beigām, lai veicinātu valstu aģentūru informētību.

⁽⁷⁾ C(2007) 1807 galīgais variants.

⁽⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 15. novembra Lēmums Nr. 1720/2006/EK, ar ko izveido rīcības programmu mūžizglītības jomā (OV L 327, 24.11.2006., 45. lpp.).

⁽⁹⁾ “Mūžizglītības programma un programma “Jaunatne darbībā” (2007.–2013. gads). Ticamības deklarācija par 2008. gadu, norādījumi atbildīgajām valsts iestādēm”, Brisele, 2.3.2009.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

9.25. Iekšējās kontroles sistēmu nepilnības, kas uzskaitītas iepriekš minētajās piezīmēs, var apdraudēt to maksājumu pareizību, kurus izmaksā galasaņēmējiem un dalībvalstu aģentūrām. Lai nākamajos gados varētu iegūt pārliecību, ka dalībvalstu aģentūras izpilda obligātās prasības attiecībā uz izdevumu pārvaldību un kontroli, jāturpina piezīmju pēcpārbaude, rūpīgāk veicot uzraudzības apmeklējumus, un Komisijai ciešāk jāuzrauga ikgadējā *ex post* deklarēšanas procedūra.

Ex post pārbaudes Izglītības un kultūras ģenerāldirektorātā (ĢD EAC)

9.26. ĢD EAC pārskatā par 2008. gadu ir minēts, ka privātas revidentu sabiedrības veiktajā projektu finanšu revīzijā, kuru uzdeva veikt Komisija, tika konstatēts, ka revidētajos Mūzizglītības programmas līgumos caurmērā ir 0,01 % kļūdu. Tomēr kļūdu īpatsvars, kas aplēsts, pārbaudot gada laikā slēgtos projektus, varētu būt daudz augstāks. Turklāt, tā kā šīs revīzijas lielākoties veica dalībvalstu aģentūru līmenī un tā kā aģentūras parasti nesaņem visus apliecinājošos dokumentus, šīs revīzijas neaptver visus izdevumu attiecināmības kritērijus.

Ārējo robežu fonds

9.27. Pamatprogrammai "Solidaritāte un migrācijas plūsmu pārvaldība", kas paredzēta no 2007./2008. līdz 2013. gadam, ir atvēlēti apmēram 50 % no ĢD JLS darbības izdevumiem, un šo programmu īsteno ar dalībvalstīm dalītā pārvaldībā. Programmā ietilpst četri finanšu instrumenti ⁽¹⁰⁾, no tiem lielākais ir Ārējo robežu fonds, kura finansēšanai izlieto vairāk nekā 50 % no programmas izdevumiem.

9.28. Lai gan Ārējo robežu fondu izveidoja, lai tas sāktu darboties 2007. gada 1. janvārī, tā tiesisko bāzi pieņēma tikai 2007. gada 23. maijā, bet īstenošanas kārtību – 2008. gada 5. martā. Turklāt dažas dalībvalstis iesniedza pārvaldības un kontroles sistēmu aprakstu un plānošanas dokumentu sākotnējās versijas ar ievērojamu nokavēšanos vai arī šo dokumentu kvalitāte nebija pienācīga. Tāpēc Komisija varēja veikt pirmos priekšfinansējuma maksājumus dalībvalstīm tikai 2008. gada pēdējos mēnešos.

9.25. 2009. gada revīzijas plānā ir pastiprināti uzraudzības apmeklējumi, kuri ir vērsti uz dalībvalstu aprakstīto vadības procedūru un pārbaucēju esību un īstenošanu.

9.26. Komisijas gada darbības pārskats attiecas uz gada finanšu darbību, un līdz ar to tajā ir analizēti gada gaitā veiktie maksājumi (gan avansa, gan galīgie maksājumi). Komisija no jauna pārskatīs savu pieeju gada darbības pārskatā norādītās kļūdas īpatsvara aprēķināšanai.

Nemot vērā to, ka saņēmēji parasti saņem mazas dotācijas, ir jāņem vērā pareizais līdzsvars starp kontroles pasākumu skaitu un to izmaksām.

⁽¹⁰⁾ Šie četri instrumenti ir: Ārējo robežu fonds, Integrācijas fonds, Atgriešanās fonds un Eiropas Bēgļu fonds.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

9.29. Tādējādi saistībā ar 2008. gada ticamības deklarāciju Palāta revidēja tikai to, kā ĢD JLS ir izvērtējis pārvaldības un kontroles sistēmu aprakstus, kurus bija iesniegušas dalībvalstis attiecībā uz Ārējo robežu fondu. Palāta nekonstatēja lielus trūkumus, taču pārvaldības un kontroles sistēmu patieso efektivitāti būs iespējams novērtēt tikai tad, kad šīs sistēmas sāks darboties.

Komunikācijas ģenerāldirektorāts (ĢD COMM)

9.30. Palāta revidēja Komunikācijas ģenerāldirektorāta 2008. gada darbības pārskatu, kurā minēts (skatīt arī **9.2. pielikumu**), ka ģenerāldirektorāta otrā līmeņa *ex ante* pārbaudēs konstatētais kļūdu īpatsvars ir 0,05 %. Tas varētu liecināt, ka kopš pēdējā gada ir uzlabojušās regulāras *ex ante* pārbaudes.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

9.31. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka politikas grupas "Izglītība un pilsoniskums" 2008. gada 31. decembrī slēgtā gada maksājumos nav būtisku kļūdu. Tomēr Palāta konstatēja, ka revīzijas paraugā atlasītajos starposma un galīgajos maksājumos bija būtiskas kļūdas.

9.32. Palāta secina, ka politikas grupas "Izglītība un pilsoniskums" uzraudzības un kontroles sistēmas daļēji efektīvi nodrošina maksājumu pareizību.

9.33. Kā minēts 9.21. punktā, dalībvalstu aģentūrām sagatavotie norādījumi ir labi izstrādāti un tos var izmantot kā procedūru rokasgrāmatu. Tomēr atbildīgajām valsts iestādēm nav šādu norādījumu, tāpēc Komisijai būtu jāizstrādā konkrētas vadlīnijas ar īpašu veicamo pasākumu aprakstu.

9.31. Komisija priecājas par Revīzijas palātas secinājumu, ka politikas grupas "Izglītība un pilsoniskums" maksājumos par gadu, kas beidzās 2008. gada 31. decembrī, nebija būtisku kļūdu. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu tas ir ievērojams progress.

Komisija atzīmē, ka Revīzijas palāta ir konstatējusi skaitļos izsakāmas kļūdas četros starposma un galīgajos maksājumos no 21 pārbaudītā maksājuma.

Komisija veiks turpmākus pasākumus pēc Revīzijas palātas konstatētajām kļūdām un vajadzības gadījumā atgūs līdzekļus.

9.32. Uzraudzības un kontroles sistēma, ko ieviesa laikposmam no 2007. gada līdz 2013. gadam, nodrošina stabilu satvaru. ĢD EAC 2008. gadā panāca ievērojamu progresu tās īstenošanā, izmantojot *ex post* ticamības deklarāciju analīzi, kā arī pastiprinātus uzraudzības apmeklējumus un revīzijas.

9.33. Komisija priecājas par to, ka Revīzijas palāta uzskata "Vadlīnijas valsts aģentūrām" par labi izstrādātām. Komisija piekrīt, ka attiecībā uz valsts aģentūrām var īstenot virzību uz vienkāršāku un saskaņotāku pieeju, ņemot vērā specifisko situāciju dažādās dalībvalstīs.

PALĀTAS APSVĒRUMI

9.34. Atsaucoties uz 9.22. un 9.25 punktu, Palāta uzskata, ka atbildīgo valsts iestāžu deklarēšanas procedūra saistībā ar Mūžizglītības programmu, kā arī kontroles sistēma, kurai būtu jābūt šīs procedūras pamatā, varētu veidot pienācīgu pamatu pārlicības iegūšanai nākotnē. Kaut arī stāvoklis ir uzlabojies, pašreizējā pārraudzības un kontroles sistēmu piemērošana vēl nesniedz pietiekamu pārlicību, ka pareizības kļūdas tiks novērstas vai atklātas un izlabotas. Tāpēc Palāta iesaka Komisijai ciešāk uzraudzīt ikgadējo *ex post* deklarēšanas procesu, rūpīgāk veikt uzraudzības apmeklējumus un tiešās pārbaudes, lai pārlicinātos, vai aprakstītās kontroles sistēmas ir pienācīgas un vai tās piemēro pilnībā.

KOMISIJAS ATBILDES

9.34. Komisija priecājas par Revīzijas palātas atzinumu par esošās integrētās kontroles un uzraudzības sistēmas atbilstību.

Komisija piekrīt, ka ir ciešāk jāuzrauga gada *ex post* deklarācijas. Tādēļ 2009. gada revīzijas plānā ir pastiprināti uzraudzības apmeklējumi, kuri ir vērsti uz dalībvalstu aprakstīto vadības procedūru un pārbaūžu esību un īstenošanu.

9.1. PIELIKUMS
PĀRBAUŽU REZULTĀTI

1. DAĻA. DARĪJUMU PARAUGA PĀRBAUDES GALVENIE DATI

1.1. Parauga lielums

Gads	Pārbaudīto darījumu skaits
2008	150
2007	150

1.2. Parauga uzbūve

Pārbaudīto darījumu veids (procentos)	2008				2007
	15 Izglītība un kultūra	16 Komunikācija	18 Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa	Kopā	
Galīgie/starpposma maksājumi	6,7	4,0	3,3	14,0	37
Avansi	66,7	0,0	19,3	86,0	63
Kopā	73,3	4,0	22,7	100,0	100

1.3. Kļūdu biežums un to aplēstā ietekme

Kļūdas	2008				2007
	15	16	18	Kopā	
To pārbaudīto darījumu biežums, kuros bija kļūdas	7 % {8}	17 % {1}	18 % {6}	10 % {15}	21 % {31}
Skaitļos izsakāmo kļūdu biežums	18 % {2}	0 % {0}	25 % {2}	20 % {4}	26 % {10}
Skaitļos izsakāmo kļūdu ietekme: Iespējamākā kļūdu īpatsvara diapazons (*)	Mazāk nekā 2 %			Mazāk nekā 2 %	No 2 % līdz 5 %

(*) Palāta izšķir šādas iespējamākā kļūdu īpatsvara diapazonus: mazāk nekā 2 %, no 2 % līdz 5 %, vairāk nekā 5 %.
Figūriekavās norādīti absolūtie skaitļi.

2. DAĻA. PĀRRAUDZĪBAS UN KONTROLES SISTĒMU VISPĀRĒJS NOVĒRTĒJUMS

2.1. Atlasīto pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums

Mūžizglītības programmas sistēma	Dalībvalsts atbildīgā iestāde	Dalībvalsts aģentūra	Komisija	Kopvērtējums
Beļģija (EPOS)				
Vācija (DAAD)				
Spānija (OAPÉE)				
Īrija (Léargas)				
Itālija (ISFOL)				
Polija (FRSE)				

Kopvērtējums	2008	2007
		—

Apzīmējumi:

	efektīvi
	daļēji efektīvi
	neefektīvi
—	neattiecas vai nav vērtēts

IEPRIEKŠĒJO TICAMĪBAS DEKLARĀCIJU APSVĒRUMU PĒCPĀRBAUDE

Palātas apsvērums	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Komisijas atbilde
1. apsvērums. Trūkumi Mūžizglītības programmas <i>ex ante</i> deklarēšanas procedūrā			
Mūžizglītības <i>ex ante</i> deklarēšanas procedūrā Palāta atzīmēja šādus trūkumus, kuri samazina šīs procedūras kā pārraudzības un kontroles sistēmas sastāvdaļas vērtību, proti: — dalībvalstu atbildīgās iestādes izmantoja atšķirīgu pieeju, lai iegūtu pamatojumu <i>ex ante</i> ticamības deklarācijām, un ne visas iestādes vienlīdz pilnīgi ziņoja par izmantotajām procedūrām, tāpēc Komisija no šīm deklarācijām varēja gūt ļoti neviendabīgu ticamības līmeni; — Komisija nepārbaudīja sistēmu un kontroles mehānismu faktisko darbību, jo tās novērtējums aprobežojās ar šo sistēmu un kontroles mehānismu dokumentāro pārbaudi; — Komisija apstiprināja dalībvalstu iesniegtās deklarācijas un formulēja dažādas piezīmes, un tajās minētās nepilnības bija jānovērš līdz 2007. gada beigām, taču līgumattiecībās ar attiecīgajām aģentūrām tā neparedzēja piesardzības pasākumus. Turklāt nebija stingras koriģējošo pasākumu pēcpārbaudes, bieži vien netika ievēroti termiņi, un līdz 2007. gada beigām ļoti daudzas piezīmes vēl nebija atceltas; — vairāki kritēriji, ko Komisija izmantoja novērtēšanas procedūrā, nebija pienācīgi definēti, tādējādi radot neskaidrības, ko nozīmē "novērtēšanas procesa pabeigšana" un "piesardzības pasākumi". (Pārskats par 2007. finanšu gadu, 9.16. un 9.17. punkts.)	ĢD EAC atzīmē, ka <i>ex ante</i> deklarāciju sagatavošana bija jauna prasība un "vienreizējs pasākums", sākot jaunu programmu. Tostarp, lai novērstu šos trūkumus, ĢD EAC ir veicis šādus pasākumus: — ir izstrādājis precīzākus norādījumus ikgadējo deklarāciju sagatavošanai un 2008. gada martā un novembrī ir organizējis īpašas sanāksmes ar dalībvalstu atbildīgo iestāžu piedalīšanos; — ir organizējis vairāk apmeklējumu uz vietas (tostarp ir veiktas finanšu revīzijas un ir uzsākta pārraudzības mehānismu programma); — ir pastiprinājis koriģējošo pasākumu pēcpārbaudi, izmantojot novērtēšanas metodi; — ir noteikta nepārprotama saistība starp novērtēšanu un veicamajiem piesardzības pasākumiem.	— Lai gan Komisija 2009. gada martā publicēja dažas vadlīnijas, Palātas veiktie apmeklējumi uz vietas atklāja, ka dalībvalstu atbildīgās iestādes vēl arvien atšķirīgi interpretē to, kā veicami sekundārie kontroles pasākumi. — 2008. gadā apmeklējumi uz vietas dalībvalstu aģentūrās un atbildīgajās iestādēs notika 11 valstīs. Pat apmeklētajās valstīs Komisija nepārbaudīja, vai patiešām eksistē primārie un sekundārie kontroles mehānismi, kuri minēti gada deklarācijās. — Pašlaik Komisija veic to piezīmju pastāvīgu pēcpārbaudi, kuras formulētas katrai dalībvalstij, taču līdz 2008. gada beigām vēl arvien nebija atceltas ļoti daudzas piezīmes (162) Mūžizglītības programmā.	Vadlīnijas tika izdotas jau 2008. gada februārī un atjauninātas 2009. gadā. Tiek noteikti kontroles mērķi, bet veids, kā tos sasniegt, ir atkarīgs no valstu iestādēm, ņemot vērā specifisko situāciju dalībvalstīs. Sistēmu uzraudzības apmeklējumi ietvēra primāro un sekundāro kontroles mehānismu esības un kvalitātes pārbaudes, un to rezultātā dažkārt tika izteiktas atrunas. Atbilstoši uz procesu orientētai uzraudzības stratēģijai atrunas gada laikā var atcelt vai pievienot jaunas. Tas apliecina, ka darbs notiek nepārtraukti un sistemātiski tiek veikti turpmāki pasākumi saistībā ar atrunām. Vidējais spēkā esošo atrunu skaits vienai valsts aģentūrai 2008. gada beigās bija četras.

Palātas apsvērumi	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Komisijas atbilde
2. apsvērumi. Komisijas veiktā Eiropas Bēgļu fonda II virspārraudzība ir bijusi daļēji efektīva			
Komisijas veiktais Eiropas Bēgļu fonda II pārraudzības un kontroles sistēmu iepriekšējs novērtējums nebija pilnībā efektīvs. Palāta atzīmēja šādas nepilnības: dalībvalstu iesniegtajos pārvaldības un kontroles procedūru aprakstos ir trūkumi, ir veikti tikai nedaudzi uzraudzības apmeklējumi dalībvalstīs, turklāt bieži vien neievērojot divpadsmit mēnešu noteikumu, un dalībvalstu veikto uzlabojumu pēcpārbaude nenotiek sistemātiski. (Pārskats par 2007. finanšu gadu, 9.20. un 9.21. punkts.)	Saskaņā ar ĢD JLS darbības pārskatu par 2008. gadu "2008. gadā notika uzraudzības apmeklējumi 14 dalībvalstīs (t. i., tajās, kuras vēl nebija apmeklētas). Šajos apmeklējumos varēja iegūt kopumā skaidru un apmierinošu priekšstatu par stāvokli, kaut arī dažās dalībvalstīs ir trūkumi pārvaldības un kontroles sistēmās. ĢD JLS uzskata, ka tas ir ieguvis pamatotu pārliecību četros gadījumos, pieņemamu pārliecību septiņos gadījumos un ierobežotu pārliecību trīs gadījumos. Minētajos trīs gadījumos nebija nodrošināta sertificētājas iestādes neatkarība, tāpēc ģenerāldirektorāts izstrādāja atbilstošu rīcības plānu, proti, divos gadījumos notiks ex post pārbaudes un pašlaik risinās pretrunu procedūra, bet trešajā dalībvalstī pašlaik tiek pārskatīta kontroles sistēma saskaņā ar ģenerāldirektorāta norādījumiem."	Problēmas netika konstatētas.	
3. apsvērumi. Ar komunikācijas politikas jomu saistīto izdevumu ex ante pārbaūžu sistēma nav efektīva			
Komisijas veikto ex ante pārbaūžu laikā neatklāja vairāku Palātas konstatēto kļūdu (7 no 12) saistībā ar komunikācijas jomas izdevumiem. (Pārskats par 2007. finanšu gadu, 9.22. un 9.23. punkts.)	Saskaņā ar ĢD COMM darbības pārskatu par 2008. gadu ģenerāldirektorāts "(...) izmanto kontroļlapas. Lai kontroļlapas lietotu konsekventāk pirms maksājuma veikšanas un uzlabotu pārbaūžu kvalitāti pirms maksājumu veikšanas, tālākdeleģētajiem kredītrīkotājiem, iestāžu vadītājiem un darbiniekiem tiks nodrošināta papildu apmācība."	ĢD COMM izmanto otrā līmeņa ex ante pārbaudes, kuru pamatā ir naudas vienību parauga atlase (MUS). Saskaņā ar ĢD COMM darbības pārskatu par 2008. gadu minētajā gadā ir veiktas otrā līmeņa ex ante pārbaudes 5 % darījumu, kuru vērtība ir 43 % no visu darījumu kopsummas. Pārbaūžu rezultāti ir šādi: "Pārbaudītajos darījumos tika konstatētas kļūdas 9,4 % no darījumu kopskaita, un kļūdu īpatsvars vērtības izteiksmē ir 0,05 %." Zemais kļūdu īpatsvars (vērtības izteiksmē), ko konstatēja otrā līmeņa ex ante pārbaudēs, liecina, ka kopš pagājušā gada ir uzlabojusās "parastās" ex ante pārbaudes.	Ir īstenots rīcības plāns darījumu kvalitātes uzlabošanai, un jo īpaši norisinās mācību pasākumi.

10. NODAĻA

Ekonomika un finanses

SATURS

	<i>Punkts</i>
Vispārīga informācija	10.1.
Īpašais izvērtējums saistībā ar Ticamības deklarāciju	10.2.–10.31.
Ievads	10.2.–10.11.
Revīzijas tvērums	10.7.–10.10.
Galvenais risks saistībā ar pareizību	10.11.
Darījumu pareizība	10.12.–10.14.
Sistēmu efektivitāte	10.15.–10.26.
Maksājumu pieprasījumu <i>ex ante</i> dokumentu pārbaudes	10.17.–10.21.
Projektu izmaksu deklarāciju revīzijas apliecinājumi	10.22.–10.23.
<i>Ex post</i> pārbaudes	10.24.–10.26.
Secinājumi un ieteikumi	10.27.–10.31.
Secinājumi	10.27.–10.28.
Ieteikumi	10.29.–10.31.
Garantiju fonda ārējai darbībai revīzijas rezultāti	10.32.–10.36.
Likvidējamās Eiropas Ogļu un tērauda kopienas revīzijas rezultāti	10.37.–10.41.
Iepriekšējo apsvērumu pēcpārbaude	10.42.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA

10.1. Desmitajā nodaļā ir četras daļas. Vispirms tajā izklāstīts politikas grupas "Ekonomika un finanses" īpašais izvērtējums saistībā ar Ticamības deklarāciju (sk. 10.2.–10.31. punktu). Tam seko atkārtotu revīziju rezultāti saistībā ar Garantiju fondu ārējai darbībai (sk. 10.32.–10.36. punktu) un likvidējamo Eiropas Ogļu un tērauda kopienu (sk. 10.37.–10.41. punktu). Nodaļas noslēgumā sniegta informācija par iepriekšējo gadu apsvērumu pēcpārbaudi.

ĪPAŠAIS IZVĒRTĒJUMS SAISTĪBĀ AR TICAMĪBAS DEKLARĀCIJU

Ievads

10.2. Šajā nodaļā ir izklāstīts Palātas īpašais izvērtējums par politikas grupu "Ekonomika un finanses". Minētajā politikas grupā ietilpst šādas politikas jomas: 01. "Ekonomika un finanses", 02. "Uzņēmējdarbība", 03. "Konkurence", 12. "Iekšējais tirgus" un 20. "Tirdzniecība". **10.1. tabulā** ir uzskaitītas šīs politikas grupas darbības un norādīti gada izdevumi un pārvaldības veids.

10.1. tabula. 2008. gada maksājumu un saistību apropriācijas

(miljonos EUR)

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	2008. gadā veiktie maksājumi	Budžeta pārvaldības veids
1	Ekonomika un finanses	Administratīvie izdevumi ⁽¹⁾	59	Centralizēta tieša
		Ekonomiskā un monetārā savienība	13	Centralizēta tieša
		Starptautiskā ekonomika un finanses	42	Centralizēta tieša
		Finanšu operācijas un instrumenti	172	Centralizēta netieša vai kopēja
			286	
2	Uzņēmējdarbība	Administratīvie izdevumi ⁽¹⁾	110	Centralizēta tieša
		Konkurētspēja, rūpniecības politika, jauninājumi un uzņēmējdarbība	94	Centralizēta tieša
		Iekšējais preču tirgus un nozaru politika	142	Centralizēta tieša
		Sadarbība – kosmos un drošība	131	Centralizēta tieša
			477	
3	Konkurence	Administratīvie izdevumi ⁽¹⁾	79	Centralizēta tieša
		Karteli, pretmonopola darbība un liberalizācija	8	Centralizēta tieša
			87	
12	Iekšējais tirgus	Administratīvie izdevumi ⁽¹⁾	52	Centralizēta tieša
		Iekšējā tirgus ģenerāldirektorāta darbības stratēģija un koordinācija	6	Centralizēta tieša
		Iekšējais pakalpojumu tirgus	0	Centralizēta tieša
			58	
20	Tirdzniecība	Administratīvie izdevumi ⁽¹⁾	63	Centralizēta tieša
		Tirdzniecības politika	13	
			76	
Kopā			984	

Administratīvie izdevumi kopā 363

Darbības izdevumi kopā 621

Gada maksājumi kopā 984**Gada saistības kopā 1 131**⁽¹⁾ Administratīvo izdevumu revīzijas rezultāti ir aprakstīti 11. nodaļā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

10.3. Šīs politikas grupas galvenās programmas (gandrīz 80 % jeb 493 miljoni EUR no kopējiem grupas darbības izdevumiem) finansēja politikas jomās 01. "Ekonomika un finanses" un 02. "Uzņēmējdarbība". Minētās programmas ir uzskaitītas **10.2. tabulā**.

10.2. tabula. Politikas grupas "Ekonomika un finanses" galvenās programmas

Budžeta sadaļa	Programmas	2008. gada maksājumi (miljonos EUR)	% no kopējiem darbības izdevumiem
01	Konkurētspējas un jauninājumu pamatprogrammas (CIP) un Uzņēmumu un uzņēmējdarbības daudzgadu programmas (MAP) finanšu instrumenti	139	22 %
01	Makroekonomiskā palīdzība	41	7 %
02	ES aģentūru finansējums ⁽¹⁾	111	18 %
02	Septītā pamatprogramma pētniecībai un tehnoloģiju attīstībai (FP7)	77	12 %
02	Konkurētspējas un jauninājumu pamatprogramma (CIP). Uzņēmējdarbības un jauninājumu programma (EIP)	76	12 %
02	Sestā pamatprogramma pētniecībai un tehnoloģiju attīstībai (FP6)	49	8 %
Kopā		493	79 %

⁽¹⁾ Šīs divas ES aģentūras ir Eiropas Ķīmisko vielu aģentūra (ECHA) un Eiropas Zāļu aģentūra (EMA). Palāta publicē gada revīzijas ziņojumus par abām aģentūrām.

10.4. CIP un MAP programmas, kuras finansē politikas jomā 01. "Ekonomika un finanses", tiecas atbalstīt mazos un vidējos uzņēmumus (MVU), lai tiem būtu pieejams pašu kapitāls, riska kapitāls un aizdevumu finansējums. Atbalstu īsteno ar tādu Kopienas finanšu instrumentu starpniecību, kurus Komisijas vārdā pārvalda Eiropas Investīciju fonds (EIF) ⁽¹⁾. Makroekonomiskā palīdzība ir finanšu instruments maksājumu bilances atbalstam trešām valstīm. To īsteno kā vidēja termiņa/ ilgtermiņa aizdevumus un/vai dotācijas. Palīdzību sniedz tādos gadījumos, ja ir izpildīti ekonomikas un finanšu politikas nosacījumi.

10.5. Politikas jomā 02. "Uzņēmējdarbība" finansētās Uzņēmējdarbības un jauninājumu programmas (EIP) mērķis ir sekmēt uzņēmumu, un īpaši mazo un vidējo uzņēmumu, konkurētspēju, lai veicinātu jauninājumus, ieskaitot ekojauninājumus, un lai atbalstītu uzņēmumus un administratīvo reformu.

⁽¹⁾ EIF ir Kopienas īpašā iestāde riska kapitāla un garantijas instrumentu nodrošināšanai maziem un vidējiem uzņēmumiem. Šīs programmas pārvalda EIF saskaņā ar fiduciārajiem un pārvaldības nolikumiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

10.6. Kopienas Septītās pamatprogrammas (2007–2013) darbību mērķis ir atbalstīt Eiropas Kosmosa programmu un izstrādāt tehnoloģijas un zināšanas, lai aizsargātu iedzīvotājus no terorisma draudiem, kā arī no neparedzētu negadījumu, piemēram, dabas katastrofu un rūpniecisku avāriju, ietekmes un sekām. Kopienas Sestajā pamatprogrammā (2002–2006) atbalstu sniedza Eiropas kosmosa projektiem, kā arī finansēja īpašas darbības, kuru mērķis bija sekmēt tehnoloģiskos jauninājumus, pētījumu rezultātu izmantošanu, kā arī tehnoloģiju uzņēmumu izveidi Kopienas teritorijā un tās reģionos.

Revīzijas tvērumi

10.7. Šis īpašais izvērtējums ir balstīts uz

- a) reprezentatīva statistiska parauga padziļinātajām pārbaudēm (paraugā ietilpst 80 maksājumi, kurus Komisija veica 2008. gadā);
- b) šādu pārraudzības un kontroles sistēmu efektivitātes novērtējumu:
 - *ex ante* dokumentu pārbaudes Komisijas veiktajiem maksājumiem saistībā ar dotācijām un publiskā iepirkuma līgumiem, galvenokārt pārbaudot 120 maksājumu paraugu;
 - projektu izmaksu deklarāciju revīzijas apliecinājumi, kurus snieguši neatkarīgi revidenti;
 - *ex post* pārbaudes, konkrēti, saistībā ar Sestās pamatprogrammas revīzijas stratēģiju.

10.8. Pārbaudītajos maksājumos ietilpa dotācijas galasaņēmējiem⁽²⁾, pārskaitījumi fiduciārajos kontos⁽³⁾ saistībā ar MAP un CIP programmām, EIF kapitāla palielināšana, pārskaitījumi divām ES aģentūrām un maksājumi saistībā ar iepirkuma līgumiem vai pakalpojumu līgumiem.

10.9. Desmit no 80 maksājumiem revīziju veica galasaņēmēja līmenī. Pārējos darījumus, tostarp maksājumus fiduciārajos kontos saistībā ar MAP un CIP un maksājumus divām ES aģentūrām, revidēja Komisijā.

⁽²⁾ Galvenokārt avansa maksājumi saistībā ar Septīto pamatprogrammu un starpposma un galīgie maksājumi saistībā ar Sesto pamatprogrammu.

⁽³⁾ Programmu izpildei līdzekļus no vispārējā budžeta pārskaita EIF pārvaldītajos fiduciārajos kontos, lai segtu iespējamus maksājumus nākotnē.

PALĀTAS APSVĒRUMI

10.10. Maksājumu paraugā, kas minēts 10.7. punkta a) apakšpunktā, ietilpa arī viens maksājums Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijai (ESAO), kas bija veikts saskaņā ar dotāciju nolīgumu⁽⁴⁾. Komisija Eiropas Kopienu vārdā noslēdza nolīgumu ar ESAO, lai atrisinātu administratīvos jautājumus saistībā ar ESAO īstenotajiem Kopienas projektiem. Veids, kādā ESAO šo nolīgumu interpretēja, ierobežoja Palātas revīzijas pilnvaras. Šajā īpašajā gadījumā revīziju veica ESAO iekšējais revidents. Palāta šīs revīzijas rezultātus izvērtēja, pārbaudot revīzijas darba dokumentus un visus pieņemtos apliecinātos dokumentus.

Galvenais risks saistībā ar pareizību

10.11. Lielāko daļu dotāciju politikas grupā izmaksā, pamatojoties uz saņēmēju iesniegtajām izmaksu deklarācijām. Galvenais risks saistībā ar likumību un pareizību ir tas, ka izmaksu deklarācijās attiecināmās izmaksas ir novērtētas pārāk augstu, bet Komisijas pārraudzības un kontroles sistēmas to neatklāj. Tā kā izmaksu deklarāciju skaits ir nozīmīgs, Komisija nevar tās visas pārbaudīt uz vietas galasaņēmēju līmenī. Tāpēc Palātas vērtējumā ir augsts risks saistībā ar to maksājumu pareizību, kuru pamatošanai izmanto izmaksu deklarācijas.

Darījumu pareizība

10.12. Darījumu pārbaūžu rezultāti ir apkopoti **10.1. pielikumā**. Palāta konstatēja 13 kļūdas 14 % maksājumu (11 no 80). 46 % šo kļūdu (6 no 13) bija saistīti ar deklarēto izdevumu attiecināmību. Palātas konstatētais iespējamākais kļūdu īpatsvars ir nedaudz virs 2 %. Vairākums kļūdu attiecās uz projektiem, kurus finansēja no Sestās pamatprogrammas pētniecībai un tehnoloģiju attīstībai (FP6). Šāds iznākums apstiprina 10.11. punktā minēto riska novērtējumu, un to papildina Komisijas *ex post* pārbaūžu konstatējumi⁽⁵⁾, Palātas secinājumi, kas izklāstīti 2007. gada pārskata 10. nodaļā, un Palātas revīzijas rezultāti, kas ietverti 7. nodaļā.

⁽⁴⁾ Ar šo dotāciju nolīgumu sniedz Kopienas atbalstu projektam "better regulation in Europe and OECD assessment of the regulatory capacity in 15 Member States" ["labāks regulējums Eiropā, un ESAO veiktais 15 dalībvalstu regulatīvās kapacitātes novērtējums"].

⁽⁵⁾ Sk. atrunu par atlikušo kļūdu īpatsvaru attiecībā uz maksājumu pieprasījumu pareizību FP6 dotācijās Uzņēmējdarbības un rūpniecības ģenerāldirektorāta deleģētā kredītrikotāja deklarācijā 2008. gada darbības pārskatā.

KOMISIJAS ATBILDES

10.10. Pēc Komisijas uzskatiem, pants par "labākajiem centieniem", kas iekļauts 1994. gada 17. novembra skaidrojošās vēstules pavadrakstā, neierobežo Palātas pilnvaras turpināt veikt pārbaudes, kā noteikts Līgumā. Komisija sazināsies ar Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizāciju (ESAO), lai nodrošinātu to, ka Palātas revīzijas pilnvaras netiek ierobežotas.

10.11. Risks, ka saņēmēji varētu pārspīlēt izmaksas, lielākoties pastāv sakarā ar sarežģītību, kas piemīt piemērojamā tiesiskā regulējuma nodrošinātajiem finansēšanas mehānismiem, kuru pamatā ir faktisko izmaksu atlīdzināšana. Šī sarežģītība arī ierobežo to dokumentu pārbaūžu tvērumu, ko iespējams veikt pirms izdevumu atlīdzināšanas.

Vairākums kļūdu attiecas uz izmaksu nepareizu deklarēšanu saistībā ar personālu un pieskaitāmajām izmaksām. Komisija nevar atklāt šīs kļūdas pirms maksājuma veikšanas un tāpēc ir ieviesusi kontroles stratēģiju un izstrādājusi *ex post* revīzijas. Pieņemtās korigējošās darbības ir vērstas uz kļūdu īpatsvara mazināšanu. Turpmākas korigējošās darbības ir uzsāktas Septītajai pamatprogrammai (FP7), īpaši attiecībā uz revīziju sertificēšanu. Komisija atgūst revidētajiem saņēmējiem pārmaksātās summas.

10.12. Komisija nepiekrīt Palātas aprēķiniem divos gadījumos, kad tika paveikts darbs, akceptēti darba rezultāti un radušās izmaksas, tāpēc pamatota ir daļēja atlīdzināšana. Tomēr Palāta, pamatojoties uz savu līgumiskas vienošanās interpretāciju šajos divos gadījumos, lielāko daļu no deklarētajām izmaksām uzskatīja par neattiecināmām. Ja tiktu ņemts vērā Komisijas veiktais kļūdu īpatsvara novērtējums šiem diviem gadījumiem, tad vispārējais kļūdu īpatsvars šai politikas jomai nokristos zem 2 %.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

10.13. Kā redzams **10.1. pielikuma 1.3.** punktā, iespējamākais kļūdu īpatsvars šajā politikas grupā galvenokārt saistīts ar kļūdām Sestās pamatprogrammas maksājumos. Lielākā daļa kļūdu attiecas uz Komisijas atlīdzinātajām attiecināmajām izmaksām, kuras izmaksu deklarācijās saņēmēji norādījuši nepamatoti augstas. Atrasto kļūdu iemesli bija šādi:

- nepietiekami apliecinātie dokumenti, kas pamatotu atlīdzināšanai pieprasītās izmaksas, vai to trūkums (piemēram, nebija faktūrrēķina);
- izmantotas budžetā norādītās summas vai vidējās izmaksas, kas ir pretrunā prasībai izmantot faktiskās izmaksas;
- pieprasījumi atlīdzināt izmaksas, kas radušās ārpus attiecināmības perioda;
- iekļautas dažādas neattiecināmas izmaksas (piemēram, trešo personu izmaksas) vai neesošas izmaksas;
- kļūdaini aprēķināta Komisijas dotācijas galīgā summa.

10.14. Uz politikas jomu 20. "Tirdzniecība" attiecās 38 % kļūdu (5 no 13) (visas grupētas kā citas neatbilstības), un to pamatā bija iepirkuma procedūrās paredzēto dokumentu trūkums. Šādas kļūdas bija jāatklāj Komisijas pārraudzības un kontroles sistēmām.

10.13. Palātas novērtējums balstās uz 80 darījumu revīziju, kurā tika novērotas tikai piecas skaitļos izsakāmas kļūdas Sestās pamatprogrammas (FP6) maksājumos. Turklāt FP6 pārstāv tikai 8 % no maksājumiem (atsauce uz 10.2. tabulu – Politikas grupas "Ekonomika un finanses" galvenās programmas). Visi konstatējumi attiecībā uz FP6 izdevumiem ir līdzīgi 7. nodaļā attēlotajiem.

Komisija veic nepieciešamos pasākumus, lai atgūtu finansējuma summas saistībā ar neattiecināmajām izmaksām.

- Komisija piekrīt, ka ne vienmēr bija pieejami apliecinātie dokumenti. Tomēr tā uzskata, ka kļūdām ir mazāka finansiāla ietekme, nekā uzskata Palāta. Lai arī dažas izmaksas nebija pilnībā apliecinātas ar oficiāliem dokumentiem, darbs bija paveikts, un bija maksājuma pierādījums.
- Komisija piekrīt šim konstatējumam, kas attiecas uz specifisko risku, ko Palāta minējusi 10.11. punktā. Komisija ir ieviesusi visaptverošu ex post kontroles stratēģiju, kuras mērķis ir būtiski samazināt kļūdu īpatsvaru.
- Komisija piekrīt šim konstatējumam, kas attiecas uz specifisko risku, ko Palāta minējusi 10.11. punktā. Komisija ir ieviesusi visaptverošu ex post kontroles stratēģiju, kuras mērķis ir būtiski samazināt kļūdu īpatsvaru.
- Divos projektos, kuros bija novērotas kļūdas, ES dotāciju saņēmēji bija MVU ar sarežģītu juridisko struktūru. Kaut arī nebija pieejami darba līgumi, tomēr tika sniegti pierādījumi par līgumattieciņām starp saņēmēju un cilvēkiem, kuri veica darbu.
- Lai izvairītos no šāda veida situācijām, Komisija plāno ieviest kontroles pasākumus.

10.14. Komisija pieņem Palātas konstatējumus, tomēr tā vēlētos pievērst uzmanību tam, ka vairākums Palātas ievēroto kļūdu attiecas uz 2004. vai 2005. gadā notikušajām iepirkuma procedūrām.

Kopš tā laika kontroles procedūras ir būtiski pastiprinātas, un Komisija vairs neprognozē šādu kļūdu atkārtosanos. Nesena iepirkuma procedūru revīzija Tirdzniecības ģenerāldirektorātā (ĢD TRADE), ko veica iekšējās revīzijas nodaļa, apstiprināja šo pozitīvo novērtējumu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Sistēmu efektivitāte

10.15. Komisija izveidoja dažādus kontroles mehānismus, lai mazinātu nepareizu maksājumu risku. Galvenie kontroles mehānismi ir

- maksājumu pieprasījumu *ex ante* dokumentu pārbaudes;
- projektu izmaksu deklarāciju revīzijas apliecinājumi;
- *ex post* pārbaudes, kas veiktas galasaņēmēju parauga starp-
posma un galīgajiem maksājumiem.

10.16. Palātas novērtējuma rezultāti par pārraudzības un kontroles sistēmu efektivitāti ir apkopoti **10.1. pielikuma 2. daļā**. Novērtējumā akcentētas trīs politikas jomas, uz kurām attiecas gandrīz visi paraugā iekļautie 2008. gada maksājumi.

10.16. Komisija uzskata, ka maksājumu *ex ante* pārbaudes ir efektīvas. Palātas novērotajiem trūkumiem attiecībā uz atzīmju izdarīšanu pārbaudes sarakstu lodziņos nav būtiskas ietekmes uz pārraudzības un kontroles sistēmu efektivitāti (skatīt arī 10.19. punktu).

Maksājumu pieprasījumu *ex ante* dokumentu pārbaudes

10.17. *Ex ante* dokumentu pārbaudžu mērķis ir pārbaudīt, vai darbība ir likumīga, pareiza un atbilst pareizas finanšu pārvaldības principam. Šo pārbaudžu nolūks ir arī pirms maksājuma veikšanas nodrošināt, lai visi uzdevumi tiktu pildīti pareizi un saskaņā ar līguma vai dotāciju nolīguma prasībām.

10.18. Palāta vērtēja to ģenerāldirektorātu finanšu ķēdes, kuri ir atbildīgi par 01. "Ekonomikas un finanšu", 02. "Uzņēmējdarbības" un 20. "Tirdzniecības" ⁽⁶⁾ politikas jomu īstenošanu. Saistībā ar šiem trim ģenerāldirektorātiem katram atlasītajam maksājumam 10.7. punktā minētajā 80 maksājumu paraugā pārbaudīja, vai ir konsekventi piemērota finanšu ķēde un vai ir bijušas adekvātas *ex ante* dokumentu pārbaudes. Papildparaugu, kurā ietilpa 120 maksājumi, izmantoja, lai novērtētu darbības un *ex ante* kontroles mehānismu efektivitāti trīs programmās, kuras pārvalda Uzņēmējdarbības un rūpniecības ģenerāldirektorāts ⁽⁷⁾. Pārbaudīja arī 30 maksājumus, kurus bija veicis Tirdzniecības ģenerāldirektorāts.

⁽⁶⁾ Revīziju veica divos ģenerāldirektorātos, kas pārvalda lielākās politikas jomas, un vienā ģenerāldirektorātā, kas nodarbojas ar mazajām politikas jomām.

⁽⁷⁾ Trīs programmas, kuras pārvaldīja Uzņēmējdarbības un rūpniecības ģenerāldirektorāts, bija dotācijas, kuras izmaksāja saistībā ar Sesto pamatprogrammu; no MAP finansētie uzņēmumu tikli un dotācijas, kuras izmaksāja par tiesību aktu standartizāciju un tuvināšanu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

10.19. Palāta konstatēja, ka 02. "Uzņēmējdarbības" politikas jomā bija izmantoti pārbaudes saraksti un aprēķinu lapas, kuru mērķis cita starpā bija atklāt un novērst kļūdas izmaksu deklarācijās. Tomēr revidenti atrada šādas nepilnības:

— ne vienmēr bija sniegta pietiekami izvērsta informācija par *ex ante* apstiprinājuma pārbaudes darbinieku veiktajām pārbaudēm ⁽⁸⁾;

— pārbaudes sarakstā, kuru izmantoja, lai pārbaudītu galasaņēmēju iesniegtos ārējos revīzijas apliecinājumus, nebija iekļauts pārskats par darbu, kas veikts saistībā ar katru pārbaudīto apliecinājumu;

10.19. Komisija ir pārliecināta, ka esošās kontroles sistēmas ir rentablas un proporcionālas un pārbaudes saraksti ir būtisks instruments darījumu apstrādei. Ievērotajiem trūkumiem nav nekādas saistības ar finanšu ķēdes konsekvētu pielietojumu un *ex ante* dokumentu pārbaūžu atbilstību.

Pārbaudes saraksts pats par sevi nav mērķis. Pārbaudes sarakstu primārais nolūks ir nodrošināt visu nepieciešamo pārbaūžu īstenošanu.

— Visas pārbaudes ir proporcionālas un atbilstošas darījuma likumībai un pareizībai. Palātas novērtējums attiecas uz: i) pārbaudes sarakstiem, kuros otrais apstiprinājuma pārbaudes darbinieks tikai parakstījis un nav izdarījis atzīmes atsevišķos lodziņos, un ii) uz pieciem gadījumiem, kuros, kā uzskatīja Palāta, atzīmes lodziņos izdarītas kļūdaini. Komisija neuzskata, ka kādam no šiem konstatējumiem ir būtiska ietekme uz pārraudzības un kontroles sistēmu efektivitāti. Precīzāk:

i) pārbaudes sarakstu noformēšana ir deleģētā kredītrīkotāja pienākums. Apstiprinājuma pārbaudes darbinieka paraksts apliecina, ka pārbaudes ir veiktas. Tādu pārbaudes sarakstu izstrāde, kuros pārbaudes apliecinātas ar atzīmi vai ar parakstu, neietekmē *ex ante* pārbaūžu efektivitāti;

ii) dažos gadījumos atzīmes pārbaudes sarakstu lodziņos var būt veiktas nepareizi, tomēr nav pierādījumu, ka, izņemot šo formalitāti, kurai nav finansiālas ietekmes, pārbaudes būtu veiktas nepareizi.

Papildus šeit minētajam viss personāls, kas piedalās darbplūsmās, saņēma atgādinājumu nodrošināt to, lai visi pārbaudes saraksti pēc pārbaūžu veikšanas tiktu saprotami aizpildīti.

— Revīzijas apliecinājumi katram partnerim, ko saista līgums, jau ir iekļauti lietā *ex ante* apstiprinājuma pārbaudei. Pārbaudes sarakstā, kas izmantots revīzijas apliecinājuma izskatīšanai, apkopotas veiktās apstiprinājuma pārbaudes.

Deleģētā kredītrīkotāja pienākums ir izstrādāt pārbaudes sarakstus, kuri atbilst riska līmenim attiecīgajā gadījumā. Komisija neuzskata, ka būtu rentabli gatavot atsevišķu pārbaudes sarakstu katram atsevišķam revīzijas apliecinājumam.

⁽⁸⁾ Piemēram, pārbaudes sarakstā, kuru izmantoja attiecībā uz maksājumiem par tiesību aktu standartizāciju un tuvināšanu, nebija iespējams izsekot *ex ante* apstiprinājuma pārbaudes darbinieka veikumam. Attiecībā uz Sestās pamatprogrammas maksājumiem bija norādīts, ka ir veiktas pārbaudes, taču pieejamā dokumentācija liecina, ka tās nebija iespējams veikt.

PALĀTAS APSVĒRUMI

— divos gadījumos bija nepietiekami veiktas *ex ante* pārbaudes līdzekļu pārskaitījumam ES aģentūrai. Tādēļ vēlāk bija jāveic finanšu korekcijas.

10.20. Palāta arī atzīmēja, ka 30 % no maksājumiem divās programmās ⁽⁹⁾ nebija veikti samaksas termiņā, kurš bija norādīts īstenošanas kārtībā. Trešās programmas pārbaudē kavējumus nekonstatēja.

10.21. Attiecībā uz dotācijām un veiktajiem maksājumiem politikas jomās 01. "Ekonomika un finanses" un 20. "Tirdzniecība" netika atrastas nozīmīgas nepilnības *ex ante* dokumentu pārbaudē darbībā.

Projektu izmaksu deklarāciju revīzijas apliecinājumi

10.22. Īstenošanas kārtības ⁽¹⁰⁾ 180. pantā izmaksu deklarācijām, kuras pārsniedz noteiktu maksimālo robežu, ir prasīts apliecinājums, ko sagatavojis apstiprināts revidents. Šajā apliecinājumā apstiprina deklarēto izmaksu precizitāti, reālu pastāvēšanu un attiecināmību. Šie revīzijas apliecinājumi ir galvenais kontroles mehānisms Komisijai saistībā ar projektiem, kurus finansē politikas jomā 02. "Uzņēmējdarbība".

⁽⁹⁾ Šīs divas programmas ir Sestā pamatprogramma un tiesību aktu standartizācija un tuvināšana.

⁽¹⁰⁾ Komisijas 2002. gada 23. decembra Regula (EK, Euratom) Nr. 2342/2002, ar ko paredz īstenošanas kārtību Padomes Regulai (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienu vispārējam budžetam (grozīta) (OV L 357, 31.12.2002., 1. lpp.).

KOMISIJAS ATBILDES

— Komisijas ieviestie kontroles pasākumi paredzēti, lai pēc iespējas izvairītos no šāda veida situācijām.

Vienā no diviem gadījumiem kļūda tika atklāta tūlīt pēc maksājuma, kas uzskatāmi parāda, ka jau pastāv pietiekamas pārbaudes, lai nodrošinātu atbilstošu kontroles vidi. Koriģējošas darbības tika veiktas, pirms Palāta sāka lietu analizēt. Finansiāla riska nebija, jo šie bija priekšfinansējuma maksājumi un ES aģentūras gadu pēc gada atmaksā visas saņemtās summas, kuras pārsniedz to izdevumus.

10.20. Komisija ir būtiski samazinājusi maksājumu kavējumus un turpina strādāt, lai tos samazinātu vēl vairāk. Maksājumus no parauga, uz ko atsaucas Palāta, veicis Uzņēmējdarbības un rūpniecības ģenerāldirektorāts (ĢD ENTR), kurš atkal panācis izteiktu uzlabojumu 2009. gada pirmajā pusē (tikai 6 % no maksājumiem ir nokavēti) salīdzinājumā ar 2008. gada rezultātiem (13 % kavētu maksājumu) un 2007. gadu (34 % kavētu maksājumu). Šis sasniegums bija iespējams, tikai realizējot plaša mēroga pasākumus, tostarp skaidrākas un pilnībā pārstrādātas procedūras, efektīvas *ex ante* pārbaudes un vienkāršotas darbplūsmas.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

10.23. Palāta salīdzināja savas revīzijas rezultātus ar revīzijas apliecinājumu, kas bija sniegts par saņēmēju līmenī revidētajiem maksājumiem. 71 % gadījumu (piecos no septiņiem), kuros apstiprināts revidents bija sniedzis atzinumu bez piezīmēm, Palāta atrada skaitļos izsakāmās kļūdas⁽¹¹⁾. Vairākums šo projektu bija finansēti Sestajā pamatprogrammā. Šis konstatējums sakrīt ar pagājušā gada rezultātiem⁽¹²⁾ un ar 7. nodaļas rezultātiem un liecina, ka revīzijas apliecinājumi ir tikai daļēji ticami.

Ex post pārbaudes

10.24. Ģenerāldirektorāti, kuri ir atbildīgi par politikas jomu 01. "Ekonomika un finanses" un 02. "Uzņēmējdarbība" īstenošanu, ex post pārbaudes funkcijas ir izveidojuši galvenokārt maksājumu lielā skaita dēļ.

10.25. Palāta konstatēja, ka saistībā ar politikas jomu 01. "Ekonomika un finanses" nav izstrādāta ex post pārbaudžu darba programma 2008. gadam. Lielāko daļu ex post pārbaudēm izmantoto resursu veltīja tikai vienam konkrētam, kaut arī svarīgam kontroles mehānismam, tāpēc pārējo kontroles mehānismu izstrāde ir aizkavējusies.

10.23. Komisija piekrīt Palātas bažām par FP6 revīzijas apliecinājumu pareizību, kuri pilnībā nenodrošina sākotnēji paredzētās papildu garantijas attiecībā uz izmaksu deklarāciju likumību un pareizību. Tomēr ir skaidrs, ka šis instruments ir daudz palīdzējis, novēršot un laikus labojot kļūdas, un tādēļ kļūdu īpatsvars Sestajā pamatprogrammā (FP6) ir būtiski samazinājies salīdzinājumā ar Piekto pamatprogrammu (FP5).

10.24. Attiecībā uz ģenerāldirektorātu, kas ir atbildīgs par politikas jomas 02. "Uzņēmējdarbība" īstenošanu, tika ieviestas ex post kontroles funkcijas, jo tās ir integrētas iekšējās kontroles struktūras nepieciešams elements, ja būtiska izdevumu daļa ir balstīta uz dotācijām pētniecības nozarē.

10.25. Daļa nepabeigto lietu tika nokārtotas 2008. gadā, un to atlikusī daļa būtu jānokārto 2009. gadā.

Pārstrādātā darba programma, ko Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāta (ĢD ECFIN) iekšējās kontroles vadīšanas grupa apstiprinājusi 2007. gada jūlijā, noteica turpmākās prioritātes, no kurām pirmā bija pārbaudīt MVU garantijas mehānisma papildinājuma prasības, kas bija saistītas ar lielām summām. Šajā pārstrādātajā darba programmā bija uzsvērtas neskaidrtības ar pārbaudžu grafiku.

2007. gada beigās šīs augstākās prioritātes pārbaudes joprojām nebija veiktas dažādu iemeslu dēļ, kuri saistās ar attiecīgo jautājumu sarežģīto raksturu. Tā kā 2007. gada jūlijā noteiktās prioritātes joprojām bija spēkā, tika nolemts pabeigt 2007. gada programmu.

Attiecībā uz nepabeigtajām lietām ļoti svarīgs bija īpašais kontroles pasākums, kuru minējusi Palāta. Tādējādi ir ievērojami uzlabota integrētā kontroles struktūra turpmākajai programmai.

Papildu pārbaudes darbs tika veikts saistībā ar uzņēmumu un patērētāju apsekojumiem un PRINCE programmu.

⁽¹¹⁾ Kļūdas bija saistītas ar attiecināmo izmaksu (piem., deklarēto personāla izmaksu) nepareizu aprēķinu un neattiecināmām izmaksām (piem., izdevumiem, par kuriem nebija faktūrrēķinu). Apstiprinātajiem revidentiem šādas kļūdas bija jāatklāj.

⁽¹²⁾ Sk. Pārskata par 2007. finanšu gadu 10.27.–10.30. punktu (OV C 286, 10.11.2008.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

10.26. Politikas jomā 02. "Uzņēmējdarbība" pētniecības izdevumiem paredzētās pārraudzības un kontroles sistēmas stūrakmens ir programma, kas paredz *ex post* (t. i., pēc atmaksāšanas) finanšu revīzijas pie saņēmējiem. Revīzijas veic Komisijas revidenti un ārējas revidentu sabiedrības Komisijas pārraudzībā. *Ex post* revīziju mērķis ir atrast un labot kļūdas, kas nav novērstas vai pamanītas iepriekšējās pārbaudēs. Par Sestajā pamatprogrammā finansēto projektu *ex post* pārbaudēm Palāta ziņo 7. nodaļas 7.28.–7.34. punktā.

Secinājumi un ieteikumi

Secinājumi

10.27. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka – izņemot maksājumus, kas veikti saistībā ar pētniecību un tehnoloģiju izstrādi Sestajā pamatprogrammā (FP6) ⁽¹³⁾ – politikas grupas "Ekonomika un finanses" 2008. gada 31. decembrī slēgtā gada maksājumus nav būtisku kļūdu.

10.28. Politikas grupā "Ekonomika un finanses" Palāta pārbaudīja trīs pārraudzības un kontroles sistēmas. Tika novērtēts, ka divas no tām efektīvi, bet viena – tikai daļēji efektīvi ⁽¹⁴⁾ nodrošina maksājumu likumību un pareizību.

Ieteikumi

10.29. Komisijai ir intensīvāk jāstrādā, lai mazinātu kļūdas, kas rodas tāpēc, ka Sestās un Septītās pamatprogrammas pētniecībai un tehnoloģiju attīstībai saņēmēju izmaksu deklarācijās norādītas neattiecināmas izmaksas.

10.27. Tā kā FP6 pārstāv tikai 8 % no maksājumiem (atsauce uz 10.2. tabulu – Politikas grupas "Ekonomika un finanses" galvenās programmas), Komisija uzskata, ka vispārējā darījumu kļūdu īpatnībā šajā politikas jomā kopumā nav būtisku kļūdu.

Attiecībā uz FP6 maksājumiem Palātas konstatējumi un secinājumi šajā nodaļā ir līdzīgi konstatējumiem un secinājumiem 7. nodaļā.

10.28. Komisija uzskata, ka esošās kontroles sistēmas ir atbilstošas un pārbaudes saraksti sekmē būtisku kontroli darījumu apstrādē. Ievērotajiem trūkumiem nav saistības ar finanšu kēdes konsekvētu piemērošanu un *ex ante* dokumentu pārbaudi atbilstību.

10.29. Komisija pārbaudīs, kādus turpmākos pasākumus var veikt, lai samazinātu kļūdas, ņemot vērā izmaksu un ieguvumu analīzes. Komisija kopumā piekrīt, ka pastāv vispārēja vajadzība pēc visaptverošākas rīcības, un aicina likumdevēju atbalstīt juridiskā pamata pielāgošanu, kas šajā ziņā būtu nepieciešama, lai sagatavotu Astoto pamatprogrammu (FP8). Septītajā pamatprogrammā (FP7) jau ir virkne nozīmīgu vienkāršošanu, un Komisija turpina strādāt, lai vienkāršotu izmaksu atlīdzināšanas sistēmu.

⁽¹³⁾ Maksājumi saistībā ar pētniecību un tehnoloģiju izstrādi, kas iekļauta Sestajā pamatprogrammā, veido gandrīz 8 % no politikas grupas kopējiem darbības izdevumiem.

⁽¹⁴⁾ Tas galvenokārt bija saistīts ar Sestās pamatprogrammas pētniecībai un tehnoloģiju attīstībai pārraudzības un kontroles sistēmām.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

10.30. Galvenie divi kļūdu iemesli izmaksu deklarācijās ir šādi: a) saņēmēji pastāvīgi nav sapratuši attiecināmības noteikumus un b) šie noteikumi netiek stingri piemēroti. Šajā sakarībā Komisijai

— jāveic plašāki informēšanas pasākumi, lai saņēmēji labāk pārzinātu attiecināmības noteikumus, un

— aktīvi jāizplata visbiežāk sastopamo kļūdu tipoloģija revidentiem, kas sagatavo revīzijas apliecinājumus, lai uzlabotu revidentu zināšanas un lai būtu iespējams vairāk paļauties uz revīzijas apliecinājumiem.

10.31. Turklāt Komisijai vēl jāpilnveido pārraudzības un kontroles sistēmu piemērošana, turpmāk uzlabojot *ex ante* procedūru kvalitāti.

GARANTIJU FONDA ĀRĒJAI DARBĪBAI REVĪZIJAS REZULTĀTI

10.32. Garantiju fonds ārējām darbībām⁽¹⁵⁾ ("Fonds") garantē aizdevumus trešām valstīm, un tā mērķis ir atmaksāt līdzekļus Kopienas kreditoriem⁽¹⁶⁾, ja aizdevuma saņēmējs nepilda savas saistības, tādā veidā izvairoties no tiešiem prasījumiem no Kopienas budžeta. Fondu administratīvi pārvalda Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts (ĢD ECFIN), bet par finanšu līdzekļu pārvaldību atbild EIB.

⁽¹⁵⁾ Padomes 1994. gada 31. oktobra Regula (EK, Euratom) Nr. 2728/94, ar ko izveido Garantiju fondu ārējai darbībai (OV L 293, 12.11.1994., 1. lpp.), kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK, Euratom) Nr. 89/2007 (OV L 22, 31.1.2007., 1. lpp.).

⁽¹⁶⁾ Galvenokārt EIB, taču arī Euratom ārējā kredītēšana un EK makrofinansiālās palīdzības aizdevumi trešām valstīm.

10.30. Daudzas saņēmēju pieļautās kļūdas Komisija nevar atklāt pirms maksājumu veikšanas. Lai labotu šo situāciju, Komisija īsteno *ex post* kontroles stratēģiju, lai nodrošinātu maksājumu likumību un pareizību daudzgadu laikposmā. Stratēģijas mērķis ir sistemātiski atklāt un labot visas kļūdas, kuras nav bijis iespējams noteikt pirms maksājuma veikšanas. Tas tiek panākts, paplašinot *ex post* revīziju darbu, kas ir kontroles stratēģijas galvenais elements, un rūpīgi sekojot, lai tiktu atgūtas visas summas, kuras, kā konstatēts, tikušas pārmaksātas revidētajiem saņēmējiem.

— Tiks veikti papildu pasākumi, lai informētu saņēmējus un revidentus, kuri sniedz apliecinājumus, par prasībām izmantot faktiskās izmaksas un nodrošināt apliecinājumus dokumentus, lai attaisnotu pieprasītās izmaksas, kā arī sniegt ziņas par bieži pieļautajām kļūdām.

— Atklājot nozīmīgas kļūdas revīziju apliecinājumos, zvērinātos revidentus ar vēstules starpniecību informē par pareizajām summām un metodoloģiju un aicina to ņemt vērā attiecībā uz turpmākajiem apliecinājumiem.

Tā kā saņēmēji var brīvi izvēlēties revidentu, kas sniedz apliecinājumus, Komisija rakstiski atgādinās saņēmējiem par nepieciešamību informēt savus revidentus par īpašajiem noteikumiem un kārtību, kas nosaka izmaksu attiecināmību pētniecības programmās, kā arī par informāciju, kas pieejama par CORDIS programmā visbiežāk pieļautajām kļūdām.

10.31. Komisija uzskata, ka pārraudzības un kontroles sistēmas ir atbilstošas, rentablas un tiek stingri piemērotas.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

10.33. Fonda kopējie līdzekļi 2008. gada 31. decembrī bija 1 091 miljoni EUR (2007. gada 31. decembrī – 1 152 miljoni EUR). Fonda kopējo līdzekļu samazinājuma galvenais iemesls ir Fonda veiktā 126 miljonu EUR atmaksa Kopienas budžetā. Līdzekļi bija jāatmaksā tāpēc, ka 2006. gada 31. decembrī Fonda vērtība bija lielāka par paredzēto summu ⁽¹⁷⁾. Atsauces gadā Fonds nesaņēma nevienu lūgumu veikt garantiju izmaksu.

10.34. Lai novērtētu Fonda gada sniegumu, EIB un Komisija izmanto salīdzinošo bāzes indeksu. Fonda portfeļa gada ienesīgums 2008. gadā bija 6,4 %, bet salīdzinošā bāzes indeksa ienesīgums bija 7,5 %. Šo salīdzinoši zemāko ienesīgumu 1,1 procentpunkta apmērā EIB izskaidro ar to, ka salīdzinošajā bāzes indeksā iekļautos finanšu instrumentus finanšu krīze ietekmēja mazāk.

10.35. Palāta konstatēja nepilnības ĢD ECFIN īstenotajos kontroles mehānismos attiecībā uz pārvaldības nolīgumā noteiktajiem ieguldījumu ierobežojumiem. Tomēr pārbaudītajos gadījumos nebija ietekmēti atbilstības pārbažu rezultāti.

10.35. Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts (ĢD ECFIN) regulāri veicis attiecīgas pārbaudes par atbilstību pārvaldības līgumā noteiktajiem ieguldījumu ierobežojumiem. Tās parādījušas, ka ieguldījumi ir atbilstuši līgumā noteiktajiem attiecīgajiem ieguldījumu ierobežojumiem. Pēc Palātas revīzijas ieviesta turpmāka kontrole, lai uzlabotu atbilstību pat robežgadījumos, kurus neskar pārvaldības līgumā noteiktie ierobežojumi.

10.36. Palāta kopumā uzskata, ka 2008. gadā Garantiju fonds tika pārvaldīts apmierinoši un ka ir veikti piemēroti pasākumi, lai uzraudzītu finanšu krīzes ietekmi uz Fonda portfeli.

LIKVIDĒJAMĀS EIROPAS OGĻU UN TĒRAUDA KOPIENAS REVĪZIJAS REZULTĀTI

10.37. Eiropas Ogļu un tērauda kopienas (EOTK) dibināšanas līgums zaudēja spēku 2002. gada 23. jūlijā, un EOTK aktīvus un pasīvus pārņēma Eiropas Kopiena ⁽¹⁸⁾. Šie aktīvi un pasīvi to tīrā vērtībā, kuru sauc par likvidējamo Eiropas Ogļu un tērauda kopienu (likvidējamo EOTK), ir novirzīti pētniecībai ogļu un tērauda nozarē.

⁽¹⁷⁾ Paredzētā summa ir 9 % no neatmaksātajiem aizdevumiem trešām valstīm, kurus ir izsniegusi vai garantē Komisija, kā arī no nesamaksātajiem procentiem. Regulā (EK, Euratom) Nr. 89/2007 noteikts, ka, pamatojoties uz starpību starp paredzēto summu un Fonda tīro aktīvu vērtību "n-1" gada beigās, jebkādu pārpalikumu iemaksā Eiropas Savienības "n+1" gada vispārējā budžetā.

⁽¹⁸⁾ Protokols par EOTK Līguma termiņa noslēguma finansiālajām sekām un par Ogļu un tērauda izpēti fondu (OV C 80, 10.3.2001., 67. lpp.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

10.38. Likvidējamās Eiropas Ogļu un Tērauda Kopienas kopējo aktīvu vērtība 2008. gada 31. decembrī bija 2 045 miljoni EUR (2007. gada 31. decembrī – 2 152 miljoni EUR). Tīrie zaudējumi 2008. gadā bija 14,8 miljoni EUR (2007. gadā tīrā peļņa bija 5,3 miljoni EUR). Tīrie zaudējumi radās galvenokārt tāpēc, ka samazinājās Likvidējamās Eiropas Ogļu un Tērauda Kopienas finanšu darījumos cenu fiksēšanai izmantoto atvasināto finanšu instrumentu patiesā vērtība.

10.39. Tīrie ieņēmumi no Likvidējamās Eiropas Ogļu un Tērauda Kopienas ieguldījumiem 2008. gadā bija 56 miljoni EUR, un tos ieskaitīs Kopienas budžetā ogļu un tērauda nozares projektu finansēšanai. Palāta konstatēja, ka 2008. gada 31. decembrī neizmantotie budžeta līdzekļi, kas bija pieejami pētniecības finansēšanai ogļu un tērauda nozarē, bija 235 miljoni EUR ⁽¹⁹⁾.

10.40. Likvidējamās EOTK portfeļa ienesīgums 2008. gadā bija 5,4 %, bet salīdzinošā bāze, kuru izmantoja kā bāzes likmi, bija 7,4 %. Salīdzinoši zemāku ienesīgumu 2 procentpunktu apmērā var izskaidrot ar to, ka bāzē nebija iekļautas jauno ES dalībvalstu obligācijas ar zemāku ienesīgumu.

10.41. Likvidējamās EOTK finanšu darbību pārtraukšana noris saskaņā ar attiecīgajiem tiesību aktiem, tostarp daudzgadu finanšu pamatnostādņēm. Palāta atzīmēja, ka ir veikti atbilstoši pasākumi, lai uzraudzītu finanšu krīzes ietekmi uz Likvidējamās EOTK aktīviem.

IEPRIEKŠĒJO APSVĒRUMU PĒCPĀRBAUDE

10.42. Sk. **10.2. pielikumu**.

10.38. Tīrie zaudējumi no atvasinātajiem finanšu instrumentiem galvenokārt attiecas uz bilances zaudējumiem starpvalūtu mijmaiņas darījumā (EUR/GBP), kurš kalpoja, lai fiksētu cenu ar aizdevumu saistītajai valūtas pozīcijai, kurā Eiropas Ogļu un tērauda kopiena (EOTK) iesaistījās vairāk nekā pirms 19 gadiem. Attiecīgais mijmaiņas līgums beidzās 2009. gada 13. maijā bez faktiskiem zaudējumiem par šo cenu fiksēšanas operāciju. Likvidējamās Eiropas Ogļu un tērauda kopienas bilanci nav iekļauti citi mijmaiņas darījumi.

10.39. Pētniecības ģenerāldirektorāta (GD RTD) Ogļu un tērauda izpētes fonda (OTIF) finansētā pētniecības programma tiek izmantota tikai pētniecībai ārpuspamatprogrammas sektoros, kuri ir saistīti ar ogļu un tērauda rūpniecību, saskaņā ar tās juridisko pamatu (Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam pievienotais protokols un uz tā pamata vēlāk pieņemtie tiesību akti). Summa 235 miljonu euro apmērā ietver:

- no vienas puses, asīgnējumus par 2010. gadu (56 miljoni euro) un asīgnējumus par 2009. gadu, kuri vēl nav apstiprināti saņēmējiem, un
- no otras puses, nesamaksātās summas par līgumiem, kuri parakstīti kopš 2003. gada (OTIF pētniecības programmas sākums) un kuriem vēl nav pabeigta kontu slēgšana.

10.40. Likvidējamās Eiropas Ogļu un Tērauda Kopienas portfeļa ietvaros regulāri daļa no līdzekļiem tiek ieguldīta jauno dalībvalstu emitētajos vērtspapīros, lai dažādotu ieguldījumu portfeli un plānotu papildu ienākumus ilgtermiņa laikposmā.

Finanšu krīze (kas sākās 2007. gada jūlijā un turpināja attīstīties 2008. gadā) izraisīja t. s. “bēgšanu uz kvalitāti/likviditāti”, kas bija galvenais relatīva ienesīguma dzinējspēks šajā periodā. Šajā procesā jauno dalībvalstu emitētie vērtspapīri (kurus tirgus uztvēra par mazāk likvidiem un nedrošākiem salīdzinājumā ar tādu galveno emitentu kā Vācija un Francija emitētajiem vērtspapīriem) cieta smagāk.

Tomēr, neraugoties uz finanšu krīzi, likvidējamās Eiropas Ogļu un tērauda kopienas portfelis bija samērā ienesīgs absolūto ienākumu izteiksmē, uzrādot trešo labāko rezultātu absolūtā izteiksmē kopš ienesīguma mērīšanas uzsākšanas: + 5,4 %. Šis rezultāts tika pārspēts tikai 2002. gadā (+ 6,3 %) un 2004. gadā (+ 5,8 %).

⁽¹⁹⁾ Tostarp 52 miljonu EUR piešķirums 2009. gadam un 54 miljoni EUR – 2010. gadam.

10.1. PIELIKUMS

1. DAĻA. DARĪJUMU PARAUGA PĀRBAUDES GALVENIE DATI

1.1. Parauga lielums

Gads	Pārbaudīto darījumu skaits
2008	80
2007	55

1.2. Parauga uzbūve

Pārbaudīto darījumu veids (procentos)	2008						2007
	Ekonomika un finanses	Uzņēmējdarbība	Konkurence	Iekšējais tirgus	Tirdzniecība	Kopā	
Galīgie/starpposma maksājumi	35 %	16 %	1 %	0 %	4 %	56 %	72 %
Avansi	0 %	44 %	0 %	0 %	0 %	44 %	27 %
Kopā	35 %	60 %	1 %	0 %	4 %	100 %	100 %

1.3. Kļūdu biežums un to aplēstā ietekme

Kļūdas	2008			2007
	Ekonomika un finanses, Tirdzniecība, Konkurence un Iekšējais tirgus	Uzņēmējdarbība	Kopā	
To pārbaudīto darījumu biežums , kuros bija kļūdas	9 % {3}	17 % {8}	14 % {11}	7 % {4}
Skaitļos izsakāmo kļūdu biežums	0 % {0}	88 % {7}	54 % {7}	43 % {3}
Skaitļos izsakāmo kļūdu ietekme	—	No 2 % līdz 5 %	No 2 % līdz 5 % (**)	Mazāk nekā 2 %
Iespējamākā kļūdu īpatsvara diapazons (*)				

(*) Palāta iedala iespējamāko kļūdu īpatsvaru trīs diapazonos: mazāk nekā 2 %, no 2 % līdz 5 %, vairāk nekā 5 %.

(**) Sestā pamatprogramma pētniecībai un tehnoloģiju attīstībai (FP6) veidoja neproporcionāli lielu daļu kopējā kļūdu īpatsvarā (sk. 10.27. punktu).

Figūriekavās norādīti absolūtie skaitļi.

1.4. Kļūdu veidi paraugā

Pārbaudītajos darījumos konstatēto kļūdu veidi (procentos un skaitļos)	2008						2007	
	Ekonomika un finanses, Tirdzniecība, Konkurence un Iekšējais tirgus		Uzņēmējdarbība		Kopā			
Attiecināmības kļūdas	0 %	0	75 %	6	46 %	6	29 %	2
Reālas pastāvēšanas kļūdas	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0
Precizitātes kļūdas	0 %	0	12,5 %	1	8 %	1	29 %	2
Citas kļūdas	100 %	5	12,5 %	1	46 %	6	42 %	3
Kopā	100 %	5	100 %	8	100 %	13	100 %	7

2. DAĻA. PĀRRAUDZĪBAS UN KONTROLES SISTĒMU VISPĀRĒJS NOVĒRTĒJUMS

2.1. Atlasīto pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums

Attiecīgā sistēma	Galvenie iekšējās kontroles mehānismi (Komisija)			Kopvērtējums
	Ex ante pārbaudes	Revīzijas apliecinājumi	Ex post finanšu revīzija	
Maksājumi politikas jomā 01. "Ekonomika un finanses"		—		
Maksājumi politikas jomā 02. "Uzņēmējdarbība"			—	
Maksājumi politikas jomā 20. "Tirdzniecība"		—	—	

Apzīmējumi:

	Efektīvi
	Daļēji efektīvi
	Neefektīvi
—	Neattiecas vai nav vērtēts

10.2. PIELIKUMS

PALĀTAS IEPRIEKŠĒJO APSVĒRUMU PĒCPĀRBAUDE

Palātas apsvērums	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Komisijas atbilde
1. Riska kapitāla darbības (RKD): riska kapitāla nodrošināšana ar ieguldījumu fondiem			
Veicot revīziju, Palāta konstatēja, ka RKD portfeli iekļautie ieguldījumu fondi nepilnīgi atbilda MEDA regulai, jo — portfeli bija iekļauti ieguldījumu fondi, kuri atradās ārpus ES; — ieguldījumu fondi bija veikuši ieguldījumus teritorijās un valstīs, kas neatrodas attiecināmo partnerteritoriju un partnervalstu sarakstā, galvenokārt tādēļ, ka fondu ieguldījumu noteikumos nebija iekļauti vajadzīgie ieguldījumu ierobežojumi. Turklāt nebija izstrādāta procedūra, kas kontrolētu fondu savstarpējos ieguldījumus, tāpēc bija grūti pārbaudīt, vai nav pārsniegti kopējie “griesti”. (Pārskats par 2006. finanšu gadu, 11.8.–11.9. punkts)	Kopš 2003. gada Komisija nodrošina, lai apstiprināšanas laikā tiktu ievēroti MEDA regulas attiecināmības noteikumi par ieguldījumu fondu un to mērķa reģiona atrašanās vietu. Apstiprināšanas laikā Komisija iejaucas arī tad, ja tā uzskata, ka varētu būt ar savstarpējiem ieguldījumiem saistītas problēmas. Turklāt Komisija saņēma Eiropas Investīciju bankas (EIB) 2007. un 2008. gada pārskatus par RKD, kuros sniegta informācija par faktiskajiem ieguldījumiem.	Būtiski uzlaboti Komisijas uzraudzības kontroles mehānismi ieguldījumu fonda apstiprināšanas laikā, taču fondu darbības laikā jāpāstiprina atrašanās vietas un savstarpējo ieguldījumu uzraudzība. Turklāt EIB gada pārskati nesniedz izvērstu informāciju par ieguldījumiem, kuru finansējuma avots ir globālie aizdevumi. Tādējādi Komisija nevar pārbaudīt noteikumu ievērošanu globālo aizdevumu gadījumā.	Jaunais pamatlīgums starp Eiropas Investīciju banku (EIB) un Komisiju, kas patlaban atrodas apspriešanās, nodrošinās, lai EIB sniegtā operatīvā un uzskaites informācija pieļautu labāku ģeogrāfiskā izvietojuma un savstarpējo ieguldījumu uzraudzību naudas līdzekļu derīguma laikā. Tas ietvers informāciju attiecībā uz globālajiem aizdevumiem.
2. Riska kapitāla darbības (RKD): nepilnības RKD vērtēšanā			
Komisija vērtē RKD, no vēsturiskajām izmaksām atņemot vērtības samazinājuma uzkrājumu. Uzkrājumi vērtības samazinājumam balstās uz pagaidu vai galīgiem norakstījumiem. Šādu metodi nepiemēroja konsekvēnti. Palāta konstatēja, ka dažos gadījumos EIB pieejamās provizoriskās aplēses par uzkrājumiem vērtības samazinājumam nebija pazīnotas Komisijai. Tas norāda, ka jāatjaunina konvencija starp Komisiju un EIB, lai Komisija saņemtu visu svarīgo informāciju laikā un varētu to ņemt	Atbildot uz Palātas apsvērumu, Komisija norādīja, ka EIB un Komisija seko notikumu attīstībai, vērtē stāvokli kopumā un meklē labāko izmaksu un ieguvumu risinājumu. 2009. gada pirmajā ceturksnī Komisija un EIB joprojām vērtēja stāvokli un centās atrast labāko izmaksu un ieguvumu risinājumu.	Palāta konstatēja, ka virzība nav panākta. Komisijai ir jāatrisina šis jautājums līdz 2009. finanšu gada slēgšanai.	Komisijas prasība tiks iekļauta jaunajā pamatlīgumā.

Palātas apsvērumi	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Komisijas atbilde
vērā, piemērojot savus grāmatvedības noteikumus. Komisijai arī aktīvāk jāuzrauga konvencijas piemērošana, nevis pilnībā jāpaļaujas uz EIB sniegto informāciju. (Pārskats par 2006. finanšu gadu, 11.11. punkts)			
3. Pienākums ziņot budžeta lēmējīstādēm			
11.14. Kopš MEDA programmas sākuma 1996. gadā Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei gada ziņojumu, kurā ir informācija par gada laikā finansētajiem pasākumiem (MEDA regulas 15. pants). Kaut arī Komisija ir publicējusi vispārēju gada pārskatu par sadarbību attīstības jomā, šajā ziņojumā šobrīd nav pietiekamas informācijas par attīstību, kas panākta ar finanšu instrumentu starpniecību. (Pārskats par 2006. finanšu gadu, 11.14. punkts)	Komisija turpināja publicēt vispārēju gada pārskatu par sadarbību attīstības jomā, bet ne īpašus ziņojumus par katru tiesisko pamatojumu.	Par MEDA sniegtās informācijas līmenis vispārējos gada pārskatos ir atšķirīgs. Palāta uzskata, ka Komisijai gada pārskatos bija jāsniedz pietiekama informācija, kā tas prasīts MEDA regulā	EuropeAid 2001. gadā nolēma sagatavot vispārēju ziņojumu tā vietā, lai gatavotu speciālu ziņojumu par katru juridisko pamatu. Šis lēmums tika pieņemts, lai pilnīgāk izmantotu tā rīcībā esošos ierobežotos cilvēku resursus. Nākamajos gados EuropeAid, izstrādājot šo ziņojumu, ņēma vērā budžeta iestāžu izdarītos novērojumus.

11. NODAĻA

Administratīvie un citi izdevumi

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	11.1.–11.5.
Darījumu pareizība	11.6.
Sistēmu atbilstība Finanšu regulai	11.7.
Konkrēti apsvērumi par katru iestādi	11.8.–11.19.
Parlaments	11.9.
Padome	11.10.
Komisija	11.11.–11.13.
Eiropas Kopienu Tiesa	11.14.
Eiropas Revīzijas palāta	11.15.
Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja	11.16.
Reģionu komiteja	11.17.
Eiropas Ombuds	11.18.
Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs	11.19.
Secinājumi	11.20.–11.21.
Eiropas Savienības aģentūras	11.22.–11.23.
Eiropas skolas	11.24.–11.25.

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

11.1 Šajā nodaļā ir izklāstīts Palātas īpašais izvērtējums par iestāžu administratīvajiem izdevumiem. Izvērstā informācija ir dota **11.1. tabulā**, kurā norādītas attiecīgās iestādes, maksājumi budžeta gados un budžeta pārvaldības veids.

11.1. tabula. Maksājumu sadalījums politikas jomā

(miljonos EUR)

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	Maksājumi 2008. g.,	Budžeta pārvaldības veids
24.–27. un 29.	Administratīvie un citi izdevumi	Eiropas Parlaments	1 489	Centralizēta tieša
		Padome	618	Centralizēta tieša
		Komisija	5 867	Centralizēta tieša
		Eiropas Kopienų Tiesa	288	Centralizēta tieša
		Revīzijas palāta	116	Centralizēta tieša
		Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja	114	Centralizēta tieša
		Reģionu komiteja	79	Centralizēta tieša
		Eiropas Ombuds	8	Centralizēta tieša
		Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs	4	Centralizēta tieša
Administratīvie izdevumi kopā			8 583	
Darbības izdevumi kopā			0	
Kārtējā gada maksājumi kopā			8 583	
Kārtējā gada saistības kopā			8 826	

11.2. Administratīvie izdevumi galvenokārt ietver izdevumus par cilvēkresursiem un ēkām, aprīkojumu, energoresursiem, komunikāciju un informācijas tehnoloģijām. Šajā nodaļā atspoguļoti arī tie vispārējā budžetā iekļautie izdevumi, kurus uzskata par darbības izdevumiem, lai gan to nolūks un mērķis ir lielākoties Komisijas administratīvā darba nodrošināšana, nevis politikas īstenošana ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Šie izdevumi ietilpst šādās vispārējā budžeta sadaļās: 24. sadaļa "Krāpšanas apkarošana", 25. sadaļa "Komisijas politikas koordinācija un juridiskās konsultācijas", 26. sadaļa "Komisijas administrācija", 27. sadaļa "Budžets" un 29. sadaļa "Statistika". Dažās no šīm sadaļām ietilpst arī darbības izdevumi. 27. sadaļā 2008. gadā ietilpst arī 200 miljoni EUR kā "Pagaidu un kopsummās kompensācija jaunajām dalībvalstīm".

PALĀTAS APSVĒRUMI

11.3. Revidenti pārbaudīja paraugu ar 57 pēc nejaušības principa atlasītiem un 11.2. punktā minētajiem administratīvo izdevumu maksājumiem (sk. arī **11.1. pielikuma 1.1. punktu**). Turklāt Palāta vērtēja, vai katras iestādes piemērotās pārraudzības un kontroles sistēmas atbilda Finanšu regulas prasībām. Palāta revidēja arī vairākas izvēlētās revīzijas tēmas ⁽²⁾.

11.4. Revīzijas palātu revidē neatkarīga ārējo revidentu komercsabiedrība ⁽³⁾, kura ir sagatavojusi neatkarīgu ticamības ziņojumu par Palātas resursu likumīgu un pareizu izmantošanu un īstenotajām kontroles procedūrām no 2008. gada 1. janvāra līdz 2008. gada 31. decembrim (sk. 11.15. punktu).

11.5. Šajā nodaļā sniegta informācija arī par Palātas veikto Eiropas Savienības aģentūru un citu decentralizēto dienestu un Eiropas skolu revīziju rezultātiem.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

11.6. Palāta pārbaudīja atlasīto 57 darījumu paraugu un konstatēja, ka tajos būtisku kļūdu nav.

SISTĒMU ATBILSTĪBA FINANŠU REGULAI

11.7. Palāta pārbaudīja, vai sistēmas, kuras ir izveidotas, lai nodrošinātu darījumu pareizību, atbilst Finanšu regulas noteikumiem (sk. 11.3. punktu), un būtiskas kļūdas neatrada.

⁽²⁾ Izvēlētās revīzijas tēmas ir šādas: publiskā iepirkuma līgumi visās iestādēs, izņemot Eiropas Ombudu un Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju; iepirkuma pārvaldība informācijas tehnoloģiju līgumiem Parlamentā, Padomē, Komisijā; līgumu pagarināšana Ekonomikas un sociālo lietu komitejā un Reģionu komitejā; soda nauda par novēlotiem maksājumiem visās iestādēs; maksājumi no pārnestām apropriācijām Parlamentā; iegūto pensijas tiesību pārskaitījumi visās iestādēs, izņemot Eiropas Ombudu un Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju.

⁽³⁾ PricewaterhouseCoopers, Société à responsabilité limitée, komercsabiedrību revidents.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KONKRĒTI APSVĒRUMI PAR KATRU IESTĀDI

11.8. Par katru iestādi turpmāk izklāstītie konkrētie apsvērumi balstās uz Palātas veikto revīziju par katrā iestādē piemērotajām pārraudzības un kontroles sistēmām un izvēlētajām revīzijas tēmām (sk. 11.3. punktu). Šie konstatējumi nav pret-runā 11.6. un 11.7. punktā sniegtajam novērtējumam.

Parlaments

11.9. Parlaments 2007. gada decembrī parakstīja līgumu par telpu iekārtošanu, kurā bija noteikts, ka faktūrrēķini ir jāiesniedz ik mēnesi pēc katra perioda beigām, pamatojoties uz pabeigtajiem darbiem. Šo izdevumu revīzijā atklāja, ka vienu ar 2008. gada 17. novembri datētu faktūrrēķinu vīzēja kā "apstiprināts kā pareizs" un "nodots samaksai", lai gan faktiski tas bija avanss par vēl nepaveiktu darbu. Nepareizi avansā samaksātā summa kopā bija EUR 1 547 915.

11.9. EIROPAS PARLAMENTA ATBILDES

Rēķins Nr. 8101025356 par summu EUR 1 547 915,33 tika izrakstīts 2008. gada 17. novembrī, un grāmatvedis to oficiāli reģistrēja 2008. gada 19. novembrī. Šāda summa bija atbilstīga 2008. gada decembrī veicamajiem darbiem, kā norādīts regulārajā atskaitē par paveikto Nr. EA 008, ko 2008. gada 4. decembrī apstiprināja ārējais konsultants un divi Parlamenta pilnvarotie maksātāji, kad rēķins tika atzīts par pareizu un nosūtīts atmaksāšanai. Pilnvarotais kredītrīkotājs ar šo maksājumu saistīto maksājuma uzdevumu apstiprināja 2008. gada 9. decembrī.

Ir atzīts, ka šis maksājums bija pārkāpums, jo izmaksāts avansā par darbu, ko veica minētajā laikā. Šo maksājumu izpildīja, kļūdaini novērtējot risku, kāds izraisītos, ja nebūtu iespējams pirms 2008. gada beigām izmantot no 2007. gada uz 2008. gadu pārnestās apropriācijas. Maksājumam bija līgumslēdzēja iemaksātā bankas garantija, un tāpēc Parlamenta budžetam nelabvēlīgu seku nebija.

Pēc Revīzijas palātas pārbaudēm, sagatavojot 2008. gada ticamības deklarāciju, šiem lietās apstākļiem vērta pilnvarotā kredītrīkotāja uzmanību. Pēc jautājuma apspriešanas ar iekšējo revidentu un pēc ģenerālsekretāra informēšanas pilnvarotais kredītrīkotājs, atzinis savu kļūdu un apzinājies atbildību par to, 2009. gada 20. maijā nolēma pats pieteikties finanšu pārkāpumu komisijā saskaņā ar Finanšu regulas 75. panta 1. punkta otro daļu.

Vienlaikus Prezidijs pieņēma lēmumu par plašām strukturālām izmaiņām Infrastruktūras un loģistikas ĢD, ar kurām būs iespējams šos pienākumus centralizēt ģenerāldirektora līmenī.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Padome

11.10. Padomes gada budžeta ⁽⁴⁾ sagatavošanā izmantoto Eiropas drošas automatisko ziņojumu sistēmas (SESAME) pabeigšanas termiņu sistemātiski noteica pārāk optimistiski. Rezultātā katru gadu līdz 2008. gadam apstiprināja pārāk lielu SESAME gada budžetu. No 2005. līdz 2008. gadam Padomes izdevumi par SESAME bija mazāki par 2 miljoni EUR, lai gan tajā pašā laikā Padome bija atvēlējusi 59 miljonus EUR. Lieki 57 miljoni EUR budžetā ļāva veikt pārvietojumus uz citām Padomes budžeta pozīcijām. Pastāvīga pārāk lielu budžeta līdzekļu atvēlēšana SESAME liecina par nepilnību budžeta plānošanā un izpildē. Turklāt tas neatbilst Finanšu regulā noteiktajam budžeta precizitātes principam (5. panta 3. punkts), jo katru gadu lielāko daļu SESAME sākotnējā budžetā paredzēto līdzekļu neizmantoja paredzētajam mērķim.

11.10. PADOMES ATBILDES

1. Padome ņem vērā Revīzijas palātas apsvērumus, kas izriet no pretrunīgās procedūras saistībā ar SESAME programmu (skatīt pielikumu), un ar gandarījumu atzīmē, ka par 2008. gada pārskatiem nav saņemtas nevienas citas piezīmes.

2. Šīs novatoriskās programmas galvenais mērķis ir aizstāt pašreizējās CORTESY un ESDP-NET saziņas sistēmas ar vienotu integrētu sistēmu, tiklu klasifikāciju iedalot šādi: sistēmas pirmajā līmenī vajadzētu varēt apstrādāt informāciju, kas atbilst RESTREINT UE līmenim vai zemākam, bet otrajā – informāciju, kas klasificēta kā CONFIDENTIEL UE un SECRET UE. Tāpēc programma ir vairāk nekā tikai nomaļņās projekts. Tiks ieviestas papildu saziņas struktūras un darbības funkcijas.

3. Budžeta summa ir vienmēr balstījies uz izdevumu tāmi nākamajam gadam saskaņā ar politikas lēmumiem, par kuriem panākta vienošanās. Kavēšanās iemesli un no tā izrietošā budžeta novirze pēdējo gadu laikā ir radusies galvenokārt tā iemesla dēļ, ka programmas darbības jomu maina pēc tam, kad Ģenerālsekretariāts jau ir iesniedzis priekšlikumu nākamajam finanšu gadam, kā arī no iesaistīto ieinteresēto pušu un Padomes sagatavošanas struktūru skaita.

Tagad ir daudz lielāka skaidrība par programmas turpmāko attīstību; prasības ir izstrādātas un programmas galvenie pasākumi ir apstiprināti. Tādējādi ir pamatotas izredzes, ka programma drīzumā sasniegs nākamo posmu.

4. Ņemot vērā šo pieredzi, Padome patlaban apsver iespēju, kā tā varētu uzlabot struktūru koordināciju attiecībā uz tādu nozīmīgu IT projektu pārvaldību kā SESAME.

⁽⁴⁾ SESAME ir droša sakaru sistēma, kuru izstrādā Padomē kopš 2002. gada. Jaunās sistēmas sākotnēji paredzētais ieviešanas termiņš bija 2004. gada jūlijs. 2009. gada janvārī šo termiņu pārcēla uz 2012. gada beigām. Sākotnējo projekta struktūru ievērojami mainīja, un līdz 2008. gada beigām vēl joprojām nebija pabeigts SESAME plānošanas posms, jo dalībvalstu delegācijas nebija vienojušās par vienu no galvenajām komitejām par to, kā apstrādāt konfidencialas informācijas dažas kategorijas. Sākotnēji par zemu novērtēja stingro akreditācijas procedūru, lai saņemtu Padomes drošības pārbaudes apstiprinājumu, un projekta tehnisko sarežģītību.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Komisija

Individuālo tiesību informācijas sistēmas ieviešana

11.11. Atalgojuma un individuālo tiesību birojs (PMO) 2008. gada jūnijā ieviesa jaunu sistēmu, kuru sauc par Individuālo tiesību informācijas sistēmu (IRIS) un kuru izmanto, lai administrētu darbinieku tiesības, tostarp algas. Datu migrācija uz IRIS radīja daudzas problēmas algu aprēķināšanā. PMO izveidota darba grupa aplēsa, ka vairāk nekā 8 000 darbinieku datnēs varētu būt kļūdaini dati, kas varētu ietekmēt algu aprēķinu. Individuālo datņu pārbaudes joprojām noris. Ārkārtas pasākumi nekonsekvenču novēršanai ietvēra manuālas korekcijas algu aprēķina sistēmā, kuras pienācīgi nepārbaudīja. IRIS sistēmas pārbaudes nebija pietiekamas, un jaunā un vecā sistēma nedarbojās paralēli, kamēr neguva pierādījumus tam, ka jaunā sistēma darbojas apmierinoši.

11.11. KOMISIJAS ATBILDES

Sākot lietot jauno sistēmu IRIS, kuras dati tiek izmantoti atalgojuma aprēķināšanas sistēmā, atklājās nesakritības starp vēsturiskajiem datiem, īpaši attiecībā uz ģimenes sastāvu, un algu maksājumiem izmantotajiem datiem. Galvenās šo nesakritību sekas bija tādas, ka atalgojuma aprēķināšanas sistēma nepieņēma vēsturiskos datus.

Līdz ar to ar atpakaļejošu spēku tika atceltas summas, kas samaksātas, pamatojoties uz šiem datiem. Komisijas aplēse par 8 000 darbiniekiem tika iegūta, analizējot iespējami kļūdainās datnes, kuru sīkāku analīzi bija paredzēts veikt vēlāk.

Lai novērstu nepamatotu atgūšanu, līdz datu labošanas pabeigšanai tika bloķēta tiesību aprēķināšana ar atpakaļejošu spēku. Tādā veidā jau ir izdevies ierobežot kļūdaino datņu skaitu. Tādējādi tika kontrolēts risks, ka pretrunīgu datu dēļ tiek veikti nepareizi maksājumi, taču trūkums ir tāds, ka ar šo pasākumu tika bloķēti arī tie labojumi ar atpakaļejošu spēku, kuri ir pamatoti un kuru veikšana joprojām ir bloķēta. Pašlaik notiekošās pretrunīgo datu pārbaudes varētu ietekmēt atsevišķus vēsturiskos maksājumus, taču ne pašreizējās algas.

Atsevišķās datnēs labojumi tika izdarīti tiešā veidā, manuāli kodējot datus maksājumu aprēķināšanas sistēmā, taču šī iespēja ir vienmēr pastāvējusi, un tika ievērotas parastās kontroles procedūras. Taču šī metode nozīmē lielāku risku, tāpēc tās izmantošana būtu jāsamazina līdz minimumam.

Ļoti ilgā laikposmā tika veikts liels skaits pārbaužu, un visbeidzot 2008. gada vidū tika atzīts, ka rezultāts ir apmierinošs. Tagad nākas atzīt, ka rezultāts nav pilnībā attaisnojis cerības. Turpmāk PMO daudz stingrāk izvērtēs pārbaužu rezultātus, pirms piekrist jebkādas jaunas sistēmas darbības sākšanai vai izmaiņu ieviešanai esošā sistēmā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Legūto pensijas tiesību pārskaitīšana

11.12. Dažos gadījumos iestādēm bija jāatlīdzina darbiniekiem daļa no pārskaitīto pensijas tiesību kapitāla vērtības⁽⁵⁾. Palāta pārbaudīja, kā ir ieviesti kontroles mehānismi, kuri nodrošina pareizus aprēķinus un izmaksāto summu piedziņu kļūdainu aprēķinu gadījumā, un atklāja nepilnību. Revīzijā konstatēja, ka Atalgojuma un individuālo tiesību birojs diviem darbiniekiem bija nepareizi atlīdzinājis kopumā EUR 1 38 000, un šie gadījumi joprojām nav atrisināti.

Pensiju shēma vietējiem darbiniekiem Komisijas pārstāvniecībās

11.13. Ārējo attiecību ģenerāldirektorāta Ārējā dienesta direktorāts 1996. gadā izveidoja pensiju shēmu Komisijas pārstāvniecībās nodarbinātajiem vietējiem darbiniekiem. Šī shēma balstās uz attiecīgo darbinieku un Komisijas veiktām ikmēneša iemaksām fondā. Kopš 1996. gada šo shēmu pārvalda, pamatojoties uz provizoriskiem noteikumiem. Šajos noteikumos nav atrunāta Komisijas atbildība par fonda līdzekļu aizsardzību un atlīdzināšanu, kā arī nav sīki izstrādāta kārtība par darbinieku tiesību atzīšanu. 2008. gada beigās Fonda aktīvu vērtība bija aptuveni 34 miljoni EUR.

11.12. KOMISIJAS ATBILDES

Uzreiz pēc tam, kad Revīzijas palāta bija atklājusi minētos divus gadījumus un formulējusi savus secinājumus, PMO veica attiecīgus pasākumus. PMO mainīja pensijas tiesību aprēķinu un sagatavoja nepamatoti atlīdzināto summu atgūšanu. Tas attiecas uz tās pārskaitītā kapitāla daļas atgūšanu, kurai būtu bijis jārada papildu pensijas tiesības Eiropas Kopienų pensiju shēmā, nevis jātiek atlīdzinātai saņēmējiem.

Ilgtermiņā (no aktuārā viedokļa) finansiālā ietekme uz Kopienų budžetu ir neitrāla, jo nepamatoti atlīdzināto summu kompensēs mazāki pensiju maksājumi nākotnē un otrādi – atgūšanu kompensēs ar papildu pensijas tiesību piešķiršanu.

Līdztekus ir veikti pasākumi, lai pastiprinātu iekšējo kontroli pensijas tiesību pārskaitīšanas jomā.

11.13. KOMISIJAS ATBILDES

Vietējā personāla sociālā nodrošinājuma fonds tika izveidots ar mērķi vietējam Komisijas personālam, kas strādā delegācijās, piedāvāt vismaz pamata sociālo nodrošinājumu. Šis fonds ir papildu fonds, kas tiek pārvaldīts ārpus ES budžeta un darbojas, kapitalizējot iepriekšnoteiktas iemaksas. Vietējiem darbiniekiem tiek sniegta aktuālā informācija par Sociālā nodrošinājuma fondu, un viņi var ietekmēt tā darbību, ciktāl tas ir pamatoti. Komisija pašlaik pēta, kā šādu shēmu padarīt pastāvīgu, kā arī tās juridiskās un finanšu sekas. Uzskatāms, ka pašlaik fonda aktīvi ir pietiekami, lai segtu vietējā personāla individuālās tiesības. Gatavojot tiesību akta priekšlikumu, plānots veikt sīku aktuāro izpēti.

⁽⁵⁾ Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 11. panta 2. punkts paredz, ka ierēdņi var pārskaitīt agrāk iegūtās pensijas tiesības uz Eiropas Kopienų ierēdņu pensiju shēmu (PSEO). Pārskaitīto pensijas tiesību kapitālvērtību pārvērš PSEO pensijas gados. Revīzijā pārbaudīja, vai iestādēs ir pienācīgas procedūras, lai pareizi novērtētu pārnestās pensijas tiesības un veiktu pienācīgus pārsesumus. Lai gan procedūras lielākoties darbojas apmierinoši, piemērojamo Civildienesta noteikumu un valstu pensiju regulējuma normu sarežģītība rada kavēšanos individuālo pārskaitījumu veikšanā un daudzas administratīvās kļūdas aprēķinos.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Eiropas Kopienų Tiesa

11.14. Pēc kopīga atklāta iepirkuma konkursa ar dalībvalsti 2008. gadā Kopienų Tiesa noslēdza līgumu par pakalpojumu sniegšanu. Palātas veiktajā līguma revīzijā atklājās nepilnības iekšējās kontroles sistēmā šā konkursa procedūras īstenošanā. Šo nepilnību rezultātā bija atvēlēts pārāk īss termiņš, kurā konkursa dalībnieks var saņemt konkursa noteikumus⁽⁶⁾, kā arī paziņojumā par līgumu bija prasība konkursa dalībniekiem iesniegt pieteikumus tikai vienā valodā⁽⁷⁾, un konkursa piedāvājumu atvēršanai tika organizēta slēgta sanāksme⁽⁸⁾. Eiropas Kopienų Tiesai ir jāpildina iepirkuma procedūras, lai palīdzētu kredītrīkotājdienestiem organizēt konkursa procedūras un kontrolēt atbilstību tiesību aktos noteiktajām prasībām.

11.14. EIROPAS KOPIENU TIESAS ATBILDE

Atgādinot, ka publiskā iepirkuma līguma procedūra, uz ko norāda Revīzijas palāta, attiecas uz jauno ēkas kompleksu, kas bija Kopienų tiesas pirmā pieredze koplīgumam ar dalībvalsti saskaņā ar neseniem Finanšu regulas 91. panta noteikumiem, Kopienų Tiesa vēlās piedāvāt šādu izskaidrojumu par Revīzijas palātas konstatētajiem trūkumiem šajā procedūrā.

Vispirms, attiecībā uz procedūras kalendāro plānojumu – vienotajām būvniecības līgumslēdzējām iestādēm tika prasīts pašu interesēs un pretendentu interesēs vienoties par nepieciešamību piešķirt līgumu datumā, kas ļautu veiksmīgajam pretendētājam uzsākt darboties no jaunās ēkas nodošanas brīža, ņemot vērā līguma sarežģītību, paredzot pietiekami ilgu laikposmu, lai ļautu pretendētājam pienācīgi sagatavot savu piedāvājumu.

Tieši tādēļ, lai arī ņemot vērā Finanšu regulā formāli noteiktos termiņus, kalendārais plānojums bija neizbēgami ierobežots attiecībā uz laikposmu kandidātiem iepirkuma procedūras dokumentu pieprasīšanai.

Attiecībā uz trūkumiem divos nosauktajos paziņojumā par konkursu tie bija administratīva kļūda un, saprotams, nebija tīši. Attiecībā uz valodas noteikumiem tikai koordinācijas vēlēme izskaidro to, kādēļ paziņojumā par konkursu bija norādīts, ka piedāvājumi jāiesniedz franču valodā (esošā prakse attiecīgajā dalībvalstī), kamēr līguma dokumenti varēja tikt iesniegt jebkurā no oficiālajām Eiropas Savienības valodām (prakse, kurai seko Kopienų Tiesa). Attiecībā uz piedāvājumu atvēršanas komitejas sēdi ir jānorāda, ka, ja kāds no pretendentiem būtu ieradies, tam, protams, būtu ļauts piedalīties sēdē saskaņā ar Finanšu regulas noteikumiem.

Attiecībā uz Revīzijas palātas ieteikumiem par palīdzības uzlabošanu atbildīgajiem departamentiem publiskā iepirkuma līgumu jomā Kopienų Tiesa jau 2008. gada jūnijā, atbildot uz iekšējā auditora ieteikumu, uzsāka konkrētus pasākumus šajā sakarā. Tā padziļināti turpinās uzlabot savus pasākumus šajā jomā, ciktāl atļaus pieejamie cilvēkresursi.

⁽⁶⁾ Finanšu regulas 98. pantā noteikts, ka piedāvājumu iesniegšanas noteikumiem ir jābūt tādiem, kas nodrošina reālu konkurenci. Finanšu regulas īstenošanas kārtība paredz obligāto termiņu, kas jāievēro līgumslēdzējiem.

⁽⁷⁾ Finanšu regulas īstenošanas kārtības 125.c pantā ir noteikts: ja iestāde un vienas vai vairāku dalībvalstu līgumslēdzēja iestāde izmanto kopīgu iepirkuma procedūru, piemēro procedūras noteikumus, kas piemērojami iestādei, tostarp valodas režīmu.

⁽⁸⁾ Īstenošanas kārtības 118. panta 3. punktā noteikts, ka atvērtas procedūras gadījumā atklāšanas komisijas sanāksmes ir atvērtas pretendentiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Eiropas Revīzijas palāta

11.15. Ārējā revidenta ziņojumā (sk. 11.4. punktu) ir teikts, ka revidenti uzskata, ka, viņuprāt, "šie finanšu pārskati sniedz patiesu priekšstatu par Eiropas Revīzijas palātas finanšu stāvokli 2008. gada 31. decembrī, kā arī par tās finanšu rezultātiem un naudas plūsmām minētajā datumā slēgtajā finanšu gadā atbilstoši Padomes 2002. gada 25. jūnija Regulai (EK, Euratom) Nr. 1605/2002, Komisijas 2002. gada 23. decembra Regulai (EK, Euratom) Nr. 2342/2002, ar ko paredz īstenošanas kārtību minētajai Padomes regulai, un Eiropas Revīzijas palātas grāmatvedības noteikumiem". Šo ziņojumu publicēs "Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī".

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja

11.16. Revīzija nedeva pamatu minēt kādas nozīmīgas nepilnības par revidētajām tēmām.

Reģionu komiteja

11.17. Revīzija nedeva pamatu minēt kādas nozīmīgas nepilnības par revidētajām tēmām.

Eiropas Ombuds

11.18. Revīzija nedeva pamatu minēt kādas nozīmīgas nepilnības par revidētajām tēmām.

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs

11.19. Revīzija nedeva pamatu minēt kādas nozīmīgas nepilnības par revidētajām tēmām.

SECINĀJUMI

11.20. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka 2008. gada 31. decembrī slēgtā gada maksājumus par iestāžu administratīvajiem izdevumiem nav būtisku kļūdu (sk. 11.6. punktu).

11.21. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka iestāžu administratīvo izdevumu pārraudzības un kontroles sistēmas atbilst Finanšu regulas prasībām (sk. 11.7.–11.19. punktu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

EIROPAS SAVIENĪBAS AĢENTŪRAS

11.22. Par Eiropas Savienības aģentūru un citu decentralizēto struktūru revīziju sagatavo īpašus gada ziņojumus, kurus publicē atsevišķi "Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī" ⁽⁹⁾. 2008. finanšu gadā Eiropas Revīzijas palāta revidēja 29 aģentūras. Aģentūru kopējais 2008. gada budžets bija 1 488,5 miljoni EUR. Galvenie dati par aģentūrām ir sniegti **11.2. tabulā**.

11.23. Palāta sniedza atzinumus bez piezīmēm par visu revidēto Aģentūru pārskatu ticamību un pakārtoto darījumu likumību un pareizību, izņemot Eiropas Policijas akadēmiju.

EIROPAS SKOLAS

11.24. Palāta īpašos gada ziņojumus par Eiropas skolām (tos nepublicē "Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī") iesniedz Eiropas skolu valdei, kura ir budžeta izpildes apstiprinātāja iestāde. Skolu 2008. gada budžetu, kas bija 258,0 miljoni EUR, galvenokārt finansēja ar Komisijas dotāciju (138,9 miljoni EUR) un dalībvalstu iemaksām (54,5 miljoni EUR) ⁽¹⁰⁾. Galvenie dati par Eiropas skolām sniegti **11.3. tabulā**.

11.25. Palāta nekonstatēja būtiskas kļūdas, kas varētu likt apšaubīt Palātas pārbaudīto Karlsrūes un Molas skolu, kā arī Biroja pārskatu ticamību (pārskati sagatavoti saskaņā ar 2006. gada 24. oktobra Finanšu regulu, kuru piemēro Eiropas skolu budžetam) un tiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Tomēr, pamatojoties uz Palātas veikto izvērtējumu, jāsecina, ka konsolidētie pārskati visos būtiskajos aspektos nesniedz skaidru priekšstatu un nav caurskatāmi saskaņā ar attiecīgajiem grāmatvedības standartiem, jo a) nav apmierinoši piemērots uzkrājumu grāmatvedības princips un b) iepriekšējā gada pārpalikums uzrādīts kā pašreizējā gada ieņēmumi.

⁽⁹⁾ Palātas gada ziņojumi par Aģentūru pārskatiem ir pieejami tās tīmekļa vietnē (<http://www.eca.europa.eu>), un tos publicēs "Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī", izņemot gada ziņojumu par Euratom Apgādes aģentūras pārskatiem.

⁽¹⁰⁾ Avots: Eiropas skolas, 2008. gada galīgie pārskati.

11.2. tabula. Es aģentūras. galvenie dati

Eiropas Savienības aģentūras un citi decentralizētie dienesti	Centrālais birojs	Pirmais finansālās autonomijas gads	Budžets ⁽¹⁾ (miljonos EUR)		Apstiprināto amata vietu skaits	
			2008	2007	2008	2007
Aģentūras						
Euratom Apgādes aģentūra	Luksemburga	1960	—	0,3	—	—
Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centrs	Saloniki	1977	18,3	17,4	99	97
Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fonds	Dublina	1977	21,0	20,2	101	94
Eiropas Vides aģentūra	Kopenhāgena	1994	37,1	35,1	123	116
Eiropas Izglītības fonds	Turīna	1994	22,4	25,5	96	100
Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrs	Lisabona	1995	15,1	13,8	82	82
Eiropas Zāļu aģentūra	Londona	1994	182,9	163,1	481	441
Eiropas Savienības Iestāžu tulkošanas centrs	Luksemburga	1995	59,9	46,1	233	200
Kopienas Augu šķirņu birojs	Anžēra	1995	12,5	13,4	43	42
Iekšējā tirgus saskaņošanas birojs	Alikante	1995	318,4	276,0	643	647
Eiropas Aģentūra drošībai un veselības aizsardzībai darbā	Bilbao	1996	14,9	14,9	44	42
Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra	Vīne	1998	15,0	14,5	49	46
Eiropas Rekonstrukcijas aģentūra	Saloniki	2000	235,0	250,0	93	108
Eiropas Policijas akadēmija	Bremshila	2006	8,7	7,4	22,5	22,5
Eurojust	Hāga	2002	24,8	18,4	175	147
Eiropas Aviācijas drošības aģentūra	Ķelne	2003	102,0	72,0	452	467
Eiropas Jūras drošības aģentūra	Lisabona	2003	50,2	48,2	181	153
Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde	Parma	2003	66,4	52,2	335	300
Eiropas Tīkla un informācijas drošības aģentūra	Hēraklija	2005	8,4	8,3	44	44
Eiropas Dzelzceļa aģentūra	Valensjēna	2006	18	16,6	116	116
Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs	Stokholma	2005	40,6	28,9	130	90
Eiropas Aģentūra operatīvās sadarbības vadībai pie Eiropas Savienības dalībvalstu ārējām robežām	Varšava	2006	71,2	42,2	94	49
Eiropas Globālās navigācijas satelītu sistēmas GNSS Uzraudzības iestāde	Brisele ⁽²⁾	2006	10,5	7,0	50	39
Kopienas Zivsaimniecības kontroles aģentūra	Vigo	2007	9,5	5,0	47	38
Eiropas Ķimikāliju aģentūra ⁽³⁾	Helsinki	2008	66,4	—	220	—
Izpildaģentūras						
Konkurētspējas un jauninājumu izpildaģentūra	Brisele	2006	11,5	6,9	36	35
Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildaģentūra	Brisele	2006	38,2	36,0	92	83
Veselības un patērētāju izpildaģentūra ⁽⁴⁾	Luksemburga	2007	4,4	4,1	42	28
Eiropas transporta tīkla izpildaģentūra ⁽³⁾	Brisele	2008	5,2	—	32	2
Kopā			1 488,5	1 243,5	4 155,5	3 626,5

⁽¹⁾ Maksājumu apropriācijas.⁽²⁾ Centrālā biroja pagaidu atrašanās vieta.⁽³⁾ Aģentūra ieguva finansiālo neatkarību 2008. gadā.⁽⁴⁾ Līdz 2008. gada maijam zināma kā Veselības aizsardzības programmas izpildaģentūra.

11.3. tabula. Eiropas skolas. Galvenie dati

Eiropas skola	Valsts	Budžets ⁽¹⁾ ⁽²⁾ (milj. EUR)		Komisijas dotācija ⁽²⁾ (milj. EUR)		Skolēnu skaits ⁽³⁾	
		2008	2007	2008	2007	2008	2007
Birojs	Beļģija	9,2	9,3	7,0	7,5	—	—
Luksemburga I	Luksemburga	37,4	35,1	22,8	21,1	3 437	3 376
Luksemburga II	Luksemburga	7,0	7,0	3,4	2,9	888	897
Brisele I (<i>Uccle</i>)	Beļģija	32,1	30,4	22,7	21,0	3 057	3 045
Brisele II (<i>Woluwe</i>)	Beļģija	31,5	29,3	21,5	19,2	2 904	2 893
Brisele III (<i>Ixelles</i>)	Beļģija	29,1	26,2	19,8	16,7	2 649	2 621
Brisele IV	Beļģija	5,5	2,4	3,4	1,8	438	172
Mola	Beļģija	11,3	11,2	6,0	6,0	718	657
Varēze	Itālija	18,7	17,9	9,3	8,8	1 341	1 317
Karlsruhe	Vācija	12,9	11,9	2,4	3,5	979	1 001
Minhene	Vācija	19,5	18,9	0,6	0,4	1 756	1 666
Frankfurte	Vācija	10,6	10,3	3,9	3,8	1 053	978
Alikante	Spānija	11,9	11,3	5,2	4,2	1 029	1 017
Bergena	Nīderlande	9,8	9,8	5,1	4,6	565	554
Kalema	Apvienotā Karaliste	11,4	11,1	5,7	5,9	835	827
Kopā		258,0	242,1	138,9	127,4	21 649	21 021

⁽¹⁾ Kopējie ieņēmumi un izdevumi, kas paredzēti katras Eiropas skolas un Biroja budžetā, tostarp visi grozījumi sākotnēji pieņemtajos budžetos.

⁽²⁾ Avots: Eiropas skolas, 2008. gada galīgie pārskati.

⁽³⁾ Avots: Ģenerālsekretāra 2008. gada pārskats, kas sagatavots Eiropas skolu valdei.

NB! Kopsummu atšķirības iespējamas noapaļošanas dēļ.

11.1. PIELIKUMS
PĀRBAUŽU REZULTĀTI

1. DAĻA. DARĪJUMU PARAUGA PĀRBAUDES GALVENIE DATI

1.1. Parauga lielums

Gads	Pārbaudīto darījumu skaits
2008	57
2007	56

1.2. Parauga uzbūve

Pārbaudīto darījumu veids (procentos)	2008				2007
	Izdevumi saistībā ar iestāžu darbiniekiem	Izdevumi saistībā ar ēkām	Citi izdevumi	Kopā	
Galīgie/starpposma maksājumi	55	19	26	100	100
Avansi	0	0	0	0	0
Kopā	55	19	26	100	100

2. DAĻA. PĀRRAUDZĪBAS UN KONTROLES SISTĒMU VISPĀRĒJS NOVĒRTĒJUMS

2.1. Atlasīto pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums

Kopvērtējums	2008	2007

Apzīmējumi:

	efektīvi
	daļēji efektīvi
	neefektīvi
—	neattiecas vai nav vērtēts

11.2. PIELIKUMS

TICAMĪBAS DEKLARĀCIJAS GALVENO APSVĒRUMU PĒCPĀRBAUDE

Palātas apsvērums	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Iestādes atbilde
Algām piemērojamais reizināšanas koeficients			
Pārskata par 2007. finanšu gadu 11.7.–11.11. punkts. Parlaments un Ekonomikas un sociālo lietu komiteja nepiemēro noteikumus par algām piemērojamo reizināšanas koeficientu saskaņā ar Civildienesta noteikumiem tā, kā to dara pārējās iestādes. Rezultātā šo iestāžu darbinieki gūst finansiālu labumu, kuru citas iestādes nenodrošina saviem darbiniekiem, kā arī rodas lielāki izdevumi.	Parlaments un Ekonomikas un sociālo lietu komiteja turpina līdz šim īstenoto praksi, kamēr Kopienas Tiesa nav pieņēmusi galīgo spriedumu saistībā ar šo jautājumu iestāžu darbinieku ierosinātajās lietās.	Revīzijas palāta uzraudzīs pēc Kopienas Tiesas pieņemtā lēmuma veiktos pasākumus.	Eiropas Parlamenta atbildes <i>Eiropas Parlaments pilnībā piekrīt piesardzības ievērošanai, kā noteikusi Revīzijas palāta, un turpinās izvērtēt lietas būtību.</i>
Komandējumos radušos izmitināšanas izmaksu atlīdzināšana			
Pārskati par 2004.–2007. finanšu gadu, jaunākais – Pārskata par 2007. finanšu gadu 11.2. pielikums. Grozītie Civildienesta noteikumi, kuri stājās spēkā 2004. gada 1. maijā, nosaka, ka komandējumos radušās izmitināšanas izmaksas atlīdzina līdz katrai valstij noteiktai maksimālai summai, uzrādot apliecinājošus dokumentus (Civildienesta noteikumu VII pielikuma 13. pants). Pretēji šim noteikumam visas iestādes, izņemot Eiropas Kopienas Tiesu, Revīzijas palātu un Eiropas Ombudu, iekšējos noteikumos paredzēja fiksētas likmes maksājumus diapazonā no 30 līdz 60 % no pieļaujamās maksimālās summas darbiniekiem, kuri attiecīgos uzturēšanās izdevumus nepierādīja.	Parlamenta Birojs apstiprināja atbalstu esošajai fiksētas likmes maksājumu sistēmai, taču piekrita to grozīt. Tāpēc Parlaments joprojām atlīdzina Luksemburgā, Strasbūrā un Briselē komandējumos radušās izmitināšanas izmaksas, veicot vienreizēju maksājumu.	Parlamentam jānodrošina, lai komandējumos radušās izmitināšanas izmaksas tiktu atlīdzinātas saskaņā ar Civildienesta noteikumiem.	Eiropas Parlamenta atbildes <i>Saistībā ar 2007. gada ticamības deklarācijas procedūru Parlaments norādīja, ka tiks pārskatīti noteikumu par komandējumiem konkrēti punkti, ievērojot Parlamenta iekšējā revidenta ziņojumu.</i> <i>Lai gan Parlamenta Prezidijs, ņemot vērā īpašās grūtības, ar kādām sastopas EP (uz kurām tika vērsta Revīzijas palātas uzmanība iepriekšējās atbildēs), atkārtoti apstiprināja nepārtrauktu atbalstu vienotas likmes režīmam, tomēr tā darbība ir mainīta.</i> <i>Ņemot vērā izmaiņas attiecīgajos iekšējos noteikumos, no 2008. gada 1. septembra tikai par to nakšņošanu, kura iekļauta apstiprinātā darbalaikā, ir iespējama izdevumu segšana, pamatojoties uz vienotas likmes maksājumu.</i> <i>Turklāt 2009. gada pavasarī ir pieņemti jauni īstenošanas un iekšējie noteikumi, lai situāciju padarītu skaidrāku.</i> <i>Minētie noteikumi stāsies spēkā 2009. gada septembra sākumā.</i>

Palātas apsvērumi	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Iestādes atbilde
			Eiropas Parlamenta atbildes Saistībā ar 2010. gada budžetu ir izdarīti grozījumi tekstā attiecībā uz 3000. posteni "Izdevumi par personāla komandējumiem". Budžeta 3000. posteņa virsraksts turpmāk būs "Izdevumi par personāla komandējumiem un dienesta braucieniem starp trim darba vietām", lai gan piezīmē skaidri norādīts, ka šī apropriācija paredzēta, lai segtu izdevumus par iestādes personāla, valsts norīkotu ekspertu un stažieru dienesta braucieniem starp nodarbinātības vietu un jebkuru no trim Eiropas Parlamenta darba vietām (Brisele, Luksemburga un Strasbūra) un par komandējumiem uz jebkādu citu vietu, kas nav viena no Parlamenta darba vietām, tādējādi nodrošinot finanšu līdzekļus to noteikumu īstenošanai, kurus Parlaments piemēro braucieniem starp trim darba vietām. Vēlāk Parlaments plāno par šo jautājumu ieteikt grozījumus Eiropas Kopienas Civildienesta noteikumos, lai nodrošinātu, ka īpašie dienesta braucieni starp trim darba vietām un parastie komandējumi tiek atbilstīgi nošķirti.

Piemaksas par palīdzību Eiropas Parlamenta deputātiem

Pārskata par 2006. finanšu gadu 10.10.–10.12. punkts un Pārskata par 2007. finanšu gadu 11.2. pielikums. Pārskatā par 2006. finanšu gadu teikts, ka Revīzijas palāta uzskata, ka nav pietiekamu dokumentu, kas apliecinātu to, ka deputāti patiešām ir nodarbinājuši palīgus vai izmantojuši to sniegtos pakalpojumus un ka deputātu parakstītajos līgumos minētie pienākumi ir faktiski pildīti un pakalpojumi ir patiešām sniegti. Birojam attiecīgi jārikojas, lai iegūtu izdevumu attaisnošanai būtiskus dokumentus.	Sākot ar jauno Parlamenta sasaukumu 2009. gadā, palīdzību Parlamenta deputātiem nodrošinās deputātu izvēlēti Parlamenta reģistrēti palīgi, kurus nodarbinās Parlaments, un deputātu nodarbināti vietējie darbinieki. Ar Padomes Regulu (EK) Nr. 160/2009 (OV L 55, 27.2.2009. 1. lpp.) grozīja Kopienas pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtību un izveidoja reģistrēto deputātu palīgu kategoriju. Deputātu palīgus pieņems darbā līdz ar jauno Parlamenta sasaukumu, viņus izvēlēsies deputāti un nodarbinās Eiropas Parlaments, un darba samaksu veiks atbilstoši standartizētai atalgojuma skalai. Deputātu palīgi galvenokārt strādās Parlamenta birojos un asistēs konkrētiem Parlamenta deputātiem.	Palāta uzraudzīs to, kā Parlaments pārbaudīs Eiropas Parlamenta deputātu izdevumu pārskatus par 2004.–2007. finanšu gadu. Parlamentam jāpārbauda visi izdevumu pārskati par 2008. finanšu gadu, tostarp jāizskata rēķinu oriģināli.	Eiropas Parlamenta atbildes To parlamentārās palīdzības izdevumu noformēšana, kuri attiecas uz 2004. gadu un 2006. gadu, ir pilnībā pabeigta. Viena procedūra joprojām ir atvērta attiecīgi par 2005. gadu un 2007. gadu aptuveni par summu EUR 10 000 (mazāk nekā 0,1 % no kopējiem izdevumiem). Konkrētāk, attiecībā uz nepabeigto procedūru par 2005. gadu EP dienesti vēl gaida atmaksāšanu no Beļģijas Sociālā nodrošinājuma pārvaldes par nesamērīgi augstu iemaksāto summu. Attiecībā uz 2007. gada procedūru lietu izskatīs tiesā, un pašlaik ar to nodarbojas Juridiskais dienests.
--	---	---	--

Palātas apsvērumi	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Iestādes atbilde
2006. gadā Birojs grozīja noteikumus, saskaņā ar kuriem deputātiem vairs nav jāiesniedz maksātāj- agentu un pakalpojumu sniedzēju izsniegtie faktūr- rēķini un izziņas par samaksāto atalgojumu, bet tie ir jāsaglabā un jāiesniedz izdevumu pārskati un pārskati par maksātājaģentu un pakalpojumu snie- dzēju rēķinos norādītajām summām. Šie noteikumi ir piemērojami, sākot ar 2004. gada jūliju. Pārskatā par 2007. finanšu gadu Parlamentam ieteica vēl vairāk kontrolēt piemaksas par palīdzību deputātiem, tostarp izlases veidā pārbaudīt depu- tātu rīcībā esošos faktūrrēķinus	2008. gada 7. jūlijā Birojs pieņēma īstenošanas pasākumus, kurus piemēro Parlamenta deputātu nodarbinātajiem vietējiem palīgiem līdz ar jauno sasaukumu. Tagad Parlamenta deputātiem ir obli- gāti jāizmanto maksātājaģenti; maksājumi Parla- menta deputātu ģimenes locekļiem ir izskausti, un maksātājaģentiem ir jāiesniedz gada izdevumu pārskati līdz nākamā gada 30. martam. Parlamenta administrācija ir saņēmusi vairāk nekā 98 % izdevumu pārskatu un faktūrrēķinus par 2004. un 2005. gadu; vairāk nekā 99 % par 2006. un 2007. gadu, un 87 % par 2008. gadu. Parlamenta dienesti joprojām saņem izdevumu pārskatus par 2008. gadu. 2008. gadā izlases veidā Parlaments veica <i>ex post</i> pārbaudes par deputātu iesniegtajiem 2007. gada pārskatiem un iekšējām procedūrām, kuras piemēro Parlamenta dienesti, lai pareizi nofor- mētu šos pārskatus, taču tikai dažos gadījumos tika pārbaudīti deputātu rīcībā esošie faktūrrēķini, kuri pamato kopsavilkuma pārskatus.		Eiropas Parlamenta atbildes Katrā konkrētajā gadījumā, kad informācija nav bijusi pietiekama, dienesti deputātiem pieprasījuši iesniegt precīzu paskaidrojumu, tostarp rēķinus un faktūrrēķinus. Ja tika konstatētas formālas kļūdas, piešķirto piemaksu nepareiza izmantošana vai ja saglabājušās šaubas, deputātiem tika prasīts izmaksāto summu atlīdzināt. Īpašos gadījumos jautājumu nodeva izskatīšanai OLAF. Attiecībā uz 2008. finanšu gadu Parlaments neuzskatīja par lietderīgu grozīt pārbaudes kārtību, kura nodrošināja ļoti labus rezultātus no 2004. līdz 2007. gadam. Turklāt parlamentārās palīdzības jaunās sistēmas izveidei ir vaja- dzīgi visi pieejamie resursi, tāpēc būtu nelietderīgi vai pat nevēlami šo kārtību grozīt attiecībā uz 2008. gadu. Ar EP jaunā pilnvaru laika sākumu 2009. gada 14. jūlijā parlamentārās palīdzības piemaksu sistēma ir pamatīgi pārbaudīta, lai iekļautu divas dažādas palīgu kategorijas. Konkrētāk, saskaņā ar jaunajiem noteikumiem reģistrēto palīgu (strādājošu Parlamenta telpās) statuss pielīdzināts pārējo iestādes darbinieku statusam. Viņus pieņems darbā saskaņā ar līgumu, ko noslēdz ar Parlamentu, un uz viņiem attieksies tādas pašas maksājumu procedūras kā uz EP personālu. Ar to atbrīvo no nepieciešamības noformēt doku- mentus noteiktajā kārtībā. Vietējie palīgi, kas darbosies dalībvalstī, no kuras deputāti ievēlēti, turpinās noslēgt privāttiesību līgumus ar deputātiem atbilstīgi piemēroja- miem valsts tiesību aktiem. Turklāt jaunie noteikumi paredz, ka no šā brīža turpmāk visi līgumi obligāti jāpār- valda attiecīgi pilnvarotiem maksātājiem. Noteikumos arī paredzēts, ka pašnodarbinātajiem pakalpojumu sniedzējiem turpmāk maksās tikai tad, kad būs uzrādīti rēķini vai pārskati par maksām, kuri jāapstiprina pilnvarotajam maksātājam atbilstīgi piemērojamiem valsts tiesību aktiem pirms iesniegšanas Parlamenta dienestiem to atmaksāšanai. Tādējādi ar jauno tiesisko regulējumu vajadzētu nodrošināt sekmīgu atbilstību attiecīgajiem noteikumiem un principiem, kā arī daudzējādā ziņā ar to varētu sasniegt vairāk nekā ar ex-post kontroles procedūru, jo minētā procedūra jau pēc definīcijas var attiekties tikai uz izlases veida gadījumiem. Savukārt jaunās procedūras vispārēja piemērošana, ievērojot paaugstinātas prasības maksājuma cikla sākumā, sniegs pārredzamības, likumības un parlamentārās palīdzības piemaksu pareizas finanšu pārvaldības labāko nodrošinājumu.

Palātas apsvērumi	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Iestādes atbilde
			Eiropas Parlamenta atbildes <i>Jaunizveidotais tiesiskais regulējums jāvērtē īpaši atzinīgi, jo tam ir svarīga nozīme aizsardzības pasākumu turpmākā izstrādē un uzlabošanā, kā arī iepriekšminēto mērķu sasniegšanā, vienlaikus izvairoties no pārmērīgas birokrātijas.</i>
Papildu pensiju shēma Eiropas Parlamenta deputātiem			
Pārskata par 2006. finanšu gadu 10.2. tabula un Pārskata par 2007. finanšu gadu 11.2. pielikums. Pensiju shēmā jāietver skaidri noteikumi, kuros būtu definēti Eiropas Parlamenta un shēmas dalībnieku pienākumi un atbildība līdzekļu nepietiekamības gadījumā.	2008. gada 31. decembrī Pensiju fondā bija aktuārdeficīts EUR 121 844 000 apmērā. Tajā pašā datumā Pensiju fonds aplēsa, ka pensiju fonda dalībniekiem ir jāizmaksā EUR 276 984 000. 2009. gada martā Parlamenta juridiskais dienests sagatavoja atzinumu par jauno Parlamenta deputātu statūtu piemērošanu, kuros paredzēts, ka Parlamentam ir pienākums garantēt iegūtās pensijas tiesības. Pēc tam Birojs 2009. gada 1. aprīļa sanāksmē pieņēma vairākus lēmumus: a) palielināt pensijas vecumu no 60 uz 63 gadiem un piemērot pārejas perioda noteikumus; b) atcelt iespēju saņemt samazinātu pensiju, sākot no 50 gadu vecuma; c) atcelt iespēju saņemt vienreizēju līdzekļu izmaksu, kas vienlīdzīga 25 % pensiju tiesību.	Parlamenta saistības ir jāatspoguļo finanšu pārskatos 31.12.2008., kā to ir ieteikusi Palāta Atzinumā Nr. 5/99 (1.23. punkts). Jāveic jauna aktuārizpēte, lai izvērtētu to, kāda ietekme ir Biroja pieņemtajiem lēmumiem par shēmas dalībniekiem piemērojamajiem pasākumiem. Parlamentam ir skaidri jānorāda sava loma Fonda aktīvu pārvaldībā un pārraudzībā.	Eiropas Parlamenta atbildes <i>Parlamenta saistības ir atspoguļotas finanšu pārskatos par periodu līdz 2008. gada 31. decembrim.</i> <i>Parlaments pasūtīs jaunu neatkarīgu aktuāro izpēti, lai novērtētu Prezidija sanāksmē 2009. gada 1. aprīlī pieņemtā lēmuma ietekmi un Deputātu nolikuma spēkā stāšanās sekas. Tāda izpēte jo īpaši veicinās to Parlamenta saistību novērtēšanu, kuras jāatspoguļo gada bilancē.</i> <i>Eiropas Parlamenta pienākumus Fonda aktīvu pārvaldībā un uzraudzībā nosaka pašreizējais tiesiskais regulējums, kurš attiecas uz Fonda neatkarīgajām struktūrvienībām. Turklāt ir jāuzsver, ka saistībā ar prasību Tiesā, ko iesniedza daži Fonda locekļi, jautājums ir tiesvedībā. Tāpēc šis nav piemērotākais laiks, lai rīkotos pirms Tiesas sprieduma pasludināšanas.</i> <i>Taču Eiropas Parlamenta priekšsēdētājs 2009. gada 4. maijā vēstulē oficiāli lūdza Fonda prezidentu nodrošināt apdomīgu stratēģiju attiecībā uz investīcijām, lai aizsargātu Parlamenta intereses.</i>

Palātas apsvērumi	Veiktie pasākumi	Palātas analīze	Iestādes atbilde
Komisijas maksāto ģimenes pabalstu pēcpārbaude			
Pārskata par 2005. finanšu gadu 10.12. punkts; Pārskata par 2006. finanšu gadu 10.2. tabula un Pārskata par 2007. finanšu gadu 11.2. pielikums. Darbiniekiem, kuri saņem apgādnieka pabalstu, bet kuriem nav apgādājama bērnu, regulāri nelūdz šo informāciju atjaunināt. Nebija pierādījumu tam, ka 676 no 1 605 Komisijas darbiniekiem, kuri strādā Briselē un atrodas iepriekš minētajos apstākļos, būtu lūgts apstiprināt vai atjaunināt sākotnēji sniegtās ziņas. Tāpat arī nepietiekami tika pārbaudīti gadījumi, kad apgādājamā bērna pabalstu maksā attiecīgā dalībvalsts; tādos gadījumos šis pabalsts atskaitāms no tā, ko maksā saskaņā ar Civildienesta noteikumiem.	Kopš 2008. gada septembra uz pilnu slodzi nodarbināts administratīvais darbinieks pārbauda tiesības uz apgādnieka pabalstu tiem darbiniekiem, kuriem nav bērnu. Rezultātā 2008. gadā atguva EUR 88 000. Tomēr joprojām nebija pierādījumu tam, ka 926 no 2 001 Komisijas darbinieka, kuri strādā Briselē un atrodas iepriekš minētajos apstākļos, būtu lūgts apstiprināt vai atjaunināt sākotnēji sniegtās ziņas. Arī 2008. gadā nepietiekami pārbaudīja gadījumus, kad apgādājamā bērna pabalstu maksā attiecīgā dalībvalsts.	Komisijai jāturpina veikt šīs pārbaudes. Šādos gadījumos Komisijai jāveic papildu pasākumi.	Komisijas atbildes <i>PMO pašlaik, pamatojoties uz risku analīzi, izstrādā progresīvu (izmaksu ziņā lietderīgu, efektīvu un iedarbīgu) iepriekšējās kontroles un pēckontroles stratēģiju attiecībā uz visām tiesībām, kas saistītas ar stāšanos amatā, un attiecībā uz visiem ģimenes pabalstiem.</i> <i>Tajā būs iestrādāta kontroles stratēģija attiecībā uz ģimenes pabalstiem, kas saņemti no citiem avotiem.</i> <i>Vēl tiek turpināts veikt ģimenes pabalstu pārbaudes tiem laulātajiem darbiniekiem, kuriem nav bērnu.</i>
Algu maksājumi (Atalgojuma un individuālo tiesību birojs, PMO)			
Pārskata par 2007. finanšu gadu 11.17. punkts. Veicot <i>ex post</i> pārbaudes, Atalgojuma un individuālo tiesību birojs (PMO) atklāja, ka 2007. gada janvārī kļūdas dēļ datnes apstrādē 118 bijušajiem pagaidu darbiniekiem izmaksāja kopsummā vairāk nekā EUR 365 000, lai gan viņi vairs nestrādāja Komisijā. Šo kļūdu neatklāja <i>ex ante</i> pārbaudēs pirms algu galīgās izmaksāšanas. Līdzekļu piedziņa joprojām turpinājās 2008. gadā.	Vairākumā gadījumu Komisija ir atguvusi nepamatoti izmaksātās summas.	Komisijai jāveic produktīvākas <i>ex ante</i> pārbaudes, lai novērstu nepamatotu summu izmaksāšanu darbiniekiem, kuri ir beiguši darbu iestādē.	Komisijas atbildes <i>Maksājumu kļūdu radīja kļūdaini NAP (jaunās algu saraksta lietojumprogrammas) iezes datu labojums 29. decembrī – maksājumu galīgā aprēķina dienā –, kad laboto datu iepriekšējā kontrole jau bija veikta. Pēc šā gadījuma PMO, lai novērstu nepamatotus maksājumus, izdeva vairākus atgādinājumus par pieņemto procedūru ievērošanu, adresējot tos darbiniekiem, kuri atbild par datu ievadi NAP.</i>

I PIELIKUMS

Finanšu informācija par vispārējo budžetu

SATURS

VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA PAR BUDŽETU

1. Budžeta izcelsme
2. Juridiskais pamats
3. Dibināšanas līgumos un Finanšu regulā noteiktie budžeta principi
4. Budžeta saturs un uzbūve
5. Budžeta finansēšana (budžeta ieņēmumi)
6. Budžeta apropriāciju veidi
7. Budžeta izpilde
 - 7.1. Atbildība par izpildi
 - 7.2. Ieņēmumu izpilde
 - 7.3. Izdevumu izpilde
 - 7.4. Konsolidētie pārskati par budžeta izpildi un finanšu gada atlikuma noteikšana
8. Pārskatu sagatavošana
9. Ārējā revīzija
10. Budžeta izpildes apstiprināšana un pēcpārbaude

PASKAIDROJUMI

Finanšu datu avoti

Valūtas vienība

Saīsinājumi un simboli

DIAGRAMMAS

VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA PAR BUDŽETU

1. BUDŽETA IZCELSME

Budžetā ir ietverti Eiropas Kopienas un Eiropas Atomenerģijas kopienas (*Euratom*) izdevumi. Budžetā ir ietverti arī administratīvie izdevumi sadarbībai tieslietu un iekšlietu jomā un kopējai ārpolitikai un drošības politikai, kā arī visi citi izdevumi, kas saskaņā ar Padomes viedokli būtu jāparedz budžetā minēto politikas jomu īstenošanai.

2. JURIDISKAIS PAMATS

Budžetu reglamentē finanšu noteikumi Romas līgumos ⁽¹⁾ ⁽²⁾ (EK līguma 268.–280. pants un EAEK līguma 171.–183. pants) un citi finanšu noteikumi ⁽³⁾.

3. DIBINĀŠANAS LĪGUMOS UN FINANŠU REGULĀ NOTEIKTIE BUDŽETA PRINCIPI

Visi Kopienas ieņēmumu un izdevumu posteņi iekļaujami vienā budžetā (vienotība un precizitāte). Budžetu apstiprina tikai vienam finanšu gadam (ikgadējums). Budžeta ieņēmumiem un izdevumiem jābūt sabalansētiem (līdzsvars). Pārskatus izveido, sagatavo un izklāsta EUR (norēķinu vienība). Ieņēmumus bez šķirošanas izmanto visu izdevumu kopuma finansēšanai un ieņēmumus tāpat kā izdevumus pilnībā uzskaita budžetā un vēlāk arī finanšu pārskatos, posteņus savstarpēji nesalīdzinot (universālums). Apropriācijas paredz konkrētiem mērķiem un iedala sadaļās un nodaļās, nodaļās sīkāk iedala pantos un posteņos (specifikācija). Budžeta apropriācijas jāizmanto saskaņā ar ekonomiskuma, produktivitātes un efektivitātes principiem (pareiza finanšu pārvaldība). Budžetu sagatavo un izpilda un pārskatus sagatavo, ievērojot pārredzamības principu (pārredzamība). Šiem vispārīgajiem principiem ir daži nelieli izņēmumi.

4. BUDŽETA SATURS UN UZBŪVE

Budžeta dokumentos ietilpst ieņēmumu un izdevumu kopsavilkums un iedaļas, kurās atsevišķi atspoguļoti katras iestādes ieņēmumu un izdevumu pārskati. Ir šādas deviņas iedaļas: I. Parlaments, II. Padome, III. Komisija, IV. Tiesa, V. Revīzijas palāta, VI. Ekonomikas un sociālo lietu komiteja, VII. Reģionu komiteja, VIII. Eiropas Ombuds un IX. Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs.

Katrā iedaļā ieņēmumi un izdevumi ir klasificēti budžeta pozīcijās (sadaļās, nodaļās, pantos un – attiecīgos gadījumos – posteņos) atbilstīgi to veidam vai paredzētajam izlietojumam.

5. BUDŽETA FINANSĒŠANA (BUDŽETA IEŅĒMUMI)

Budžetu galvenokārt finansē no Kopienas pašu resursiem: no pašu resursiem uz NKI bāzes, no pašu resursiem, pamatojoties uz iekasēto PVN, no muitas nodokļiem, no lauksaimniecības nodevām un no cukura un izoglikozes nodevām ⁽⁴⁾.

Papildus pašu resursiem ir arī citi ieņēmumu avoti (sk. **I diagrammu**).

6. BUDŽETA APROPRIĀCIJU VEIDI

Lai segtu prognozētos izdevumus, budžetā izšķir šādus budžeta apropriāciju veidus:

- a) diferencētas apropriācijas (DA), ar kurām finansē daudzgadu darbības noteiktās budžeta jomās. Tās sīkāk iedala saistību apropriācijās (SAp) un maksājumu apropriācijās (MAp):

— saistību apropriācijas ļauj finanšu gada laikā uzņemties juridiskas saistības par darbībām, kuru izpilde ilgst vairākus finanšu gadus,

⁽¹⁾ Romas līgums (parakstīts 1957. gada 25. martā): Eiropas Ekonomikas kopienas (EEK) dibināšanas līgums.

⁽²⁾ Romas līgums (parakstīts 1957. gada 25. martā): Eiropas Atomenerģijas kopienas (*Euratom*) dibināšanas līgums.

⁽³⁾ Galvenokārt 2002. gada 25. jūnija Finanšu regula (Finanšu regula) (OV L 248, 16.9.2002.).

⁽⁴⁾ Galvenie tiesību akti, ar kuriem reglamentēti pašu resursi: Padomes 2007. gada 7. jūnija Lēmums 2007/436/EK, *Euratom* (OV L 163, 23.6.2007.), Padomes 2000. gada 29. septembra Lēmums 2000/597/EK, *Euratom* (OV L 253, 7.10.2000.), Padomes 2000. gada 22. maija Regula (EK, *Euratom*) Nr. 1150/2000 (OV L 130, 31.5.2000.), Padomes 1989. gada 29. maija Regula (EEK, *Euratom*) Nr. 1553/89 (OV L 155, 7.6.1989.), Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīva 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 347, 11.12.2006.), Padomes 1989. gada 13. februāra Direktīva 89/130/EEK, *Euratom* par to, kā saskaņot nacionālā kopprodukta noteikšanu pēc tirgus cenām (OV L 49, 21.2.1989.), Padomes 2003. gada 15. jūlija Regula (EK, *Euratom*) Nr. 1287/2003 par to, kā saskaņot nacionālo kopieņēmumu tirgus cenās (OV L 181, 19.7.2003.).

— maksājumu apropriācijas ļauj segt izdevumus, kas izriet no saistībām, kuras uzņemtas kārtējā un iepriekšējos finanšu gados;

b) nediferencētas apropriācijas (NAp) ļauj nodrošināt saistību uzņemšanos un maksājumus tādiem izdevumiem, kuri attiecas uz konkrētā finanšu gada darbībām.

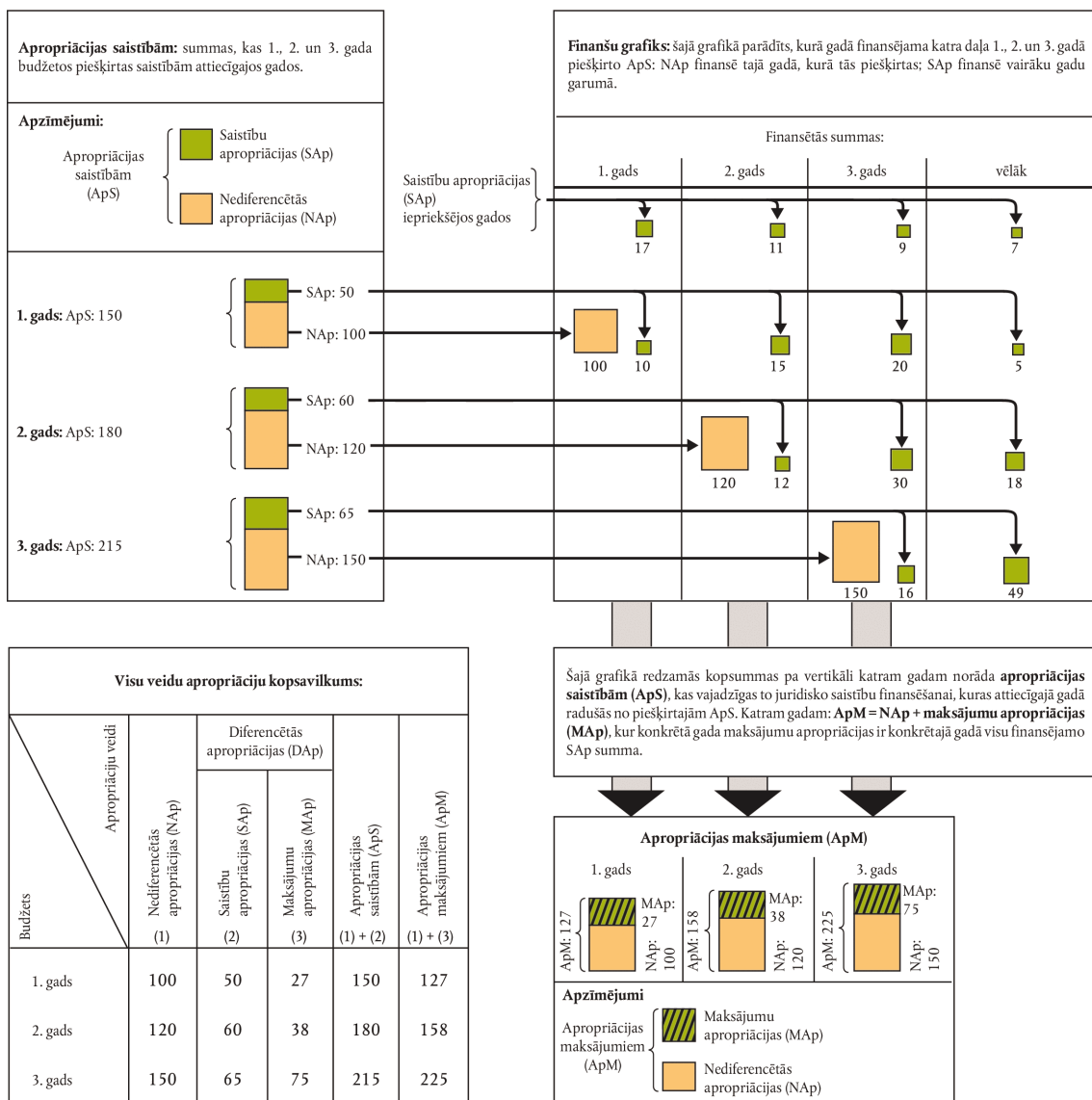
Tādējādi ir svarīgi katram finanšu gadam aprēķināt šādas divas kopsummas:

a) kopējās apropriācijas saistībām (ApS) ⁽⁵⁾ = nediferencētas apropriācijas (NAp) + saistību apropriācijas (SAp) ⁽⁵⁾;

b) kopējās apropriācijas maksājumiem (ApM) ⁽⁵⁾ = nediferencētas apropriācijas (NAp) + maksājumu apropriācijas (MAp) ⁽⁵⁾,

Ar budžeta ieņēmumiem sedz kopējās apropriācijas maksājumiem. Saistību apropriācijām ieņēmumu segums nav vajadzīgs.

Šajā vienkāršotajā shēmā (summas ir izdomātas) ir parādīta minēto apropriāciju veidu ietekme katrā finanšu gadā.

⁽⁵⁾ Nedrīkst jaukt terminus "apropriācijas saistībām" un "saistību apropriācijas" un "apropriācijas maksājumiem" un "maksājumu apropriācijas". Terminus "saistību apropriācijas" un "maksājumu apropriācijas" izmanto tikai tad, ja runa ir par diferencētajām apropriācijām.

7. BUDŽETA IZPILDE

7.1. Atbildība par izpildi

Komisija ir atbildīga par budžeta izpildi saskaņā ar Finanšu regulu un piešķirto apropriāciju robežās. Tā piešķir citām iestādēm vajadzīgās pilnvaras, lai tās varētu izpildīt budžeta iedaļas, kuras uz tām attiecas⁽⁶⁾. Finanšu regulā ir paredzētas budžeta izpildes procedūras un, cita starpā, noteikta atbildība, ko uzņemas iestāžu kredītrīkotāji, galvenie grāmatveži, avansu pārziņi un iekšējie revidenti. Divās lielākajās izdevumu jomās (Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds un kohēzija) Kopienas līdzekļi tiek pārvaldīti kopīgi ar dalībvalstīm.

7.2. Ieņēmumu izpilde

Prognozētos ieņēmumus iekļauj budžetā, paredzot iespēju budžetu grozīt.

Budžeta ieņēmumu izpilde izpaužas kā pieprasāmo summu noteikšana un Kopienām pienākošos ieņēmumu (pašu resursu un citu ieņēmumu) iekasēšana. Ieņēmumu izpildei piemēro dažus īpašus noteikumus⁽⁷⁾. Finanšu gada faktiskos ieņēmumus definē kā kopējās summas, kas iekasētas atbilstīgi kārtējā finanšu gadā noteiktajām pieprasāmajām summām, kurām pieskaitītas summas, kas iekasētas atbilstīgi noteiktajām pieprasāmajām summām, kuras vēl atgūstamas no iepriekšējiem finanšu gadiem.

7.3. Izdevumu izpilde

Prognozētos izdevumus iekļauj budžetā.

Budžeta izdevumu izpildi, t. i., apropriāciju dinamiku un izlietojumu, īsumā var aprakstīt šādi:

a) apropriācijas saistībām:

- i) *apropriāciju dinamika*: Kopējās apropriācijas saistībām, kas pieejamas konkrētā finanšu gadā, veidojas šādi: sākotnējais budžets (NAP un SAP) + budžeta grozījumi^o + piešķirtie ieņēmumi^o + pārvietošana^o + saistību apropriācijas, kas pārnestas no iepriekšējā finanšu gada^o + neautomātiski pārnēsami no iepriekšējā finanšu gada, par kuriem vēl nav uzņemtas saistības^o + no iepriekšējiem finanšu gadiem atbrīvotas saistību apropriācijas, kuras atkal darītas pieejamas;
- ii) *apropriāciju izlietojums*: Galīgās apropriācijas saistībām finanšu gadā ir pieejamas, lai uzņemtu saistības (izlietotās apropriācijas saistībām = uzņemto saistību summa);
- iii) *apropriāciju pārvešana no konkrēta finanšu gada uz nākamo finanšu gadu*: Konkrētam finanšu gadam paredzētās apropriācijas, kuras nav izmantotas, saskaņā ar attiecīgās iestādes lēmumu var pārnest uz nākamo finanšu gadu. Apropriācijas, kuras ir pieejamas kā piešķirtie ieņēmumi, tiek pārnestas automātiski;
- iv) *apropriāciju anulēšana*: Atlikumu anulē;

b) apropriācijas maksājumiem:

- i) *apropriāciju dinamika*: Kopējās apropriācijas maksājumiem, kas pieejamas konkrētā finanšu gadā, veidojas šādi: sākotnējais budžets (NAP un MAP) + budžeta grozījumi + piešķirtie ieņēmumi + pārvietošana + apropriācijas, kuras automātiski vai neautomātiski pārnēs no iepriekšējā finanšu gada;
- ii) *finanšu gada apropriāciju izlietojums*: Konkrētā finanšu gada apropriācijas maksājumiem ir pieejamas, lai veiktu maksājumus. Tajās neietilpst apropriācijas, kuras pārnestas no iepriekšējā finanšu gada (izlietotās apropriācijas maksājumiem^o = no konkrētā finanšu gada apropriācijām veiktie maksājumi);
- iii) *apropriāciju pārvešana no konkrēta finanšu gada uz nākamo finanšu gadu*: Konkrētā finanšu gadā neizmantotās apropriācijas saskaņā ar attiecīgās iestādes lēmumu var pārnest uz nākamo finanšu gadu. Apropriācijas, kuras ir pieejamas kā piešķirtie ieņēmumi, tiek pārnestas automātiski;

⁽⁶⁾ Sk. EK līguma 274. pantu, EOTK līguma 179. pantu un Finanšu regulas 50. pantu.

⁽⁷⁾ Sk. Finanšu regulas 69.–74. pantu un Padomes 2000. gada 22. maija Regulu (EK, Euratom) Nr. 1150/2000.

iv) *apropriāciju anulēšana*: Atlikumu anulē;

v) *finanšu gada kopējie maksājumi*: Maksājumi atbilstīgi finanšu gada apropriācijām maksājumiem^o + maksājumi atbilstīgi apropriācijām maksājumiem, kuras pārnestas no iepriekšējā finanšu gada;

vi) *finanšu gada faktiskie izdevumi*: Izdevumi konsolidētajos pārskatos par budžeta izpildi (sk. 7.4. punktu) = maksājumi, kas veikti no finanšu gada apropriācijām maksājumiem + finanšu gada apropriācijas maksājumiem, kuras pārnestas uz nākamo finanšu gadu.

7.4. Konsolidētie pārskati par budžeta izpildi un finanšu gada atlikuma noteikšana

Konsolidētos pārskatus par budžeta izpildi sagatavo pēc finanšu gada slēgšanas. Šajos pārskatos tiek noteikts finanšu gada līdzekļu atlikums, kuru ar budžeta grozījumiem iekļauj nākamā finanšu gada budžetā.

8. PĀRSKATU SAGATAVOŠANA

Finanšu gada pārskatus nosūta Parlamentam, Padomei un Revīzijas palātai; šajos pārskatos ietilpst finanšu pārskati un pārskati par budžeta izpildi, kā arī pārskats par budžeta un finanšu pārvaldību. Provizorisks pārskatus nosūta ne vēlāk kā nākamā gada 31. martā, galīgie pārskati jānosūta ne vēlāk kā minētā gada 31. jūlijā.

9. ĀRĒJĀ REVĪZIJA

Kopš 1977. gada budžeta ārējo revīziju veic Eiropas Kopien Revīzijas palāta⁽⁸⁾. Revīzijas palāta pārbauda visu budžeta ieņēmumu un izdevumu pārskatus. Tā iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei deklarāciju par pārskatu ticamību un pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Palāta vērtē arī, vai ieņēmumi iekasēti un izdevumi veikti likumīgi un pareizi un vai finanšu pārvaldība bijusi pareiza. Revīzijas var veikt pirms attiecīgā finanšu gada slēgšanas, pamatojoties uz grāmatvedības dokumentiem, un – ja vajadzīgs – arī uz vietas Kopien iestādēs, dalībvalstīs un trešās valstīs. Par katru finanšu gadu Revīzijas palāta sagatavo gada pārskatu un jebkurā laikā var arī iesniegt apsvērumus par īpašiem jautājumiem un sniegt atzinumus pēc citu Kopienas iestāžu lūguma.

10. BUDŽETA IZPILDES APSTIPRINĀŠANA UN PĒCPĀRBAUDE

Kopš 1977. gada piemēro šādus noteikumus⁽⁹⁾: Eiropas Parlaments pēc Padomes ieteikuma līdz 30. aprīlim otrajā gadā pēc attiecīgā finanšu gada Komisijai sniedz budžeta izpildes apstiprinājumu. Tāpēc Padome un Parlaments izskata Komisijas sagatavotos pārskatus un Revīzijas palātas sagatavoto gada pārskatu un īpašos ziņojumus. Iestādēm attiecīgi jārikojas, atbildot uz komentāriem lēmumos par budžeta izpildes apstiprināšanu, un jāziņo par īstenotajiem pasākumiem.

⁽⁸⁾ Sk. EK līguma 246., 247. un 248. pantu, EOTK līguma 160.a, 160.b un 160.c pantu un Finanšu regulas 139.–147. pantu.

⁽⁹⁾ Sk. EK līguma 276. pantu un EOTK līguma 180.b pantu.

PASKAIDROJUMI

FINANŠU DATU AVOTI

Šajā pielikumā ietvertie finanšu dati ir ņemti no Eiropas Kopienų gada pārskatiem un citiem Komisijas sniegtajiem finanšu dokumentiem. Ģeogrāfiskais dalījums atbilst valstu kodiem Komisijas grāmatvedības informācijas sistēmā (ABAC). Komisija ir norādījusi, ka dalībvalstu sniegtie dati – gan attiecībā uz ieņēmumiem, gan uz izdevumiem – ir iegūti aritmētiskos aprēķinos, kas sniedz nepilnīgu ieskatu par to, ko katra dalībvalsts saņēmusi no Eiropas Savienības. Tāpēc šie skaitļi jāinterpretē piesardzīgi.

VALŪTAS VIENĪBA

Visi finanšu dati ir doti miljonos EUR. Kopsummas ir katras precīzās vērtības noapaļojums, tāpēc tās ne vienmēr atbilst noapaļoto skaitļu summai.

SAĪSINĀJUMI UN SIMBOLI

ApS	apropriācijas saistībām
ApM	apropriācijas maksājumiem
AT	Austrija
BE	Beļģija
BG	Bulgārija
SAP	saistību apropriācijas
CY	Kipra
CZ	Čehija
DA	diferencētas apropriācijas
DE	Vācija
diagr.	diagramma, uz kuru ir atsauce kādā citā diagrammā (piem., III diagr.)
DK	Dānija
EAEK vai Euratom	Eiropas Atomenerģijas kopiena
EK	Eiropas Kopiena(-as)
EE	Igaunija
EEK	Eiropas Ekonomikas kopiena
EBTA	Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācija
EL	Grieķija
ES	Spānija
EU	Eiropas Savienība
EU-27	Eiropas Savienības 27 dalībvalstis
FI	Somija
FR	Francija
FReg	2002. gada 25. jūnija Finanšu regula
NKI	nacionālais kopienākums
HU	Ungārija

IE	Īrija
IT	Itālija
LT	Lietuva
LU	Luksemburga
LV	Latvija
MT	Malta
NAp	nediferencētas apropriācijas
NL	Nīderlande
OV	<i>Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis</i>
MAp	maksājumu apropriācijas
PL	Polija
PT	Portugāle
RO	Rumānija
ied.	budžeta iedaļa
SE	Zviedrija
SI	Slovēnija
SK	Slovākija
sad.	budžeta sadaļa
UK	Apvienotā Karaliste
PVN	pievienotās vērtības nodoklis
0,0	dati no 0 līdz 0,05
—	datu nav

DIAGRAMMAS

2008. FINANŠU GADA BUDŽETS UN TĀ IZPILDE 2008. FINANŠU GADĀ

- I DIAGR. 2008. gada budžets. Prognozētie ieņēmumi un galīgās apropriācijas maksājumiem
- II DIAGR. 2008. gada budžets. Apropriācijas saistībām
- III DIAGR. Pieejamās apropriācijas saistībām 2008. gadā un to izlietojums
- IV DIAGR. Pieejamās apropriācijas maksājumiem 2008. gadā un to izlietojums
- V DIAGR. Pašu resursi 2008. gadā no katras dalībvalsts
- VI DIAGR. Katrā dalībvalstī veiktie maksājumi 2008. gadā

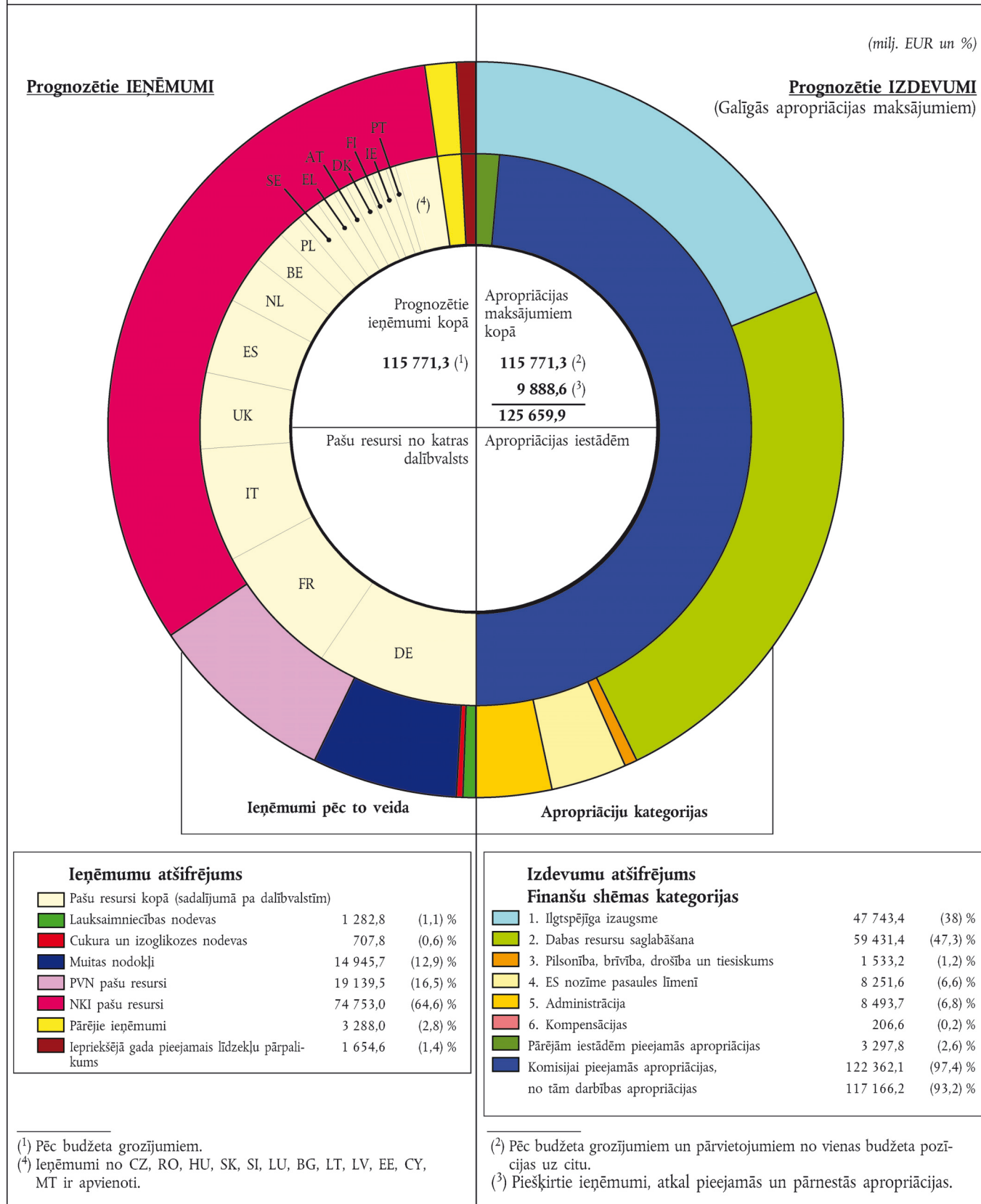
2008. FINANŠU GADA KONSOLIDĒTIE PĀRSKATI

- VII DIAGR. Konsolidētā bilance
- VIII DIAGR. Konsolidētais pārskats par saimnieciskās darbības rezultātu

I diagramma

2008. gada budžets. Prognozētie ieņēmumi un galīgās apropriācijas maksājumiem

[Ieņēmumu kritērijus sk. nodaļas "Vispārīga informācija par budžetu" 7.2. punktā; izdevumu kritērijus sk. nodaļas "Vispārīga informācija par kopbudžetu" 7.3. punktā un papildinformāciju sk. IV diagr. (a) ailē]

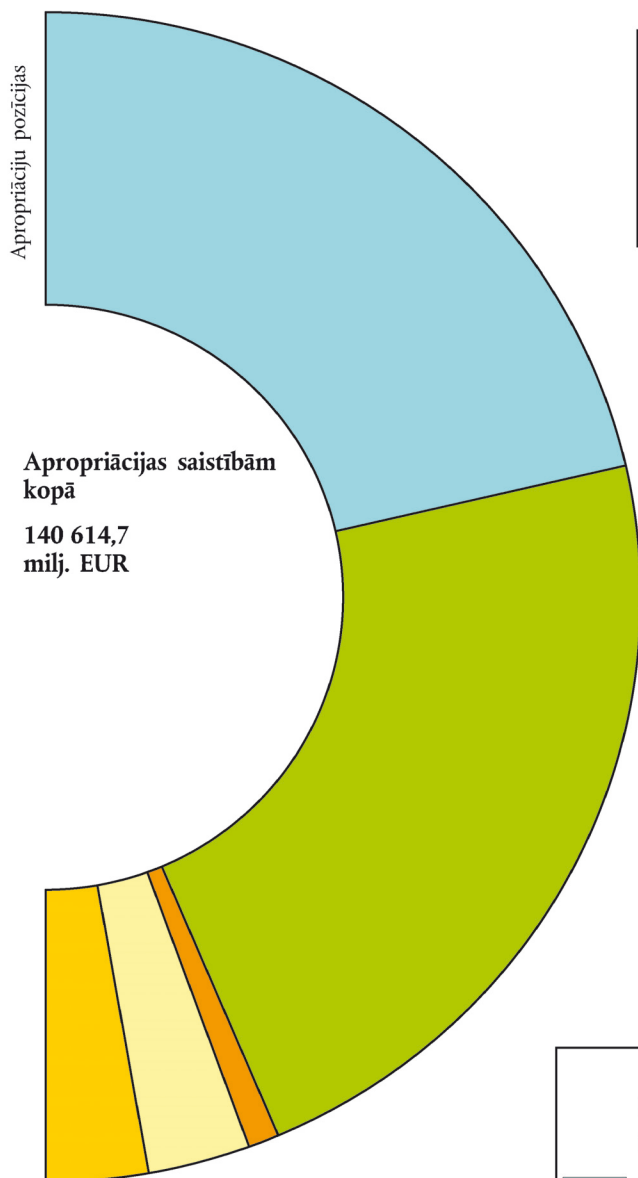

II diagramma

2008. gada budžets. Apropriācijas saistībām

[Pēc budžeta grozījumiem; papildinformāciju sk. III diagr. (b) ailē]

(milj. EUR un %)

Piezīme.

Kopējās apropriācijas saistībām nav izlīdzinātas ar 2008. gada budžeta ieņēmumiem, jo saistību apropriācijas ietver arī no nākamo gadu budžeta ieņēmumiem finansējamās summas.

Izdevumu atšifrējums**Finanšu shēmas kategorijas**

1. Ilgtspējīga izaugsme	59 879,3	(42,6 %)
2. Dabas resursu saglabāšana	63 037,9	(44,8 %)
3. Pilsonība, brīvība, drošība un tiesiskums	1 722,2	(1,2 %)
4. ES nozīme pasaules līmenī	7 973,3	(5,7 %)
5. Administrācija	7 795,4	(5,5 %)
6. Kompensācijas	206,6	(0,1 %)

III diagramma									
Pieejamās apropriācijas saistībām 2008. gadā un to izlietojums									
(milj. EUR un %)									
Iedaļas (ied.) un sadaļas (sad.) atbilstīgi budžeta nomenklatūrai 2008. gadā un finanšu shēmas kategorijām	Finanšu shēma	Galīgās apropriācijas		Apropriāciju izlietojums					
		Summa ⁽¹⁾	Koef. (%)	Uzņemtās saistības	Izlietojuma koef. (%)	Pārnesumi uz 2009. g. ⁽²⁾	Koef. (%)	Anulētās aprapr.	Koef. (%)
		(a)	(b)/(a)	(c)	(c)/(b)	(d)	(d)/(b)	(e) = (b) - (c) - (d)	(e)/(b)
Budžeta nomenklatūra									
I. Parlaments (I ied.)		1 556,2		1 472,3	94,6	41,6	2,7	42,2	2,7
II. Padome (II ied.)		743,3		693,8	93,3	34,6	4,6	15,0	2,0
III. Komisija (III ied.) ⁽³⁾		137 660,0		131 748,3	95,7	5 062,0	3,7	849,7	0,6
III.1. Ekonomika un finanses (01. sad.)		284,4		278,8	98,0	1,3	0,5	4,2	1,5
III.2. Uzņēmējdarbība (02. sad.)		659,5		620,4	94,1	31,1	4,7	7,9	1,2
III.3. Konkurēnce (03. sad.)		95,8		93,7	97,8	1,5	1,6	0,6	0,6
III.4. Nodarbinātība un sociālās lietas (04. sad.)		11 061,8		11 029,7	99,7	9,2	0,1	22,9	0,2
III.5. Lauksaimniecība un lauku attīstība (05. sad.)		61 570,0		57 905,3	94,0	3 555,3	5,8	109,4	0,2
III.6. Enerģētika un transports (06. sad.)		2 894,0		2 830,2	97,8	54,7	1,9	9,2	0,3
III.7. Vide (07. sad.)		425,7		394,1	92,6	17,4	4,1	14,1	3,3
III.8. Zinātniskā izpēte (08. sad.)		4 646,8		4 355,4	93,7	286,7	6,2	4,7	0,1
III.9. Informācijas sabiedrība un plašsaziņas līdzekļi (09. sad.)		1 634,7		1 568,6	96,0	62,4	3,8	3,7	0,2
III.10. Tiešā pētniecība (10. sad.)		708,2		403,2	56,9	298,7	42,2	6,2	0,9
III.11. Zivsaimniecība un jūrlietas (11. sad.)		1 020,8		974,5	95,5	3,6	0,4	42,7	4,2
III.12. Iekšējais tirgus (12. sad.)		64,0		62,7	98,1	1,0	1,5	0,3	0,4
III.13. Reģionālā politika (13. sad.)		37 335,2		37 291,1	99,9	24,9	0,1	19,3	0,1
III.14. Nodokļu politika un muitas savienība (14. sad.)		128,2		119,3	93,1	1,8	1,4	7,1	5,6
III.15. Izglītība un kultūra (15. sad.)		1 547,9		1 432,1	92,5	108,9	7,0	6,9	0,4
III.16. Komunikācija (16. sad.)		210,9		206,6	98,0	1,3	0,6	3,0	1,4
III.17. Veselība un patērētāju aizsardzība (17. sad.)		703,2		690,2	98,2	7,9	1,1	5,1	0,7
III.18. Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa (18. sad.)		804,7		704,2	87,5	84,3	10,5	16,2	2,0
III.19. Ārējās attiecības (19. sad.)		4 151,0		4 090,4	98,5	29,4	0,7	31,1	0,8
III.20. Tirdzniecība (20. sad.)		79,9		75,8	94,9	1,1	1,4	3,0	3,7
III.21. Attīstība un attiecības ar ĀKK valstīm (21. sad.)		1 759,1		1 402,8	79,7	352,6	20,0	3,6	0,2
III.22. Paplašināšanās (22. sad.)		1 217,3		1 164,4	95,7	51,0	4,2	1,9	0,2
III.23. Humānā palīdzība (23. sad.)		958,5		955,8	99,7	2,1	0,2	0,7	0,1
III.24. Krāpšanas apkarošana (24. sad.)		74,4		72,5	97,4	0,0	0,0	1,9	2,6
III.25. Komisijas politikas koordinācija un juridiskās konsultācijas (25. sad.)		185,7		180,4	97,1	3,3	1,8	2,1	1,1
III.26. Komisijas administrācija (26. sad.)		1 051,1		987,6	94,0	42,5	4,0	21,1	2,0
III.27. Budžets (27. sad.)		274,7		265,5	96,6	1,4	0,5	7,9	2,9
III.28. Revīzija (28. sad.)		10,7		10,2	95,4	0,3	2,6	0,2	2,0
III.29. Statistika (29. sad.)		135,1		124,9	92,5	2,6	1,9	7,6	5,6
III.30. Pensijas (30. sad.)		1 080,5		1 049,5	97,1	—	—	31,0	2,9
III.31. Valodu dienesti (31. sad.)		434,8		408,4	93,9	23,7	5,5	2,7	0,6
III.40. Rezerves (40. sad.)		451,6		—	—	—	—	451,6	100,0
IV. Tiesa (IV ied.)		296,6		291,3	98,2	1,6	0,6	3,7	1,2
V. Revīzijas palāta (V ied.)		133,3		120,8	90,7	0,3	0,2	12,1	9,1
VI. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (VI ied.)		118,3		113,2	95,6	0,3	0,2	4,9	4,1
VII. Reģionu komiteja (VII ied.)		93,1		80,8	86,8	10,8	11,6	1,5	1,6
VIII. Eiropas Ombuds (VIII ied.)		8,5		7,8	91,5	—	—	0,7	8,5
IX. Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs (IX ied.)		5,3		4,6	86,1	—	—	0,7	13,9
Apropriācijas saistībām kopā	132 797,0	140 614,7	105,9	134 532,9	95,7	5 151,2	3,7	930,6	0,7
Finanšu shēma									
1. Ilgtspējīga izaugsme	57 653,0	59 879,3		58 514,2	97,7	820,5	1,4	544,6	0,9
2. Dabas resursu saglabāšana un apsaimniekošana	59 193,0	63 037,9		59 306,6	94,1	3 571,3	5,7	159,9	0,3
3. Pilsonība, brīvība, drošība un tiesiskums	1 362,0	1 722,2		1 565,5	90,9	133,3	7,7	23,5	1,4
4. ES nozīme pasaules līmenī	7 002,0	7 973,3		7 512,9	94,2	435,2	5,5	25,2	0,3
5. Administrācija	⁽⁴⁾ 7 380,0	7 795,4		7 427,0	95,3	190,9	2,4	177,5	2,3
6. Kompensācijas	207,0	206,6		206,6	100,0	—	—	—	—
Apropriācijas saistībām kopā	132 797,0	140 614,7	105,9	134 532,9	95,7	5 151,2	3,7	930,6	0,7
Apropriācijas maksājumiem kopā	129 681,0	125 659,9	96,9	116 544,5	92,7	7 333,3	5,8	1 782,2	1,4

⁽¹⁾ Galīgā budžeta apropriācijas, ņemot vērā savstarpējos pārvietojumus starp budžeta pozīcijām, apropriācijas, kas atbilst piešķirtajiem ieņēmumiem vai līdzīgiem ieņēmumiem, un no iepriekšējā finanšu gada pārnests apropriācijas. Tādējādi pieejamās apropriācijas pārsniedz dažu finanšu shēmas kategoriju robežlielumu.

⁽²⁾ Ieskaitot apropriācijas atbilstīgi piešķirtajiem ieņēmumiem vai līdzīgiem ieņēmumiem.

⁽³⁾ III iedaļā (Komisija) sadaļas (sad.) atbilst darbības/politikas jomām, kā to nosaka iestāde budžeta izpildei pēc darbības jomām.

⁽⁴⁾ 2006. gada lēstāžu nolīguma pielikumā ir noteikts, ka šīs kategorijas robežlielumā nav iekļautas darbinieku iemaksas pensiju shēmā, kas laikposmam no 2007. līdz 2013. gadam noteiktas ne vairāk kā 500 miljonu EUR apmērā 2004. gada cenās. Šis samazinājums 2008. gadā bija 77,3 miljoni EUR.

IV diagramma							
Pieejamās apropriācijas maksājumiem 2008. gadā un to izlietojums							
Iedaļas (ied.) un sadaļas (sad.) atbilstīgi budžeta nomenklatūrai 2008. gadā un finanšu shēmas kategorijām	Galīgās apropriācijas (1)	Apropriāciju izlietojums					
		Veiktie maksājumi 2008. g.	Izlietojuma koef. (%)	Pārnesumi uz 2009. g.	Koef. (%)	Anulētās propr.	Koef. (%)
		(b)	(b)/(a)	(c)	(c)/(a)	(d) = (a) - (b) - (c)	(d)/(a)
Budžeta nomenklatūra							
I. Parlaments (I ied.)	1 807,4	1 488,9	82,4	244,6	13,5	74,0	4,1
II. Padome (II ied.)	798,5	618,1	77,4	154,7	19,4	25,7	3,2
III. Komisija (III ied.) (2)	122 362,1	113 827,9	93,0	6 880,1	5,6	1 654,1	1,4
III.1. Ekonomika un finanses (01. sad.)	358,1	285,9	79,8	17,5	4,9	54,6	15,3
III.2. Uzņēmējdarbība (02. sad.)	603,1	477,3	79,1	64,4	10,7	61,4	10,2
III.3. Konkurence (03. sad.)	103,6	87,4	84,4	14,4	13,9	1,7	1,6
III.4. Nodarbinātība un sociālās lietas (04. sad.)	9 414,9	9 092,0	96,6	25,6	0,3	297,3	3,2
III.5. Lauksaimniecība un lauku attīstība (05. sad.)	58 507,9	53 803,2	92,0	4 499,8	7,7	204,9	0,4
III.6. Enerģētika un transports (06. sad.)	2 168,6	1 784,5	82,3	126,7	5,8	257,4	11,9
III.7. Vide (07. sad.)	319,2	263,9	82,7	25,8	8,1	29,5	9,2
III.8. Zinātniskā izpēte (08. sad.)	5 146,4	4 438,5	86,2	686,1	13,3	21,8	0,4
III.9. Informācijas sabiedrība un plašsaziņas līdzekļi (09. sad.)	1 889,7	1 708,4	90,4	170,7	9,0	10,6	0,6
III.10. Tiesā pētniecība (10. sad.)	671,7	389,4	58,0	269,0	40,1	13,2	2,0
III.11. Zivsaimniecība un jūrlietas (11. sad.)	931,5	878,9	94,3	8,3	0,9	44,4	4,8
III.12. Iekšējais tirgus (12. sad.)	69,2	58,4	84,3	8,1	11,7	2,8	4,0
III.13. Reģionālā politika (13. sad.)	27 891,2	27 674,5	99,2	195,2	0,7	21,5	0,1
III.14. Nodokļu politika un muitas savienība (14. sad.)	121,0	105,3	87,0	10,3	8,5	5,4	4,5
III.15. Izglītība un kultūra (15. sad.)	1 554,6	1 377,7	88,6	147,2	9,5	29,7	1,9
III.16. Komunikācija (16. sad.)	223,8	186,3	83,2	18,5	8,3	19,1	8,5
III.17. Veselība un patērētāju aizsardzība (17. sad.)	603,7	515,1	85,3	38,2	6,3	50,5	8,4
III.18. Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa (18. sad.)	549,7	444,6	80,9	19,9	3,6	85,2	15,5
III.19. Ārējās attiecības (19. sad.)	3 603,8	3 449,1	95,7	71,8	2,0	82,9	2,3
III.20. Tirdzniecība (20. sad.)	85,2	75,3	88,3	7,2	8,4	2,8	3,2
III.21. Attīstība un attiecības ar ĀKK valstīm (21. sad.)	1 400,7	1 229,0	87,7	118,5	8,5	53,2	3,8
III.22. Paplašināšanās (22. sad.)	1 642,5	1 554,6	94,6	57,5	3,5	30,4	1,8
III.23. Humānā palīdzība (23. sad.)	903,6	895,1	99,1	6,8	0,8	1,7	0,2
III.24. Krāpšanas apkarošana (24. sad.)	76,2	62,8	82,4	5,9	7,7	7,5	9,9
III.25. Komisijas politikas koordinācija un juridiskās konsultācijas (25. sad.)	200,9	176,9	88,0	21,0	10,4	3,0	1,5
III.26. Komisijas administrācija (26. sad.)	1 181,6	970,9	82,2	171,1	14,5	39,6	3,4
III.27. Budžets (27. sad.)	283,7	263,4	92,8	11,7	4,1	8,6	3,0
III.28. Revīzija (28. sad.)	11,5	10,3	89,3	0,9	8,0	0,3	2,8
III.29. Statistika (29. sad.)	130,3	109,6	84,1	14,5	11,2	6,2	4,8
III.30. Pensijas (30. sad.)	1 080,5	1 049,5	97,1	—	—	31,0	2,9
III.31. Valodu dienesti (31. sad.)	462,3	410,3	88,7	47,4	10,2	4,6	1,0
III.40. Rezerves (40. sad.)	171,2	—	—	—	—	171,2	100,0
IV. Tiesa (IV ied.)	309,6	288,5	93,2	16,3	5,3	4,8	1,6
V. Revīzijas palāta (V ied.)	142,1	116,5	81,9	12,6	8,9	13,0	9,2
VI. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (VI ied.)	125,6	114,0	90,7	5,9	4,7	5,7	4,6
VII. Reģionu komiteja (VII ied.)	99,2	78,7	79,3	17,6	17,8	2,9	2,9
VIII. Eiropas Ombuds (VIII ied.)	9,1	7,7	84,6	0,6	6,7	0,8	8,7
IX. Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs (IX ied.)	6,3	4,3	68,1	0,9	14,3	1,1	17,6
Apropriācijas maksājumiem kopā	125 659,9	116 544,5	92,7	7 333,3	5,8	1 782,2	1,4
Finanšu shēma							
1. Ilgtspējīga izaugsme	47 743,4	45 611,4	95,5	1 431,1	3,0	700,9	1,5
2. Dabas resursu saglabāšana un apsaimniekošana	59 431,4	54 812,7	92,2	4 361,1	7,3	257,7	0,4
3. Pilsonība, brīvība, drošība un tiesiskums	1 533,2	1 310,6	85,5	91,3	6,0	131,3	8,6
4. ES nozīme pasaules līmenī	8 251,6	7 310,7	88,6	527,3	6,4	413,6	5,0
5. Administrācija	8 493,7	7 292,5	85,9	922,5	10,9	278,8	3,3
6. Kompensācijas	206,6	206,6	100,0	—	—	—	—
Apropriācijas maksājumiem kopā	125 659,9	116 544,5	92,7	7 333,3	5,8	1 782,2	1,4

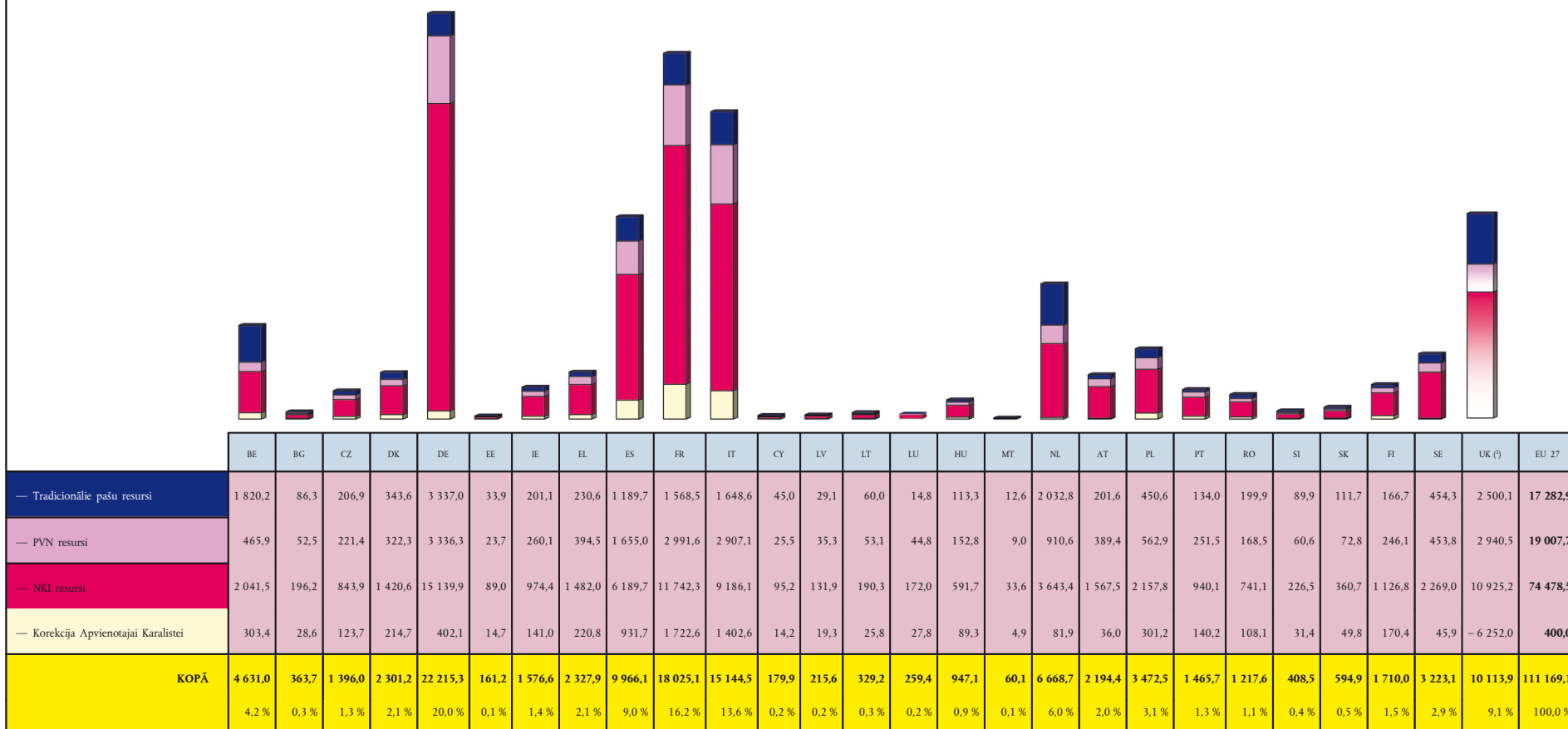
(1) Galīgā budžeta apropriācijas, ņemot vērā savstarpējos pārvietojumus starp budžeta pozīcijām, apropriācijas, kas atbilst piešķirtajiem ieņēmumiem vai līdzīgiem ieņēmumiem, un no iepriekšējā finanšu gada pārnests apropriācijas.

(2) III iedaļā (Komisija) sadaļas (sad.) atbilst darbības/politikas jomām, kā to nosaka iestāde budžeta izpildei pēc darbības jomām.

V diagramma
Pašu resursi 2008. gadā no katras dalībvalsts

Ieņēmumu izlietojums

(milj. EUR un %)

(*) Apvienotās Karalistes pašu resursu bruto summai (16 365,9 milj. EUR) piemēro korekciju (6 252 milj. EUR). Šo pielāgojumu sedz citas dalībvalstis. Šo korekciju ievieša vienīgi bruto pašu resursu PVN un NKI elementiem proporcionāli to attiecīgajām summām.

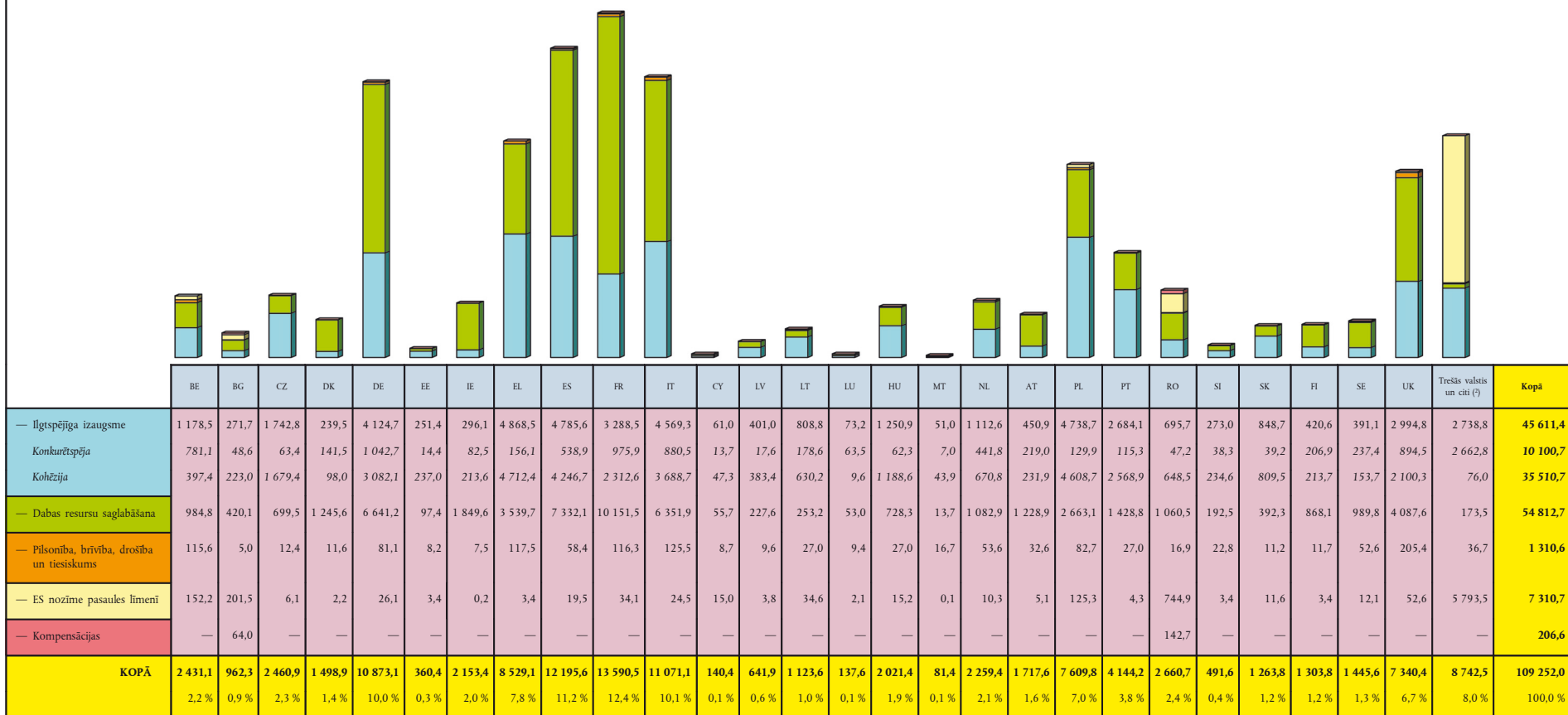
VI diagramma

Katrā dalībvalstī veiktie maksājumi 2008. gadā ⁽¹⁾

Piezīme. 2008. gadā veiktie maksājumi = maksājumi atbilstīgi 2008. gada darbības apropriācijām + maksājumi atbilstīgi summām, kas pārnestas no 2007. gada.

Finanšu shēmas kategorijas

(milj. EUR un %)

⁽¹⁾ Ģeogrāfiskais sadalījums ir norādīts nevis pēc dalībvalstīm veiktajiem maksājumiem, bet pēc izdevumu piešķiruma atbilstīgi Komisijas datorizētajā grāmatvedības sistēmā ABAC pieejamajiem datiem.⁽²⁾ Summas, kas norādītas postenī "Trešās valstis un citi", ietver galvenokārt izdevumus par projektiem, kas īstenoti ārpus ES, un trešo valstu dalību. Tajā iekļauti arī izdevumi, kuros nebija iespējams iedalīt ģeogrāfiski.

VII diagramma
Konsolidētā bilance

(milj. EUR)

	31.12.2008.	31.12.2007.
Ilgtermiņa aktīvi:		
Nemateriālie pamatlīdzekļi	56	44
Materiālie pamatlīdzekļi	4 881	4 523
Ilgtermiņa ieguldījumi	2 078	1 973
Aizdevumi	3 565	1 806
Ilgtermiņa priekšfinansējums	29 023	14 015
Ilgtermiņa debitoru parādi	45	127
	39 648	22 488
Apgrozāmie aktīvi:		
Krājumi	85	88
Īstermiņa ieguldījumi	1 553	1 420
Īstermiņa priekšfinansējums	10 262	20 583
Īstermiņa debitoru parādi	11 920	12 051
Nauda un tās ekvivalenti	23 724	18 756
	47 544	52 898
Aktīvi kopā	87 192	75 386
Ilgtermiņa saistības		
Darbinieku pabalsti	- 37 556	- 33 480
Ilgtermiņa uzkrājumi	- 1 341	- 1 079
Ilgtermiņa finanšu saistības	- 3 349	- 1 574
Pārējās ilgtermiņa saistības	- 2 226	- 1 989
	- 44 472	- 38 122
Īstermiņa saistības:		
Īstermiņa uzkrājumi	- 348	- 369
Īstermiņa finanšu saistības	- 119	- 135
Īstermiņa parādi	- 89 677	- 95 380
	- 90 144	- 95 884
Pasīvi kopā	- 134 616	- 134 006
Tīrie aktīvi	- 47 424	- 58 620
Rezerves	3 115	2 806
No dalībvalstīm saņemamās summas:		
Darbinieku pabalsti	- 37 556	- 33 480
Pārējās summas	- 12 983	- 27 946
Tīrie aktīvi	- 47 424	- 58 620

VIII diagramma		
Konsolidētais pārskats par saimnieciskās darbības rezultātu		
	(milj. EUR)	
	31.12.2008.	31.12.2007.
Ienākumi no pamatdarbībām		
Pašu resursi un iemaksas	112 713	112 084
Pārējie ienākumi no pamatdarbībām	9 731	9 080
	122 444	121 164
Saimnieciskās darbības izdevumi		
Administratīvie izdevumi	– 7 720	– 7 120
Pamatdarbības izdevumi	– 97 214	– 104 682
	– 104 934	– 111 802
Pārpalikums no pamatdarbībām	17 510	9 362
Finanšu darbības ieņēmumi	698	674
Finanšu darbības izdevumi	– 467	– 354
Izmaiņas saistībās, kas attiecas uz darbinieku pabalstiem	– 5 009	– 2 207
Partneruzņēmumu un kopuzņēmumu tīrā atlikuma (deficīta) daļa	– 46	– 13
Gada saimnieciskās darbības rezultāts	12 686	7 462

II PIELIKUMS

Īpašie ziņojumi, kurus Revīzijas palāta pieņēmusi kopš iepriekšējā gada pārskata

- Īpašais ziņojums Nr. 8/2008 “Vai savstarpējā atbilstība ir efektīvs nosacījums?”
- Īpašais ziņojums Nr. 9/2008 “ES atbalsta efektivitāte brīvības, drošības un tiesiskuma jomā Baltkrievijā, Moldovā un Ukrainā”
- Īpašais ziņojums Nr. 10/2008 “Eiropas Kopienas sniegtais atbalsts veselības aprūpes pakalpojumu attīstībai Subsahāras Āfrikā”
- Īpašais ziņojums Nr. 11/2008 “Eiropas Savienības atbalsta pārvaldība saistībā ar labības intervences krājumu glabāšanas darbībām”
- Īpašais ziņojums Nr. 12/2008 “Pirmspievienošanās struktūrpolitikas programma (ISPA) 2000.–2006. gadā”
- Īpašais ziņojums Nr. 1/2009 “Banku pasākumi Vidusjūras reģionā saistībā ar MEDA programmu un iepriekšējiem protokoliem”
- Īpašais ziņojums Nr. 2/2009 “Eiropas Savienības Sabiedrības veselības programma (2003.–2007. gadam): vai efektīvs veids veselības uzlabošanai?”
- Īpašais ziņojums Nr. 3/2009 “Struktūrpasākumu izdevumu efektivitāte notekūdeņu attīrīšanā 1994.–1999. un 2000.–2006. gada programmu posmā”
- Īpašais ziņojums Nr. 4/2009 “Kā Komisija pārvalda nevalstisko dalībnieku iesaistīšanos EK attīstības sadarbībā”
- Īpašais ziņojums Nr. 5/2009 “Komisijas īstenotā finanšu līdzekļu pārvalde”
- Īpašais ziņojums Nr. 6/2009 “Eiropas Savienības pārtikas palīdzība trūcīgām personām: mērķu, izmantoto līdzekļu un metožu novērtējums”
- Īpašais ziņojums Nr. 7/2009 ““Galileo” programmas izstrādes un apstiprināšanas posma pārvaldība”
- Īpašais ziņojums Nr. 8/2009 “Vai tika sasniegti Kopienas pētniecības politikas izcilības tīklu un integrēto projektu mērķi?”
- Īpašais ziņojums Nr. 9/2009 “Eiropas Personāla atlases biroja veikto personālatlases pasākumu produktivitāte un efektivitāte”
- Īpašais ziņojums Nr. 10/2009 “Informācijas un veicināšanas pasākumi attiecībā uz lauksaimniecības produktiem”
- Īpašais ziņojums Nr. 11/2009 “LIFE-Daba projektu ilgtspējība un Komisijas īstenotā pārvaldība”
- Īpašais ziņojums Nr. 12/2009 “Komisijas projektu efektivitāte tieslietu un iekšlietu jomā Rietumbalkānu valstīs”
- Īpašais ziņojums Nr. 13/2009 “Vai īstenošanas uzdevumu deleģēšana izpildaģentūrām ir veiksmīga izvēle?”
- Īpašais ziņojums Nr. 14/2009 “Vai piena un tā produktu tirgus pārvaldības instrumenti ir sasnieguši galvenos mērķus?”

Ar šiem ziņojumiem var iepazīties vai tos lejupielādēt Eiropas Revīzijas palātas tīmekļa vietnē
www.eca.europa.eu

Ziņojumu var saņemt bez maksas drukātā vai lasāmatmiņas kompaktdiska veidā. Tas jāpieprasa Eiropas Revīzijas palātas Komunikācijas un ziņojumu daļā:

**European Court of Auditors
Communication and Reports Unit
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG
Tālr.: + (352) 4398-1
E-pasts: euraud@eca.europa.eu**

vai jāaizpilda elektroniskā pieprasījuma veidlapa virtuālajā grāmatnīcā EU-Bookshop.